

ကညီတၢ်စံၣ်ဃဲၤတဲၤတဖၣ်
Karen Folklore

ကညီတၢ်စံၣ်ယဲၤတဲယဲၤတဖၣ်

Karen Folklore

Drum Publication Group

P.O Box 66

Kanchanaburi, 71000

Thailand

drum@drumpublications.org

www.drumpublications.org

March, 2008

ISBN 978-974-05-5693-0

တၢ်တဲခိၣ်တီ

တၢ်တဲယဲၤဘၣ်ယးတၢ်လီၤတၢ်ကျဲတဖၣ်	၁
-မိပတြၣ်လၢၢ်မုၢ်	၁
-ပှၤလၢပျၢၤအယုၣ်ထီၣ်အဂ့ၢ်	၇
-တၢ်ယဲၤလၢၢ်မုၢ်အဂ့ၢ်	၁၀
-ကစၢၢ်သီသံၣ်	၂၂
ကညီဖိအတၢ်တဲယဲၤဘၣ်ယးပှၤလၢပျၢၤတဖၣ်	၂၄
-ဖုမိၢ်တီၢ်	၂၄
-ကညီမုၢ်ဖိမုၢ်ယဲၤဖဲ	၂၉
-ဖုတီၢ်မိၣ်လူ	၃၅
တၢ်တဲယဲၤဘၣ်ယးပှၤဒီးတၢ်ဝံတၢ်ကလၢတဖၣ်	၃၈
-နီၢ်ဖဲဂီၤ	၃၈
-ဝဲၢ်ဖိစီၤလိာ်	၄၈
တၢ်တဲမုၢ်န့ၢ်ဘၣ်ယးတၢ်အဲၣ်တၢ်ကွံတဖၣ်	၅၃
-ခူၣ်နီၢ်လုၤဒီးနီၢ်မုၢ်အ့	၅၃
-အံၣ်မိလုၤဒီးထီၣ်ပျီၤဖိ	၅၈
-ဆၢဒီးသဘျုၣ်	၁၀၃
တၢ်သံကွၢ်အဒိတဖၣ်	၁၀၆
လံာ်ဒီးသန့ၤတဖၣ်	၁၀၈

တၢ်ကတိၤလၢညါ

ကညီဖိလၢပျၢၤအတၢ်အိၣ်တၢ်ဆိး, အတၢ်အိၣ်မူအိၣ်ဂဲၤဒီးအတၢ်ဖံးအိၣ်မၤအိၣ်အဂ့ၢ်အကျိၤတဖၣ်အါတက့ၢ်ပၤန့ၢ်ဟူက့ၤလၢတၢ်ယဲၤပူၤအပူၤဒီးလၢလုၢ်လၢထါအပူၤလီၤ. ညီၣ်ပုၤသးပုၤလၢညါတဖၣ်အတၢ်ကွဲးနီၣ်ကွဲးယါလၢလံာ်လၢလံာ်တၢ်တထံၣ်န့ၢ်အီၤဘၣ်. တၢ်ယဲၤပူၤတဖၣ်လီၤကံၤဒ်တၢ်ယဲၤမ့ၢ်န့ၢ်, ဘၣ်ဆၣ်ပမ့ၢ်ကွၢ်ထံဆိကမိၣ်အီၤန့ၢ်မ့ၢ်ဒ်ပမိၢ်ပံၤဖုလၢညါတဖၣ်အတၢ်လဲၤခီဖျိနီၢ်နီၢ်န့ၢ်လီၤ. ပမ့ၢ်ပပုၤတဖၣ်မ့ၢ်တဲတၢ်ယဲၤပူၤန့ၢ်အုၣ်ထီၣ်ဝဲဒီးထါဒ်သိးဖိလံာ်တဖၣ်မၤနီၣ်တၢ်ဂ့ၢ်မိၢ်ပုၤတဖၣ်ကဘၣ်အဂီၢ်လီၤ. ဒ်ဖိလုၣ်တ့ၤ, လၢအကွဲးလံာ်ကညီတၢ်ယဲၤပူၤတဖၣ်, ဟ်ဖျါဝဲအသိးထါမ့ၢ်တၢ်လၢအမၤဖုၣ်လီၤတၢ်ကတိၤ, ဒီးထါတထံၣ်လီၤပလီၢ်ဒီးတၢ်ကတိၤနွံထံၣ်ဒီးပတုၢ်အခိပညီန့ၢ်နွံမံၤန့ၢ်လီၤ.

သရၣ်ဒိၣ်သမၤထီဒီးမိၢ်ပံၤဖုလၢပျၢၤတဖၣ်အတၢ်ကတိၤဒီးဝီၤဩတဖၣ်အခိပညီယီၤဒီးဖိလံာ်အံၤတနီၤန့ၢ်ပၤဂံၢ်ဘၣ်အီၤကီဝဲန့ၢ်လီၤ. အယိတၢ်ဂ့ၢ်လၢအအိၣ်လၢလံာ်တဘျုးအံၤအပူၤတနီၤပပံးန့ၢ်လၢသရၣ်ဒိၣ်သမၤထီလၢညါကွဲးတၢ်ဝဲ, တနီၤလၢမဲးကစံတဖၣ်အပူၤဒီးတနီၤပုၤသးပုၤတဲယုၤက့ၤပုၤဝံၤပကွဲးကဒါက့ၤဆူခါခဲအံၤအကျိၣ်န့ၢ်လီၤ.

လံာ်အံၤတၢ်စူးကါဒီးသိၣ်လိမၤယုၤကွီဖိသုလၢတီၤခါၣ်သးဆူတီၤထီန့ၢ်လီၤ. လၢလံာ်အကတၢ်န့ၢ်အိၣ်စ့ၢ်ကိးဒီးတၢ်ဟ့ၣ်ကူၣ်တဆံးတက့ၢ်, ပမ့ၢ်လၢလၢကကဲဘျုးဝဲလၢကွီသရၣ်အဂီၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, ဒီးပုၤမၤလိတၢ်ဖိတဖၣ်အဂီၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤန့ၢ်လီၤ. ပမ့ၢ်လၢလၢလံာ်အံၤကကဲဘျုးစ့ၢ်ကိးလၢပုၤကိးဂၤလၢအယုၤပုၤသးပုၤလၢညါအတၢ်ယဲၤတဖၣ်, တကတီၢ်ယိကကဲဘျုးလၢတၢ်ဖးလိာ်ကွဲးအီၤအဂီၢ်န့ၢ်လီၤ.

ကျိၣ်တၢ်ရၢလီၤလံာ်လံာ်ကမံးတံာ်
လါမၢ်ရှး , ၂၀၀၈

တတ်ယဲးဘဉ်ဃးတတ်လီၢ်တတ်ကျဲတဖဉ်

မိတြၢ်လၢ်မၢ်

ဖုဘဉ်သဉ်မၢ်တၢ်မိတြၢ်သဝီခိဉ်နၢ်တကၢန့ၣ်လီၤ. ဖဲအဝဲအိဉ်မူအခါထီၣ်
 ဘိအဝဲယဲးယုၤကွၢ်ဖိလံၤတဖဉ်ဘဉ်ဃးဒီးတၢ်မၤအသးလၢပျၢၤတဖဉ်ဘဉ်အါမး
 န်အဝဲလဲၤခီဖျိတၢ်ဝဲအသးန့ၣ်လီၤ. အတတ်ယဲးယုၤဖိလံၤတဖဉ်ဘဉ်ဃးဒီးတၢ်စံဉ်
 ယဲးတဲယဲးလၢအကဲထီဉ်အသးနီၢ်နီၢ်လၢပျၢၤတဖဉ်အကျါပဉ်ယုာ်ဝဲဒီးလၢမုၢ်လၢ
 အအိဉ်ဘူးဒီးမိတြၢ်သဝီတဖျၢၣ်အဂ့ၢ်ဒီးဖဲအဝဲတဲဝဲတဘျီလၢလၢတၢ်ကဲထီဉ်အ
 သးလၢအပူၤကွၢ်ဉ်န့ၣ်ဉ်လၢန့ၣ်တတဲဖျါဝဲဘဉ်, တၢ်နီၣ်ဝဲတဘဉ်လၢဘဉ်. အမိၢ်
 အပၢ်အဖံအဖုလၢညါတဖဉ်တဲယုၤစ့ၢ်ကီးအီၤ, ဘဉ်ဆဉ်အဝဲသ့တကွဲးနီၣ်ကွဲး

ယၢဝဲလီၤတၢ်လီၤဆဲးဘၣ်, တဲယုၤဒၣ်အိၤလၢထးခိၣ်တဆိဘၣ်တဆိဒ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ယဲၤတယုၤအံၤဖါတၢ်ဟဲန့ၣ်လဲၤမၤန့ၣ်လၢဖုဘူၣ်သၣ်အအိၣ်ဒီးယဲၤယုၤကဒီးပှၤတဆိန့ၣ်လီၤ. တၢ်ဂ့ၢ်တခါဟဲအသးဒ်အံၤ-လၢပျၢၤန့ၣ်မိပ်တြုၣ်သဝီအပူၤဟံၣ်ခိၣ်အိၣ်ဝဲဒၣ်အဖျၢၣ်နွံဆံ, လၢအကျါပှၤဟံၣ်ခါအိၣ်ဝဲတဂၤ, အမံၤလၢ “သံးနီၣ်ရီ”, မ့ၢ်ပှၤလၢအအိၣ်လၢထူၣ်လၢတခါလီၤ. အဝဲဒၣ်လဲၤလီၤဆူဖိးတီၢ်-ကနဲယီ, ဒီးတုၤမ့ၢ်အဟဲက့ၤတုၤဖဲတၢ်မဲထၣ်န့ၣ်အဝဲလဲၤအိၣ်သံး, ပှၤလၢညါခါန့ၣ်အအိၣ်သံးလၢဝၣ်ပီၤပူၤ, ဒီးအခါဖဲန့ၣ်ဘၣ်လၢတၢ်စူၤခါအဆၢကတီၢ်န့ၣ်လီၤ. အိၣ်သံးဖဲတၢ်မဲထၣ်န့ၣ်တလၢကဘၣ်အယီၤအဝဲဟဲက့ၤဝဲလၢဝၣ်ပီၤတဖျၢၣ်အပူၤ, ဟဲက့ၤခိမိ, အိၣ်ဒီးအသံးတပီၤန့ၣ်လီၤ. ဘၣ်ဟဲက့ၤခိကံၤစ့ၢ်ကိးဝဲလၢၢ်မုၢ်ဖဲန့ၣ်တဖျၢၣ်, အဝဲဟဲက့ၤတခါခိ, အိၣ်ဒီးအသံးဒီးတုၤမ့ၢ်အတုၤဖဲလၢၢ်မုၢ်အခိၣ်ထံးန့ၣ်အခိၣ်တပျၢၣ်အယီၤအဝဲလီၤယံၤဒီးအသံးတပီၤသ့ၣ်ဖးဒီးလီၤဆံၣ်ဝဲဒၣ်စိဖုကလုၤန့ၣ်လီၤ. ဖဲအသံးလီၤဆံၣ်လၢကအခါကွၢ်ဝဲလၢအကပၤတခါအိၣ်ဒီးလၢၢ်မုၢ်အယီၤအဝဲစးထီၣ်ဆိၣ်ဝဲဒၣ်, “လၢၢ်မုၢ်အကစၢ်, ထံကစၢ်ကီၢ်ကစၢ်မၤလီၤဆံၣ်ကွံၢ်ယသံး, ယအိၣ်တလၢအိၣ်ဒီးဘၣ်.” ဆိၣ်ဝဲအကလုၢ်ကလုၢ်လၢကတၢ်ဆိၣ်, ဒီးတဘျီယီၤဖဲန့ၣ်တၢ်ကလုၢ်သီၣ်ထီၣ်လၢလၢၢ်မုၢ်အခါခိၣ်ဒီးတဲဘၣ်အိၤလၢ, “အိၣ်ခိးဟံၣ်စၢၤယၢၤဇီၢ်, ယကအိၣ်မ့ၢ်တဘျီဒီး, ယတမၤကမၢ်န့ၣ်နီၣ်တမံၤဘၣ်. နဆိၣ်ညီၤယၢၤန့ၣ်ဘၣ်လဲၣ်.” အန့ၣ်တဘျီအဝဲကွၢ်ထီၣ်တၢ်ဆူလၢၢ်မုၢ်အိၣ်အလီၤဒီးထံၣ်စိဝဲပှၤဒီးမၤဝၢၤဂၤ, အိၣ်ဒီးအဖိတဂၤ, ဆုၣ်နီၤအိၣ်မ့ၢ်သပှၤကတၢ်လီၤ.

တဘျီယီၤအဝဲပျၢၤထီၣ်တၢ်က့ၤကရီကွံၢ်ဝဲဒီးတုၤမ့ၢ်အန့ၣ်လီၤဆူသဝီပူၤတတီၤဘၣ်တတီၤက့ၤတဲဘၣ်သဝီဖိတဖၣ်လၢ, “သုမ့ၢ်ထံၣ်ပှၤဟဲက့ၤလၢယလီၢ်ခံတဂၤကဒီးမ့ၢ်သံကွၢ်ဝဲလၢ-မ့ၢ်သုထံၣ်ဘၣ်ပှၤတဂၤဂၤခါ-န့ၣ်တဲလၢတထံၣ်ဘၣ်ဇီၢ်.” တဲဝဲန့ၣ်, ဒီးအဝဲက့ၤတဲဘၣ်ပှၤသဝီဖိတဟံၣ်ဝံၤတဟံၣ်, အါတက့ၢ်အဝဲသ့ၣ်မ့ၢ်ပှၤမိၢ်လုၢ်လၢဖိလီၤ. အဝဲသ့ၣ်မ့ၢ်မၤမူးဇိၤလီၤဇိၤ, မ့ၢ်မၤဘူၣ်မၤဘါတဘျီဘျီမၤဝဲသဝီအကံၢ်သးပျီဖးလဲၢ်, ကိးဝဲလၢ “ဒုၣ်မိၢ်ထူပျီ” တဘျီအပူၤဒီးတဘျီလၢလၢအဝဲသ့ၣ်မ့ၢ်မၤဘူၣ်မၤဘါ, မၤမူးမၤလီၤန့ၣ်လဲၤဟံးန့ၣ်ဆိလီၤခိမိလၢလၢၢ်မုၢ်လၢအဘူးဒီးသဝီတဖျၢၣ်န့ၣ်အပူၤသ့, လီၤခိ, နီၣ်တဂၤ, သပၤသ့ဒီးအဂၤအိၣ်ဝဲအါမးလီၤ. တုၤမ့ၢ်မူးမ့ၢ်ဂ့ၤ, တၢ်မၤဘူၣ်မၤဘါမ့ၢ်ဂ့ၤဝံၤတစုအဝဲသ့ၣ်ဘၣ်လဲၤဆွၢ်ကဒါ

ကွၢ်ဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ. ဘၣ်ဆၣ်ပှၤတနီၤကွၢ်လီၤခိဖဲန့ၣ်တဖၣ်ဂ့ၤအယိလဲတၢ်ဝဲဒီးအလီ
ခိ, တနီၤမၤသ့ၣ်ဖးဘၣ်ဝဲဒီးတနီၤတလဲၤဆၢကွၢ်ဝဲဘၣ်. အယိလၢခံကွၢ်အိၣ်ယံာ်
ယံာ်အဝဲသ့ၣ်လဲၤယုကွၢ်တၢ်သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်တဘၣ်လၢတဘၣ်. လီၤခိ, နီၣ်တၢၤ, သ
ပၤသ့ၣ်ဒီးတၢ်ဖိတၢ်လံၤအဂၤတဖၣ်ကျၢ်အိၣ်ထီၣ်ကွၢ်အသးဒီးကဲထီၣ်ကွၢ်လၢခံ
လၢကံန့ၣ်လီၤ. ဒီးမ့ၢ်သံးနီၣ်ရီၤတဂၤမၤပှၤလီၤစၢၤအိၣ်တၢ်ဝဲဒီးကွၢ်ကွၢ်ဝဲတတီၤဘၣ်
တတီၤဆူကထိနံၣ်သဝီန့ၣ်လီၤ.

ဖဲသံးနီၣ်ရီၤကွၢ်ပှၤအလီၤခံန့ၣ်ဒီးပှၤဖုပှၤတဂၤဟဲပၢ်ထီၣ်-တၢ်ဖုပှၤအဝဲ
န့ၣ်ကူဒီးယၣ်အုလု, နိသိးဒီးပယီၤသးပှၤလၢပှၤတဖၣ်ကူဝဲအသိး, ကၢဒီးဆုကၢ
တၢ်ဟီၣ်, အခိၣ်ဖၢၣ်တခိအိၣ်ဒီးအနၢ်ကုဖိတဘျီ-ဟဲဒီးသံကွၢ်ဝဲဒၣ်, “မကၢၢ်မ့ၢ်
သုထံၣ်ဘၣ်ပှၤဟဲကွၢ်တဂၤဂၤခါ.” ပှၤသဝီဖိတဖၣ်တဲဘၣ်အီၤလၢ, “တထံၣ်
ဘၣ်.” ဟဲကွၢ်တိကီၣ်ပှၤတဂၤဂၤခါအတၢ်တဲဘၣ်အီၤလၢတထံၣ်ဘၣ်, ခံဂၤဂၤခါ
တထံၣ်ဘၣ်ကိးဂၤဒီးန့ၣ်လီၤ. အဝဲဟးသံကွၢ်ပှၤတဟံၣ်ဝံၤတဟံၣ်, လဲၤဝဲတုၤအ
တုၤလီၤဆူသဝီအကတၢ်မိပတြၣ်ထၣ်တခိန့ၣ်လီၤ. မ့ၢ်သံးနီၣ်ရီၤတခိကွၢ်ဒီးပျံ
တၢ်အယိခိကဲဝဲဝီချီကျိ, ဒီးမ့ၢ်တၢ်ဖုပှၤတဂၤန့ၣ်တခိလူၤယီၤအီၤတချးဘၣ်အယိ
ဟဲကွၢ်ကဒါကွၢ်, ဟဲကွၢ်တုၤလၢဒုၣ်မိၢ်ထူပျီဖးလဲၤအပူၤန့ၣ်လီၤ. လၢပျီဖးလဲၤအ
ယၢၤန့ၣ်အိၣ်ဒီးပှၤဟံၣ်တဖျၢၣ်, လၢဟံၣ်ကီၣ်လၢဒုၣ်တခိအိၣ်ဒီးဆၢၣ်တဖျၢၣ်-ပှၤ
န့ၣ်လဲၤဆၢၣ်နီၤလၢဆၢၣ်ခိၣ်ဒီးတဲဝဲဒၣ်လၢ, သါကသံကွၢ်သုခဲအံၤ-တဲသါတီတီ-
ပှၤဟဲကွၢ်မကၢၢ်မ့ၢ်သုထံၣ်ဘၣ်တဂၤဂၤခါ. “တထံၣ်ဘၣ်န့ၣ်” ပှၤဖဲန့ၣ်တဖၣ်လီ
တၢ်တဘျီလီမူၤလီၤနီၣ်ဝဲစ့ၢ်ကိးလီၤ. အဝဲသံကွၢ်ဝဲဒ်န့ၣ်တဝီ, ခံဝီတုၤလၢသၢဝီဒီးပှၤ
ဖဲန့ၣ်တဖၣ်တဲဆၢအီၤလၢ, “တထံၣ်ဘၣ်.” အဝဲတဲဒၣ်ပှၤကညီကျိၣ်လီၤ, မ့ၢ်ဒၣ်
ပှၤကညီတဂၤလီၤ. လၢခံကတၢ်အဝဲတဲဘၣ်ပှၤဖဲန့ၣ်လၢ, သုမ့ၢ်တဲသါတီတီန့ၣ်တ
ဘၣ်တၢ်နီတမံၤဘၣ်, သုမ့ၢ်လီၤသါဒုန့ၣ်သါကွၢ်မ့ၢ်ပှၤတၢ်ကမၤအသးဒီးသုဒ်လဲၣ်
န့ၣ်သုကသ့ၣ်ညါဘၣ်ယၢ်. အန့ၣ်တဘျီစးထီၣ်ဖဲတၢ်တနၢၤယီၤလၢအဝဲကွၢ်ပှၤအ
နံၤန့ၣ်ပှၤသံဝဲဒီသဝီ, ပှၤသံသပှၤတၢ်န့ၣ်လီၤလီၤသးတနၢၤလၢတဘၣ်. ကယံာ်မ့ၢ်
ပှၤလၢအလီဘၣ်အီၤသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်သံဆိတဖဲ, မ့ၢ်ပှၤလၢအအိၣ်စီၤစၢၤတဖၣ်တခိ
သံစၢၤခံတဖဲ-အိၣ်ဒီးသံဒၣ်အတၢ်ဒ်န့ၣ်လီၤ. တဆူးတဆါနီတမံၤဘၣ်. ဒီးဖဲန့ၣ်သ
ဝီဖိတဖၣ်ပျံထီၣ်တၢ်အယိယုၢ်အိၣ်ကွၢ်ဆူတၢ်လီၤအဂၤဒီးသဝီဟးဂီၤဝဲဒီတဖျၢၣ်

ညါလီၤ. ဖဲသဝီၤဟးဂီၤအခါဟံၣ်ခိၣ်အိၣ်ဝဲနွံဆံတီတီလီၤ.

မိပတြၢ်သဝီၤအိၣ်သ့ၣ်လီၤအသးလာတနီၤသရံၣ်, ဘျဲးဝဲၤကီၢ်ရှၢၣ်, ပီၤခါဟီၣ်ကဝီၤန့ၣ်လီၤ. ခဲအံၤသဝီၤကဲထီၣ်သဝီၤဖးဒိၣ်တဖျၢၣ်လံ. ပမ့ၢ်လဲၤဟးဆူသဝီၤပူၤဒီးကွၢ်ထီၣ်တၢ်လၢမ့ၢ်ထီၣ်တခီန့ၣ်ပကထံၣ်ဘၣ်လၢမ့ၢ်စးထီၣ်အသးလၢမ့ၢ်ထီၣ်ဆူမ့ၢ်န့ၣ်တကပၤ, ဒီးလၢမ့ၢ်န့ၣ်တကပၤအကတၢ်တခီန့ၣ်လၢမ့ၢ်လီၤဒုစ့ၤအယိဖျါလၢအအိၣ်လီၤဆိတဖျၢၣ်, ဘၣ်ဆၣ်အခိၣ်ထံးန့ၣ်စဲဘူးလိာ်အသးအယိပှၤလ့ၢ်လီၤလ့ၢ်ထီၣ်သ့ဝဲလီၤ.

ပှၤသဝီၤဖိအတၢ်လဲၤခီဖျိဘၣ်ထွဲဒီးလၢမ့ၢ်

လၢမ့ၢ်အကစၢ်အဝဲန့ၣ်ဒုးမံၤပှၤတၢ်ဆူၣ်ဒိၣ်မး, ပှၤမ့ၢ်မံၤဘၣ်အဝဲသ့ၣ်န့ၣ်တဲဘၣ်ပှၤထဲပှၤဘၣ်ဘါတၢ်ဆူၣ်ဆူၣ်, ပှၤဘၣ်မၤတၢ်ဂ့ၤ, ပှၤသုတကးပလူကးပလီတဂ့ၤ, အိသံးအိမ့ၢ်တဂ့ၤ, ဆိၣ်တၢ်ထုတၢ်တဂ့ၤ-အဝဲဒၣ်အဲၣ်ဒီးထဲပှၤကမၤတၢ်ဂ့ၤတၢ်ဝါလီၤ. ပှၤမံၤမိၢ်လၢအဝဲသ့ၣ်အိၣ်ဒီးအခီမါဝါခံၤ, ယုၤဒီးအဖိတဂၤ-လၢအပူၤကွံၣ်န့ၣ်ပှၤမံၤမိၢ်လၢအဖိအိၣ်တဂၤဒ်လီၤ, လၢခံပှၤမံၤမိၢ်ကဒီးလၢအဖိအိၣ်ခံၤလံ. အဝဲဒၣ်တဲဘၣ်ပှၤလၢအဝဲဒၣ်န့ၣ်လဲၤထီၣ်ပှၤဒီးလၢမ့ၢ်ကွီၤကီၢ်အဖိမ့ၢ်န့ၣ်လီၤ.

မိၢ်ပၢ်သ့ၣ်တဖၣ်သိၣ်အဖိအလံၤလၢ-ဆိၣ်တၢ်တဂ့ၤ, အိၣ်န့ၣ်ဟးကိးပသုကိးပလီတဂ့ၤ. အဝဲသ့ၣ်မံၤဘၣ်လၢပှၤဒိဖိမိၢ်ဖိပၢ်သၢဂၤလၢတဘျီသံးနီရီၤထံၣ်ဝဲန့ၣ်မ့ၢ်ဒၣ်လၢမ့ၢ်အကစၢ်လီၤ. အဝဲသ့ၣ်တအဲၣ်ဒီးဝဲလၢပှၤကိးပလူပလီဒီးဆိၣ်တၢ်ထုတၢ်ဘၣ်, သံးဇိၤကံၤဇိၤန့ၣ်တအဲၣ်ဒီးဝဲလၢတက့ၤဘၣ်. တဘျီပှၤသဝီၤဖိယုသံးလၢအိၤ, လၢပှၤကစၢ်ခိၣ်မိၢ်လုၤပၢ်လၢတခီပှၤဒွဲၣ်ပနဲ, ပှၤယုဒီးပှၤတဲလၢပှၤကဖိၣ်ကသံၣ်, ပှၤအဲၣ်ဒီးသံးထဲတပလီဇိၤလီၤ. ပှၤယုဒီးသံးလၢအိၤမ့ၢ်လၢတၢ်လီၤအဝဲန့ၣ်ပှၤယုသံးဘူးဘူးတညီဘၣ်. တုၤမ့ၢ်ပှၤဒိထီၣ်သံးဒီးသံးဟဲယုၤလီၤအခိၣ်ထံးတပလီန့ၣ်မ့ၢ်သံးမူၤမူၤနီၢ်နီၢ်လီၤ. န့ၢ်ဒၣ်ထဲတပလီဇိၤလီၤ. မ့ၢ်မ့ၢ်အဂၤလၢအဟဲယုၤလီၤတဖၣ်ကဲထီၣ်က့ၤထဲခဲလၢၣ်, တနၢ်သံးနီတစဲးလၢၤဘၣ်. ဝံၤဒီးတၢ်လၢသံးန့ၣ်နမ့ၢ်ပှၤလၢတၢ်မဲထၣ်တခီဒီးဟဲက့ၤစိၣ်ခိၣ်ဘၣ်လၢမ့ၢ်န့ၣ်အရီၢ်ဟးဂီၤတဘျီယီလီၤ, ဘျီသံးဘျီစိၣ်တဘျီယီလီၤ.

တဘျီသဝီဖိတဂၤလဲၤဖးအိၣ်ခးလၢကစၢၢ်ကပၤ, ဘူးဒီးလၢၢ်မုၢ်န့ၣ်လီၤ. ဖဲအဘုဘၣ်ထီၣ်အခါထီၣ်ဖျံးဂီၢ်မုၢ်လီၤအိၣ်အဘု, ယံာ်ယံာ်မၤဝဲတနၤလၢၤဘၣ်အ ယိအဝဲဆိၣ်ဘၣ်ထုဘၣ်တၢ်, ဆိၣ်ဝဲယံာ်ထီၣ်ဒီးဘၣ်ဖဲအမံအိၣ်ဘျးလၢမုၢ်ဆါခိအ ခါတၢ်ဒဲအကီၢ်ပူၤတထံၣ်, အဝဲစီၣ်ထီၣ်အမၢ်ကွၢ်ယီၤလၢအပၢ်တခါအိၣ်ယံၤဒီးအိၤ ဝံၤဒီးအဝဲမံကဒီးဝဲန့ၣ်လီၤ. ဒီးတၢ်ဟဲဒဲကဒီးအထးခိၣ်တထံၣ်, အဝဲကွၢ်ယီၤအပၢ် နၣ်သက့အပၢ်တအိၣ်ဘူးဒီးအိၤဘၣ်. တုၤမုၢ်အပွဲၤထီၣ်သဝီတဝီအခါအဝဲဝဲၤဆၢ ထၢၣ်တဲဘၣ်အပၢ်, “ပါ, ပမံဘီဒီးနဲဒဲပထးခိၣ်” ဒီးအပါတဲဆၢအိၤ, “ယအိၣ်ဒီး နၤဘူးဒါ. ယအိၣ်ဒီးနၤဖးယံၤညါယဒဲနထးခိၣ်တုၤဒါ, ဝဲန့ၣ်ဆိၣ်တၢ်အါအါဒီး,” ပုၤလၢအအိၣ်လၢမိပထြၢၣ်အပူၤဒီးစံးဝဲလၢတၢ်ဒဲအထးခိၣ်န့ၣ်မ့ၢ်ဝဲဖုနီ, ဖုဂ့ၤဝါ, ဖါတၢ်ဒါပိၣ်, ဖါတၢ်ဖိသံခဲလၢၢ်လွံၢ်ဂၤန့ၣ်လီၤ.

ဝံၤဒီးဖဲ ၁၉၉၄-၉၅ နံၣ်အတီၢ်ပူၤတၢ်မၤစ့ၢ်ကိးအသးတဘျီန့ၣ်လီၤ. ဖဲန့ၣ် ပုၤဒီပုၤဝဲၢ်ပိၢ်မုၢ်ဖိသၣ်အိၣ်ခံၤ, အဟံၣ်အိၣ်တယံၤဒီးလၢၢ်မုၢ်ဘၣ်. အဒိၣ်တဂၤအ မံၤမုၢ်နီၢ်ယိယိၣ်, အပၢ်အမံၤလၢဖါတၢ်သ့တ့ၣ်, အိၣ်ဟဲလၢစီယုတခါန့ၣ်လီၤ. ဘၣ် တနံၤအဝဲသ့ၣ်လဲၤယုအိၣ်သ့ၣ်မုၢ်ဒုလၢပုၤသံၣ်ပူၤဒီးဖဲအထီၣ်လၢတၢ်ပျီခိၣ်အခါ ကွၢ်စီယီၤဝဲဒုၣ်လၢၢ်မုၢ်န့ၣ်လီၤ. လၢဖိသၣ်အကျိၣ်အကျၢ်တခါဆိကမိၣ်ထီၣ်ဝဲ-ဖဲ အဝဲသ့ၣ်အိၣ်လၢစီယုန့ၣ်အိၣ်ဒီးတလၢၤတဖၣ်အယိပုၤတ့ထီၣ်ယိၣ်ဘၣ်ဆၣ်ဖဲအံၤ ယိၣ်တအိၣ်ဘၣ်, ဒီးအဝဲဝဲန့ၣ်အပုၤလၢ, “အၢကီၢ်ကီ, လၢၢ်မုၢ်အဝဲအံၤမ့မုၢ်ဒဲသိး လၢတလၢၤအကျိၣ်ဒုတလၢၤကဘါဝဲပၤပၤ, ကဘီထီၣ်ဒီးယိၣ်ဒဲး”, အဝဲသ့ၣ်ဝဲတၢ် န့ၣ်ဝံၤဒီးလဲၤဝဲတခါခံခါဒီးကွၢ်ထီၣ်တၢ်ဆူလၢၢ်မုၢ်အဒိခိၣ်န့ၣ်ထံၣ်ဝဲလၢပုၤတဂၤ, သိးဒီးတၢ်အဝါထီၣ်လၢလၢၢ်မုၢ်အလီၤန့ၣ်လီၤ. အဝဲသ့ၣ်အဒိပုၤဝဲၢ်မုၢ်ခံၤကွၢ်ကီ ဝဲဒဲန့ၣ်, ကွၢ်ဝဲယံာ်ယံာ်တဘျီတၢ်ပျံၤလီၤဘၣ်အဝဲသ့ၣ်ဒဲလဲၣ်တဲတဘၣ်ဘၣ်. တၢ်ဖု ပုၤအဝဲန့ၣ်ထီၣ်လၢၢ်မုၢ်ဒီးဖဲအတလၢထီၣ်လၢၢ်မုၢ်အခိၣ်စိၣ်အခါလီၤမၤဝဲဖဲန့ၣ်လီၤ. အန့ၣ်တဘျီအဝဲသ့ၣ်ပျံၤထီၣ်တၢ်ဒီးတၢၤလီၤကွၢ်အသ့ၣ်မုၢ်ဒီးအယဲာ်ဝံၤက့ၤယုၢ် ဆူအပၢ်အအိၣ်, ဟဲက့ၤတဲဘၣ်အပၢ်ဘၣ်ဆၣ်အပၢ်တနၢ်ဘၣ်.

လၢခံက့ၤတၢ်မၤကဒီးအသးတဘျီန့ၣ်လီၤ. နီၢ်ကျၢၤဒီးနီၢ်လါထူအဟံၣ် အိၣ်ဘူးဒီးလၢၢ်မုၢ်အခိၣ်ထးလီၤ. တၢ်ဖိသၣ်ဒီပုၤဝဲၢ်မုၢ်ခံၤလီၤလီၤန့ၣ်ဟဲက့ၤထီၣ် လၢသဝီပူၤတခါ-အဝဲသ့ၣ်ထံၣ်ကဒီးတၢ်တဂၤလီၤလီၤက့ၤထီၣ်ဆူလၢၢ်မုၢ်အခိၣ်စိၣ်

န့ၣ်ဒီးတဲးလီၤအသး, “အၤ, တၢ်တၢ်ကျဲးထီၣ်ဆူလၢၤမ့ၢ်အခိၣ်စိၣ်န့ၣ်,” ဖဲန့ၣ်အ
ဝဲသ့ၣ်ကွၢ်ကီၤ, ဘၣ်လၢမၤတၢ်ကွီၣ်ခိၣ် (မၤတၢ်ကွီၣ်ခိၣ်န့ၣ်မ့ၢ်ဒၣ်တံးဟဲန့ၣ်အတၢ်
လီၤ) ဟဲဘၣ်အတၢ်န့ၣ်လီၤ. ပှၤဖိသၣ်ဒီပုၤဝဲၣ်မုၢ်ခံၣ်န့ၣ်ကိးယီၤမုၢ်ဂၢ်လၢထူလၢ,
“အၢၣ်မုၢ်ဂၢ်, အၢၣ်မုၢ်ဂၢ်န့ၣ်စၢ, တၢ်တၢ်ကျဲးထီၣ်ဆူလၢၤမ့ၢ်အခိၣ်စိၣ်န့ၣ်,” အ
ဝဲဟံးဖုးအသးဒီးတဲး, “မတၤလဲၣ်.” ထဲန့ၣ်တဘျီအဝဲသ့ၣ်ကိးယီၤအီၤ, “ဟဲလၢ
အံၤ, ကွၢ်လၢအံၤ” မုၢ်ဂၢ်တၢ်ဟဲယီၤဒီးထံၣ်စ့ၢ်ကိးပှၤတၢ်ကျဲးထီၣ်လၢလၢၤမ့ၢ်အ
ခိၣ်စိၣ်န့ၣ်လီၤ. မၤတၢ်ကွီၣ်ခိၣ်တခါစံးဝဲ, “တၢ်ဖိသၣ် ခံၣ်န့ၣ်တဲးလၢသၢထံၣ်တၢ်
ကျဲးဒီးယကွၢ်, ဒုးန့ၣ်ယၤဒီးအစုမုၢ်, လၢယမဲၣ်သၣ်အယၤဘၣ်ဆၣ်ယတထံၣ်
ဘၣ်. အဝဲသ့ၣ်တဲးလၢတၢ်တၢ်ကျဲးထီၣ်ဖဲန့ၣ်မလဲၣ်. အဝဲသ့ၣ်ဟီၣ်မုၢ်သၢတခါ
ထံၣ်ဝဲ, ယဲတခါယတထံၣ်ဘၣ်. ယံၣ်ယံၣ်ဒီးယတထီၣ်, လၢတၢ်ထံးထံၣ်တကလုာ်
န့ၣ်မီၤ, -လၢၤမ့ၢ်အကစၢ်, ထံကစၢ်ကီၢ်ကစၢ်စၢ, ဒုးထံၣ်ယၤတဘျး, ယကအိၣ်မူ
မၤဂ့ၤထီၣ်က့ၤယသးလီၤ-ယတဲးန့ၣ်တဘျးဘျီဘၣ်ဆၣ်ယတထံၣ်ဘၣ်. ယံၣ်
ယံၣ်တၢ်တၢ်ကျဲးဟါမၤဒီးအဝဲသ့ၣ်သၢတၢ်ကျဲးထီၣ်ဆူလၢၤမ့ၢ်အခိၣ်စိၣ်န့ၣ်လီၤ.”

ဗျာဏ်ပျာ အာၣ်ထီၣ်အာၣ်

ပှၤသးပှၤတဲၤစိၤဘၣ်ဃးဒီးတၢ်လီၢ်တၢ်ကျဲတဘျုးပှၤအကျါပၣ်ယုၣ်ဒီး တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျါလၢအတဲၤဖျါထီၣ်ပှၤကညီလၢပျာသ့ၣ်တဖၣ်အတၢ်သံတၢ်ပှၤ, တၢ် ဟါမူၤဟါမၢ်ဒီးတၢ်ဆူးတၢ်ဆါစ့ၤအယီၤအသးသမူထီၣ်မးလီၤ.

လၢအပူၤကွၢ်, ပှၤနီၣ်ပှၤလါန့ၣ်ပတသ့ၣ်ညါဘၣ်. ပှၤသးပှၤတဲၤစိၤတဲၤ မၤအသးတဘျီလၢတီၢ်အူတကပၤန့ၣ်လီၤ. ထံကျိအိၣ်ဝဲတဘိတၢ်ကိးအမံၤလၢ “မုၢ်ကမဲကျိ” (ပယီၤကိးလၢ မုဆိုးမချောင်း), အိၣ်တုၤခဲကနီၣ်အံၤန့ၣ်လီၤ. ဖဲန့ၣ် တၢ်စံၣ်ဃဲၤဝဲလၢပှၤမုၢ်ကမဲတဂၤဟဲက့ၤလၢကစၢ်ဒိၣ် (သံဖီထီၣ်), လၢညါပှၤ အိၣ်ဖဲကစၢ်ဒိၣ်အါအါဂီၢ်ဂီၢ်, တဆူးတဆါတဟါမူၤဟါမၢ်ဒီးတသံတပှၤနီၣ်တဂၤ ဘၣ်. တနံၤတခိၣ်ပှၤသဝီဖီဂီၢ်မုၢ်သ့ၣ်တဖၣ်အဲၣ်ဒီးမၤလုၢ်အုၣ်ထါလၢတၢ်သံတၢ်ပှၤ အဂီၢ်အယီၤဖီၣ်န့ၣ်သၣ်မံၤယီၤတဖၣ်, မၤသံဝဲဒီးဘိၣ်ထီၣ်ဝဲလၢချီၣ်ဒီးမၤလုၢ်အုၣ်ထါ လၢတၢ်သံအဂီၢ်အယီၤ, ပှၤသံပှၤဟါမၢ်လၢအိၣ်တ့ၢ်ဒုၣ်ထဲပှၤမုၢ်ကမဲတဂၤမိၤဒီးအ ဝဲအိၣ်ဖဲကစၢ်ဒိၣ်တဘျီလၢဘၣ်. မ့ၢ်မ့ၢ်ယုၢ်ထီၣ်ဝဲဆူမုၢ်ထီၣ်ကလံၤစိးတခီဆူထံ ကျိတဘိအစိးခံလၢအမုၢ်ဒုလီၢ်အဒုတဒု, ဒီးဖဲန့ၣ်အိၣ်ဖျါအဖိခွါတဂၤဒီးလၢခံကဲ ထီၣ်က့ၤသဝီဖီတဖျါလီၤ. မ့ၢ်လၢမုၢ်ကမဲအဝဲန့ၣ်လဲၤအိၣ်ဆိးဖဲန့ၣ်အဆိကတၢ် အယီၤသဝီန့ၣ်တၢ်ကိးအီၤလၢမုၢ်ကမဲသဝီဒီးထံကျိတခီမုၢ်ကမဲကျိတုၤခဲကနီၣ် အံၤလီၤ.

ခံတီၤတတီၤပကထံၣ်ဘၣ်လၢ, ဝှံတီၤအူအမုၢ်ထီၣ်ကယံၤခံမံၤလၢဖဲပ သံၣ်ခီဒီးပှၤလုၢ်ခံဒၢကါအဘၢၣ်စၢၤန့ၣ်လီၤ. ဖဲန့ၣ်ထံကျိအိၣ်ဝဲတဘိဒီးအကၢ်ခိၣ် န့ၣ်သဝီဖးဒိၣ်လၢပျာအိၣ်ဝဲတဖျါတၢ်ကိးအီၤလၢ “ဘိမုၢ်ဒၢ” န့ၣ်လီၤ. တၢ်စံး ဝဲလၢသဝီဘိမုၢ်ဒၢအဝဲအံၤအပူၤပှၤတဆူးတဆါတသံတဟါမၢ်ဘၣ်နီၣ်တစုနီၣ်တဂၤ ဘၣ်. ဒီးပှၤအါထီၣ်ဂီၢ်ထီၣ်ရးမးလီၤ. မ့ၢ်သဝီအဂၤလၢအအိၣ်ဝဲတရံးအီၤတဖၣ်

တခီတာ်သံတာ်ဟ်အိၣ်ဝဲဒီးပှၤညိၣ်န့ၢ်ကွဲးအဝဲသ့ၣ်လၢကလဲၤမၤလုာ်အုၣ်ထါဆူပှၤန့ၣ်ပှၤ
သဝီဒီးတာ်မုၢ်ဘၣ်အဝဲသ့ၣ်လၢကသးလီၤ. လၢအသဝီဒ်ဝဲတခီတာ်သံတာ်ဟ်တ
အိၣ်ဘၣ်, အယံထီၣ်တကအုကစ့ၤဒီးကိးထီၣ်ဝဲဒ်သိးကမၤလုာ်အုၣ်ထါဘၣ်ဝဲအဂီၢ်
လီၤ. လၢတာ်သးခုလၢတာ်သံအပူၤတလၢကွံာ်အခါဒီးအိၣ်တသ့တဘၣ်အပူၤ, အ
ဝဲသ့ၣ်လဲၤမၤန့ၢ်ညၣ်ဖးဒိၣ်တဘိလၢထံကျိပူၤဒီးဟဲက့ၤစိၣ်ဝဲဆူသဝီပူၤ, မၤန့ၢ်ဝဲအ
ဆုးဒူးကၤထီၣ်ဝဲဝံၤဘိၣ်ထီၣ်ဝဲဒီးလဲၤဟ်ဝဲလၢဘျီၣ်ပူၤ, ဒီးကွဲးပှၤသဝီဖိလၢသဝီအ
ဂၤတဖၣ်လၢကဟဲမၤလုာ်အုၣ်ထါစံၣ်ကျိၣ်အူမိနွံန့ၢ်နွံန့ၢ်ဃုာ်ဒီးအဝဲသ့ၣ်န့ၣ်လီၤ.
နွံန့ၢ်နွံန့ၢ်ပွဲၤထီၣ်ဒီးလဲၤရှုၣ်လီၤဘါဘၢကွံာ်ဝဲလီၤ. အန့ၣ်တဘျီဃီတာ်ဆူးတာ်ဆါ
တာ်သံတာ်ဟ်အိၣ်ထီၣ်လၢသဝီဖးဒိၣ်တဖျၢၣ်အံၤအပူၤတုၤဒ်လဲာ်ပှၤမၤလုာ်အုၣ်ထါ
တကဲတချူးလၢၤဘၣ်. ထဲပှၤရှုၣ်လီၤပှၤသံဒ်လဲာ်ပှၤဖိအိၣ်တုၤအိၣ်တချူးတဒးသ
တဒးဒီးပှၤမူဒီးသ့ၣ်တဖၣ်ဃုာ်မုံဟးဖျိးကွံာ်ခဲလၢာ်ဆူသဝီအဂၤတဖၣ်န့ၣ်လီၤ. တံးစံး
ဝဲလၢဖဲသဝီန့ၣ်အကပၤထံကျိဖိတဘိန့ၣ်အလၢာ်အိပူၤလုအိပူၤလၢညါခရံၣ်အနံၣ်
၁၉၀၀ အပူၤအတုၤပှၤထံၣ်ဒီးကတံၤဖးဒိၣ်တဘျူးဖျၢၣ်လၢအမ့ၢ်ပှၤလၢညါလၢအ
တချူးသံဒီးတဖၣ်အတာ်ဖိတာ် လံၤလီၤ. မ့ၢ်ခဲအံၤထံကျိစိာ်လီၤမဲးစိာ်ဟီၣ်စိာ်, တံး
လုာ်တာ်ဒုဒီးလုာ်ဘၢကွံာ်လၢာ်ပူၤလုပူၤဒီးကတံၤတဖၣ်ပှၤတထံၣ်က့ၤလၢၤဘၣ်.

သတိတော်ပကထံဘဉ်ဖဲတိအူတၢ်ပၤအပူၤသဉ်တိၣ်အမုၢ်ထီၣ်ကလံၤထံး “သဝီသုၣ်ယဉ်ယူၢ်” န့ၣ်လီၤ. ပှၤသးပှၢ်တစၢ်ဝဲ, လၢပျၢၤဖဲသဝီအဝဲန့ၣ်အပူၤတၢ်ဆူးတၢ်ဆါတၢ်သံတၢ်ပှၢ်တအိၣ်ဘဉ်, ပှၤအါထီၣ်ဂီၢ်ထီၣ်, အိၣ်ထဲတၢ်မုၢ်တၢ်ခဉ်တၢ်ယူၢ်ဖိးန့ၣ်လီၤ. တနံၤတခီၣ်သးပှၢ်တဂၤလဲၤဟးဆူပှၢ်လၢကျါဒီးခးလီၤတၢ်န့ၢ် “ကတံၣ်တဖု” ဟဲက့ၤစိၣ်ဝဲလၢဟံၣ်ဒီးမၤအဖိခွါယိလၢမ့ၣ်အူလီၤ. မ့မုၢ်အဖိခွါတခါဒုးကူထီၣ်သိးထီၣ်ကတံၣ်လၢနံၣ်လၢဆုဒီးပှၤသဝီဖိမၤလုၢ်အုၣ်ထါ, စံၣ်ကျဲၣ်အူမိနွံနံၤနွံသိပှၤထီၣ်ဒီးလဲၤခူၣ်လီၤဘါလီၤကွံာ်ဝဲလီၤ. မၤဝဲဒ်န့ၣ်ဝံၤသဝီဒီတသဝီဟီၣ်ခိၣ်ယူၢ်လီၤကွံာ်အီၤကယိကယိန့ၣ်လီၤ. ဖဲဟီၣ်ခိၣ်ယူၢ်လီၤကွံာ်သဝီကဖိလိဖိအခါပှၤမိၢ်ဒၤတဂၤလဲၤထီၣ်ဟးလၢဟံၣ်ချၢဒ်သိးကလဲၤကွၢ်က့ၤအဘုလၢအလိလီၤဝဲ, ဒီးထံၣ်လၢဟံၣ်ချၢယူၤလိာ်အသးဒီးဟီၣ်ခိၣ်ဒီးဖဲန့ၣ်အဝဲသုၣ်ညါဝဲလၢအဟံၣ်လီၤတသုးလံအယိခါလီၤဝဲဆူဟီၣ်ခိၣ်အလီၤဒီးယုၢ်ကွံာ်ဝဲတဂီၢ်ခါလီၤ. သဝီဒီတဖျၢၣ်န့ၣ်လီၤဆူဟီၣ်ခိၣ်ပှၤဒီးပှၤဖဲးဝဲထဲမ့ၣ်ပှၢ်တဂၤအံၤလီၤ. တၢ်

လီၢ်တၢ်ကျဲအဝဲန့ၣ်တုၤခဲကနီၣ်အံၤဟီၣ်ခိၣ်တပွဲၤထီၣ်က့ၤဒီးဘၣ်, မ့ၢ်တၢ်လီၤဆၢၣ်ဒီးဖးယီၣ်ညါလီၤ.

တၢ်စံၣ်ဃဲၤတဲၤတဖၣ်ဒီးတၢ်လီၢ်တၢ်ကျဲသ့ၣ်တဖၣ်အံၤအိၣ်ဝဲသပှ်ကတၢၢ်ဒီးဒူးသ့ၣ်ညါပှၤလၢပျၢၤန့ၣ်တၢ်ဆူးတၢ်ဆါတၢ်သံတၢ်ဟါမၢ်တအိၣ်ဘၣ်. မ့ၢ်တၢ်လီၤလၢပှၤကညီတဖၣ်အတၢ်မိၣ်န့ၣ်သးလီၤဒီးအတၢ်လူၤဘၣ်အသးလၢတၢ်မုၢ်တၢ်လၢအပူၤအယိကွဲၣ်န့ၣ်ကိးန့ၣ်က့ၤဝဲတၢ်ဆူးတၢ်ဆါဒီးတၢ်သံတၢ်ဟါမၢ်တုၤအမၤက့ၤဝဲတနၢၤလၢၤဘၣ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ယၢ်လၢဂၢ်မၤအၢၣ်

လၢပျၢၤပၤသးပၤတဲမဲၤဘၣ်သးတၢ်လီၤတၢ်ကျဲတဖၣ်အိၣ်တၢ်အမၤမ့ၢ်ဝဲမ့ၢ်လၢၤကၢၤလီၤ. တၢ်အိၣ်တၢ်ကျဲတဖၣ်အပၤသ့အခါန့ၣ်ဝၣ်ကလီၤယုၢ်ဟဲတၢ်သၣ်ဝံၤလီၤဒီးဒိၣ်အိၣ်တၢ်ကျဲတဖၣ်လၢၤကၢၤလီၤဒီးတၢ်ကျဲတဖၣ်ညါဒီးပၤကညီတဖၣ်ဘၣ်ယုၢ်အိၣ်တၢ်ကျဲတဖၣ်ခိၣ်န့ၣ်ခိၣ်ဒီးဝၣ်ဘီၣ်န့ၣ်လီၤ. ပိာ်မ့ၢ်ဝဲမ့ၢ်လၢၤကၢၤလီၤတၢ်အံၤအမိၤအပၤဂဲၤထၢၣ်လၢၤဂီၤဂီၤဖီအိၣ်တၢ်ကျဲတဖၣ်ဝံၤလဲၤဆူ ခုးပူၤသံၣ်ပူၤယုၢ်အိၣ်တၢ်ကျဲတဖၣ်ကိးနံၤဒီးလီၤ. တၢ်နံၤန့ၣ်လဲၤယုၢ်အိၣ်တၢ်ကျဲတဖၣ်ခိၣ်န့ၣ်ခိၣ်န့ၣ်အါန့ၣ်ကိးနံၤဒီးတဲးဒီးဟဲက့ၤစိၣ်ဝဲဆူအဟံၣ်လီၤ. ဖဲမ့ၢ်ဆၣ်ထီၣ်လၢၤဂီၤဂီၤတချုးအဝဲသ့ၣ်စံၣ်လီၤလဲၤတၢ်အခါသးပၤနီၣ်တဲဘၣ်အဖိမ့ၢ်မ့ၢ်လၢၤကၢၤလီၤအကဖီအိၣ်တၢ်ကျဲတဖၣ်ယုၢ်လၢၤခိၣ်န့ၣ်ခိၣ်န့ၣ်လီၤ. ဒီးစံၣ်လီၤလဲၤတၢ်အဖါမ့ၢ်သ့ၣ်နီၣ်ထီၣ်အသးအယိဟဲက့ၤကဒါက့ၤစါစါဒီးဟံၣ်ဖဲအထူးကိးထူးကတိၤန့ၣ်ကတိၤစိအဖိမ့ၢ်မ့ၢ်လၢၤကၢၤလီၤအကဖီအိၣ်တၢ်ကျဲတဖၣ်ယုၢ်လၢၤခိၣ်န့ၣ်ခိၣ်န့ၣ်လီၤ. ဖိမ့ၢ်မ့ၢ်လၢၤကၢၤလီၤတခါတၢ်အယိတၢ်အသံကွၢ်ကျိၣ်ထံအမိၤန့ၣ်ဒီးတၢ်နီၣ်မ့ၢ်ပၤတၢ်အိၣ်တဲဘၣ်စၢၤ, ကတိၤခိၣ်တၢ်အမိၤအပၤအတၢ်ကတိၤဘၣ်ဆၣ်အမိၤအပၤတၢ်နီၣ်မ့ၢ်ပၤလၢၤဘၣ်အလီၤခံဘၣ်, ဒီးတၢ်နီၣ်မ့ၢ်ပၤဘၣ်အီၤလၢ, “နမိၤနပၤမၤလိာ်ဝဲဒၣ်လၢနကဘၣ်ဖီအိၣ်နပၤလီၤ.” တၢ်မ့ၢ်အဝဲနီၣ်မ့ၢ်ပၤကတိၤန့ၣ်ဒီးတၢ်ကီၤဘၣ်အီၤဒိၣ်မး, ဘၣ်ဆၣ်ဆိကမိၣ်ဝဲလၢအသး, “ယမိၤယပၤမၤလိာ်ယၢ်တၢ်တဘျီအံၤဘၣ်ဆဲးယသ့ၣ်ယသးတဆံးတစ့ၤဘၣ်, ဘၣ်ဆၣ်တၢ်မၤလိာ်အိၣ်တၢ်လံအယိယကဘၣ်မၤထွဲဒ်တၢ်မၤလိာ်အိၣ်ဝဲအသးန့ၣ်လီၤ.” အဝဲအိၣ်ဝဲဒၣ်န့ၣ်ညါတၢ်မ့ၢ်မ့ၢ်ဘၣ်တၢ်အိၣ်တဲဘၣ်လၢၤအဆၢကတီၢ်ဒီးအဝဲမၤသံအပၤလၢၤတၢ်သ့ၣ်အုးသးခၣ်အပူၤဒီးဖီထီၣ်ဝဲဒၣ်လီၤ. အကစၢ်ဒၣ်ဝဲတအိၣ်ဘၣ်, မ့ၢ်တခါဖီန့ၣ်အမိၤအပၤလၢၤအကဟဲက့ၤအိၣ်ဝဲအဂီၢ်လီၤ. ဘူးထီၣ်လၢအမိၤအပၤကဟဲက့ၤ, မ့ၢ်တခါခိၣ်လီၤဒိၣ်ထီၣ်ဒိၣ်ထီၣ်, အဝဲသ့ၣ်အုးသးအုးဒိၣ်ထီၣ်စ့ၢ်

ကိး၊ ဒီးအမိၢ်အပၢ်ဟဲက့ၤမ့ၢ်တုၤကသံကွၢ်အီၤလၢအပၢ်သပှၢ်ကတၢၢ်န့ၣ်သးဒုဒီအလီၢ်တအိၣ်ဘၣ်၊ ဒီးတၢ်သံကွၢ်လၢအဖီခိၣ်ကအိၣ်ခံဘီလီၤ. တဘီန့ၣ်ကသံကွၢ်ဝဲ, “မ့ၢ်နဖီအိၣ်ကိးနပုၢ်ဧါ.” မ့တမ့ၢ်, “မ့ၢ်နပုၢ်လဲၤဖဲလဲၣ်န့ၣ်လီၤ.” အဂ့ၢ်ဒ်အံၤ, တၢ်လၢမိၢ်ပၢ်တကလုာ်န့ၣ်တုၤအလဲၤတၢ်တပူၤပူၤဟဲက့ၤဒီးတၢ်မ့ၢ်ဘျးအသးထဲလဲၣ်ဘျးဘျး, တုၤအထံၣ်ယီၤအဖီဟဲလီၤလူၤသဂၢၢ်အီၤန့ၣ်တၢ်ဘျးတၢ်တီၤလၢအအိၣ်ဒီးအဝဲသ့ၣ်ဟါမၤကွၢ်ဝဲလီၤ. ဒီးညီန့ၢ်တုၤမိၢ်ပၢ်လဲၤတၢ်ဟဲက့ၤန့ၣ်ဟဲက့ၤစိၣ်ယုာ်ဝဲဒီးတၢ်အိၣ်တၢ်အိၣ်ကိးဘျီဒီးလၢအဖီအဂီၢ်လီၤ. မ့ၢ်တထံၣ်အဖီဘၣ်ဒီးကိးက့ၤဝဲလၢအကဟ့ၣ်ဒုးအိၣ်အီၤလၢတၢ်တမံၤမံၤ, မ့တမ့ၢ် စိၣ်ထီၣ်အီၤန့ၢ်မူန့ၢ်ဆိုအီၤန့ၣ်လီၤ.

တဘျီအံၤတၢ်ခုၣ်လီၤမုၢ်လီၤန့ၣ်လံ, မိၢ်ပၢ်ခံၣ်ဟဲက့ၤပၢ်ထီၣ်, ဝံဒီးခုၣ်ခိၣ်န့ၣ်ခိၣ်အါန့ၢ်လၢညါတနံၤတက့ၢ်လီၤ. ဒီးတုၤအဝဲသ့ၣ်ဟဲက့ၤတုၤလံဒီးတၢ်လၢအဆၢထံၣ်ဘၣ်ဝဲအိၣ်ကတၢၢ်န့ၣ်မ့ၢ်အဖီသးဘီန့ၣ်လီၤ. တၢ်အိၣ်ဘျးကလၢ်တၢ်လၢညါအသိးလၢဘၣ်, တထံၣ်လၢအဖီဟဲလူၤသဂၢၢ်အီၤထွဲထီၣ်အခိၣ်တိးကျဲၣ်တိးကျဲၣ်, စုခံၤယၤထီၣ်ဝဲယီၤယုာ်ယီၤယၢ်ဒီးအကလုာ်တခီ “မိမိ” ကျါကျါတကျါကျါ, ဟဲယီၤဒီးဟံၣ်ဖျါထီၣ်အတၢ်နံၤကမ့ၢ်ဆၢအဝဲသ့ၣ်ဖဲဟဲက့ၤလၢတၢ်ဖဲတံးမၤအလီၢ်အိၣ်ဒီးတၢ်လီၤဘျးလီၤတီၤအခါန့ၣ်ဘၣ်. ဒီးဒ်အဖီမုၢ်တခီဆိကမိၣ်ဟံၣ်စၢၤလၢတၢ်သံကွၢ်ကအိၣ်ထီၣ်လၢအဖီခိၣ်အသိးန့ၣ်တဘျီယီၤမိၢ်ပၢ်ကိးသံကွၢ်အီၤ, “ဖီမုၢ်ဧါ, နပုၢ်ဒုလဲၤဆူလဲၣ်.” အဝဲဒၣ်ကန့ၣ်တၢ်ကီၤ ဘၣ်အီၤဒိၣ်ဒိၣ်ကလဲၣ်လၢအကဘၣ်စံးဆၢအမိၢ်အပၢ်အဂီၢ်လီၤ. ဘၣ်ဆၣ်ဒီးအဝဲဒၣ်မၤတသ့ဘၣ်. တၢ်လၢအတဂ့ၤဘၣ်လၢအဂီၢ်, လၢအမ့ၢ်တၢ်လီၤတၢ်ဝုၤန့ၣ်ကဘၣ်လီၤတၢ်လီၤ. ထဲန့ၣ်တဘျီအဝဲစးထီၣ်လီၤန့ၢ်အမိၢ်ဒီးအပၢ်အတၢ်ဒီးစံးဝဲဒၣ်, “ဒုဖီလဲၤဆူဖဲအဟံၣ်, အဖဲစိၣ်အီၤလီၤ.” ဒီးအမိၢ်အပၢ်တခီဆိကမိၣ်ဝဲဒၣ်လၢဘၣ်တဘၣ်ကအိၣ်ဖဲယဲၤဖဲန့ၣ်, ဒီးကိးအီၤလၢအကလုာ်ကပုၢ်လုးလၢအကိၢ်ယုာ်ဒၤလၢ, “ဖီခွါ, ဖီခွါ, မိမိဟဲက့ၤလံ.” ဘၣ်ဆၣ်ဒီးဖီတခီဆူတၢ်ဘျးကလၢ်အပူၤန့ၣ်က့ၤသဒၣ်တုၤလံအမိၢ်သးဘီဒီးအပၢ်သးဘီဖဲမိၢ်ဒီးပၢ်တခီတသ့ၣ်ညါဘၣ်လၢတၢ်ကီၢ်တၢ်ဂီၤကဘၣ်အဝဲသ့ၣ်ဘၣ်န့ၣ်လီၤ. အယိဖိတကိးဆၢဘၣ်အမိၢ်အပၢ်ဘၣ်. တုၤအမိၢ်အပၢ်ခံၣ်ကိးအီၤသပှၢ်ပျီဒီးအတၢ်တကိးဆၢအီၤဘၣ်အယိ, ဆိကမိၣ်ဝဲလၢဘၣ်တဘၣ်ကဟးလီၢ်ကွဲလၢအတံၤဖိသကိးဖိအကျါလၢအစီၤစုၤယံၤဒီးအဝဲသ့ၣ်အယိတကိးလၢဝဲဘၣ်.

ပှၤဒီမၤဝၢၣ်ဂၤဟဲက့ၤလၢခးလၢသံၣ်တၢ်ဘျးတၢ်တီၤစ့ၢ်ကိးအသးဒီး တၢ်သၣ်ဝံၤသၣ်စ့ၢ်အသးအယိ, ဟံလီၤအသးလၢတုၤအအိၣ်မ့ၤအိၣ်ဝံၤမးကလဲၤ ဆူအမိၢ်အပၢ်အအိၣ်ဒ်ပစံးတၢ်အသိး, အဖိခါအဖံအအိၣ်န့ၣ်လီၤ. ဝံၤဒီးအဝဲသ့ၣ် လဲၤလီၤဆူဖၣ်ကွၢ်ထံး, ဟံးထီၣ်ဝဲသဘံၣ်ကျိးခိးခွဲးလီၤမ့ၤဝါဒီးကသူဆူအသ ဘံၣ်ဒိၣ်ကျိးခိးသ့ၤအပူၤလၢကအိၣ်မ့ၤအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. ပှၤလၢပျၢၤအလုၢ်အလၢ်န့ၣ်မ့ၢ် ပှၤလၢအဖိကပိၢ်အိၣ်တၢ်ဆူၣ်အယိ, ဖိတဂၤအံၤန့ၣ်အဝဲၢ်မုၢ်ဖိကပိၢ်အိၣ်ယုၤအ မိၢ်အပၢ်လီၤ. အိၣ်ဝဲဒၣ်ဒီမၤဝၢၣ်ဂၤသ့ၣ်ညါဝဲလၢကသူတသပၤအံၤမ့ၢ်ကသူလၢအ ဘၣ်သးဒီးတၢ်ဖံးတၢ်ညၣ်လီၤ. နၢ်သက့အိၣ်ဝဲဒၣ်ကစုဒုဒီမၤဝၢၣ်ဂၤဘၣ်ဘၣ်, ဒီး အိၣ်ကွၢ်အိၣ်ကွၢ်ဝဲဒၣ်လီၤ. ဖဲအအိၣ်ကွၢ်ဝဲဒၣ်အဖၢမ့ၢ်အပၢ်တဂၤအိၣ်ဘၣ်ဝဲဒၣ်လၢ အစုညါတဒိ, တဘျီယိဖဲန့ၣ်ကွၢ်လီၤက့ၤအသဘံၣ်ကျိးခိးအပူၤအဘျီသက့ၣ်ခိသ ကုၣ်ဒီးအိၣ်က့ၤဝဲတဘျီလၢဘၣ်, ဆိကမိၣ်ထီၣ်ဝဲဒၣ်တဘျီယိလၢတၢ်အံၤမ့ၢ်ယ ဖိမုၢ်ဖိအိၣ်ကွၢ်ယဖိသဒါဝါဘဲၣ်, ကွၢ်ထံဝဲအစုအခိၣ်မုၢ်မုၢ်နီၢ်နီၢ်ဒီးသ့ၣ်ညါဝဲလၢ အမ့ၢ်နီၢ်နီၢ်အဖိခါန့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်န့ၣ်အယိအဝဲဒၣ်စးထီၣ်သံကွၢ်ကဒီးအဖိမုၢ်န့ၣ် လီၤ. ဒီးကိးယီၤအဖိမုၢ်ဒီးသံကွၢ်ဝဲဒၣ်, “နဲလဲၤဟံနပုၤဖဲလဲၣ်.” အဝဲန့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ကိး ထီၣ်အဒိၣ်အမုၢ်တထံၣ်တုၤဒၣ်လဲၣ်ပှၤလၢအကစံးဆၢတၢ်သံကွၢ်န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ကီၤသ့ၣ် ကိးသးဒိၣ်ဒိၣ်ကလဲၣ်လၢတၢ်ထံၣ်န့ၣ်အတၢ်ကမၢ်အယိလီၤ. ဒ်ပစံးတၢ်အသိးမုၢ် လၢကၤကၤအမိၢ်အပၢ်အတၢ်သံကွၢ်တထံၣ်အံၤမ့ၢ်တၢ်ကီၤဖးဒိၣ်တမံၤလၢအဝဲဒၣ်က ဘၣ်စံးဆၢအီၤအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. ဘၣ်ဆၣ်အဝဲဒၣ်မၤတသ့ဘၣ်, ဘၣ်စးထီၣ်စံၣ်ယဲၤ က့ၤတၢ်လၢအမၤအသးဒီးအီၤဖဲလၢမိၢ်ပၢ်စးထီၣ်လဲၤတၢ်အခါအတၢ်မၤလိာ်ပိာ်လီၤ အီၤလၢအတနၢ်ဟူလီၤတံၢ်ဝဲဘၣ်, ဒီးမတၤတဂၤလၢအမ့ၢ်တၢ်နီၤမုၢ်ဂဲၤထၢၣ်ကတီၤ ကျိးတၢ်လၢတၢ်ဘၣ်စၤလၢအနၢ်ဟူဝဲလၢသါကဘၣ်ဖိအိၣ်သါပုၤန့ၣ်လီၤ. ဒ်လဲၣ် ဂ့ၤဒ်လီၣ်ဂ့ၤ, မိၢ်ပၢ်တဒိတက့ၢ်ဆိကမိၣ်လီၤတံၢ်လီၤဆဲးတၢ်နီၤတမံၤဘၣ်ဒီးသးဒိၣ် ထီၣ်စံၣ်ညီၣ်မၤဆူၣ်မၤနၤဝဲအဖိမုၢ်န့ၣ်လီၤ.

တုၤန့ၣ်တစုပှၤဒီမၤဝၢၣ်ဂၤလဲၤယုၤန့ၣ်သ့ၣ်ဆါအါအါကလဲၣ်ဒီးဖျၢအဖိ မုၢ်နးနးကလဲၣ်, တုၤဒၣ်လဲၣ်တၢ်ဆူၣ်တၢ်မဲအိၣ်ထီၣ်လၢအညၣ်ကျါဘူးလၢအကသံ တၢ်မးလီၤ. လၢတၢ်နးတၢ်ဖျိတၢ်ဟီၣ်တၢ်ယၤအပူၤအဖိမုၢ်ဘၣ်ယုၤလီၤလၢဟံၣ် လၢယိလဲၤအိၣ်လဲၤဆိးက့ၤဝဲဆူပုၤလၢကျါထဲတဂၤမိၤဖဲအမိၢ်အပၢ်တဒိတဟံၣ်ဖျါ

ထီၣ်ဘၣ်အတၢ်သးအးသးခၣ်နီၣ်တစးဘၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်စံးကဒီးဝဲလၢတဘျီပှၤန့ၣ်
သဝီဖိဒီးအမိၢ်အပၢလဲၤမၤအိၣ်ညၣ်လၢထံကျိပှၤလီၤ. တၢ်ထံလီၤသံးဒီးပှၤလဲၤဖိၣ်
အိၣ်သကိးညၣ်ဒီးပိၣ်မုၢ်ဖိသၣ်န့ၣ်ကူၣ်ဝဲဒ်အဂၤတဘၣ်ဘၣ်, လဲၤယုန့ၣ်ပှၤသ့တ
ဘၣ်, ပှၤသးကညီပှၤဟ့ၣ်လီၤအိၣ်ဒီးလဲၤကဝဲၤအိၣ်ညၣ်န့ၣ်မးလီၤ. ဒုၣ်ဖိညၣ်ဖိ
ဆွဲၣ်ယံၣ်တဒိၣ်လၢအကဝဲၤဝဲန့ၣ်တဖၣ်ညါတအိၣ်ဝဲဘၣ်, မ့ၢ်တခီဟ့ၣ်နီၤလီၤပှၤ
ဂုၤပှၤတစးတစးဒီးမၤဝဲအတၢ်ထဲးထီၣ်န့ၣ်စၢၤအိၣ်တၢ်ဆူၣ်တၢ်မဲလၢအအိၣ်လၢအ
ဘၣ်လၢညၣ်ကျိတဖၣ်န့ၣ်လီၤ. ဒီးနီၤန့ၣ်ပှၤဒ်န့ၣ်တၢ်အညၣ်, အဒုၣ်, အဆွဲၣ်ယံၣ်
တဒိၣ်တဖၣ်လၢဝဲဒီးပှၤထဲးထီၣ်န့ၣ်အိၣ်တၢ်ဆူၣ်တၢ်မဲလၢကွၢ်စ့ၢ်ကိးဒီးအညၣ်ဖိ
ဒီးအတဒိၣ်ဖိအိၣ်တၢ်ထဲခံဘိ, မ့ၢ်ညၣ်အဆံးကတၢၢ်တကလုာ်ပကိးလၢဘၢပ
လုာ်ဒီးတဒိၣ်ဖိတဘၣ်လီၤ. အဝဲမၤစၢၤစ့ၢ်ကိးပှၤအတၢ်ဒီးပှၤဟ့ၣ်ဒုးအိၣ်စ့ၢ်ကိးအ
မ့ၢ်အထံလၢအအိၣ်ဘျီအိၣ်စ့ၢ်တဖၣ်ဒီးအဝဲဒုၣ်အိၣ်ဝဲတနီၤဒီးဘုၣ်အိၣ်စ့ၢ်ကိးအ
ညၣ်ခံဘိန့ၣ်ကိးမုၢ်နံၤယံၣ်ဝဲအနံၣ်အလါဒီးအညၣ်န့ၣ်ဒိၣ်ထီၣ်ဝဲဖးဒိၣ်ညါလီၤ. ဝဲ
အဝဲလဲၤဆုန့ၣ်ပှၤဟ့ၣ်တဘျီလၢလၢပှၤဟ့ၣ်စ့ၢ်ကိးအိၣ်လၢဟ့ၣ်အကြးဒီးအိၣ်အသိး
န့ၣ်လီၤ. ဝဲအဆဲးသိအိၣ်ကိၣ်တဘျီလၢလၢလဲၤဘုၣ်လီၤစ့ၢ်ကိးဝဲအညၣ်အဆၣ်
လၢကိၣ်န့ၣ်လီၤ. အယိအညၣ်န့ၣ်ဒိၣ်ထီၣ်ဝဲဖးဒိၣ်ညါ, ပှၤစံးဝဲဒုၣ်လၢအညၣ်ဘၢ
ပလုာ်တဘိန့ၣ်ထဲသိးထိးဖါပှၤနွံယံၣ်တဒုညါန့ၣ်လီၤ. တၢ်ပစံးတၢ်နွံယံၣ်န့ၣ်ပမ့ၢ်
ဒိသံလီၤထိးတဒုန့ၣ်တၢ်ပစီၤအိၣ်ဒီးအညၣ်ကအိၣ်ဝဲနွံမၤညါလီၤ. ဝဲအလဲၤဒုးအိၣ်
ဝဲအညၣ်အဆၣ်တဘျီလၢလၢန့ၣ်ကိးထီၣ်ဝဲဒုၣ်ဒ်အံၤ,-

ဘၢပလုာ်ကံၣ်ယု,
တဒိၣ်မိၢ်တီၢ်ဝု,
နအိၣ်လၢထံထၣ်,
နအိၣ်လၢထံခံ,
ဟဲထီၣ်အိၣ်ပအံ.

တနံၤတခီၣ်န့ၣ်မုၢ်လၢကၤလဲၤဟးယုအိၣ်ယီၢ်အိၣ်ဟးဝဲဆူတၢ်လီၢ်တပှၤဝဲအစီၤ
စုၤယံၣ်ဒီးအညၣ်ခံဘိန့ၣ်လီၤ. ဝဲအဝဲဒုၣ်ဟးအလီၢ်ခံတၢ်မၤအသးလၢအမိၢ်ဒီးအပၢ
ခံၤန့ၣ်လဲၤဟးဆူထံကျိပှၤဝဲအလဲၤမၤအိၣ်ညၣ်တဘျီအလီၢ်န့ၣ်ဒီးထံၣ်ဘၣ်ညၣ်
ဘၢပလုာ်ဒီးတဒိၣ်လီၤ. ဒီးသ့ၣ်ညါဝဲဒုၣ်လၢညၣ်ဒီးသဒိၣ်အံၤကမ့ၢ်ဒုၣ်အဖိမုၢ်အ

ညၣ်လၢအဘျုးဝဲန့ၣ်လီၤ. ဘၣ်မနုၤလဲၣ်, လီၤကၢ်လၢအနၢ်ဟူဝဲဒၣ်လၢပှၢပိၣ်ပှၢတဲ
အီၤလၢအဖိမုၢ်ဘျုးညၣ်ခံဘိဒီးဖဲအလဲၤဘျုးလီၤဝဲဒၣ်အဆၣ်တဘျီလၢလၢန့ၣ်ပှၢ
ဘၣ်ဝဲအမံၤဒီးအုၣ်ဝဲဒၣ်လၢထီၣ်လၢအဖိခိၣ်အသိးန့ၣ်ဒီးအမိၢ်ဒီးအပၢ်ခံၤန့ၣ်တုၤ
အသ့ၣ်ညၢလၢအဖိမုၢ်အညၣ်ဒီးသၢကမၤသံအိၣ်ဝဲအတၢ်, ဒီးဟံးန့ၣ်ဝဲအဆၣ်ဒီးဖဲ
လီၤဝဲဒီးအုၣ်ထီၣ်ဝဲဒၣ်အထီၣ်အဖိမုၢ်အုၣ်ဝဲအသိးန့ၣ်လီၤ. ဘၢပလူၣ်ဒီးတဒိၣ်န့ၣ်
အိၣ်လၢထံခံတဘိလၢထံထၣ်တဘိတုၤမ့ၢ်အနၢ်ဟူတၢ်ကိးထီၣ်အီၤဒီးဟဲထီၣ်သ
ကၢ်လိာ်အသးဖဲအဆၣ်အိၣ်လၢအခၢၣ်သးအခါန့ၣ်လီၤ. တၢ်ကိးထီၣ်အီၤတဘျီညၢ
အံၤတမ့ၢ်အကစၢ်မုၢ်လၢၤကၤအကလုာ်ဘၣ်သနၢ်ကွဲးထီၣ်လိာ်ဖျါထီၣ်အသး,
ဒီးအပၢ်တဂၤန့ၣ်ဆဲးသံအိၣ်ဝဲဒၣ်ညၣ်ဘၢပလူၣ်တဘိဒီးတုၤအိၣ်ဖိအိၣ်ဝဲဒၣ်ခဲလၢာ်
ခဲဆ့, ဟံးတုၤဝဲထဲအသိတစဲးလီၤ. တုၤအမိၢ်အပၢ်ခံၤန့ၣ်တုၤအိၣ်ညၣ်ဝံၤဒီးအိၣ်ဝဲ
ဒၣ်ခဲလၢာ်လီၤ. အသိလၢအဟံးတုၤဝဲဒၣ်တစဲးန့ၣ်ကျါဘၢဝဲဒၣ်လၢပိၤခီအပူၤဝံၤမ့ၢ်
ဘၣ်န့ၣ်အဝဲသ့ၣ်အယိကွဲးဝဲဒၣ်ဆူအဟံၣ်အယိလီၤ. တုၤမ့ၢ်ဟါလီၤအဖိမုၢ်လၢၤ
ကၤဟဲကွဲးဒီးဆိကမိၣ်လၢအဟးသးဒၣ်အညၣ်ခံဘိန့ၣ်ယံာ်တစဲး, ဘၣ်တဘၣ်
တၢ်ကသၣ်ဝံၤသၣ်စ့ၤအဆၣ်လံအယိသၢကဒုးအိၣ်ဝဲဒၣ်အဆၣ်, ဒီးဖဲအကိးထီၣ်
ဝဲလၢအကလုာ်ကပုၢ်လုးဖိအခါတနၢ်ဟူနၢ်ပှၢလၢၤတၢ်နီတမံၤ, တထံၣ်ထံၣ်ထီၣ်
နီတပူၤဒီးအညၣ်လၢအလီၤအဲၣ်ခံဘိန့ၣ်တဟဲကွဲးလိာ်ဖျါထီၣ်အသးလၢၤဘၣ်.
ကိးဝံၤကိးကွဲးဝဲန့ၣ်သပှၢပှၢ, လၢအသးပူၤတခီပွဲၤဒီးတၢ်ဆိကမိၣ်အါမံၤလၢအ
ယါယုာ်အသးဒီးတၢ်မဲာ်ထံမဲာ်နီန့ၣ်လီၤ. ဒီးဆိကမိၣ်ဝဲဒၣ်, “တၢ်တဘျီအံၤမ့ၢ်ပှၢ
ဟဲမၤအိၣ်ဘၣ်ယညၣ်တဂၤဂၤခီခါ”, ဒီးကွၢ်ယုတၢ်ဝးဝးလီၤ. ဖဲအကွၢ်ယုတၢ်အခါ
ဒၣ်လဲာ်အကလုာ်ဖဲယဲကအဲးန့ၣ်ကိးဒၣ်အညၣ်အမံၤန့ၣ်လီၤ. ကိးဝဲဒၣ်န့ၣ်ယံာ်
ယံာ်ထံၣ်လၢတဒိၣ်ဟဲကွဲးတဘျုးဘၣ်ဆၣ်ဒီးတအိၣ်အဆၣ်ဘၣ်, မ့ၢ်တခီဘျီ
တထီထီဘျီတလီၤလီၤဒီးထံၣ်အသးလၢအကစၢ်တဘျုးဘၣ်, ဒီးအကစၢ်တခီ
ဆိကမိၣ်ဝဲဒၣ်တၢ်တဘျီအံၤတၢ်ကီလံ. ထဲန့ၣ်တဘျီအဝဲဟးယုကွၢ်တၢ်ဖဲထံန့ၣ်ဖဲ
အဘျုးလီၤညၣ်အကွံသရ့ထံးဝးဝးဒီးထံၣ်လၢတၢ်လီၤတၢ်ကျဲးတဖၣ်လီၤဒီးစးဘၣ်.
တၢ်ဘျုးတၢ်အူ, တၢ်ကမိၢ်ဖိဘၣ်တၢ်ယီၤသဘံးအီၤဘျုးနးမးလီၤ. ဘၣ်ဆၣ်ဒီးတ
ထံၣ်အညၣ်အသးဒၣ်လီၤအသွံၣ်လီၤဘၣ်, နၢ်သက့နၢ်ဟူစိးဝၣ်ယးပှၢလၢသ့ၣ်ခံ
တဘျုးသီၣ်, “အိးလၢလၢ, တၢ်သိအိၣ်လၢပိၤဖိလၢ, အိးလၢလၢ, တၢ်သိအိၣ်

လာပီၤဖီလၢ်.” ဘၣ်ဆၣ်ဒီးအဝဲတၢ်ပၢၤစိးဝၣ်ယးအတၢ်ကိးန့ၣ်ဘၣ်, မ့ၢ်ထဲအဆိ
ကမိၣ်ဒၣ်တၢ်မၤအသးဒီးအညၣ်ခံဘိအဂ့ၢ်န့ၣ်, မၢ်ထံလၢအကီၢ်န့ၣ်ခၣ်လီၤတသ့
နီတဘျီ, အသးဖိတခီဆွံကတံၢ်မးအသးဘူးလၢအကသ့ၣ်ဖးန့ၣ်လီၤ. ဘၣ်ဆၣ်
ဒီးစိးဝၣ်ယးလၢအသ့ၣ်ဒီးပံလၢစ့ၢ်ကိးတဘျီန့ၣ်, ထံၣ်ဘၣ်မုၢ်လၢကၤအတၢ်
သ့ၣ်ကီၢ်သးဂီၤသ့ၣ်အုးသးခၣ်တဘးညါန့ၣ်တသးကညီအီၤဒီးအိၣ်တသ့ဘၣ်,
သးအုးစ့ၢ်ကိးဒီးအီၤလီၤ. လၢတၢ်န့ၣ်အယံအဝဲဒၣ်ပှၤထီၣ်ဒၣ်လၢသ့ၣ်ဒုလီၤတနး
နး “အိးလၣ်လၣ်, တၢ်သိအိၣ်လာပီၤဖီလၢ်” လီၤ. အခီပညီန့ၣ်စံးဝဲဒၣ်, “ပှၤမၤ
သံအိၣ်န့ၣ်ဒီးအိၣ်ဝဲလၢ်လံ, ဟံတၢ်န့ၢ်နၤအသိတစးဖိလၢပီၤလၢအတၢ်အိၣ်တၢ်
န့ၣ်အိၣ်ဝဲဝံဒီးတိသ့ၣ်ဖးဝဲဒီးဟံလီၤညၣ်အသိဝံကျၢ်ဘၢဝဲဒၣ်လၢပီၤခီဘၣ်ဒ်သိး
ထီၣ်ဖိလံၣ်ဖိလဲၤအိၣ်အီၤသုတသ့တဂ့ၤအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.”

မုၢ်လၢကၤအမိၢ်ဒီးအပၢ်ဟံတၢ်ညၣ်သိတစးန့ၣ်ဒ်သိးတုၤအဖိမုၢ်ဟဲ
က့ၤဒီးကထံၣ်ဒီးသ့ၣ်ညါဝဲလၢပှၤအိၣ်အညၣ်လံန့ၣ်လီၤ. တုၤမုၢ်လၢကၤနၤဟူ
စိးဝၣ်ယးတဘျီအတၢ်ကိးန့ၣ်ဒီးမ့ၢ်တၢ်လၢအလီၤဆီ, ဒီးဘၣ်တဘၣ်အဝဲဒၣ်က
ထံၣ်တၢ်တမံၤမၤသ့ၣ်သ့ၣ်လီၤ. ဒီးလၢတၢ်သ့ၣ်အုးသးခၣ်ယုၢ်ဒီးတၢ်မၢ်ထံမၢ်နီလၢ
တၢ်ကဒုလီၤတၢ်အပှၤကွၢ်ယုဝဲဒၣ်သပှၢ်ပှၢ်ဒီးကွၢ်ထီၣ်ဆူစိးဝၣ်ယးသုသုဖိတဘျီ
အအိၣ်, ဒီးကွၢ်ဝဲဒၣ်ဖဲအပှၤဒီးကွၢ်လီၤတၢ်လီၤလီၤအပှၤန့ၣ်အဝဲလဲၤကွၢ်ယုတၢ်ဖဲ
န့ၣ်ဘၣ်ဆၣ်တထံၣ်တၢ်နီတမံၤဘၣ်. ဒီးအဝဲဆၢထၢၣ်အိၣ်ကတီၢ်ဒီးဒီးကနၣ်လီၤ
တၢ်စိးဝၣ်ယးဖိတဘျီအတၢ်ပှၤန့ၣ်ဒီးလီၤကံအစံးဝဲဒၣ်လၢတၢ်အိၣ်လာပီၤခီဘၣ်
အဖိလၢ်ဒီးအဝဲကွၢ်ယုတၢ်ဝးဝးဒီးထံၣ်လၢပှၤတုၤအိၣ်ကသုအပီၤခီဘၣ်အိၣ်တခီ,
အိၣ်ကျၢ်ခိၣ်လီၤလၢအသးဒီးလဲၤယီၤဝဲကယီၤကယီၤအိးထီၣ်ကွၢ်ဝဲဒၣ်ဒီးထံၣ်လၢ
တၢ်အသိအိၣ်လာပီၤခီအဖိလၢ်န့ၣ်လီၤ. တဘျီယီစိးဝၣ်ယးဖိတဘျီန့ၣ်တပှၤလၢ
ဘၣ်. ဒီးသ့ၣ်ညါဝဲလၢတၢ်အသိအံၤတမ့ၢ်တၢ်ဂုၤတၢ်ဂၤအသိဘၣ်. မ့ၢ်ဒၣ်ပှၤမၤသံ
အိၣ်အညၣ်ဘၢပလုၢ်အသိန့ၣ်လီၤ.

တဘျီအံၤကူၣ်ဝဲဒ်သိးအကတုၤထီၣ်က့ၤတၢ်အသိန့ၣ်ဒီးကဒုးကဲထီၣ်
အီၤလၢကစၢ်ဒီးလဲၤထီၣ်ဆူမူခိၣ်လီၤ. ထဲန့ၣ်တဘျီသၢကလဲၤကျိန့ၢ်ဝၣ်လၢအက
တုၤတၢ်အသိအဂီၢ်ဒီးဖဲအလဲၤဝဲဆူဝၣ်ကျိန့ၢ်သၢကကျိဝၣ်ဘျီ, ဒီးဝၣ်ဘျီစံးလၢ
သၢဘျီသလံးတဘၣ်ကျိသၢဘၣ်. သံကွၢ်ကဒီးဝၣ်သိ, ဝၣ်သိစံးသၢသိတလီၤတ

ဘဉ်ကျိသါဘဉ်. န်န့ဉ်အသိးကယံဝ်လၢပကိးအမံးဘဉ်တဖၣ်တအံဉ်ဝဲနီတကလုာ်ဘဉ်လီၤ. ဘဉ်ဆဉ်ဒီးဝ်အိဉ်တကလုာ်ကိးဝဲလၢဝ်ကျိ, မ့ၢ်ဝ်တကလုာ်လၢအအိဉ်စ့ၤကတၢၢ်လၢပထံပကီၢ်ပူၤ, အိဉ်ဝဲတဒိဉ်တဆံးန့ဉ်မိၢ်ပံဖဲတဖၣ်ဒုဉ်ဝဲဒီးတကျိဝဲလၢကဖံးတၢ်မၤတၢ်, ကမၤဟံဉ်မၤယီဒီးသ့ဉ်ထီဉ်သံဉ်ဧါဖီဧါအဂီၢ်ဘဉ်. ပုၤကျိအီၤသနဉ်က့တအိဉ်အါအါဘဉ်. ပက့ၢ်လၢအအိဉ်တၢ်အလီၢ်အကျဲတခီကစၢ်ထီဉ်လူၢ်အသးမ့ၢ်ဂ့ၤ, ကစၢ်ကဟိကပၤမ့ၢ်ဂ့ၤတအိဉ်ဘဉ်, မ့ၢ်အိဉ်လၢထံနံၤဖဲတၢ်လီၢ်လီၤပၤထံအိဉ်တစးစး, ကပြုၢ်အပူၤဒီးတၢ်ပွဉ်စီဉ်ပွဉ်သ့အလီၢ်န့ဉ်လီၤ. တၢ်လီၢ်ဒ်န့ဉ်တဖၣ်မိၢ်ပံဖဲလၢညါတဖၣ်ညီနီၢ်ဟ်အီၤလၢတၢ်လီၢ်တဂ့ၤအိဉ်ဂ့ၤဆိးဘဉ်, နဝဲလၢဟီဉ်ခိဉ်ဆူဉ်, ကပံဆူဉ်ဖဲတလီၢ်နါထံ, တၢ်မုၢ်သုတၢ်မုၢ်ယၢ်အိဉ်ဝဲအလီၢ်အကျဲ, တနါစိၤလဲၤမၤဘူးဝဲဘဉ်, ပျံဝဲဒီးဝ်တဖၣ်န့ဉ်ပုၤသုအီၤတသ့စ့ၤကိးဘဉ်. မ့ဉ်လၢကၤတခီလဲၤသံက့ၢ်ဝ်ကျိလၢကကျိဝဲအဂီၢ်ဒီးဝ်ကျိန့ဉ်တထဲအါတၢ်နီတမံးဘဉ်, အၢဉ်လီၤဝဲဒၣ်လီၤ. တုၤအဝဲန့ၢ်ဘဉ်လံဝ်ဒီးသ့ဉ်ခုသးခုဒီးကျိလီၤဝဲလီၤ. ဘဉ်ဆဉ်ဝ်သ့ဉ်တဖၣ်န့ဉ်အပူၤတဝါနီတကဟီဘဉ်, အိဉ်ထဲအပူၤဂီၤဒီးအပူၤသုဒီးအယၢ်အိဉ်န့ဉ်လီၤ. ဘဉ်ဆဉ်ကျိကွၢ်ဝဲကိးဟီကိးဟီဒီးထံဉ်ဝဲဒၣ်လၢအဂ့ၤဒီးအပူၤဝါအိဉ်ထဲခံကဟီလၢဝံးအ့ဉ်အိဉ်ထီဉ်ချုဉ်စီၤန့ဉ်လီၤ. န်လံဉ်ဂ့ၤ, တုၤအန့ၢ်ဘဉ်ဝဲဒီးဟဲက့ၤစိဝဲဒ်သိးအကဒၤနဉ်တၢ်သိအဂီၢ်န့ဉ်လီၤ.

မုၢ်လၢၤကၢၤပံးန့ၢ်ညၢ်ဘၢပလုၢ်အသိတဲး, ဒၢန့ၢ်ဆူအပီၤပူၤဝံးဒီး
ကဘၣ်ဆဲးထူဝဲဒ်သီးကကဲထီၣ်ကျဲတဘီလၢအကလဲထီၣ်ဆူမူခိၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.
ဆဲးထူဝဲလၢဟီၣ်ခိၣ်လီၤတသ့ဘၣ်, ကဘၣ်ဆဲးထူဝဲလၢလၢါအလီၤလီၤ. ထဲန့ၣ်
တဘျီအဝဲလဲၤယုန့ၢ်လၢါလၢအဂ့ၤလၢမိဆဲးထူအဂီၢ်န့ၣ်တအိၣ်ထီၣ်ဘၣ်, မ့မ့ၢ်
ထံၣ်န့ၢ်လၢါတကလုာ်အံၤပကွၢ်ဒီးတမ့ၢ်လၢါလၢအကိၤကတၢၢ်ဘၣ်. မ့ၢ်လၢါထူၣ်ပ
ကိးလၢလုတကလုာ်, တုၤပကုၢ်အိၤလၢမ့ၢ်အူယံၣ်ယံၣ်ဒီးပစုၣ်လီၤဆူထံကျိန့ၣ်
ကဲထီၣ်ထူၣ်ကပုၢ်လုးဒီးပှၤအိၣ်အိၤဒီးသဘျုးသဲးသၣ်န့ၣ်လီၤ. မ့မ့ၢ်လၢတၢ်ယဲၤ
အပူၤတခီတၢ်စံးဝဲဒ်မ့ၢ်လၢါလၢအကိၤကတၢၢ်တကလုာ်လီၤ. အဝဲဒ်လဲၤထၢန့ၢ်
လၢါဖိဘၣ်တစ့ၤ, ဘၣ်တဘၣ်တမ့ၢ်တၢ်အါလၢကဲၣ်ဆိးဘၣ်. တုၤအဆဲးထူထီၣ်ဝဲ
ဒ်ဒီးအလၢါန့ၣ်ဒိၣ်ထီၣ်ဒီးထီထီၣ်ကျိကျိလီၤ. ဆဲးထူဝဲဒ်န့ၣ်ကဲထီၣ်ကစၢ်ဖးဒိၣ်
တဖျါဘၣ်ဆၣ်အတၢ်တထီၣ်န့ၢ်လၢၤအီၤဘၣ်, အိၣ်ကတီၢ်ဝဲဖဲန့ၣ်လီၤ. တၢ်စံးဝဲ

ဒၣ်လၢအတၢ်အလီၢ်အကျဲၣ်တဘၣ်မူခိၣ်ဒီးဟီၣ်ခိၣ်အသးကံၢ်ပူၤဘၣ်. ဒ်ပစံးတၢ်
အသိးတမ့ၢ်အခၢၣ်သးဘၣ်အယိအတၢ်တထီၣ်လၢၤဘၣ်. ဒီးကစၢ်တဖျၢၣ်လၢအ
အိၣ်တီၢ်န့ၣ်ခဲအံၤတၢ်ကိးအမံၤလၢ “လၢၢ်ပီၤဟၢ” လၢၢ်မုၢ်အဖျၢၣ်တဖျၢၣ်လီၤ. အဝဲ
ဟးယုကဒီးတၢ်လီၢ်တၢ်ကျဲၣ်လၢအဘၣ်တၢ်ခၢၣ်သးဂ့ၤဂ့ၤဒီးစးထီၣ်ဆဲးထူကဒီးအ
ပီၤန့ၣ်လီၤ. အအံၤတဘျီဆဲးထူဝဲဒၣ်အတၢ်ထီၣ်ဒၣ်ရဲၣ်ရဲၣ်လီၤ. ပှၤသးပှၤဒီးလီၤတဲာ်
လၢလုၢ်လၢထီၣ်ဒီးစံးဝဲဒၣ်ဒ်အံၤ,-

လဲၤချူလၢၢ်လၢပျၢၣ်လၢပျီ,
လၢၢ်လဲၤချူလၢပျၢၣ်လၢပျီ,
ထံၣ်က့ၤလၢၢ်ထဲတကီၤဖီ,
ထံၣ်က့ၤလ့ထဲတကီၤဖီ,
ဆဲးထူလၢၢ်မုၢ်ပီၤဝၣ်ကျီ,
လၢၢ်မုၢ်ဆဲးထူပီၤဝၣ်ကျီ,
ဆဲးထူဆဲးထူပီၤဝၣ်ကျီ,
လၢၢ်မုၢ်ထီၣ်ဒီးယံၣ်ဒီးထီ,
လဲၤထီၣ်ပၢၢ်မူခိၣ်အဒီး.

ထဲန့ၣ်တဘျီအဝဲဆဲးထူဒၣ်ဝဲတနဲးနဲးဒီးအတၢ်ထီၣ်ယံၣ်ထီၣ်ထီထီၣ်, ဒိၣ်ထီၣ်ကွၢ်
ကွၢ်တုၤအကဲထီၣ်ကစၢ်ဖးဒိၣ်တဖျၢၣ်လီၤ. မ့ၢ်လၢအဆဲးထူဝဲအနံၤအါနၢၤအါအယိ
လၢၢ်မုၢ်န့ၣ်ထီၣ်ဘးလၢမူဒီးလီၤ. တုၤအထီၣ်ဘးလၢမူဒီးဒီးမုၢ်လၢၤကၢၤကူၣ်ထီၣ်
လၢအကအိၣ်ယုာ်ဒီးပှၤမူခိၣ်ဖိတဂၤဂၤသိးကကဲထီၣ်အတံၤသကိးဒီးကဖံးအိၣ်
ယုာ်မၤအိၣ်ယုာ်တၢ်န့ၣ်လီၤ. အဆိကတၢ်လဲၤသံကွၢ်မုၢ်ဘၣ်ဆၣ်အတၢ်တအဲၣ်အီၤ
ဘၣ်. မုၢ်စံးဘၣ်အီၤ, “ယဲဒၣ်အံၤယလဲၤကီၢ်လဲၤဂီၤတၢ်ထီတိယအိၣ်ဘျးအိၣ်သါ
တချုးဘၣ်. လဲၤဆူပှၤဂၤအအိၣ်တက့ၢ်.” ထဲန့ၣ်တဘျီမုၢ်လၢၤကၢၤမၤတသ့ဘၣ်.
ကူၣ်ထီၣ်ဝဲလၢအကလဲၤဆူလါအအိၣ်ဒီးလဲၤသံကွၢ်ဝဲလီၤ. တုၤအထံၣ်လီၢ်လါဒီး
သံကွၢ်ဝဲလၢအကအိၣ်ယုာ်ဆိးယုာ်ဒီးအီၤဒ်ပစံးတၢ်အသိး, သါကန့ၢ်အဝၤလၢလါ
လီၤ. ဘၣ်ဆၣ်လါတခီတအဲၣ်ဘၣ်, စံးဝဲဒၣ်, “တၢ်အံၤတၢ်ကီၢ်ဒိၣ်မးလီၤ. တၢ်လၢ
ယၢတဂၤအံၤယဘၣ်လဲၤခုၣ်လဲၤဂီၢ်လၢဟါလၢဂီၤ, တဘျီဘျီယတထံၣ်လီၤယခီၣ်
ထံးခိၣ်တုၤဘၣ်, လၢတၢ်န့ၣ်အယိနအိၣ်ဒီးယၢတသ့ဘၣ်, ဂ့ၤတက့ၢ်နလဲၤဆူပှၤ

ဂၤအအိၣ်လၢ်.” တဘျီညါအံၤတၢ်ကီၣ်ဘၣ်အီၤဖးဒိၣ်ညါလၢ်. ဘၣ်ဆၣ်အသးတဟးဂီၤဘၣ်, လဲၤကဒီးဝဲဆူညါတုၤလၢလီၤအအိၣ်ဒီးသံကွၢ်လီၤလၢအကအဲၣ်အီၤလၢ်. တၢ်လၢလီၤတကလုာ်န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤကိၣ်ပူၤလဲၤကိၣ်တ့ၤလဲၤ, ပိၣ်လုာ်ပိၣ်ကထါဆူၣ်, ကလုာ်ဒိၣ်ကထါသ့တုၤအပိၣ်ထီၣ်အကလုာ်ဒီးပုၤဖးသံပျီၤသံ, တုၤခဲကန့ၣ်အံၤပမ့ၢ်န့ၣ်ဟူဘၣ်လီၤဖျးတၢ်လံၤဒီးဟီၣ်ခိၣ်ခုၣ်ကဟံၣ်ခုၣ်, ဟဲဒီးယဲမ့ၢ်ဟဲဒီးကလံၤ, သိၣ်လၢ်သတြးမးလၢ်. ဘၣ်ဆၣ်ဒီးမုၢ်လၢၤကၤအသးတဟးဂီၤဘၣ်, ဟိၣ်ထီၣ်လီၤအခံၤဒီးသံကွၢ်အီၤသပုၤဂံၢ်လၢ်. တုၤအသံကွၢ်အီၤယံၣ်ယံၣ်ဒီးလီၤစံးဘၣ်အီၤဒ်အံၤ, “တၢ်လၢယၤတဂၤအံၤယဒိၣ်တၢ်တဂ့ၤဘၣ်, ယမ့ၢ်ပုၤလၢအကလုာ်သ့ကထါသ့, ကိၣ်ပူၤလဲၤကိၣ်တ့ၤလဲၤ, သ့ၣ်ဂဲၤဖါခူ, ပိၣ်လုာ်ပိၣ်ကထါလီၤပျံၤလီၤဖးပုၤကွၢ်ဒီးဆူၣ်မၢ်ကဲၤနီၤကိၣ်ဂီၤဂီၤ, လဲၤလၢအံၤမ့ၢ်မ့ၢ်လၢန့ၣ်မ့ၢ်အယိၣ်ပုၤတအဲၣ်ယၤနီၣ်တဂၤဘၣ်. ခဲကန့ၣ်အံၤနသးမ့ၢ်အိၣ်လၢနကအိၣ်ယုာ်ဒီးယၤ, နကန့ၣ်နဝၤလၢယၤန့ၣ်, ယကမၤကွၢ်နၤခဲလၢာ်တဘီ, ယကဖျးကွၢ်တၢ်လၢစီၤခိၣ်နွံထံၣ်, စီၤလၢနွံထံၣ်ဝံၤမးနမ့ၢ်တပျံၤတဖးဘၣ်တၢ်သၢပျံၤယကအဲၣ်စ့ၢ်ကီးနၤလီၤ. မ့တမ့ၢ်ယအဲၣ်နၤတသ့ဘၣ်.” မုၢ်လၢၤကၤတခီစံးအီၤ, “ယတပျံၤဘၣ်ယတဖးဘၣ်, တၢ်မ့ၢ်မိၣ်ဖျးနသးတၢ်န့ၣ်ဖဲတၢ်မိၣ်ဖျးနသးဖျးတက့ၢ်.” ဒီးလီၤစံးဘၣ်အီၤ, “ခဲကန့ၣ်အံၤပလီၤနသးတက့ၢ်. ယကကွၢ်ဖဲနသးပုၤနီၣ်နသးအခါတဘျီဘျီယကဖျးတၢ်လၢ်.”

မုၢ်လၢၤကၤတခီဖဲလီၤကဖျးတၢ်အကတီၢ်ဟံးန့ၢ်ဆီအုၣ်ကိၣ်ယုၤတလိၣ်ခံလိၣ်ဒီးဆွံတံာ်ဃာ်အနၢ်ပူၤတံာ်တံာ်ဖဲလီၤဖါတၢ်သ့ၣ်ဂဲၤထီၣ်ဟံၣ်ဖိၣ်သၣ်ခွါထီၣ်အသး, ဖဲလၢအကံၢ်အဘါအိၣ်ဒီးအီၤခဲလၢာ်န့ၣ်ဂဲၤဆၢထၢၣ်သ့ၣ်ဂဲၤထီၣ်တပျံၤတပျီၤ, ဟီၣ်ခိၣ်ကမူၣ်ခုၣ်လံလူ, ဟဲယုာ်ဒီးယဲမ့ၢ်ဟဲယုာ်ဒီးကလံၤ, ဟဲဒီးယဲထံပစီၤ, သ့ၣ်ပိၤပျံၤဝၣ်ပိၤပျံၤ, သ့ၣ်ကန့ၣ်ကွၢ်ဘျၢၣ်ကန့ၣ်တီၤ, ဖဲလၢတၢ်ဂုၤတၢ်ဂၤတဖၣ်ဖးသံပျီၤသံကနီးကစုာ်, ဟီၣ်ခိၣ်ဒီးမူခိၣ်ဟူးဝးဆဲးဆိုးဒ်ထီၣ်ကံၢ်ဖါတရၤထီၣ်အသးအသးန့ၣ်လၢ်. ဖဲလၢအအိၣ်ကတီၢ်ကွၢ်တနၢ်ဟူနၢ်ပုၤလၢၤဘၣ်တၢ်သိၣ်တၢ်သဲနီၣ်တမံၤအခါအဝဲကွၢ်ဃီၤတၢ်ဆူမုၢ်လၢၤကၤအအိၣ်ဒီးထံၣ်ဝဲဒၣ်လၢအတၢ်အိၣ်လီၤလီၤသ့ၣ်တအုးသးတအုး, တပျံၤတဖးတၢ်နီၣ်တစဲးဘၣ်, ဖျါလၢအတနၢ်ဟူနၢ်ပုၤတၢ်သိၣ်တၢ်သဲနီၣ်တမံၤဘၣ်လၢ်. တုၤနၤတစုၤလီၤသံကွၢ်အီၤ, “မ့ၢ်နပျံၤတၢ်စ့ၢ်ကီးခါ.” ဒီးမုၢ်

လၢၤကၢၤစံးဆၢအီၤလၢတပျံၤဘၣ်လီၤ. ထဲန့ၣ်တဘျီလီၤသ့ၣ်ညါလၢဟံၣ်မုၢ်တဂၤ
အံၤတမ့ၢ်ပုၤနီၤစိၤတဂၤဘၣ်, အသ့ၣ်ဂၢၢ်သးဂၢၢ်ကစီၤဒီးတပျံၤတၢ်အယိၣ်စံးဘၣ်
အီၤ, “မ့ၢ်ဒ်န့ၣ်သၢပျၢၤနမ့ၢ်စံးလၢယကဘၣ်အဲၣ်န့ၣ်ဒီးယကအဲၣ်စ့ၢ်ကိးလီၤ.”
ထဲန့ၣ်တဘျီလီၤမၤတသ့ဘၣ်ကဘၣ်အဲၣ်မုၢ်လၢၤကၢၤန့ၣ်လီၤ. ဒ်တၢ်အၢၣ်လီၤအိၣ်
ဟံၣ်စၢၤတၢ်လံးဒီးမုၢ်လၢၤကၢၤအသိးဟံးန့ၣ်အီၤလၢမၤလီၤ.-

သံကွၢ်မုၢ်ဖိတအၢၣ်လီၤ,
သံကွၢ်လိဖိတအၢၣ်လီၤ,
မုၢ်စံးယလဲၤကိၢ်လဲၤဂီၤ,
လိစံးယလဲၤဂီၤလဲၤသီ,
သံကွၢ်စလီၤအဖိစိ,
ဖျးထီၣ်ဖျးလီၤသ့ၣ်လၢၣ်ဘီ.

ဒီးမုၢ်လၢၤကၢၤန့ၣ်ဘၣ်အဝၤလၢလီၤလီၤ. တၢ်လၢလီၤတမံၤန့ၣ်တၢ်စံးဝဲလၢတၢ်ဂုၤတၢ်
ဂၤတပျံၤဝဲနီၤတမံၤဘၣ်, တၢ်လၢအပျံၤဝဲန့ၣ်မ့ၢ်ထဲထွံၣ်အခိၣ်သၣ်ယံတမံၤစိၤလီၤ.
မုၢ်လၢၤကၢၤအိၣ်ဒီးအဝၤလၢမူခိၣ်အနီၣ်အါအလါအါဒီးစံးဘၣ်အဝၤလၢ, “တၢ်
တဘျီအံၤတၢ်သယုၢ်ဘၣ်ယသးလၢယမိၢ်ယပၢ်ဒိၣ်မးလီၤ. အယိၣ်ယအဲၣ်ဒီးက့ၤ
အိၣ်သကိးအဝဲသ့ၣ်လီၤ.” ဒီးလီၤန့ၣ်စံးဘၣ်အီၤ, “တၢ်မ့ၢ်မိၣ်က့ၤအိၣ်သကိးဘၣ်န
သးနမိၢ်နပၢ်ဒီးက့ၤသၢၣ်, ယကလဲၤယုၢ်ဒီးန့ၣ်လီၤ.” အန့ၣ်တဘျီအဝဲသ့ၣ်နီၣ်ဒီးမိ
ဝၤခံၣ်လၢၣ်ဟဲက့ၤဟးဆူအမိၢ်အပၢ်အအိၣ်လီၤ.

ဖဲမုၢ်လၢၤကၢၤက့ၤဟးအိၣ်သကိးအမိၢ်အပၢ်အခါဖျါလၢအမိၢ်အပၢ်
ပျံၤဘၣ်အဝၤန့ၣ်လီၤ. အဂ့ၢ်ဒ်အံၤ, တၢ်လၢလီၤန့ၣ်မ့ၢ်တၢ်လၢအချ့ဒီးတုၤအသ့ၣ်ဒိၣ်
သးဖျိးတဘျီတၢ်အိၣ်လၢအမဲၣ်ညါတကျၢၤနီၤတမံၤဘၣ်လီၤ. ဘၣ်ဆၣ်ဒီးတၢ်လၢလီၤ
ပျံၤဝဲတမံၤန့ၣ်အဝဲသ့ၣ်တသ့ၣ်ညါဝဲဒ်ဘၣ်. မုၢ်လၢၤကၢၤတခီဆိကမိၣ်ဝဲဒ်,
“တၢ်အံၤယဟဲက့ၤအိၣ်ဒီးယမိၢ်ယပၢ်မုၢ်မးလီၤ. ဘၣ်ဆၣ်တၢ်လၢယဝၤပျံၤဝဲတမံၤ
န့ၣ်မ့ၢ်ထွံၣ်အခိၣ်ယံလီၤ.” အဝဲဘၣ်ယိၣ်ဝဲလၢအမိၢ်အပၢ်ကဖိအိၣ်ဘၣ်ဖုးထွံၣ်သ
တးဒီးတဲပလီၢ်ဟံၣ်စၢၤအမိၢ်အပၢ်လၢအသုတဖိအိၣ်ထွံၣ်တဂ့ၤလီၤ. ထဲန့ၣ်တဘျီအ
မိၢ်အပၢ်သ့ၣ်ညါန့ၣ်လီၤအတၢ်ပျံၤဒီးဆိကမိၣ်ထီၣ်ဝဲလၢအသး, “တၢ်အံၤပကမၤဖုး
အီၤတဘီၣ်သိးအသုတအိၣ်ဘူးပှၢတဂ့ၤလီၤ.” ဘၣ်တနံၤဖဲမုၢ်လၢၤကၢၤဒီးအဝၤ

လီၤဖါတၢ်လဲၤဟးခံၣ်လီၤအခါ, အဝဲသ့ၣ်ဖီအိၣ်ခူသ့ၣ်ထွံၣ်တဖၣ်ဒီးတုၤအဖိအမၢ်
ဟဲက့ၤလၢမုၢ်ဟါခွဲးလီၤအိၣ်န့ၣ်ဝဲဒၣ်အမ့ၤအထံ, ဟံးန့ၣ်ထွံၣ်အခိၣ်ယံးဒီးဟဲဝဲလၢ
အမၢ်လီၤဖါတၢ်အိၣ်လီၤမ့ၤအဟးလၢတကဟးန့ၣ်လီၤ. တုၤလီၤအိၣ်မ့ၤဘျၢၣ်ကသူ
အါဘျီအါဘျီဒီးထံၣ်လၢထွံၣ်အခိၣ်ယံးတဖျၢၣ်, တဘျီယံးတကျၢၣ်ထုးပိၢ်ထီၣ်အ
ကလုာ်အကထါလၢအသ့ၤ, သ့ၣ်ဝဲၤဖါခူထီၣ်လၢတၢ်မၤအိၣ်အံၤတတိၢ်ဘၣ်, အယံ
ဝဲၤဆၢထၢၣ်က့ၤထီၣ်ဝဲဒၣ်ဆူလၢမုၢ်အလီၤန့ၣ်လီၤ. အမါတခီဆိကမိၣ်ဝဲဒၣ်လၢ
တုၤလီၤက့ၤထီၣ်ဒီးကယီၢ်ကၢ်ကွံာ်ဘၣ်ဖုးလၢမုၢ်န့ၣ်ဒီးလဲၤက့ၤဝဲဆူအအိၣ်တသ့
လၢဘၣ်. လၢတၢ်န့ၣ်အယံအဝဲဝဲၤဆၢထၢၣ်တဘျီယံးဖိၣ်ယာ်အဝၤအယီၢ်ဒီးက့ၤ
ထီၣ်ယုာ်ဝဲဒီးအဝၤဆူမုၢ်ခိၣ်န့ၣ်လီၤ. ဝဲအက့ၤထီၣ်ထီၣ်ဘးလၢမုၢ်ခိၣ်န့ၣ်လီၤဆိကမိၣ်
ဝဲလၢသါမိၢ်သါပၢ်အံၤအဲၣ်ဒီးဝဲလၢအသးကဘၣ်ဖျိၣ်, မိၣ်အိၣ်အသးလၢဟီၣ်ခိၣ်
ချၢထဲတဂၤမိၤ, တအဲၣ်ဒီးတၢ်ယူတၢ်ဖိးဘၣ်, မ့ၢ်အအဲၣ်ဒီးတၢ်လီၤမုၢ်လီၤဖးလီၤ.
မ့ၢ်အဲၣ်ဒီးဝဲဒ်န့ၣ်တခီတဘျီညါအံၤသါကမၤလီၤဖးကွံာ်အဝဲသ့ၣ်ဒီးအဖိအလံၤ
လီၤ. တုၤအံၤဆူညါမိၣ်အသုတထံၣ်လိာ်ဘၣ်အသးဒီးအမိၢ်အပၢ်လၢတဂ့ၤ,
ဒ်န့ၣ်အသိးအမိၢ်အပၢ်စ့ၢ်ကိးအသုတထံၣ်ဘၣ်က့ၤအမဲာ်လၢတဂ့ၤန့ၣ်လီၤ. ဝဲအ
ဆိကမိၣ်တၢ်ဒ်န့ၣ်အခါတၢ်သ့ၣ်ထီၣ်သးကါအိၣ်ထီၣ်ဝဲဒၣ်တဘျီယံးလၢအပူၤအယံ
သုတယာ်လီၤကွံာ်လၢမုၢ်န့ၣ်ဆူဟီၣ်ခိၣ်တဘျီယံးသိးကကဲထီၣ်တၢ်အဆၢလီၤ
တၢ်တူာ်ကွံာ်အစၢ်စၢ်အယုာ်ယုာ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

လၢမုၢ်န့ၣ်ကၢ်လီၤကွံာ်သက့ၤဟီၣ်ခိၣ်ချၢဒီးဘၣ်ဟးဂီၤပုၤထံပုၤကီၢ်ဒီး
ပုၤကညိသံမုၢ်သံဖျိး, ထံဟးဂီၤကီၢ်ဟးဂီၤ, ပုၤကညိလီၤမုၢ်လီၤဖးဒီးဘူးဒီးတၢ်,
ဒီးမိၢ်ဒီးပၢ်, ယံာ်ယံာ်ဒီးတထံၣ်လိာ်သ့ၣ်လိာ်က့ၤအသးလၢဘၣ်. ကဲထီၣ်က့ၤပုၤတ
န့ၣ်တဆိ, ကတိၤတၢ်တၢ်သိးလၢဘၣ်, အအံၤတဖုကတိၤသီၣ်တမံၤ, အန့ၣ်တဖု
ကတိၤသီၣ်တမံၤဒၣ်, တကျိးလိာ်အသးဒီးကဲထီၣ်တၢ်ယူတၢ်ဖိးတသ့လၢဘၣ်.
လဲၤအိၣ်က့ၤဆူမုၢ်န့ၣ်တနီၤ, မုၢ်ထီၣ်တနီၤ, မုၢ်စုတနီၤ, မုၢ်ပၤတနီၤ, ဒီးလၢခံက့ၤကဲ
ထီၣ်ပုၤအကလုာ်ကလုာ်လီၤဆိလိာ်အသးဒ်ပစံးတၢ်အသိး, ကဲထီၣ်ပုၤကူပုၤက
ညိတနီၤ, တလၢပံၤယီၤတနီၤ, ယံၤဖိသွံဖိတနီၤ, ကီၤသွံၣ်ကီၤလၢတနီၤ, ဒ်န့ၣ်အ
သိးကဲထီၣ်ပုၤအကလုာ်ကလုာ်လၢဟီၣ်ခိၣ်ချၢဒီးဘၣ်ညါလီၤ. ဒီးလၢမုၢ်လၢအကၢ်
ထီၣ်ဆူယိၣ်ခံတခီန့ၣ်တၢ်စံၣ်စံၤဝဲလၢအကၢ်ထီၣ်ဆူဘျဲကီၢ်တခီဒီးပုၤမၤက့ၤဝဲလၢ

ထါၣ်အံၤ,-

လၢၢ်မၢ်ကၢ်ထီၣ်ဆူကီၢ်ဘျဲး,

ကၢ်တံၢ်ထိးမဲၤပၢ်အကျဲး.

တၢ်တဲတယုၢ်အံၤမ့ၢ်ပှၤကညီအတၢ်တဲစၢ်ဘၣ်ဃးဒီးပှၤကညီအတၢ်
လီၤမ့ၢ်လီၤဖးအဂ့ၢ်အကျိၤန့ၣ်လီၤ. ပမ့ၢ်ကွၢ်ဒ်တၢ်စံၣ်စၢ်တဲစၢ်ဝဲဒၣ်အသိး, ပလဲၤ
ထံၣ်ဘၣ်လၢၢ်မၢ်လၢအအိၣ်သ့ၣ်လီၤအသးပၢ်လၢယိၣ်အကွၢ်ခဲန့ၣ်လီၤ. ဒီးအခိၣ်
ဆၢၣ်တခါအိၣ်ဒၣ်ဖဲလုၢ်သီခိၣ်, လုၢ်သီဖိဒုအထံအကီၢ်ဘၣ်ဃးဒီးကီၢ်ဖၣ်ပူၣ်အတၢ်
ပၤတၢ်ပြဲးအပူၤန့ၣ်လီၤ. တၢ်စံးဝဲဒၣ်လၢလၢၢ်မၢ်န့ၣ်ကၢ်ဘၢကွၢ်ထံကျိၣ်ခံဘိ, မ့ၢ်ထံ
ဆံၣ်လိာ်ကျိတဘိဒီးထံကျိနီၤဒီးလိာ်ကျိတဘိလီၤ. ပှၤလၢအလဲၤတုၤညီန့ၢ်တဖၣ်
ကလဲၤဝၣ်န့ၣ်ဘၣ်လၢလၢၢ်မၢ်အပူၤဖဲထံကျိဖးဒိၣ်တဘိဟဲထီၣ်ဖျိလၢအပူၤ, အိၣ်
ဒီးဒုၣ်ဇါညၣ်ဇါလၢအပူၤဒီးထံကျိအဝဲန့ၣ်ပှၤကိးအမံၤလၢနီၤဒီးလိာ်အကျိလီၤ. ဒ်
ကစၢ်ကလိအဂုၤအဂၤအသိးတၢ်လီၢ်ဖဲန့ၣ်သ့ၣ်ဖိဝၣ်ဖိတဖၣ်ကးဘၢအီၤ, ဘၣ်
ဆၢၣ်လၢၢ်မၢ်တဖျၢၣ်သ့ၣ်တအိၣ်ဝၣ်တအိၣ်လၢအလီၤအါအါဘၣ်. မ့ၢ်ဒၣ်ထဲလုၢ်ဒီး
ဖျၢၣ်ညါပှၤဖံးအိၣ်မၤအိၣ်တၢ်တသ့နီတပူၤဘၣ်, အိၣ်ဒၣ်ယုၢ်စိၤယုၢ်ထီတနဲးနဲးလီၤ.

ကစၢ်သီသံၣ်

သီသံၣ်ကစၢ်အိၣ်သ့ၣ်လီၤအသးလၢကညီကီၢ်စဲၣ်ဒီးကရၢၣ်နံၣ်ကီၢ်
စဲၣ်အဆၢတီတီန့ၣ်လီၤ. လၢမ့ၢ်ထီၣ်တကပၤန့ၣ်ပှၢ်ဒိၣ်သဝီ, မ့ၢ်န့ၣ်တကပၤန့ၣ်လဲၣ်
သဝီ, ကလံၤထံးတကပၤန့ၣ်ပယိသဝီဒီးကလံၤစိးတကပၤန့ၣ်ဟံၣ်ဒိၣ်ယီၤသဝီတ
ဖၣ်အိၣ်သ့ၣ်လီၤအသးန့ၣ်လီၤ. ကစၢ်သီသံၣ်ခိၣ်အံၤအကစၢ်ထီၣ်ထီၣ်လၢပီၣ်လဲၣ်
အမဲၣ်ဖံးခိၣ် ၈၆၀၇ ခိၣ်ယီၤလီၤ. ကစၢ်အဝဲအံၤတၢ်စံးဝဲလၢအသူအပွၤဒီးအမံၤဟူ
သၣ်ဖျါဝဲလၢအမ့ၢ်ကစၢ်အသူအပွၤလၢကညီကီၢ်စဲၣ်အပူၤန့ၣ်လီၤ.

လၢကစၢ်အံၤအတူၤလီၤအိၣ်ဒီးတၢ်သူတၢ်ပွၤဒီးကညီသးပှၢ်လၢအမံၤ
ဟူသၣ်ဖျါတနီၤအလီၤအကျဲးအမ့ၢ်ဖုကတၢ်လၢအမ့ၢ်ကညီသးပှၢ်လၢပျၢၤလၢအ
မဲၣ်ထံးဒီးဝဲအလီၤအကျဲးအိၣ်ဝဲစ့ၢ်ကီးလီၤ. ဖုကတၢ်မ့ၢ်စ့ၢ်ကီးဖုမိၢ်တီၢ်အဖိခွါသဒါ
န့ၣ်လီၤ. မ့ၢ်စ့ၢ်ကီးဖုကတၢ်န့ၣ်ဘီအလီၤ, ဖုကတၢ်ဆဲးဘီအလီၤဒီးဖုကတၢ်သူၣ်ပ
လ့ၤဘီလၢအမ့ၢ်ဝဲၣ်ပြဲကဒ်ဖိတကလုာ်အလီၤန့ၣ်လီၤ. လၢညါပှၤလဲၤတၢ်က့ၤတၢ်
လၢကစၢ်အံၤအလီၤပှၤန့ၣ်ဟူပှၤဆုအိၣ်ယီၤအိၣ်ဘုသိၣ်, ဆိအိၣ်ဆိသိၣ်, ဖိဒ်ဖိ
သၣ်ဂဲၤလိာ်ကွဲသိၣ်ဒီးတၢ်သိၣ်တၢ်သဲးသဝီအိၣ်အသးလီၤ, ဘၣ်ဆၣ်ပှၤတထံၣ်သ
ဝီဘၣ်.

လၢကစၢ်အံၤအတူၤလီၤအိၣ်စ့ၢ်ကီးဒီးကဆိဝါလၢအမ့ၢ်တၢ်သူတၢ်ပွၤ
အလီၤအကျဲးန့ၣ်လီၤ. ပှၤသါကမၤသံအီၤပှၤဆဲးအီၤလၢမၤအလီၤ, မၤန့ၣ်ကဲထီၣ်
လၢလၢဒီးအိၣ်တုၤမ့ၢ်မဆါတနံၤအံၤန့ၣ်လီၤ.

လၢကစၢ်အိၣ်န့ၣ်အိၣ်ဒီးတကီၤထူၣ်ဒီးတကျၢထူၣ်တဖၣ်လီၤက
ဒီးပှၤသူၣ်ဟဲဝဲ, ဒီးတၢ်ထူၣ်တၢ်ဘိတနီၤအိၣ်ဒီးဝဲတုၤခဲကနံၣ်အံၤန့ၣ်လီၤ. ဒ်န့ၣ်အ
သီးနိၣ်အလီၤအိၣ်ဝဲတဖျါ, လၢညါပှၤသးပှၤဖဲန့ၣ်တဖၣ်တဲဝဲထံအိၣ်ထီၣ်လၢအ
လီၤလီၤ. ဘၣ်ဆၣ်တုၤကီၤလၢဝါသုးဟဲထီၣ်အိၣ်တဘျီနိၣ်အံၤလီၤသးကွံာ်ဝဲဒၣ်

န့ၣ်လီၤ. ကစၢ်သီသံၣ်အံၤမ့ၢ်ကစီၤထီၣ်ထီၤ ၈၆၀၇ ခိၣ်ယီၤဘၣ်ဆၣ်ထံထီၣ်ပၢ်
အိၣ်လၢအပျီၢ်ခိၣ်လီၤ.

ကစၢ်အံၤအလီၤအိၣ်စ့ၢ်ကီးဒီးဆူဂီၤ, ဆူဘီလၢအမ့ၢ်တၢ်သူတၢ်ပွဲၤတက
လုၣ်န့ၣ်လီၤ. လၢအပူၤကွံာ်ပှၤသးပှၤတဖၣ်တဲဃၢ်သံၣ်ဖိဖိလၢအအိၣ်လၢကစၢ်ဒီး
ခိၣ်န့ၣ်နကွၢ်ယံၤလၢဘၣ်ဆၣ်န့ၣ်တဲဃၢ်စီၣ်သူၣ်အီၤလၢဟံၣ်တန့ၢ်ဘၣ်. နမ့ၢ်ဟဲက့ၤ
စီၣ်န့ၣ်တဲဃၢ်ကျဲတဘၣ်လၢဘၣ်, နမ့ၢ်ဟံၣ်ကွံာ်အီၤမးန့ၣ်တဲဃၢ်ဆူဟံၣ်ဘၣ်လီၤ.

သီသံၣ်ခိၣ်အတၢ်ဘၣ်ထွဲဒီးကညီဖိလၢကွံာ်တဲဃၢ်

ဖါတၢ်မူစီး, လၢမဲးခးပူသဝီ, ကံၢ်မဲကီၢ်ရှၢ်အံၣ်အုထီၣ်အထီၣ်ခံဆၢဒ်
အံၤ, -သီသံၣ်ခိၣ်ဒီးလီၤလၢယီၤ, ယီၤမၤကၢၤကျိၣ်မၤကၢၤမိၤ
သီသံၣ်ခိၣ်ဒီးလၢပယီၤ, ပယီၤမၤကၢၤအိၣ်ကဆိ
သီသံၣ်ခိၣ်ဒီးလီၤလၢဘျဲ, ဘျဲအိၣ်ဘျဲမၤလီၤမၤလဲ
သီသံၣ်ခိၣ်ဒီးလီၤမုၢ်န့ၣ်, ကညီအိၣ်ဖဲးသံၣ်ဖဲးခုး
-သီသံၣ်ခိၣ်ဒီးထီၣ်ဒီးဆဲး, ပွဲၤဂီၤခိၣ်ဒီးထီၣ်ဒီးဆဲး
ပှၤမ့ၢ်လဲၤပှၤမ့ၢ်စးကျဲ, ပှၤပှၤလဲၤပှၤပှၤစးကျဲ
တၢ်တစးကျဲမ့ၢ်ပဲး, လဲၤဒုၣ်ပဲးဖျိးဒုၣ်

ဖါတၢ်မူစီးစံးဝဲဒၣ်လၢကညီဖိမ့ၢ်အိၣ်ပြီအိၣ်ပြီသန့က့အခိၣ်ထံးခိၣ်
ဘိန့ၣ်ဟဲဒၣ်လၢသီသံၣ်ပွဲၤဂီၤန့ၣ်လီၤ. ဒ်ထီၣ်တၢ်ဆၢဟံၣ်ဖျါဝဲအသိးကညီဖိတဖၣ်
အတၢ်လုၢ်အိၣ်အသးသမူန့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ဖဲးခုးသံၣ်န့ၣ်လီၤ. ကညီဖိဒီးတၢ်ဖဲးခုးဝဲး
သံၣ်န့ၣ်အိၣ်စဲဘူးလီၤအသးန့ၣ်လီၤ. အဝဲမ့ၢ်တလဲၤထံၣ်ဘၣ်သီသံၣ်ပွဲၤဂီၤနီတ
ဘျီၣ်န့ၣ်သက့ဝဲအဝဲသ့ၣ်မၤတၢ်လုၢ်တၢ်ဟံၣ်အခါယၢၤထီၣ်ဘၣ်သီသံၣ်ခိၣ်အမံၤန့ၣ်
လီၤ. အဝဲဟံၣ်လီၤအသးလၢအကလဲၤဟးဆူသီသံၣ်ခိၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ကီတၢ်ခဲမ့ၢ်
အိၣ်ထဲလဲၣ်န့ၣ်သက့, အဝဲစံးဝဲလကဘၣ်လဲၤတခီခီသံၣ်ကွၢ်သံၣ်ဒီးတၢ်တခီခီထီၣ်
လၢထးဟံၣ်ဖျါဝဲအသိးန့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်န့ၣ်အယိကစၢ်သီသံၣ်အံၤမ့ၢ်ဖဲယဲၤကစၢ်
အကါဒိၣ်တဖျၢၣ်လၢကညီဖိမဲလၢ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. မ့ၢ်လၢကညီအလုၢ်လၢ်တၢ်ဆဲး
တၢ်လၢအိၣ်စဲဘူးအသးဒီးကစၢ်တဖျၢၣ်အံၤအယိန့ၣ်လီၤ.

ကညီဖိအတိတ်ဗဲးဘဲးပုလုလုတဖၣ်

ဖုမိတီ

တၢ်စံၣ်ယဲၤဝဲဒၣ်, တၢ်ချီၣ်ပုလုသးပုၤအိၣ်ဝဲဒၣ်လၢသိသံၣ်တၢ်အမံၤမ့ၢ်ဖုမိတီၤလီၤ. ဖုအံၤအဖိအိၣ်နွံၤလၢအမ့ၢ်ဝဲ-ဖုစကဲၢ် (လၢခံတၢ်ကိးကွၢ်အမံၤလၢစလုၣ်ချိၣ်), ဖုစယဲး (တၢ်ကိးကွၢ်အမံၤလၢထိးမဲၤ), ဖုစလၢတြၢ, ဖုထီၣ်ပျီၤဖိ, နီၢ်တွံၢ်, နီၢ်အဲၣ်နီၤဒီးဖုကတၢၢ် (ဖုတဒါ) လီၤ.

ဖုမိတီၤဖဲးလၢကစၢၢ်ကပၤကိးနံၣ်ဒီး, ထိးဖးဒိၣ်တဖုဟဲးမၤဟးဂီၤအခးအသံၣ်, တၢ်သူၣ်တၢ်ဖျးတဖၣ်လီၤ. ဖုကစီၤဝဲထိးမၤတၢ်တုၤယံၣ်ယံၣ်ဒီးထံၣ်န့ၣ်ဝဲထိးအသွံဖဲမူခိၣ်စူၤအါကတၢၢ်ဖဲလၢခူးအပူၤ, ဒီးဖုမိတီၤဆဲးသံထိးတုၤအံၤဝံၤကွၢ်တဲဘၣ်အဖိအလံၤလၢကဟဲးဟဲးကွၢ်ထိးအံၤအစိၣ်လီၤ. ဖိမုၣ်ဖိခွါဟဲးယုဒီးတထံၣ်ထိးအစိၣ်ဘၣ်. ဖုမိတီၤဟဲးလၢအနီၢ်ကစၢၢ်ဒဲးဒီးထံၣ်န့ၣ်ဝဲထိးမဲလုၢ်ဒိၣ်ပူၤဒိၣ်တ

ဘၣ်လၢအကျိၤဝါၣ်စ့အိၣ်ဝဲတကပၤဒီးကျိၤအသးဘီၣ်ထူအိၣ်ဝဲတကပၤလီၤ. လၢ
ခံက့ၤမ့ၢ်လၢထိးတဖၣ်မၤဟးဂ့ၢ်ဟးဂီၤတၢ်အါလၢကဲၣ်ဆိးအယိဖုဟးထီၣ်လၢသီ
သံၣ်ခိၣ်ဒီးလဲၤလီၤဝဲဆူကလံၤထံးဒီးအိၣ်ဝဲဆိးဝဲလၢတၢ်လီၤအသီတတီၤလီၤ. ဖဲ
တၢ်လီၤအံၤအဝဲသ့ၣ်ဖဲဒုးသံၣ်ကဒီးတနံၣ်ဘၣ်တနံၣ်, ဒီးတၢ်အုးတၢ်သ့ၣ်ဟဲ
အိၣ်ဟဲအိၣ်ဒီးမၤဟးဂီၤအဆးအသံၣ်လီၤ. မၤဘုဝံၤဟံတၢ်အဘုလၢဖီပူၤအခါတၢ်
အုးတၢ်သ့ၣ်လၢအခိၣ်အိၣ်လွံၤခိဟဲအိၣ်ဖဲဃဲၤအဘုလၢဖီပူၤဒီးဖုထီၣ်န့ၢ်ဩအဖိအ
လံၤစ့ၢ်ကိးဟဲဟ့ၣ်အိၣ်အဘုကိးနံၣ်ကိးလါဒီးလီၤ. ဖုထီၣ်န့ၢ်ဩမ့ၢ်ပုၤကၢကျိၣ်သ့တ
ကဒီးအိၣ်ဝဲဆိးဝဲဘူးဒီးဖုမိၢ်တီၢ်လီၤ. ဖျါဖဲဃဲၤလၢဖုထီၣ်န့ၢ်ဩဂ့ၢ်, အဟံၣ်ဖိယိဖိမ့ၢ်
ဂ့ၢ်အမဲၢ်အိၣ်ဒီးပုၤစံၣ်ဃဲၤတၢ်တကဂ့ၢ်တကဂ့ၢ်စံးဝဲလၢဖုမိၢ်တီၢ်မၤန့ၢ်ကျိၣ်လုၢ်ဒိၣ်ပုၤ
ဒိၣ်တဖၣ်လၢတၢ်အုးအအိၣ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်စံးဝဲဒုၣ်မ့ၢ်အိၣ်ဝဲတနံၣ်, ဖုမိၢ်တီၢ်လဲၤကွၢ်အဘုလၢဖီပူၤဒီးထံၣ်ဝဲလၢ
အဘုလၢဖီပူၤန့ၣ်ဟါမၤတစးညါဒီးထံၣ်ဘၣ်စ့ၢ်ကိးဝဲပုၤအခိၣ်လီၤတဖၣ်လၢဘုကျိ
ဒ်အမ့ၢ်ပုၤကညီအခိၣ်လီၤလီၤ. ဖုမိၢ်တီၢ်ကူၣ်ထီၣ်ဖးလီၤလၢအသးကံၢ်ပူၤလၢကလီ
သံအသးအဂီၢ်, မၤန့ၢ်ဝဲကံၢ်ဖိတဘိစိၢ်တဘိဝဲခံကူၣ်ဒီးဆွံန့ၣ်ကံၢ်ဖိကူၣ်လၢတဖၣ်ဆူ
အနါဒုပူၤဝံၤဟံအသးတထီဒိဒ်ပုၤသံအသးလီၤ. မ့ၢ်ဟဲထီၣ်ဖးထီဒီးတၢ်အုးခံခိၣ်
တရၢဟဲလံ, ထံၣ်ဘၣ်ဖုသးပုၤတကသံတလူၤကူလၢဘုဖိအပူၤလီၤ. လဲၤကွၢ်ဝဲလီၤ
တၢ်လီၤဆဲးဒီးထံၣ်ဘၣ်ဝဲကံၢ်ဖိခံဘိအိၣ်လၢအနါစ့ၢ်အပူၤ, ဒီးအဝဲသ့ၣ်စံးလိာ်အ
သးလၢပုၤသးပုၤအံၤကံၢ်အုၣ်သံအီၤလီၤ. ပကက့ၤယိးအီၤဆူပအိၣ်တၢ်အလီၤဒီးပ
ကဟူကဟီၣ်အီၤ, မၤလုၢ်အုၣ်ထါ, ယၢကျိၣ်ယၢမိၤအီၤလီၤ. အၢၣ်လီၤသကိးဝဲဒ်
န့ၣ်, ကတဲၢ်ကတီၤထီၣ်အီၤဒီးက့ၤယိးအီၤတုၤလၢအအိၣ်အဆိးအလီၤဖဲလုၢ်ဖိခိၣ်
လီၤ. တုၤန့ၢ်တစုဖုထီၣ်န့ၢ်ဩမၤအဖိအလံၤဟဲစိၢ်ထီၣ်ကျိၣ်ဂီၤဘိယိၣ်ဖိ, ဂီၤကျိၣ်
ထူ, ဂီၤကျိၣ်စ့သၢဒုအံၤရဲၣ်လီၤဝဲတဂ့ၢ်ယိ, ကယၢကယဲမၤယဲမၤလၢတၢ်သံစိၢ်အ
လီၤလၢတၢ်လုၢ်ဒိၣ်ပုၤဒိၣ်အကလုာ်ကလုာ်ဝံၤဟံထီၣ်ဖုမိၢ်တီၢ်လၢကျိၣ်ကယၢက
ယဲအဖိခိၣ်ဒီးကွၢ်လိာ်အမဲၢ်ကတီၤတၢ်လၢထါအကျိၣ်ဒီးစံးဝဲ-

ထူးထီၣ်ကျိၣ်ခဲလၢာ်ခဲဆူ

အိၣ်တၢ်ကျိၣ်ဝါပီၤကူစု

ဖုမိၢ်တီၢ်သ့ၣ်ညါဝဲလၢဖုထီၣ်န့ၢ်ဩအံၤအကျိၣ်အိၣ်လွံၤဒု, အယိကမၤန့ၢ်ဝဲဒ်လဲၣ်ဒ်

လဲၣ်အဂီၢ်ကူၣ်ဟံစၢၤဝဲလံ. တချုးကျိၣ်ဝါတုၤထီၣ်ဒီးလၢခိအခါဘၣ်ဒိဘၣ်ထံးလၢ
လုကပၤ, အဂီၢ်အံၤတၢ်စံးဝဲဒၣ်ကျိၣ်ဝါတုၤအံၤမ့ၢ်ကျိၣ်ဖးဒိၣ်တုၤလီၤ. ကတဲာ်က
တၢ်တၢ်ကိးမံၤဒဲးဝံၤယၢထီၣ်ကျိၣ်ပီၤကူ, ဒီးစးထီၣ်ဟီၣ်လီၤယၢလီၤဝဲဒၣ်အံၤ-

လဲၤအိၣ်ဖုမိၢ်တီၢ်အဘု

ဖုမိၢ်တီၢ်သံသဒၣ်ပှၤ

စံၣ်စကီၢ်ဝၢ်ဟုၣ်ဟု

ဇၢ်ဇုၤ. . ဇၢ်ဇုၤ. . ဇၢ်. . ဇုၤ

တုၤမ့ၢ်ဟါလီၤဒီးပှၤမၤထီၣ်မုၢ်မုၢ်ခွါလီၤ. ပှၤဟီၣ်မုၢ်မၤထီၣ်အခိၣ်တဂၤတၢ်ကိးအ
မံၤလၢနီၢ်ဝါမိၢ်လီၤ. ပှၤတဂၤအံၤမၤထီၣ်ပတြၢလီၤအသးလၢသါမ့ၢ်ပှၤဒိၣ်တၢ်ဂ့ၢ်န့ၢ်
ဒီးပှၤဂၤအမဲၣ်ညါသါမိၢ်ထီၣ်န့ၢ်ပှၤကိးဂၤဒဲးလီၤ. တုၤဖုထီၣ်န့ၢ်ညါန့ၢ်ဟူဘၣ်ပှၤမၤထီၣ်
ဒီးအံၤဒီးဟဲယုၢ်ထီၣ်သတူၢ်ကလၢ, အမဲၣ်တယုဒုဒုသိးမဲးတဲးလဲးအမဲၣ်ဘၣ်တဖံးဖိ,
ဒီးမၤခိထီၣ်ဒီးနီၢ်ဝါမိၢ်ဒီးအံၤ-

နီၢ်ဝါမိၢ်စံးသါမိၢ်ထီ

စံးအမဲၣ်ထီ, ယမဲၣ်ထီ-ဒီး

ဖဲအမၤထီၣ်ကတၢ်တကျိၣ်အံၤအခါ, ဖူးလဲးထီၣ်အမဲၣ်ဘၣ်တဖံးဖိအံၤ, ဒ်အထီၣ်အိၣ်
ခံပျၢသၢပျၢအသိးလီၤ. ဖဲနီၢ်ဝါမိၢ်စံးဝဲသါမိၢ်ထီၣ်န့ၢ်ပှၤဂၤအမဲၣ်အခါဖုမိၢ်တီၢ်မိၣ်န့ၢ်
အသးဃဲးဃဲးလံ, အဂီၢ်အံၤပှၤတဖုတဂီၢ်အံၤသးလီၤအမဲၣ်လီၤ.

ဖဲဖုမိၢ်တီၢ်ထံၣ်ဘၣ်ဖုထီၣ်န့ၢ်ညါဖူးလဲးထီၣ်အမဲၣ်န့ၢ်ကီၤအုးအသးတန့ၢ်
လၢဘၣ်ဒီးယါဖုပှၤတဖုန့ၢ်ဒီးစံးဝဲ, “သုမၤတၢ်မနုၤဒ်အံၤလဲၣ်” တုၤပှၤမၤထီၣ်
တဖုန့ၢ်ဟူပှၤသံတဂၤယါဖုတၢ်ဒီးသုၣ်ပျံးသးဖုဝဲအယီၤယုၢ်ထီၣ်ကွံာ်ဝဲကိးဂၤဒဲး
လီၤ. တုၤန့ၢ်တစု, ဖုမိၢ်တီၢ်သံကွံာ်ထီၣ်တၢ်, “ခုသၢဆံအခိၣ်တုၤ, ပှၤသၢဆံအခိၣ်
တဂၤ, သုပှၤခိၣ်သုပှၤန့ၢ်, ပှၤဒုၣ်ထံၣ်ရဲၣ်ကီၢ်လၢတၢ်လီၤဖဲအံၤမ့ၢ်မတၤလဲၣ်,
ဟဲထီၣ်”

ဖဲန့ၢ်ဖုထီၣ်န့ၢ်ညါဟဲထီၣ်ဒီးတဲအီၤကဖိလီၤဖိအံၤ, “ခုသၢဆံ, ပှၤသၢဆံ
အခိၣ်ဖဲအံၤမ့ၢ်ယၢလီၤ. သိၣ်ဇၢ, တၢ်စံးတၢ်တဲအလီၢ်မ့ၢ်အိၣ်ဒီးတဲတက့ၢ်.”

“သုဟဲဟုၣ်အိၣ်ယဘုယဟု, သုဟဲမၤဟးဂီၤယခုးယသံၣ်ကိးနံၣ်ကိး
လါဒဲး, ခဲအံၤသုဟံယၢဒ်ပှၤသံ, သုဟူယၢဒ်ပျုၤ, သုဟီၣ်ယၢဒ်စ့ၤ, သုမၤလုၢ်

အုၣ်ထါဒီးပိၣ်ကျိၣ်ဒိမိယၤဒ်အံၤမ့ၢ်အကြးဝဲဘၣ်ဝဲကိးခါ.”

ဖုထီၣ်န့ၢ်သြဲတဲဆါအီၤ, “သိၣ်ဒၤ, ဝံသးစူၤတဘီၤလီၤ. ပသ့ၣ်တဂ့ၤပခိၣ်ဝါ, ဖိတဂ့ၤဘၣ်ဟံ, ကုၣ်တဂ့ၤဘၣ်ကစၢ်, ယစံးန့ၢ်တၢ်ဂုၤတၢ်ဂၤတအိၣ်နီတမံၤလၢဘၣ်.”

ဖုမိၢ်တီၢ်တခိစံးဝဲ, “ဒ်တၢ်အလုၢ်အလၢ်အိၣ်တၢ်လၢပျၢၤလံၤလံၤအသိး, ကယဲၢ်တၢ်လၢပဝံၤလီၤလၢပျၢၤအယၢၤတဖၣ်ကဲထီၣ်တၢ်မၤထွဲပျၢၤအခံအသိး, ခဲအံၤကျိၣ်လွံၣ်ဒုဒီးတၢ်အယၢၤအယီၢ်ဝဲတရံးတဖၣ်အံၤခဲလၢၣ်မ့ၢ်ဝဲပျၢၤမိၢ်တီၢ်အတၢ်လီၤ.”

ဖုထီၣ်န့ၢ်သြဲမၤတဘၣ်လၢဒီးလၢတၢ်သးလီၤပလိၣ်အပူၤတဲဆါက့ၤအီၤလၢ, “ဂ့ၤလံ, သိၣ်ဒၤ, ပကလုၢ်တမိပခိၣ်လီၢ်တဆူလီၤ. ကျိၣ်လွံၣ်ဒုဒီးတၢ်ကယၢၤကယဲအယၢၤအယီၢ်ခဲလၢၣ်ဘၣ်ယးဒီးယသိၣ်လီၤ. ဟံးန့ၢ်လၢသ့ၣ်မုၢ်သးမုၢ်အပူၤတက့ၢ်. ကတိၤမုၢ်ကတိၤခုၣ်လိၣ်သးကဒဲကဒဲဝံၤဒီးဖုထီၣ်န့ၢ်သြဲအဖိအလံၤလဲၤဝံဆုၢ်န့ၢ်ဖုမိၢ်တီၢ်အတၢ်လီၤ.

တၢ်န့ၣ်ဝံၤအလီၢ်ခံဖုထီၣ်န့ၢ်သြဲမဲၢ်ဆုးဒိၣ်ဒိၣ်ကလဲၣ်လၢအန့ၣ်ဖိထၢဖိတဖၣ်အတၢ်မၤတဂ့ၤတဘၣ်အယီ, တယံၣ်တမိၢ်ဘၣ်ဒီးလဲၤအိၣ်လဲၤဆိးဝဲဒၣ်လၢကီၢ်မုၢ်ယုၢ် (ကီၢ်ယုၢ်တရၣ်) ဒီးသိၣ်လိပုၤကၢကျိၣ်ကၢမိၤဖဲန့ၣ်လီၤ. ဖုထီၣ်န့ၢ်သြဲကၢကျိၣ်ဖဲန့ၣ်လၢအအိၣ်ဒီးတၢ်ဂီၤလၢအသိၣ်လိသီလိဖိလံၤအကီၢ်လီၤ. မ့ၢ်ကျိၣ်လၢအမဲၢ်လီၤအိၣ်ဒီးဒုၣ်သုၣ်တဖၣ်လၢအကွၢ်တထီၣ်ကွၢ်တလီၤလိၣ်အမဲၢ်န့ၣ်လီၤ.

လၢခံကတၢ်, ဘၣ်ယးဒီးဖုမိၢ်တီၢ်အဂ့ၢ်န့ၣ်ဒ်ပုၤကွဲးလံာ်ဖုတီၢ်အလၢအကွဲးလံာ် “တၢ်ယုသ့ၣ်ညါကညီအကျိၣ်လွဲတဖၣ်အဂ့ၢ်” နၢ်ဝဲလၢဖုထီၣ်န့ၢ်သြဲဒီးအဖိအလံၤတဂီၢ်အံၤသးလီၤအမဲၢ်အိၣ်ဒ်တၢ်အုးအသိးဒီးမၤအမဲၢ်လၢတၢ်ကံးညၢ်ဒ်ပုၤလံးစူဖိဒီးပုၤလံးရှိဖိမၤဝဲဒ်အလုၢ်အလၢ်တၢ်ဆဲးတၢ်လၢအသိးန့ၣ်လီၤ. မၤစ့ၢ်ကိးဝဲလၢထါဒ်အံၤ,-

ကျိၣ်ပိၣ်ဒိၣ်လၢယုၢ်အိၣ်ကၢ
မ့ၢ်လီၤမၢ်လၢယုၢ်အဘၢ
ယုၢ်ကစၢ်လဲၤဟီၣ်လဲၤယၢၤ

တၢ်တဲစါအံၤဘၣ်ထွဲလိၣ်အသးဒီးတၢ်ကၢကျိၣ်အလီၢ်ခံတီၤတတီၤစ့ၢ်

ကိးန့ၣ်လီၤ. ဖဲတၢ်ယၤထီၣ်ကျိၣ်လုၢ်ဒိၣ်ပှၤဒိၣ်အမ့ၢ်ကျိၣ်ဂီၤကွီစ့, ဂီၤကွီထူ, ဂီၤဘိယိၣ်ဖိ, ဒီးကျိၣ်ဝါတဖၣ်အမံၤအခါတၢ်စံးတ့ၢ်ဝဲလၢဖုမိၢ်တီၢ်မၤန့ၢ်ကျိၣ်သ့ၣ်တဖၣ်အံၤလၢတၢ်အုးအအိၣ်န့ၣ်လီၤ.

ဖုမိၢ်တီၢ်အတ်ဆိၣ်ဃီၣ်ဒ်လၢၢ်မုၢ်ပျီသဝီဖိတဲဃဲအသိး

တၢ်စံးဝဲလၢတၢ်အုးတဖုလၢအလဲၤအိၣ်ဖုမိၢ်တီၢ်အဘုန့ၣ်ဖုမိၢ်တီၢ်ဆိၣ်ဃီၣ်စ့ၢ်ကိးအဝဲသ့ၣ်အယိစးထီၣ်ဖဲန့ၣ်တအိၣ်လၢပှၤကညီအဘုအဟုတုၤမုၢ်မဆါတနံၤအံၤန့ၣ်လီၤ. တၢ်အုးတဖုအံၤခဲအံၤတၢ်ထံၣ်န့ၣ်အိၤလၢကညီကီၢ်ဖဲၣ်အပူၤလၢလၢၢ်မုၢ်တဖျၢၣ်အလီၤ, လၢအအိၣ်လၢလၢၢ်မုၢ်ပျီသဝီအယၤ, လူၤသီကီၢ်ဆၣ်, မုၢ်တြိကီၢ်ရှၢအပူၤန့ၣ်လီၤ. သဝီဖိဖဲန့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်ဝဲလၢခိဖျိလၢဖုမိၢ်တီၢ်ဆိၣ်ဃီၣ်ဟံတၢ်အုးတဖၣ်န့ၣ်, ဒီး တၢ်အုးစ့ၢ်ကိးသးတီဒီးပှၤကညီတအိၣ်အဝဲသ့ၣ်အဘုအဟုဘၣ်အယိအဝဲသ့ၣ်တခးအိၣ်ဝဲဒၣ်ဘၣ်. အမိၢ်ပၤဖဲလၢပျၢ, ဒီးခဲအံၤတဖၣ်ဒၣ်လဲၣ်မၤလိာ်ဟံအဝဲသ့ၣ်လၢအသုတခးအိၣ်တၢ်အုးသ့ၣ်တဖၣ်တဂ့ၢ်န့ၣ်လီၤ.

လၢၢ်မုၢ်လၢအအိၣ်ဘူးဒီးသဝီတခိပမ့ၢ်အိၣ်လၢမုၢ်ထီၣ်မ့ၢ်ဂ့ၢ်, မုၢ်န့ၣ်မ့ၢ်ဂ့ၢ်, ကလံၤထံးမ့ၢ်ဂ့ၢ်ဒီးကလံၤစိးမ့ၢ်ဂ့ၢ်ဒီးကွၢ်စိးအိၤလၢအယံၤန့ၣ်လီၤကၢ်ဒ်ထးဝါဒၢဖးဒိၣ်တဖျၢၣ်အိၣ်ဆိလီၤအသး, ဒီးအဂၤတဖျၢၣ်န့ၣ်အိၣ်လၢမံၤနီၤတခိန့ၣ်လီၤ. လၢၢ်မုၢ်န့ၣ်အကစၢၤထီၣ်ထီၣ်အိၣ်ဝဲ ၂၅၀၀ ခိၣ်ယီၢ်ဃၣ်ဃၣ်န့ၣ်လီၤ.

ကညီမုၢ်ဖိမၤယဲၤဖဲ

ကညီမုၢ်အတၢ်သူတၢ်ပွဲၤမၤတၢ်အသးလီၤလိၣ်လီၤလးလၢအပူၤကွံာ်
အနံၣ်တကယၢ်ဘျၣ်ဖဲယီၤစီၤပၤယၢ်ဂၤတဂၤ, လၢအမ့ၢ်ဖါကွၢ်လးကွီၤပၤတၢ်အစီၤ
န့ၣ်လီၤ.

တဘျီန့ၣ်တၢ်မၤအသးလၢကညီကစၢ်ခိၣ်ဖိသဝီအိၣ်တဖျၢၣ်, အိၣ်လၢ
ကီၢ်မုၢ်တြီၤတကပၤန့ၣ်လီၤ. မ့ၢ်အကတီၢ်ဖဲပုၤမၤဘုမၤဟုဝံၤတၢ်ဖဲတၢ်မၤလီၤစၢၤဒီး
လၢခးပူၤန့ၣ်အိၣ်က့ၤဒၣ်ထဲခုၣ်ခိၣ်န့ၣ်ခိၣ်ဒီးဘဲတဖၣ်လၢတၢ်ကလဲၤမၤန့ၢ်ဆိုးန့ၢ်
က့ၤအီၤအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. မ့ၢ်ခးတုၣ်ဖိဘီအဆၢကတီၢ်အယီၤနီၤန့ၣ်ဒီးအတခွါမုၢ်ခံၣ်ဂၤကွဲ
လိာ်အသးဒီးပိာ်ထီၣ်လိာ်အခံၣ်လၢကလဲၤဆိုးက့ၤအဘဲလၢသံၣ်ပူၤန့ၣ်လီၤ. ဖဲအဝဲ
သ့ၣ်ဆိုးသကိးဘဲခံၣ်ဂၤဘူးလိာ်အသးအဆၢကတီၢ်လၢတၢ်တဟ်သးအပူၤန့ၣ်လီၤ
ကံၤဒ်တၢ်ကပီၤထီၣ်မုၢ်ကလံာ်တထံၣ်လၢအဝဲသ့ၣ်ခံၣ်ဂၤအဘၢၣ်စၢၤ, ဒီးတၢ်သီၣ်ဖး
ဒိၣ်ဒ်လီၤဖျးတၢ်တထံၣ်ဝံၤဒီးဒီးတခွါမုၢ်ခံၣ်ဂၤလီၤယံၤသံသယုာ်ဘၣ်အသးန့ၣ်လီၤ.
တုၤအဖုးသံနီၣ်ထီၣ်ဒီးကွၢ်လီၤအလိၤဖဲထဲတၢ်သွံၣ်ဒီးသ့ၣ်ညါဝဲလၢလီၤဖျးဘၣ်အီၤ
အယီၤတတဲတၢ်နီၣ်တမံၤလၢဘၣ်ဒီးက့ၤသကိးဝဲဆူအဟံၣ်န့ၣ်လီၤ.

လၢခံတယံာ်ဘၣ်ဒီးနီၤန့ၣ်ဒီးအတခွါမုၢ်ခံၣ်ဂၤအံၤဒၣ်ထီၣ်ဒီးလၢခံက့ၤ
န့ၣ်ဆံးစၢ်ထီၣ်အဖိန့ၣ်လီၤ. နီၤန့ၣ်အဖိမ့ၢ်အပိာ်မုၢ်ဒီးယုာ်န့ၢ်ဝဲအမံၤလၢမုၢ်ယဲၤဖဲ,
မ့ၢ်မ့ၢ်အတခွါမုၢ်ဆံးစၢ်ထီၣ်ဝဲအဖိခွါဒီးယုာ်န့ၢ်ဝဲအမံၤလၢစီၤလၢလီၤ.

ကညီမုၢ်ဖိမၤယဲၤဖဲအတၢ်အိၣ်ဖျၢၣ်ထီၣ်မုၢ်မးတၢ်လီၤဆီလၢဟံၣ်ဖိယီၤဖိ
ဒီးပုၤလၢအဟံၣ်ခိၣ်ဟံၣ်ယၢၤအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. ဖဲအအိၣ်ဖျၢၣ်အခါတၢ်ဟဲကပြီၤလီၤသ
တူၢ်ကလံာ်လၢဟံၣ်ပူၤလီၤကံၤဒ်မုၢ်ဆါတၢ်ကပီၤတြီၤကလံာ်အသးန့ၣ်လီၤ. ပၤထံၣ်
ဝဲလၢမၤအိၣ်ထီၣ်ဒီးအဟုးအသးအံၤလီၤဆီ, ဒီးအိၣ်ဖျၢၣ်အဖိလီၤဆီစ့ၢ်ကိးအယီၤ
သ့ၣ်ညါဝဲလၢအဖိအံၤမ့ၢ်တၢ်သူတၢ်ပွဲၤအဖိန့ၣ်လီၤ.

ဖိမုန်အိပ်ဖျဉ်ထိုင်ဝံကပီထီတီဒီတဂ၊ ကပီဘဉ်အပာ်အမဲာ်တမုာ်အယိဘိာ်
ဘာဝဲလၢယဉ်ဝါတဘျဉ်ဘဉ်ဆဉ်တလီၤဘၢဘဉ်. ဘိာ်ဘာဝဲပာ်တုၤလၢယဉ်ဝါနွံ
ဘျဉ်ဒုဉ်လဲာ်ကပီဒုဉ်အတၢ်လီၤ. ဖိသုဉ်မုာ်အံၤအမိာ်ဒုးအီၤအနီၤဒီးယုာ်လီၤဝဲန့ၣ်အ
ကိာ်ယုာ်ကတြၢ်ဒ်လီၤဝဲဒီးအသိး, မ့ၢ်ဟီၣ်ထီၣ်အနီၤသကၢထံးကတြၢ်, ချံးစုဝံ
ခိၣ်ဒုဉ်လဲာ်ကတြၢ်ကတြၢ်ထီၣ်ဝဲဒုဉ်န့ၣ်လီၤ. တုၤအဒိၣ်ထီၣ်ဒီးအတၢ်ကပီတဖဉ်
စ့ၤလီၤဝဲတစးဘဉ်တစးဘဉ်ဆဉ်မုာ်အတၢ်ကပီဖဲအကိာ်ယုာ်တခါန့ၣ်တလီၤစ့ၤ
ဒုဉ်ဘဉ်. ဖဲအဒိၣ်ထီၣ်ဟးသ့အဆၢကတီၢ်လဲၤလီၤလုာ်ဘဉ်ဝဲထံလၢထံကျိဖဲလုာ်
အပူၤလီၤ. ထံကျိဖဲလုာ်မုာ်ထံကျိလၢအဆံးဘဉ်ဆဉ်မုာ်လၢမုာ်ယဲၤဖဲဟဲလုာ်ဘဉ်
အီၤဖဲအဟးသ့ထီၣ်အဆၢကတီၢ်အယိလၢခံက့ၤတၢ်စံးဝဲလၢထံမုာ်ဂ့ၤ, လၢမုာ်ဂ့ၤ
လီၤဆီဒိၣ်န့ၣ်ဒီးထံကျိဖိအဂၢတဖဉ်န့ၣ်လီၤ.

တချုးဆီဖါအိၣ်အိးဘဉ်န့ၣ်ဒ်ကစၢ်ခိၣ်ဖိအလုာ်အလၢအသိးမုာ်က
နီၤဖိသုဉ်သ့ၤတဖဉ်ဂဲၤဆၢထၢၣ်ဆုအိၣ်ဖိအိၣ်ဒီးဒွဲၣ်လီၤမုာ်အူလၢဆၢခိၣ်ထံးန့ၣ်
လီၤ. မ့ၢ်မုာ်ကနီၤဖိမုာ်ယဲၤဖဲန့ၣ်ဖဲအယီၢ်ဘုမုာ်ဂ့ၤ, ယၢဘုမုာ်ဂ့ၤဝံထီၣ်ဝံလီၤအစု
ဒီးအတံာ်လၢကပီဆဲးအယိတလိာ်လၢမုာ်အူဘဉ်ဒီးကွၢ်လီၤဆၢပူၤဖျါဝဲဒုဉ်
န့ၣ်လီၤ. ဒ်ကစၢ်ခိၣ်ဖိအလုာ်အလၢအသိးဂဲၤဆၢထၢၣ်ဆုအိၣ်တီၢ်အိၣ်, ဖိအိၣ်တုၤ
အိၣ်, အိၣ်ဝံဘိာ်မုာ်စ့ၤထံးဒီးထၢန့ၣ်လီၤဝဲလၢကုဖိပူၤဝံလဲၤသကိးဆူတၢ်မၤဒ်အ
ဂီၢ်မိာ်တဖဉ်အသိးလီၤ.

တၢ်စံးဝဲလၢယိၤကလုာ်ဒိၣ်အံၤမၤသံစီၤခိၣ်ဆံဖဲဝုာ်ကံာ်ဝဲဝံအလီၢ်ခံဒ်
စီၤခိၣ်ဆံဆိာ်ယိာ်ဟ်အဝဲသ့ၣ်အသိးသ့ၣ်ထီၣ်အထံအကီၢ်အနူအဝုာ်တကျၢၤနီတ
ဘျီလၢၤဘဉ်. မ့ၢ်ကူၣ်ထီၣ်ဖးလီၤသကိးဝဲလၢကသုၣ်ထီၣ်အထံအကီၢ်အနူအဝုာ်
အဝုာ်န့ၣ်တမျိၤတမျိာ်, တၢ်ဒုးတၢ်ယၢအိၣ်ထီၣ်ကိးဘျီဒီးဒီးအတၢ်မၤန့ၣ်တကဲထီၣ်
နီတဘျီလၢၤဘဉ်. ယိၤသ့ၣ်တဖဉ်တၢ်ပိာ်လိာ်အသးဒီးစံးဝဲ, “ဒ်ပုၤဂုၤပုၤဂုၤသ့ၣ်
ထီၣ်အထံအကီၢ်န့ၣ်အသိးန့ၣ်ပဝဲစ့ၢ်ကိးပသ့ၣ်ထီၣ်ကဘဉ်န့ၣ်လီၤ. ဘဉ်သ့ၣ်သ့ၣ်
ကျဲလၢပတသ့ၣ်ညါဘဉ်န့ၣ်တၢ်လိာ်ကအိၣ်ဒီးပုၤလၢကျဲတဘိာ်လံး.” အန့ၣ်ဒီးဒ်
ပုၤအါဂၢအတၢ်ဘဉ်သးအသိးလဲၤစုာ်ကွၢ်ကံာ်ကွၢ်ဝဲလၢအဝံအမိာ်သ့ၣ်တဖဉ်န့ၣ်
လီၤ. ဖဲန့ၣ်ဝံစံးဘဉ်အဝဲသ့ၣ်, “သုခူသုဝုာ်သုဘိသုမုာ်အံၤဒ်သိးသုသ့ၣ်ထီၣ်အီၤက
န့ၣ်ဒီးကံာ်ကျၢၤကန့ၣ်အဂီၢ်သုကဘဉ်လုာ်ထီၣ်အီၤလၢပုၤမုာ်ကနီၤဖိတဂၢန့ၣ်လီၤ.

သုမၢ်တလုာ်ထီၣ်အီၤလၢပိာ်မုၢ်လၢအလီၤဆိကတၢ်လၢဟီၣ်ခိၣ်ချၢတကၢအံၤအသွံၣ်ဘၣ်ဒီးလုၤတက့ၤသုကီၢ်အံၤတၢ်မုၢ်တၢ်ခၣ်တအိၣ်နီတဘျီလၢဘၣ်. ဘၣ်တဘၣ်လၢသုမိၢ်ပၢ်ဖဲဖုအစၢ်န့ၣ်သုကမၤဆူၣ်မၤစီးမၤကီၢ်မၤဂီၤန့ၣ်ကီၢ်အဝဲအံၤတကးဘၣ်ကအိၣ်ဒီးတၢ်သွံၣ်တၢ်စီၤလၢအဆိၣ်ယီၣ်မၤလိာ်သုကအိၣ်သ့ၣ်သ့ၣ်န့ၣ်လီၤ. သုမၢ်ဟံးန့ၣ်ပိာ်မုၢ်အဝဲအံၤဒီးမၤခၣ်မၤကဘးက့ၤသုထံသုကီၢ်န့ၣ်သုကီၢ်အံၤကဒိၣ်ထီၣ်ထီထီၣ်က့ၤဒီးသုလိၣ်သုပၤကကၢ်ကကျၢၤဒီးသုကဘီၣ်ထီၣ်ညီထီၣ်န့ၣ်လီၤ.” ဝံးဘၣ်ကဒီးအဝဲသ့ၣ်, “သုမၤကန့ၣ်အဂီၢ်သုကဘၣ်တူၢ်ဆါခိၣ်ဆါသုသး, တူၢ်လၢာ်ကျိၣ်စ့အါအါဂီၢ်ဂီၢ်အမဲၣ်ညါတကးဘၣ်သုကကဲထီၣ်ပှၤလုာ်သ့ၣ်ခါပတ်ပှၤတကလုာ်အတၢ်သိၣ်တၢ်သီလီၤ. အအံၤမ့ၢ်တၢ်ကမၣ်ဖးဒိၣ်လၢသုမၤကမၣ်ဘၣ်ပှၤတကလုာ်အံၤအထံအကီၢ်ဒီးအပှၤကလုာ်တုၤဒၣ်လဲၣ်သုကဘၣ်အိၣ်ဒီးတၢ်အၢၣ်လီၤအီၤလီၤလီၤတၢ်လီၤဆဲးဒီးလိးက့ၤသုဒ့ၣ်သုကမၤလၢပှၤတကလုာ်အံၤဒိၣ်ဒိၣ်မုၢ်မုၢ်န့ၣ်လီၤ.” ဖဲန့ၣ်ယီၤစီၤပၤဆိကမိၣ်ထံတၢ်တစီၤဒီးဟံးလီၤအသးလၢ, “တၢ်မၤကမၣ်ပှၤတကလုာ်မုၢ်ဂ့ၤ, ဘၣ်လိးဒ့ၣ်လိးကမၤမုၢ်ဂ့ၤခဲအံၤပတဆိကမိၣ်ဒီးဒူးဒီးဘၣ်, အဆိကတၢ်အရူဒိၣ်လၢပထံပကီၢ်ကမုၢ်ဒီးကလဲၤထီၣ်လဲၤထီၣ်န့ၣ်လီၤ. တုၤပထံပကီၢ်မုၢ်မုၢ်ခၣ်, တၢ်အိၣ်ကုးအိၣ်ဒီးတၢ်လဲၤထီၣ်လဲၤထီၣ်မုၢ်အိၣ်န့ၣ်ပကထံၣ်လိာ်အိၣ်သကိးက့ၤဒီးပှၤကလုာ်တဖၣ်န့ၣ်လၢခံးစံးကတိၤသကိးလၢတၢ်အဲၣ်တၢ်ကွံတၢ်ဆိၣ်လီၤက့ၤပသးလၢအဝဲသ့ၣ်အဖီလၢလီၤ. နီပတ်အၢၣ်လီၤအီၤလီၤအိၣ်ဒီးသ့ၣ်ညါဆါက့ၤအဝဲသ့ၣ်အဘျုးအဖျိၣ်, နီအတၢ်ဘၣ်ဘျုးပှၤအိၣ်အသိးန့ၣ်ကမုၢ်ဝဲတၢ်အဂ့ၤဒိၣ်ကတၢ်လၢပဝဲခံကပၤလၢာ်အဂီၢ်လီၤ.”

လၢခံက့ၤယီၤစီၤပၤအံၤအတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤအိၣ်အသိးကတဲာ်ကတိၤထီၣ်အခူအပှၤ, တၢ်အိၣ်တၢ်အီၤဒီးကျိၣ်သူစ့ဂီၤအါအါဒီးသိးကလဲၤမၤန့ၣ်ပိာ်မုၢ်ဖိအံၤအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. လၢခံကတၢ်အဝဲသ့ၣ်လဲၤဆီလီၤအသးဖဲဒ့ၣ်မုၢ်ဘၢတၢ်လုၢ်ဒီခိၣ်, ဖုးဂီၤဟီၣ်ကဝီၤလၢတဘျုးတယံၤဒီးဖျးခိၣ်ကစၢ်ဖဲမုၢ်ယဲၤဖဲအိၣ်တၢ်အလီၤန့ၣ်လီၤ.

ယီၤတဖၣ်အံၤလၢကထံၣ်န့ၣ်ဒီးမၤန့ၣ်မုၢ်ယဲၤဖဲအဂီၢ်လဲၤတၢ်ကၢတၢ်, ဆါတၢ်ပှၤတၢ်ဒီးဟ့ၣ်တၢ်အပှၤဂ့ၤဒိၣ်မးလီၤ. မ့မုၢ်မုၢ်ယဲၤဖဲတခီအဲၣ်ဒီးအိၣ်ဒၣ်လၢအဟံၣ်မၤဒၣ်အကစၢ်အတၢ်မၤလၢဟံၣ်လၢယီၤလီၤ. ဘၣ်ဆၣ်မုၢ်ယဲၤဖဲအမိၢ်နီၤအံၤ

ထံၣ်ဘၣ်ဝဲလၢမ့ၣ်ကနီၤဖိၣ်သၣ်ခွါတဖၣ်လဲၤဝံဆါတၢ်ဒီးမၤန့ၣ်စ့အါမးအယိအိၣ်ဝဲတသ့လၢၤဘၣ်. န့ၣ်ကလၢ်ဒၣ်အဖိမ့ၣ်အဲးအဲးလၢတၢ်မိၣ်န့ၣ်သးလီၤစ့အယိလီၤ. မ့ၢ်ယဲၤဖဲမ့ၢ်လဲၤန့ၣ်တၢ်ကမၤအသးဒီးအံၤန့ၣ်ညါဆိဝဲဘၣ်ဆၣ်တဲအမိၢ်တန့ၢ်ဘၣ်ဒီးမိၢ်တဂၤစ့ၢ်ကိးဘုစယုၤလီၤ. မၤန့ၣ်အဖိမ့ၣ်မ့ၢ်ယဲၤဖဲလၢမ့ၢ်တၢ်အဖျၢၣ်သၢဆံလၢကန့ၣ်စ့သၢဆံအဂီၢ်လီၤ. လၢခံကတၢၢ်ဒီးယိၤတဖၣ်အတၢ်ကူၣ်ထီၣ်ဖးလီၤအသိးမ့ၢ်ယဲၤဖဲအံၤလီၤဘၣ်လၢအဝဲသ့ၣ်အကျိၤပူၤဒီးဘၣ်တၢ်မၤန့ၣ်အီၤလၢယိၤဒီးအနီၢ်ကစၢ်ဆိကမိၣ်ဟ်ဝဲအသိးန့ၣ်လီၤ.

လၢခံကတၢၢ်န့ၣ်ယိၤစီၤပၤစံးဘၣ်အီၤလၢ, “ခဲအံၤန့ၣ်ယကမၤသံနၢၤဒီးလုာ်ထီၣ်ကွံာ်နၢၤလၢယထံယကီၢ်အပူၤအယိနကစံးဒ်လဲၣ်” န့ၣ်လီၤ. မ့ၢ်ယဲၤဖဲအိၣ်တၢ်လံးဒီးစီၤပၤယံာ်လံးအယိတပျံၤလၢဝဲဘၣ်. စံးဆာဝဲလၢ, “တချူးဒီးလၢစီၤပၤမၤသံဒီးယၢဒီးဘၣ်န့ၣ်မၤလိာ်န့ၣ်ကွံာ်ယၢလၢယဖါတၢ်မိၣ်.” စီၤပၤတဲဆၢမ့ၢ်ယဲၤဖဲ, “ဒ်နလိာ်ဘၣ်အသိးန့ၣ်ယမၤလၢပွဲၤန့ၣ်နၢၤသ့ကစီၤ, ဒီးနတၢ်လိာ်အဂၤမ့ၢ်အိၣ်ဟ်ဖျါအီၤလၢယကမၤပွဲၤန့ၣ်နၢၤအဂီၢ်တက့ၢ်.” လၢခံမ့ၢ်ယဲၤဖဲအဖါတၢ်ဟဲတုၤဒီးယိၤစီၤပၤဒုးထံၣ်လိာ်အီၤလီၤ.

မ့ၢ်ယဲၤဖဲစံးဘၣ်အဖါတၢ်လၢ, “တံၤစၢ, ခဲအံၤယိၤစီၤပၤကမၤသံယၢဒီးလုာ်လီၤကွံာ်ယၢလၢအထံအကီၢ်အဂီၢ်အယိယမၤလိာ်နၢၤဒ်သိးယကမၤတၢ်အၢၣ်လီၤအီၤလီၤလၢယိၤဒီးသုဝဲပှၤကညီဖိတဖၣ်လၢခါဆူညါတၢ်ကမၤအသးတဖၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.” ဝံၤဒီးမ့ၢ်ယဲၤဖဲတဲဘၣ်ယိၤစီၤပၤ, “ခဲအံၤန့ၣ်ဘၣ်လီၤကွံာ်စီၤပၤအကူအသိးလၢအအိၣ်လၢနလိာ်ဒီးစံၣ်လီၤကွံာ်လၢစီၤပၤအလီၢ်ဆုၣ်နီၤအဖိမိၣ်ဒီးဟ့ၣ်လီၤယၢစီၤပၤအကူအသိးန့ၣ်ခဲလၢာ်တက့ၢ်.”

စီၤပၤန့ၣ်ဒ်အဘၣ်တီၤဒီးအတၢ်အၢၣ်လီၤဟ်အသိးအၢၣ်လီၤဝဲလၢကယံာ်မ့ၢ်တၢ်လၢမ့ၢ်ယဲၤဖဲသံကွၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, ယုဝဲမ့ၢ်ဂ့ၤကမၤလၢပွဲၤန့ၣ်ဝဲအသိးဂ့ၢ်လိာ်သမၢဝဲတသ့လၢၤဘၣ်. ဘၣ်ဟ့ၣ်လီၤအကူအသိးတဖၣ်လၢမ့ၢ်ယဲၤဖဲဒီးစံၣ်လီၤကွံာ်လၢအလီၢ်ဆုၣ်နီၤဖိမိၣ်ကစုလီၤ. မ့ၢ်ယဲၤဖဲကၤထီၣ်စီၤပၤအကူအသိး, ထီၣ်ဆုၣ်နီၤလၢစီၤပၤအလီၢ်ဆုၣ်နီၤအဖိမိၣ်ကိးယိၤအဖါတၢ်, အသကိး, ယုာ်ဒီးစီၤပၤဒီးအခုအပှၤန့ၣ်လီၤ. ဖဲန့ၣ်အဝဲပျဲဆုၣ်နီၤပှၤကညီလၢအစုထွဲ, ယိၤတဖၣ်လၢအစုစ့ၣ်ဒီးမၤတၢ် အၢၣ်လီၤတဖၣ်န့ၣ်လီၤ. မ့ၢ်ယဲၤဖဲစံးဝဲ, “ခဲအံၤယိၤဒီးပှၤကညီကဘၣ်မၤ

တၢ်အၢၣ်လီၤအိၣ်လီၤ, လီၤဆၢၣ်လီၤဆဲးဒ်သိးဆူမဲၣ်ညါတၢ်စံးအါကတိၤအါတၢ်အ့ၣ်
လိာ်ဆိးကုသုတအိၣ်ထီၣ်တဂ့ၤအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.” မုၢ်ယဲၤဖဲစံးကဒီး, “စီၤပၤစၢၤ, ခဲ
အံၤနကလုာ်လီၤကွၢ်ယၤလၢနထံၣ်ကီၢ်အဂီၢ်ဒ်သိးနကသ့ၣ်ထီၣ်နဘီၣ်နမုၢ်ဒီးနက
အိၣ်ဂၢၢ်ဆိးကျၢၤတစၢၤဘၣ်တစၢၤလၢယယိလီၤ. မုၢ်ကအိၣ်ဝဲတနံၤလၢပှၤကညီဖိ
တဖၣ်မုၢ်ဘၣ်နးဘၣ်ဖှိၣ်မုၢ်ဘၣ်ကိဘၣ်ခဲတုၤဒ်လဲၣ်အိၣ်ဆိးလၢအထံအကီၢ်မုၢ်တ
သ့ဘၣ်န့ၣ်အဝဲသ့ၣ်ကဘၣ်ဟဲအိၣ်ကဒုလၢမုၢ်ထီၣ်တဒီးကအိၣ်ကဆိးလၢသုထံ
လီၤကီၢ်ပူၤမိကံၢ်မိကံၢ်န့ၣ်လီၤ. ဖဲသုထံၣ်ပှၤကညီတဖၣ်ဟဲအိၣ်ဟဲဆိးလၢသုထံသု
ကီၢ်ပူၤလဲၣ်န့ၣ်သုထံသုကီၢ်အံၤကလဲၤထီၣ်လဲၤထီဝဲဘၣ်ဆၣ်သုတဘၣ်ကွၢ်တလီၤ
ပှၤကညီဖိတဖၣ်ဘၣ်. မုၢ်တနံၤတၢ်ကမၤအသးဒီးသုလၢတဖျးမဲၣ်အတီၢ်ပူၤဒီးသုက
ဘၣ်က့ၤသန့ၤထီၣ်က့ၤသုသးလၢပှၤကညီဖိတဖၣ်သပှၤကတၢ်န့ၣ်လီၤ.”

မုၢ်ယဲၤဖဲအတၢ်မၤလိာ်ဆူယိၤစီၤပၤအဂ့ၤအဂၤအိၣ်ဒံးစ့ၢ်ကိးဒီးယိၤစီၤ
ပၤအံၤအၢၣ်လီၤအိၣ်လီၤ, “မုၢ်ဒ်မုၢ်ယဲၤဖဲဘၣ်အသးအသိးန့ၣ်ယကမၤလၢပှၤယဲခဲ
လၢာ်န့ၣ်လီၤ. မုၢ်တနံၤပှၤကညီတဖၣ်အိၣ်ဆိးလၢအထံလီၤကီၢ်ပူၤမုၢ်တသ့လၢ
ဘၣ်န့ၣ်ကဟဲအိၣ်ဒ်ဝဲလၢယထံလီၤကီၢ်ပူၤ, ယကတူၢ်လိာ်အိၣ်ဂ့ၤဂ့ၤ, ယကအံး
ထွဲကွၢ်ထွဲအီၤတကးဘၣ်, ယဖိယလံၤလၢကဟဲလၢခံတဖၣ်စ့ၢ်ကိးယကမၤလိာ်
ပိၣ်လီၤအိၣ်ဒီးတၢ်ကွဲးနီၣ်ကွဲးပါလီၤတၢ်လီၤဆဲးဒီးကဘၣ်လူၤပိာ်ထွဲမၤထွဲဝဲဒ်
ယတၢ်အၢၣ်လီၤဒီးယတၢ်မၤလိာ်ပိၣ်လီၤအသိးကိးဂၤဒီးကိးစိၤဒီးစ့ၢ်ကိးန့ၣ်လီၤ.”

ဖဲန့ၣ်မုၢ်ယဲၤဖဲတဲဘၣ်ကဒီးအဖါတံၢ်, “တံၤစၢၤ, ခဲအံၤယိၤစီၤပၤအၢၣ်လီၤ
တၢ်ဒီးယၤလံအယိမုၢ်တနံၤသုအိၣ်သုဆိးလၢသုထံသုကီၢ်ပူၤမုၢ်တညီဘၣ်န့ၣ်, ဟဲ
စံၣ်ယိၤအိၣ်ကဒုလၢကီၢ်ကိၣ်တဲၣ်အပူၤတက့ၢ်. အဝဲသ့ၣ်မုၢ်တတူၢ်လိာ်သုမုၢ်ဂ့ၤ,
တူၢ်လိာ်သုလံဘၣ်ဆၣ်မုၢ်မၤအၢၤမၤသီသု, မုၢ်ကူၣ်အၢၤကူၣ်သီသုန့ၣ်တဘၣ်ပျံၤအီၤ
တဂ့ၤ. သ့ၣ်နီၣ်ထီၣ်ယတၢ်မၤလိာ်ဒီးဂဲၤဆၢထၢၣ်ဒုးတဘျီယိတက့ၢ်. ဂီၤမုၢ်ထူၣ်တ
အိၣ်ဘၣ်ဒီးအဓူကလူၤဝှၢ်ကလူၤခဲလၢာ်ဒီးကနးန့ၣ်သုသာဘျီဒီးညါလီၤ. သုမုၢ်ပျံၤ
အီၤဒီးအိၣ်ကစုဒုသနာ်ကလၢအဝဲသ့ၣ်အတၢ်ကိတၢ်ခဲလၢအဒိၣ်ဒိၣ်မုၢ်မုၢ်တဖၣ်က
ဟဲတုၤအိၣ်ဒ်အီၤလၢအထံလီၤကီၢ်ပူၤတမံၤဘၣ်တမံၤကွၢ်ကွၢ်ကိၢ်ကိၢ်ဂီၤဂီၤတုၤ
ဒ်လဲၣ်ဘျီလီၤဝဲတန့ၢ်လၢဘၣ်န့ၣ်လီၤ. အဝဲအံၤမုၢ်ယတၢ်ဆိၣ်ယိၣ်ဟ်လီၤလၢနၤ
ဒီးယိၤစီၤပၤအမဲၣ်ညါလၢယိၤဒီးပှၤကညီအဘၢၣ်စၢၤန့ၣ်လီၤ.”

ဖဲန့ၣ်တဘျီမုၢ်ယဲၤဖဲဘဉ်လီၤကွၢ်စီၤပၤအကူအသိးဒီးစံးဝဲ, “စီၤပၤဒၤ, ခဲအံၤပံးန့ၢ်က့ၤနကူနကတက့ၢ်. နမ့ၢ်လုၢ်လီၤကွၢ်ယၤလၢနထံနကီၢ်အဂီၢ်န့ၣ်လုၢ် လီၤကွၢ်စၢ်ခီဒီးယတဂ့ၢ်လိာ်လၢဘဉ်.” မုၢ်ယဲၤဖဲတသးလိာ်လၢအသးသမူ လၢဘဉ်ဒီးမ့ၢ်တခီဟ့ၣ်လီၤကွၢ်ဝဲဒၣ်အသးသမူအံၤဆူယီၤစီၤပၤအစုပူၤဒ်သိးပှၤ ကျီၣ်တဲၣ်ဖိတဖၣ်တကးဘဉ်ပှၤလၢအဟဲအိၣ်ဟဲဆိးလၢကီၢ်အံၤအပူၤတဖၣ်စ့ၢ်ကိး ကအိၣ်ဘဉ်ဝဲမုၢ်မုၢ်ခုၣ်ခုၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

• • • • •

ဖုတၢ်မိၣ်လူ

ဖုတၢ်မိၣ်လူအိၣ်ဒီးအစးတလိၣ်ဒီးဖဲအစးကပၤန့ၣ်ဒီးလိၤဝဲထုတခါ
လၢလံၣ်ပအီၣ်ဂ့ၤ, ထိးတိၤဂ့ၤကဘၣ်ဝဲအဂီၢ်လိၤ. အဝဲအိၣ်ဘၣ်ချးလံၣ်ပအီၣ်ထဲခံၣ်
ဒီးအထုန့ၣ်ဒီးတကါထံၣ်န့ၣ်အတၢ်အယိလၢခံတချးအဝဲလဲၤကွၢ်ဝဲဒီးဘၣ်န့ၣ်, ဒီး
တကါလဲၤဆိလၢအမဲၣ်ညါဒီးအိၣ်ကွၢ်အတၢ်တဘိယုၢ်ယိလိၤ. စၢ်စၢ်ဖုတၢ်မိၣ်လူ
တၢ်ဘျးတၢ်တီၤထီၣ်အသးဒီးလဲၤဝဲဆူပဝံပစဲအအိၣ်ဒီးသံကွၢ်သံဒီးဝဲတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤ
လိၤ. ပဝံပစဲမၤလိၣ်အိၣ်အံၤ, လဲၤမၤန့ၣ် “ဟီၣ်န့ၣ်အမ့ၢ်” လၢအဘိၣ်ထီၣ်သီသီ
စၢ်စၢ်န့ၣ်လၢအအိၣ်ဒီးအယၢ်မိၣ်ပျံ “ကံၣ်” တဘိဒီးကျိၣ်တၢ်ကွၢ်ခံကွၢ်ဒီးဒၤန့ၣ်လိၤ
လၢနနါစ့ၤအပူၤ, တပူၤတကူၣ်ဝံလဲၤဒုးဘၣ်က့ၤနသးလၢနထုဒၣ်ဝဲတက့ၢ်.

ဖုတၢ်မိၣ်လူက့ၤဒီးမၤဝဲဒ်ပဝံပစဲမၤလိၣ်အိၣ်အသးဒီးလဲၤဒုးဘၣ်အသး
လၢအထုန့ၣ် လိၤ. တဂီၤအံၤဒီးတကါတဖုဟဲကွၢ်ထုဒီးထံၣ်လၢအကစၢ်ဘၣ်က့ၤ
အထုဒၣ်ဝဲအယိ, စံးလိၣ်အသးသကိးသကိး “အလါလါ, တဘျီအံၤထုကစၢ်
ဘၣ်က့ၤအထုဒၣ်ဝဲမးလဲၣ်, အဝဲအဘျးအဖျိၣ်ပအိၣ်ထီဘိဒီးတဘျီအံၤအဘျးအ
ဖျိၣ်ကတၢ်လၢပဂီၢ်လံ, လၢတၢ်သ့ၣ်ညါက့ၤအဘျးအဂီၢ်ပဘၣ်က့ၤစိၣ်ဒီးဟူထီၣ်
မိၤထီၣ်က့ၤအိၣ်န့ၣ်လိၤ. အဝဲသ့ၣ်က့ၤစိၣ်ဖုတၢ်မိၣ်လူဆူအလီၤအိၣ်လီၤဆိးဒီးဖဲအ
ဝဲသ့ၣ်မၤလုၢ်အုၣ်ထါဟီၣ်တၢ်ယၤတၢ်အခါန့ၣ်ယဲတဖုဟဲလၢအယံၤဒီးကွၢ်ဝဲတ
ဘျးဒီးသ့ၣ်ညါဝဲလၢဖုတၢ်မိၣ်လူအံၤတမ့ၢ်အသံဘၣ်. ကွၢ်ဒုးဒီးတကါတကရၢလၢ
အမဲၣ်ဖံးဖိလၢ်အယိ, ယဲန့ၣ်ပိၣ်အပိၤကူတခီခိကမဲတၢ်ဒီးစံးဝဲ,-

ကျၢစ့ၤကျၢမူစိၤဂဲၤဂီၢ်
အဒုကၢ်လိၤဒုကၢ်လိၤ
ကၢ်ဆူသ့ၣ်ခံသ့ၣ်ဝၣ်လိၤ
ဖုတၢ်မိၣ်လူတသံဇၢ်

အမဲၣ်ကွၢ်ဒီးစီၣ်ဝဲၤကဲၤ.

တုၤဒီးတကါတကရၢနၢ်ဟူယဲဒိကျိၣ်ကမဲၤတၢ်သီၣ်ဒ်န့ၣ်ဒီးဖျၢတပျၢၣ်ယဲဒီးစံးဘဉ်အီၤ, “နဆိၣ်ဘဉ်ဖုတီၢ်မိၣ်လူလီၤ. တၢ်သံ, တၢ်သံ, နစံးလၢအတသံဘဉ်, ဘဉ်မနုၤလဲၣ်”, ယဲယုၢ်ထီၣ်ကွံာ်ဆူတၢ်အယံၤလၢတၢ်ဖျၢအီၤအယံၤလီၤ. နၢ်သက့ဟဲက့ၤဝဲတဘျီဘဉ်တဘျီဒီးဒိကဒီးအကျိၣ်ကမဲၤကဒီးတၢ်ဒ်လီၢ်လီၤလီၤ. ဒီးတကါစ့ၢ်ကိးလူၤဖျၢလူၤတီၢ်အီၤတဘျီဘဉ်တဘျီလီၤ. လၢခံကတၢ်ယဲယုၢ်ကွံာ်ဒီးတဟဲက့ၤလၢဘဉ်. ဖဲဒီးတကါတရၢသးခုမၤလုၢ်မၤထီၣ်စံးပြုးပြုးအခါ, ဖုတီၢ်မိၣ်လူၤဆၢထၢၣ်သတူၢ်ကလၢ်ယၢ်စုယၢ်ခိၣ်ဝံၢ်အသးတဘီ, ဒီးတကါတရၢပုးသံပျီၢ်သံဘဉ်အသး, အိၣ်လၢလၢ်လီၤလုၤလီၤလီၤတၢ်သံကွံာ်ခဲလၢ်အိၣ်တုၢ်ဒီးမူက့ၤဒ်ထဲဒီးတကါသးပှါဖုမဲၣ်တဖုမိၤလီၤ. ဒီးဒီးတကါဖုမဲၣ်အံၤသါကမၤဂဲၤထၢၣ်သမူထီၣ်က့ၤအသကိးလၢအသံတရၢအဂီၢ်ဝဲၣ်ထီၣ်ပှါပိၢ်ဒီးကမဲၤထီၣ်ယုၢ်ဝဲ,-

ဖိသံတကထိထံကယၤ,
မ့ၢ်ဖွဲဘဉ်က့ၤကဲတၢ်လၢ်.

ဖဲအမၤတၢ်ဒ်န့ၣ်အခါ, ဖုတီၢ်မိၣ်လူလဲၤကယီၤကယီၤလၢအကပၤဒီးစံးဘဉ်အီၤ, “ဖဲဒၢ, နပှါပိၢ်တရၢပိၢ်သီၣ်မုၢ်မးလီၤ. ဟ့ၣ်ယၤနနီၢ်ဒိကွၢ်ယကဟံၣ်ကွၢ်ကွၢ်တဘီ” အန့ၣ်ဒီးဖဲဟ့ၣ်အီၤအနီၢ်ဒိကွၢ်ဒီးဖုတီၢ်မိၣ်လူဒိကၢ်ကွံာ်ဖဲအနါစ့ၤဖဲသံဘဉ်အသးစ့ၢ်ကိးလီၤ. တုၤန့ၤတဘျီဖုတီၢ်မိၣ်လူဟးယုကွၢ်တၢ်လၢဒီးတကါတရၢအအိၣ်အဆိးအလီၢ်အကျဲဒီးထံၣ်န့ၢ်အထူအစ့အတၢ်လုၢ်ဒိၣ်ပှါဒိၣ်တဖၣ်ဒီးက့ၤစိာ်ဝဲခဲလၢ်လီၤ.

တုၤလၢအသဝီပှါဒီးလၢတၢ်အဲၣ်တၢ်ကွံာ်ဘဉ်အသဝီဖိအပူၤ, ဒ်ပှါကညီလၢအပျၢအလုၢ်အလၢ်အိၣ်ဝဲအသိးနီၤဟ့ၣ်လီၤဟံၣ်ကိးဖျၢၣ်ဒဲးထူစ့ဒီးတၢ်လုၢ်ဒိၣ်ပှါဒိၣ်သ့ၣ်တဖၣ်လီၤ. မ့မ့ၢ်ဟံၣ်အိၣ်ဝဲတန့ၣ်လၢအတဟံးန့ၢ်တူၢ်လီၢ်ဖုတီၢ်မိၣ်လူအတၢ်ဟ့ၣ်ဘဉ်ဒီးစံးဝဲလၢယမၤသ့စ့ၢ်ကိး, ယတသးလီနတၢ်ဟ့ၣ်ဘဉ်လီၤ.

ပှါတဂၤအံၤလဲၤမၤန့ၢ်ပဟီၣ်ကံာ်အမိၢ်ပှါတဖျၢၣ်ဒီးတကျိၣ်တဲာ်ဝဲဘဉ်, ဖၤန့ၢ်ဒ်ဝဲအနါစ့ၤပှါဒီးဖျၢၣ်ဒ်န့ၣ်ဝဲလဲၤဒုးဘဉ်အသးလၢထုလီၤ. ဒီးတကါဟဲကွၢ်ယုဒီးထံၣ်ကဒီးထုကစၢ်တဂၤအထုဘဉ်သံက့ၤအီၤအယံၤ, လၢတၢ်သ့ၣ်ညါတၢ်ဘျးတၢ်ဖှိၣ်အပူၤအဝဲသ့ၣ်က့ၤစိာ်ဝဲဆူအအိၣ်အဆိးအလီၢ်ဒ်သိးအကဟူထီၣ်မိၤထီၣ်

ဝဲလီၤ. ဖဲဒီးတကါမၤလုၢ်အုၣ်ထါအခါကံၢ်မိၢ်ပှၢ်ဝဲၤထီၣ်လၢပှၢ်တဂၤန့ၣ်အနါစ့ၤ ပူၤဒီးအနါစ့ၤကီၢ်ကွံၣ်ဘၣ်အီၤအယိကဆဲထီၣ်ဝဲဟါခွၢ်ဟါခွၢ်ဒီးကံၢ်မိၢ်ပှၢ်လီၤတဲာ် ကွံၣ်ဒီးဒီးတကါထံၣ်ဘၣ်ကံၢ်မိၢ်ပှၢ်ဒီးပျၢ်လီၤတဲာ်ကွံၣ်ပှၢ်တဂၤန့ၣ်ဒီးလီၤတဲာ်သံ လၢလုၢ်လီၤဒီးဒီးတကါတရၢအိၣ်ဝံၣ်အိၣ်ဆၢကွံၣ်အီၤလီၤ. သတးဒီးပှၢ်သးပှၢ်မၤ ထါစံးဝဲ,-

မၤဒီးဖုတီၢ်မိၣ်လူတသ့
လီၤတဲာ်သံလၢလၢ်ပူၤလုၢ်.

• • • • •

တၢ်တဲဃဲၤဘၣ်ဃးပှၢ်ဒီးတၢ်ဝံတၢ်ကလၢတဖၣ်

နီၤဖၣ်

လၢပျၢၤပှၢ်ဒီးမၤတၢ်အိၣ်ဝဲခံၤဒီးအဖီမုၢ်အိၣ်ဝဲထဲတဂၤ, ဒီးယုၢ်န့ၣ်ဝဲအမံၤ
 လၢနီၢ်ဖဲဂီၤလီၤ. တနံၤတခီၣ်နီၢ်ဖဲဂီၤအမိၢ်ဒီးအပၢ်လဲၤစီၣ်အိၣ်ညၣ်ဖိလၢထံကျိပူၤ
 လီၤ. အပၢ်စီၣ်န့ၣ်ညၣ်ဖိတဘိဒီးအမၤစံးအီၤလၢ, “နီၢ်ဖဲဂီၤပၢ်ဧၤအအံၤဘျဲအိၣ်ပဖီ
 မုၢ်တဂၤလံ.” ဒီးအဝၢ်စံးဆၢအီၤလၢ, “ဖဲဂီၤမိၢ်ဧၤတဲနါစိၤတၢ်ဒီးန့ၣ်တဂၤ, ပယု
 အိၣ်တၢ်ကကျၢ်ခဲကၢ်.” အဝဲစီၣ်န့ၣ်ကဒီးညၣ်ဖိတဘိဒီးအမၤတဲကဒီးအီၤလၢ,
 “ပိၤဖဲဂီၤဧၤ, ညၣ်ဖိခံၣ်ပဖီမုၢ်အိၣ်ဝဲတဂၤဘျဲအိၣ်လံ. ပှၢ်အံၤဘၣ်လံ, က့ၤတခီ.”
 အဝၢ်စံးဆၢအီၤလၢ, “အါ, ဖဲဂီၤမိၢ်တဂၤတဲနါတဲတၢ်ဒီးန့ၣ်တဂၤ, ကကျၢ်ကကျိ
 ဖဲ.” ဝံဒီးအဝဲစီၣ်န့ၣ်ကဒီးညၣ်ဖိပှၢ်ထီၣ်သၢဘိတဘိဒီးအမၤတဲကဒီးအီၤလီၤလီၤ

အယိအဝဲသးထီၣ်အမါဒီးတဲဝဲဒၣ်, “နၤတၢ်အံၤန့ၣ်စွဲၣ်လဲၣ်. မ့ၢ်နဘၣ်စ့ၢ်မတၤလဲၣ်.” ဝံၤဒီးပိးဝဲအခိၣ်လၢစီၣ်ဘိတထံၣ်, တဘျီယိအမါကဲထီၣ်က့ၤလၢချံးစၢ်တဘျီဒီးယုၢ်လီၤလၢထံကျါလီၤ. တဘျီန့ၣ်အဝဲဒူးက့ၤတၢ်ခိၣ်တၢ်မၤတဘျီနီတမံၤလၢဘၣ်, ဒီးက့ၤကဒါက့ၤဝဲဆူအဟံၣ်န့ၣ်လီၤ.

ဖဲတၢ်မၤအသးဒ်န့ၣ်အခါဘၣ်ဖဲနီၤဖဲဂီၤတဖၣ်အမိၢ်န့ၣ်ဒီးဘၣ်. လၢတၢ်န့ၣ်အယိဖဲအမိၢ်လဲၤတၢ်တပူၤလၢလၢန့ၣ်ထီဘိကွၢ်လၢဝဲအကျဲလၢဆံးယံၣ်မိမိကဟဲက့ၤလဲၣ်န့ၣ်လီၤ. တုၤမ့ၢ်အပၢ်ဟဲက့ၤတုၤလၢဒီးတဘျီထံၣ်ဝဲလၢအပၢ်ဟဲက့ၤထဲတဂၤဒီးတထံၣ်ဝဲလၢအမိၢ်ဟဲက့ၤဘၣ်အယိအဝဲသံကွၢ်အပၢ်ဒီးစံးဝဲဒၣ်, “ပါပါ, မိမိမိၣ်.” ဒီးအပၢ်စံးဆၢအီၤလၢ, “ဖိမုၣ်ဧၤ, နမိၢ်န့ၣ်ဖဲယဟဲက့ၤမကၢ်န့ၣ်အဝဲဒူးအိၣ်တၢ်ဒီးတၢ်လၢၣ်ဒီး, တဲဝဲလၢသါကဟဲက့ၤခဲကၢ်လီၤ.” အဝဲအိၣ်ခိးကဒီးအမိၢ်ဖးယံၣ်ညါ, ဘၣ်ဆၣ်အမိၢ်တဟဲက့ၤဒီးဘၣ်. အယိအဝဲသံကွၢ်ကဒီးအပၢ်, “ပါပါ, မိမိမိၣ်.” အပၢ်စံးဆၢအီၤ, “ဖိမုၣ်ဧၤ, နမိၢ်တဲဝဲလၢသါကဟဲက့ၤဘိးအိၣ်လီၤသ့ၣ်မုၣ်ဒုလၢကျဲအယိတယံၣ်လၢဟဲက့ၤကတုၤကၣ်ယၢ်.” အဝဲခိးခိးအမိၢ်ဟါမုၢ်တနံၤဒီးမုၢ်ဟါဘၣ်ဆၣ်အမိၢ်တဟဲက့ၤဒီးဘၣ်, အဝဲသံကွၢ်ကဒီးအပၢ်ပွဲၤထီၣ်သာဘျီတဘျီဒီးအပၢ်တဲအီၤတီတီဒီးစံးဘၣ်အီၤလၢ, “ဖိမုၣ်ဧၤ, ကနၣ်ပါပါကတဲယုၤနၤလၢနမိၢ်အဂ့ၢ်နီၤ. ယလဲၤစီၣ်အိၣ်ယုၤနၤညၣ်ဖိဒီးနမိၢ်န့ၣ်, ပါပါစီၣ်န့ၣ်အခိၣ်ထံးတဘိဝံၤဟံးန့ၣ်တုၤလီၤလၢကုပူၤဒီးအဝဲတဲဘၣ်ပါပါလၢကူအိၣ်လၢဖိမုၣ်အဂီၢ်တဂၤလံ. ဘၣ်လံက့ၤတဒိ. ပါပါတဒိတနီၣ်ဘၣ်လၢတၢ်မိၣ်အိၣ်နသးလၢနန့ၣ်ဘၣ်. ပါပါဆိကမိၣ်လၢအဟးတဲနါစိတၢ်, ပါပါဘၣ်ယိၣ်လၢတၢ်ကကျၢ်ကကျီဒီးပါပါတြီအီၤလၢအသုတတဲတၢ်ဒ်န့ၣ်တဂ့ၤ. တုၤပါပါစီၣ်ညၣ်န့ၣ်သာဘိတဘိအခါအဝဲတဲကဒီးဝဲဒ်အလီၢ်လီၢ်အယိ, ပါပါသးထီၣ်အီၤဒီးပိးအခိၣ်လၢစီၣ်ဘိတထံၣ်ဒီးအဝဲကဲထီၣ်လၢချံးစၢ်တဘျီဒီးစံၣ်လီၤဝဲဒၣ်လၢထံကျါန့ၣ်လီၤ. တုၤနီၤဖဲဂီၤနၤဟူအပၢ်အတၢ်တဲယုၤအီၤန့ၣ်ဒီးအသးဟးဂီၤဒိၣ်ဒိၣ်ကလဲၣ်ဒီးလဲၤဝဲဆူတၢ်လီၤလၢအမိၢ်ကဲထီၣ်ချံးစၢ်ဒီးကိးအမိၢ်, အုၣ်ထီၣ်ထီၣ်ဒီးစံးဝဲဒၣ်-

ပၢ်ပိးမိၢ်ခိၣ်လၢစီၣ်ဘိ

မိၢ်ကဲထီၣ်က့ၤလၢချံးစၢ်ကိၢ်

အိ, မိၢ်ဧၤဟဲထီၣ်ဟဲထီၣ်, အဝဲကိးအမိၢ်ရၢ်ရၢ်ဒီးဟီၣ်ဝဲရၢ်ရၢ်လီၤ. အမိၢ်တဒိဟဲ

ထီၣ်အိၣ်အဖိမုၣ်ဒီးဒုးအိၣ်နီၣ်ဝဲဒီးတဲဘၣ်အဖိမုၣ်ဒီးစံးဝဲဒၣ်, ဖိမုၣ်ဧၤ, တဘျီညါ
အံၤမိၢ်တလီၤကံပှၤကူပှၤကညီလၢၤဘၣ်. အယံကွၢ်အိၣ်ဒီးနၢတသ့လၢၤဘၣ်. မိၢ်
ဘၣ်ယိၣ်လၢနပၢ်ကအဲၣ်ကွၢ်အမၤလၢအသီဒီးကမၤအၢမၤသီဘၣ်ဖုးနၢလီၤ. မိၢ်
သးကညီနၢဒိၣ်မးဘၣ်ဆၣ်မၤတသ့ဘၣ်. နီၣ်ဖဲဂီၤအိၣ်သကိးအမိၢ်ဝံၤဒီးကွၢ်ကဒါ
ကွၢ်ဝဲဆူအဟံၣ်လီၤ. နီၣ်ဖဲဂီၤလဲၤဟးအိၣ်သကိးအမိၢ်ကိးမုၢ်နၢ, ဒီးအမိၢ်တခီဒုး
အိၣ်အီၤလၢအနီၣ်ကိးမုၢ်နၢလီၤ. အမိၢ်ဒုးအိၣ်အီၤနီၣ်တုၤလၢအဖၣ်အနီၣ်တစုအမိၢ်
ဘုးန့ၢ်အီၤအဆ့, အယၣ်, အကူအကၢတဖၣ်န့ၢ်လီၤ.

လၢခံတယံတမိၢ်, ပိၤဖဲဂီၤမၤကဒီးအမၤလၢအသီတဂၤ, မ့ၢ်ပှၤမုၣ်ကမဲ
အိၣ်ဒီးအဖိမုၣ်ခံဂၤဒီးအမၤတဂၤအံၤကဲမုၣ်ကီၤလံၤလီၤ. တုၤအန့ၢ်ဘၣ်လိာ်အသး
ဒီးပိၤဖဲဂီၤဝံၤအလီၢ်ခံန့ၢ်ကွၢ်နီၣ်ဖဲဂီၤတမုၢ်လၢၤဘၣ်. မၤအၢမၤသီဝဲလၢာ်လၢာ်ဆ့
ဆ့, လၢာ်တၢ်မၤအၢမၤသီန့ၢ်လီၤ. ပိၤဖဲဂီၤတခီမ့ၢ်လၢအပျံၤဘၣ်အမၤမုၣ်ကီၤလံၤ
အယံတလုာ်အိၣ်လုာ်အိၣ်ဒီးဒုးကူဒုးသိးအဖိမုၣ်နီၣ်ဖဲဂီၤလၢၤဘၣ်. အဝဲစ့ၢ်ဝဲအမၤမုၣ်
ကီၤလံၤအကလုာ်ဒီးပျဲအတၢ်မၤအၢနီၣ်ဖဲဂီၤဝဲဒၣ်အသးန့ၢ်လီၤ. အယံနီၣ်ဖဲဂီၤတ
အိၣ်ဘၣ်အိၣ်ဘၣ်, တကူဘၣ်သိးဘၣ်လၢအဂ့ၤအဝါနီၣ်တဘျီလၢၤဘၣ်. အမဲၣ်ညါ
ဘၣ်တူၢ်တၢ်မၤအၢမၤနးအိၣ်ကုာ်တဂၤအသိးန့ၢ်လီၤ. မ့ၢ်နီၣ်ဖဲဂီၤတခီလဲၤအိၣ်သ
ကိးအမိၢ်ဒီးအမိၢ်သးကညီအီၤဒိၣ်မးလီၤ. ဟ့ၣ်လီၤဝဲအဖိမုၣ်လၢဖဲစ့ဒီးအဆ့အ
ယၣ်လၢအဂ့ၤတဖၣ်န့ၢ်လီၤ. အဝဲကွၢ်တုၤလၢအဖးဒီးအပၢ်အမၤဝဲအီၤလၢအ
ဟ့ၣ်အတၢ်ဒီးကူၣ်န့ၢ်ဝဲအတၢ်ခဲလၢာ်ဒီးဟ့ၣ်လီၤကွၢ်ဝဲလၢအဖိမုၣ်ခံဂၤန့ၢ်ခဲလၢာ်
လီၤ. နီၣ်ဖဲဂီၤန့ၢ်အမိၢ်ဟ့ၣ်လီၤအီၤတၢ်ဖိတၢ်လံၤကိးဘျီဒီးန့ၢ်လီၤ. ဘၣ်ဆၣ်အဝဲ
ဘၣ်တူၢ်ဒၣ်တၢ်နးတၢ်ဖျိစးထီၣ်လၢအနီၣ်ဆံးခါတုၤလီၤလၢအမုၣ်ကနီၣ်ထီၣ်တစု
န့ၢ်လီၤ. နီၣ်ဖဲဂီၤလဲၤဟးအိၣ်သကိးအမိၢ်န့ၢ်အါဘျီအါဘျီအယံအပၢ်အမၤမုၣ်
ကီၤလံၤမၤလီၤအဖိမုၣ်လၢကလဲၤကွၢ်ဟ့ၣ်အီၤဒိၣ်သိးကထံၣ်ဝဲလၢနီၣ်ဖဲဂီၤလဲၤဖဲန့ၢ်
တလီၢ်လီၢ်မ့ၢ်အမၤကိးမနုၤလဲၣ်. မုၢ်ကီၤလံၤအဖိမုၣ်လဲၤကွၢ်ဟ့ၣ်ဝဲဒီးဟဲကွၢ်တဲ
ဘၣ်အမိၢ်လၢတၢ်လၢအထံၣ်ဝဲဒီးသ့ၣ်ညါဝဲခဲလၢာ်န့ၢ်လီၤ. တဘျီန့ၢ်မုၣ်ကီၤလံၤ
မုၢ်တဂၤအံၤကူၣ်အိၣ်နီၣ်ဖဲဂီၤအမိၢ်, ဒီးလီၤဆါအသးလီၤ. အဝဲဟံးန့ၢ်သွဲၣ်လးဒီး
ဆုၣ်နီၣ်တၢ်ဝဲဒီးကမၤထီၣ်ဆီဒိၣ်တဖျါ, ဝံၤဒီးတဲဝဲဒၣ်, “ပိၤဖဲဂီၤဧၤ, ယခၣ်ကၤ
ထီၣ်, တၢ်ဆါယၤနးမးလီၤ. ယကသံလီၤ. နလဲၤကၢ်န့ၢ်ယၤလၢဝံၤန့ၢ်မ့ၢ်ယဘၣ်တၢ်

မနုၤလဲၣ်. အဝၢတခီလဲၤကၢ်ဝဲလၢဝံၤဒီးဝံၤတဲၤဘၣ်အီၤလၢအတဘၣ်တၢ်နီၣ်တမံၤဘၣ်. ဒီးတၢ်တဘၣ်အီၤနီၣ်တမံၤဘၣ်လီၤ. အဝၢက့ၤတဲၤအီၤဒ်ဝံၤတဲၤဘၣ်အီၤအသိးန့ၣ်လီၤ. အမၤတခီတဲၤဘၣ်အီၤလၢ, “တၢ်ဆါပုၤပကသံတခီ, အတဘၣ်တၢ်နီၣ်တမံၤဘၣ်န့ၣ် မ့ၢ်အဘၣ်မနုၤလဲၣ်. ဒီးအဝဲမၤလီၤကဒီးနီၣ်ဖဲဂီၤဒီးနီၣ်ဖဲဂီၤလဲၤသံကွၢ်ကဒီးလၢဝံၤဒီး ဝံၤတဲၤဘၣ်အီၤလၢ, “နီၣ်ဖဲဂီၤဒၢ, နပၢ်ဟဲသံကွၢ်ယၢတဘျီလံ, ယတတဲၤဘၣ်အီၤဖျါ ဖျါဘၣ်. နမ့ၢ်ဂၢ်န့ၣ်မ့ၢ်မုၢ်ကီၤလံၢ်, တၢ်မိၣ်အိၣ်အသးလၢနမိၢ်ချံးစၢ်န့ၣ်အယိအဝဲ လီၤဆါအသးဒီးကမၤဆိခံၣ်ဆုၣ်နီၤလၢသွၣ်လးအဖီခိၣ်န့ၣ်လီၤ. အတဘၣ်တၢ်နီၣ် တမံၤဘၣ်. ဘၣ်ဆၣ်က့ၤတဲၤဘၣ်အကစၢ်တဂ့ၤ, က့ၤတဲၤဘၣ်အီၤလၢအတဘၣ်တၢ် နီၣ်တမံၤဘၣ်န့ၣ်ဘၣ်လံ.” နီၣ်ဖဲဂီၤက့ၤတဲၤဘၣ်အမ့ၢ်ဂၢ်လၢအတဘၣ်တၢ်နီၣ်တမံၤ ဘၣ်. အမ့ၢ်ဂၢ်တခီလီၢ်သးထီၣ်အသးဒီးအီၤဒီးစံးအါအီၤဒီးစံးဝဲဒၣ်, “ပှၤငီသံငီ ငးဒၢ, မၤအိၣ်နၢတကျိးနီၣ်တဘျီဘၣ်. နပၢ်ဒီးနၢန့ၣ်ဒီးသိးသိးလီၤ. တၢ်ဆါယၢနး တုၤချး, သုတဲလၢယတဘၣ်တၢ်နီၣ်တမံၤဘၣ်န့ၣ်မ့ၢ်သုဆၢသံယၢတခီဒါ. အန့ၣ်တ ဘျီမုၢ်ကီၤလံၢ်ကိးခူသ့ၣ်အဖီမုၢ်တဂၢသိၣ်န့ၣ်ဝဲဒၣ်အခံၣ်ဒီးစံးဝဲဒၣ်, “ဖိမုၢ်ဒၢ, လဲၤ ဘၣ်လၢဝံၤအအိၣ်တကူၢ်ကျဲးဒီးဟဲက့ၤတဲၤဘၣ်မိၢ်လၢဝံၤတဲၤလၢယမ့ၢ်အိၣ်ဘၣ်နီၣ်ဖဲ ဂီၤအမိၢ်လၢအကဲထီၣ်လၢချံးစၢ်တဘျီအညၣ်န့ၣ်ယတၢ်ဆါကဘျီက့ၤသပှၢ်က တၢ်န့ၣ်တက့ၢ်.” အဖီမုၢ်တခီလဲၤဝဲဒီးမၤဝဲဒ်အမိၢ်တဲၤဘၣ်အီၤအသိးန့ၣ်လီၤ. သ တးဒီးမုၢ်ကီၤလံၢ်အ့ၣ်တၢ်ဖးဆိခံၣ်လၢအကမၤယၢဝဲတဖျါန့ၣ်ဒီးယုၢ်လီၤကွံာ်ဝဲ ခဲလၢာ်, ကံာ်ဂုၢ်လီၤအခံၣ်လၢသွၣ်လးသိၣ်ဝဲပြးပြးဒီးတဲၤဝဲဒၣ်လၢ, “ဆၢၣ်သၢအိၣ် တၢ်ဒုကျၢၤသးလၢပကစၢ်ဖိဒၣ်ဝဲလီၤ. ကမ့ၢ်ဝဲဒ်အံၤယၢာ်, တၢ်ကၢ်လီၤဘၣ်ဒီးတၢ် ဆါကိညၢ်လီၤဝဲတဘျီန့ၣ်...” တုၤန့ၣ်တဖျါဝဲဂီၤအမၤမုၢ်ကီၤလံၢ်ဒီးအဖီခံၣ်လဲၤ ဝဲဆူနီၣ်ဖဲဂီၤအမိၢ်ချံးစၢ်အအိၣ်ဒီးကိးဟဲထီၣ်ဝဲလီၤ.

ဘၣ်ဆၣ်နီၣ်ဖဲဂီၤအမိၢ်တခီနၢ်ဟူအဝဲသ့ၣ်အကလုာ်ဒီးသ့ၣ်ညါဝဲလၢအ တမ့ၢ်အဖီမုၢ်အကလုာ်ဘၣ်အယိပျံးဝဲဒီးတဟဲထီၣ်ဘၣ်. တုၤအကိးဝဲတန့ၢ်လၢၤ ဘၣ်တဘျီအဝဲသ့ၣ်က့ၤကွဲန့ၣ်ဝဲနီၣ်ဖဲဂီၤန့ၣ်လီၤ. ဒီးမၤနီၣ်ဖဲဂီၤလဲၤကိးဟဲထီၣ်အမိၢ် ချံးစၢ်န့ၣ်လီၤ. နီၣ်ဖဲဂီၤတခီသးကညီၤအမိၢ်ဒီးဘၣ်ယိၣ်ဝဲလၢပုၤကမၤသံအမိၢ်အယိ တလဲၤဝဲဘၣ်. အပၢ်ဒီးမုၢ်ကီၤလံၢ်မုၢ်လဲၤယုၢ်ဂ့ၢ်ခံၣ်ယိးဝံၤဟဲက့ၤတီၢ်နီၣ်ဖဲဂီၤတုၤ လၢအကၢ်ခံၣ်ယိးလၢာ်ဝံၤဒီးနီၣ်ဖဲဂီၤအလီၤဘၣ်ဒီးတဂၢညါန့ၣ်လီၤ. မ့ၢ်လၢနီၣ်ဖဲဂီၤ

ကိၤတၢ်ဆါတကဲလၢၤဘၣ်အယိအဝဲလဲၤကိးဟဲထီၣ်အမိၢ်လၢတၢ်ဟီၣ်တၢ်ယၤၤအပူၤန့ၣ်လီၤ. အမိၢ်တခါနီၣ်ဟူအဖီမုၢ်အကလုာ်အယိဟဲထီၣ်ဝဲတထံၣ်ယိပှၢ်ဆဲးအိၤလၢဘီၣ်ဒီးဖိၣ်န့ၣ်အိၤတဘျီယိဝံၤပှၢ်တၢ်န့ၣ်အိၤဆူကုပူၤ, ဒီးပှၢ်မၤနီၣ်ဖဲဂီၤက့ၤဝံဝဲဒၣ်ဆူအဟံၣ်န့ၣ်လီၤ. ဖဲအက့ၤဝံဝဲလၢကျဲအခါအမိၢ်မၤလိာ်အိၤဒီးစံးဝဲဒၣ်, “ဖီမုၢ်ဒၤ, ပှၢ်မ့ၢ်အိၣ်ယၤန့ၣ်တဘၣ်အိၣ်နဲတဂ့ၤ, မ့ၢ်တခါထုးဟံၣ်ဖိၣ်က့ၤယၤသံခဲလၢာ်ဒီးလဲၤလူလီၤဘၣ်လၢဟံၣ်ယၤန့ၣ်တက့ၢ်. တုၤဆူဒၤတဘျီပှၢ်ချီထီၣ်အိၤလၢသပၤအပူၤဒီးပှၢ်မၤနီၣ်ဖဲဂီၤအိၣ်ခိးဆွဲထီၣ်သ့ၣ်မုၢ်ခံလီၤ. ထံကိၤဘၣ်အမိၢ်အယိအမိၢ် တဲဘၣ်အိၤလၢ, “ဖီမုၢ်ဒၤ, တၢ်ကိၤဒိၣ်လဲၣ်.” အယိအဝဲထုးစ့ၤလီၤက့ၤသ့ၣ်မုၢ်ခံလီၤ. မ့ၢ်လၢအဆွဲထီၣ်သ့ၣ်မုၢ်ခံတဘျီဘျီ, ဝံၤထုးစ့ၤလီၤဝဲတဘျီဘျီအယိထံချီတကလၢထီၣ်နီတဘျီဘၣ်. အမိၢ်စ့ၢ်ကိးတသံနီတဘျီဘၣ်. အၤမၤမၤမုၢ်ကိၤလံာ်ထံၣ်ဝဲလၢတၢ်မၤအသးဒ်န့ၣ်အယိအလိၤဒီးစံးဝဲဒၣ်, “နမၤတၢ်ဒ်န့ၣ်အယိတအိၣ်ဘၣ်နီဘျီလၢဝဲလဲၣ်.” အတၢ်မၤအလဲၤမၤက့ၤတၢ်လၢယၣ်ယၤဒီးအကစၢ်ဒ်ဝဲဆွဲထီၣ်သ့ၣ်မုၢ်ခံလီၤ. တုၤထံကိၤထီၣ်ဒီးနီၣ်ဖဲဂီၤအမိၢ်စံးဝဲဒၣ်, “ဖီမုၢ်ဒၤ, တၢ်ကိၤဒိၣ်လဲၣ်.” မ့ၢ်မုၢ်ကိၤလံာ်တခါစံးဆၢအိၤလၢ, “တၢ်ကိၤတၢ်ကဲၤဆူလဲၣ်” ဒီးဆွဲထီၣ်ဒ်အသ့ၣ်မုၢ်ခံရံၢ်တုၤထံချီတကလၢထီၣ်ဒီးနီၣ်ဖဲဂီၤအမိၢ်သံဝဲဒၣ်လီၤ. တုၤအချီဝဲမံတဘျီဟံၣ်လီၤအိၣ်ဝဲဒီးကိးအိၣ်စ့ၢ်ကိးနီၣ်ဖဲဂီၤဘၣ်ဆၣ်နီၣ်ဖဲဂီၤတခါတအိၣ်ဝဲဘၣ်. အၤမၤမၤမုၢ်ကိၤလံာ်တဲအိၤလၢ, “တအိၣ်ဘၣ်ဆိ, လၢာ်စ့ၤဒါခိ,” မ့ၢ်နီၣ်ဖဲဂီၤတခါတုၤမ့ၢ်ပှၢ်အိၣ်အမိၢ်ဝံၤတစုလဲၤထၢဖိၣ်ထီၣ်က့ၤဝဲအယိ, ဒ်အမိၢ်တဲတုၤအိၤအသးလဲၤလူလီၤဝဲဒၣ်လၢအဟံၣ်ယၤန့ၣ်လီၤ.

နီၣ်ဖဲဂီၤအမိၢ်အယိမဲထီၣ်လၢဖိထူတခါဒီးဖိစ့တခါလီၤ. တနံၤတခါစီၤပၤလဲၤထံၣ်ဝဲဒီးမၤပှၢ်ထဲးန့ၣ်အိၤဒီးပှၢ်ထဲးတန့ၣ်နီတဂၤဘၣ်. အယိန့ၣ်စီၤပၤကိးဖိၣ်ပှၢ်ခူဖိဝံၤဖိကိးဂၤဒီးစံးဝဲဒၣ်, “ပှၢ်လၢအထဲးန့ၣ်ယၤဖိထူဒီးဖိစ့မ့ၢ်န့ၣ်တဂၤဒီးမ့ၢ်အပိာ်မုၢ်န့ၣ်ယကဒုးကဲထီၣ်အိၤလၢယဒ်န့ၣ်လီၤ. ဒီးမ့ၢ်အပိာ်ခွါန့ၣ်ယကဒုးကဲအိၤလၢယမာ်လီၤ.” နီၣ်ဖဲဂီၤအမုၢ်ကိၤလံာ်မၤအဖီမုၢ်ခံဂၤလဲၤထဲးစ့ၢ်ကိးဝဲ, ထဲးဝဲလၢာ်ဂံၢ်လၢာ်ဘါဘၣ်ဆၣ်ထဲးဝဲတန့ၣ်နီတဂၤဘၣ်. စီၤပၤသံကွၢ်လၢ, “ပှၢ်အိၣ်တဂၤဂၤဒီးခါ.” ဒီးပှၢ်စံးဆၢအိၤလၢ, ပှၢ်မုၢ်ကိၤနီၣ်အိၣ်ဝဲတဂၤဒီးဘၣ်ဆၣ်မ့ၢ်လၢအကူအသိးတဂ့ၤတဝါဘၣ်အယိအမဲၤဆုးဒီးဟဲလၢပှၢ်ကျါတဘျီဘၣ်န့ၣ်လီၤ. စီၤ

ပၤမၤပှၤလဲၤစီၣ်နီၣ်အိၣ်ဆၢကၤလၢအဂ့ၤဒီးဟဲကွဲၤအိၣ်န့ၣ်လီၤ. တုၤမ့ၢ်နီၣ်ဖဲဂီၤဟဲတုၤ တဘျီတချးအဝဲထဲးထီၣ်ဖိဒီးဘၣ်န့ၣ်စံးဝဲဒၣ်, “မိၤဒၤ, ယကထဲးန့ၣ်နီၣ်.” ဝံၤထဲး ထီၣ်ဖိစ့တထူၣ်န့ၣ်ညီကဒၣ်, ဝံၤတဲကဒီးဝဲ, “မိၤဒၤ, ယကထဲးန့ၣ်နီၣ်.” ဝံၤထဲး ထီၣ်ဖိစ့တထူၣ်န့ၣ်နီၣ်ဝဲဒၣ်ညီကဒၣ်န့ၣ်လီၤ. အဝဲထဲးထီၣ်ဖိထူၤဒီးဖိစ့ခံထူၣ်လၢာ် န့ၣ်ကဘုးလုးလီၤ. စီၤပၤသ့ၣ်ခုသးခုဒိၣ်မးဒီးကွၢ်ကိးနီၣ်ဖဲဂီၤဆူအနီၣ်ပှၤဝံၤဖျိယုာ်ဝဲ ဒီးအဖိခါန့ၣ်လီၤ. အဝဲသ့ၣ်အိၣ်ယုာ်ထွဲဘၣ်ထွဲဘၣ်ဒီးတုၤမ့ၢ်ထီၣ်ဖိတဂၤန့ၣ်အပၢ် အမၤမုာ်ကီၤလံာ်လိန့ၣ်အိၣ်လၢအပၢ်သံလံ, ဒီးမၤလိာ်ကွၢ်အိၣ်လၢကဟဲကွၢ်မၤဘျီ ထီၣ်အပၢ်အဂီၢ်လီၤ. နီၣ်ဖဲဂီၤတခါဆိကမိၣ်ဝဲလၢအမ့ၢ်တၢ်သပှၢ်ကတၢၢ်အယိမၤအဖိ ခါအိၣ်တီၢ်ဒီးအဖိခါပၢ်ဝံၤကွၢ်ဟးဆူအပၢ်အအိၣ်န့ၣ်လီၤ. အပၢ်အမၤမုာ်ကီၤလံာ် မုာ်တခါမၤအဝၢအိၣ်ခူသ့ၣ်ဝံၤလဲၤကျိန့ၣ်ဝဲယာ်ဖူတဖူဝံၤကးဘၢထီၣ်ဝဲလၢယၢ်လုး တုၤထီၣ်ဝဲတုၤအလီၤကိးဒီးပှၤစိၣ်တကျိအ သိးန့ၣ်လီၤ. တုၤမ့ၢ်နီၣ်ဖဲဂီၤလဲၤတုၤဆူအ ပၢ်အဟံၣ်တဘျီအပၢ်အမၤမုာ်ကီၤလံာ်ဒုးန့ၣ်အိၣ်လၢယာ်ဖူတဖူ, ဟီၣ်ဝဲဒီးလိန့ၣ်အိၣ် လၢအမ့ၢ်ဝဲအပၢ်အစိၣ်န့ၣ်လီၤ. နီၣ်ဖဲဂီၤသါကအိးထီၣ်ကွၢ်ဝဲအမဲာ်တဘျး, ဘၣ် ဆၣ်မုာ်ကီၤလံာ်တြီအိၣ်လၢအသုတအိးထီၣ်ကွၢ်အိၣ်တဂ့ၤန့ၣ်လီၤ. မုာ်ကီၤလံာ်ချီ ဟ်န့ၣ်အိၣ်လၢထံချီဖးဒိၣ်တချီဒီးတဲဘၣ်နီၣ်ဖဲဂီၤလၢကဒုးလုာ်ဝဲအထံအယိမၤနီၣ်ဖဲ ဂီၤဘ့ၣ်လီၤကွၢ်အထံဖွံၣ်, နၢ်ဒီး, ဖဲဒီးပသံးတဖၣ်န့ၣ်လီၤ. နီၣ်ဖဲဂီၤတခါကလံာ်က လဲထီၣ်အသးလၢကလုာ်ထံအဂီၢ်, ဘၣ်ဆၣ်တချးဒီးလၢအပၢ်အမၤမုာ်ကီၤလံာ် ဟ့ၣ်လုာ်အထံဒီးဘၣ်န့ၣ်တုၤလီၤနီၣ်ဖဲဂီၤအထံဖွံၣ်လၢဟံၣ်ဖိလၢာ်ဝံၤမၤနီၣ်ဖဲဂီၤလဲၤ လီၤဟံးန့ၣ်ကွၢ်ဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ.

ဖဲနီၣ်ဖဲဂီၤလဲၤထၢထီၣ်ကွၢ်အထံဖွံၣ်လၢဟံၣ်ဖိလၢာ်အခါမုာ်ကီၤလံာ်လူ အိၣ်လၢထံချီကိာ်သွးကဖးလးအယိမၤနီၣ်ဖဲဂီၤသံဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ. တုၤမ့ၢ်နီၣ်ဖဲဂီၤသံဝံၤဒီး မုာ်ကီၤလံာ်ဒုးကုးသိးထီၣ်အဖိမုာ်အဒိၣ်တဂၤလၢနီၣ်ဖဲဂီၤအနံၣ်အဆု, အထံဖွံၣ်, အနၢ်ဒီး, အဖဲဝံၤဒီးမၤအလဲၤပိာ်နီၣ်ဖဲဂီၤအခုအပှၤတဖၣ်အခံလီၤ. နီၣ်ဖဲဂီၤအခုအ ပှၤတဖၣ်ဆိကမိၣ်အိၣ်လၢအမ့ၢ်အကစၢ်မုာ်နီၣ်နီၣ်လီၤအယိမၤဒီးဝဲလၢကဆိခိၣ်န့ၣ် လီၤ. ကဆိတခါသ့ၣ်ညါဝဲလၢတမ့ၢ်အကစၢ်မုာ်ဘၣ်အယိမၤကိမၤခဲထီၣ်အသးနး မး, ဘၣ်ဆၣ်မုာ်လၢကဆိကွၢ်မၤဆူၣ်အိၣ်အယိမၤအိၣ်ကွၢ်ဝဲဒၣ်ယိကဒီးကွၢ်ဆုာ်ဝဲ ဒၣ်တုၤအတုၤဆူနီၣ်ဖဲဂီၤအဟံၣ်န့ၣ်လီၤ. နီၣ်ဖဲဂီၤအဝၢထံၣ်ထီၣ်အိၣ်တဘျီသ့ၣ်ညါဝဲ

လၢတမ့ၢ်အမၤဘၣ်အယိသံကွၢ်ဝဲလၢ၊ “ဘၣ်မနုၤနတလီၤကံးဒီးနီၢ်ဖဲဂီၤလဲၣ်.” မ့ၣ်ကီၤလံာ်အဖိမုၣ်တခါလံာ်န့ၢ်အီၤလီၤန့ၢ်အီၤ၊ ကလံာ်န့ၢ်အီၤအကလုာ်ကလုာ်ဘၣ်ဆၣ်နီၢ်ဖဲဂီၤအဝၤတနၢ်အီၤဘၣ်ဒီးတအဲၣ်အီၤဘၣ်. နီၢ်ဖဲဂီၤအဖိခွါစ့ၢ်ကိးသ့ၣ်ညါဝဲလၢတမ့ၢ်အမၤဘၣ်အယိတဘျီဒီးအီၤဘၣ်. နီၢ်ဖဲဂီၤအဝၤဒီးအဖိခွါထီၣ်ဆိကမိၣ်ဒၣ်အီၤဒီးယၤထီၣ်ဘၣ်ဝဲအမံၤတလီၤလီၤလီၤ. မ့ၢ်နီၢ်ဖဲဂီၤတခါတုၤမ့ၢ်အသံဝံအခါကထီၣ်က့ၤလၢထီၣ်ဖိတဘျီ, ဒီးဘၣ်တနံၤတခါဖဲအဖိခွါဒီးအဝၤဆုၣ်နီၤအိၣ်လၢဟံၣ်မဲၣ်ညါတၢ်လီၤလီၤတတီၤအခါအဝဲဟဲၣ်လီၤလၢပှၤလီၤတၢ်လီၤပျံၤတဘိအလီၤန့ၣ်လီၤ. အဝၤတခါအသးဆုၢ်အီၤဆူအမၤနီၢ်ဖဲဂီၤတထံၣ်ယိဖဲအထံၣ်ယိထီၣ်ဖိတဘျီအခါန့ၣ်လီၤ. ဖဲန့ၣ်အဝဲစံးဘၣ်ထီၣ်ဖိဒ်အံၤ, “နမ့ၢ်ယမၤအဝံအကလၢန့ၣ်ဟဲၣ်လီၤဘၣ်လၢယစုညါသးအလီၤတက့ၢ်.” ဝံဒီးအဝဲဒီးလီၤအစုညါသးလီၤ. ထီၣ်ဖိတဘျီန့ၣ်ဟဲၣ်လီၤဝဲလၢအစုညါသးအလီၤကစီဒီးလီၤ. အန့ၣ်တဘျီအဝဲသ့ၣ်ခုသးခုဒိၣ်မးဒီးအတၢ်ဆိကမိၣ်လီၤမၤကွံာ်ဝဲလၢလၢလီၤ. အဖိခွါစ့ၢ်ကိးအိၣ်ဒီးထီၣ်ဖိတဘျီအံၤအယိန့ၣ်ဂ့ၤမးလီၤ.

မ့ၣ်ကီၤလံာ်အဖိမုၣ်တခါထီၣ်တၢ်မၤအသးဒ်န့ၣ်အယိသးဆါဝဲဒၣ်ဒိၣ်မးန့ၣ်လီၤ. တနံၤတခါဖဲနီၢ်ဖဲဂီၤအဝၤလဲၤမၤတၢ်မၤဝံအလီၤခံမုၣ်ကီၤလံာ်ဖိမုၣ်တဘျီကွံာ်အဖိခွါအမဲာ်ချံတကပၤ, ဝံသံထီၣ်ဖိတဘျီန့ၣ်အကိာ်ဘိဝံကၢၣ်ယုထီၣ်ဝဲလၢသကံၤခိၣ်န့ၣ်လီၤ. နီၢ်ဖဲဂီၤအဝၤလဲၤတၢ်ဟဲက့ၤထီၣ်ဘၣ်လၢအဖိမဲာ်ဘျီဒီးသံကွၢ်ဝဲလၢ, “မ့ၢ်အဘၣ်မနုၤလဲၣ်.” မ့ၣ်ကီၤလံာ်စံးဆါအီၤလၢထီၣ်ဖိတဘျီန့ၣ်ပျးဘျီအမဲာ်အယိအဝဲဝံသံဝဲဝံသံသ့ထီၣ်ဝဲလၢတကံၤခိၣ်န့ၣ်လီၤ. နီၢ်ဖဲဂီၤအဝၤတခါသးထီၣ်တၢ်ဒိၣ်မး, အဝဲဟံးန့ၢ်ထီၣ်ကၢၣ်တဘျီန့ၣ်ဒီးတၢ်ကွံာ်ဝဲတထံၣ်ယိလီၤ. ထီၣ်ကၢၣ်တဘျီအံၤဖျိးလီၤဆူန့ၢ်အယၤဒီးတၢ်စံးဝဲလၢဖျိးလီၤတၢ်ဆူဖဲမုၣ်ကဲအတၢ်ဟးလီၤန့ၣ်လီၤ. တနံၤတခါဖဲမုၣ်ကဲတကပၤအသါကလဲၤထီၣ်တၢ်ဟးလီၤအခါန့ၣ်ဟူဝဲတၢ်ကိးသီၣ်တမံၤ, “အ့, ဖဲကဘၣ်ယၤ” ဒီးအဝဲကွၢ်ယီၤတၢ်လၢအလီၤခံဒီးထီၣ်ဘၣ်ဝဲလၢသၣ်သ့ၣ်တဖျါဒီးက့ၤစိာ်ဟဲဝဲဆူအဒးပူၤန့ၣ်လီၤ. ဖဲမုၣ်ကဲလဲၤမၤတၢ်မၤအလီၤခံနီၢ်ဖဲဂီၤဟဲထီၣ်က့ၤလၢသၣ်သ့ၣ်အကအိၣ်ပူၤဝံမၤစၢၤမၤန့ၢ်ခဲးတၢ်လၢဖဲတကအံၤအဂီၢ်ကိးမံၤဒဲးန့ၣ်လီၤ. တုၤမ့ၢ်ဖဲမုၣ်ကဲလဲၤတၢ်ဟဲက့ၤတုၤအခါထီၣ်ဘၣ်ဝဲလၢတၢ်အိၣ်ကတၢ်ကတီၤအသးကိးမံၤဒဲး

အယိတၢ်လီၤကမၤကမၤဘၣ်အီၤဒိၣ်မးဒီးအဝဲဟးသံကွၢ်ပှၤလၢအိၣ်ဘူးဒီးအီၤတဖၣ်ဒီးပှၤစံးဘၣ်အီၤလၢပှၤတလဲၤမၤန့ၣ်ခဲးတၢ်လၢအဂီၢ်နီတဂၤဘၣ်. တုၤမ့ၢ်တၢ်မၤအသးဒ်န့ၣ်အါဘျီဒီးအဝဲလဲၤသံကွၢ်ဝဲလၢဝဲလီၤ. ဝံသံကွၢ်အီၤလၢ, “နဒးပှၤန့ၣ်နဟံးဟ်ယၢ်တၢ်အိၣ်တမံၤမံၤဧါ.” အဝဲနီၣ်ထီၣ်ဘၣ်ဝဲလၢအဟ်ယၢ်သၣ်သ့သၣ်တဖျၢၣ်န့ၣ်ဒီးစံးဘၣ်ဝဲလၢ, “ယဟံးဟ်ထဲလၢသၣ်သ့သၣ်တဖျၢၣ်လီၤ.” ဝံတဲဘၣ်အီၤဒီးစံးဝဲ, “သၣ်သ့သၣ်တဖျၢၣ်န့ၣ်မၤန့ၢ်စၢၤနၤတၢ်လၢဟံၣ်ပှၤယီၤပှၤကိးမံၤဒီးလီၤ. နမ့ၢ်အဲၣ်ဒီးထံၣ်ဘၣ်အီၤန့ၣ်, ဆဲးဖျိနထံတၢ်အခံဝံၤဂဲၤထၢၣ်လၢဂီၢ်ခီ, ဘိၣ်ထီၣ်နမ့ၢ်နထံ, အိထီၣ်နထံၣ်, မၤဒ်သိးနကလဲၤတၢ်အသိးဝံၤဒီးလဲၤအိၣ်ခူသ့ၣ်ကွၢ်စူၣ်အီၤလၢနတြၢဖိလၢန့ၣ်တက့ၢ်. အဝဲကဟဲထီၣ်လၢအဘျၢအိၣ်ပူၤဒီးကမၤန့ၢ်စၢၤနၤဒီးမၤန့ၢ်ခဲးနၤတၢ်ကိးမံၤဒီးလီၤ. ဖဲအလဲၤဒၢၣ်အိၣ်အခါလဲၤဘျူးလီၤကွၢ်အဘျၢအိၣ်ဆူမ့ၢ်အူပှၤန့ၣ်တက့ၢ်. အယိအဝဲအိၣ်ခူသ့ၣ်တသ့လၢဘၣ်. နမ့ၢ်မၤဒ်န့ၣ်မးနကန့ၢ်ဘၣ်အီၤလီၤ.” ဖဲမုၢ်ကမဲက့ၤမၤဝဲဒ်ဝံတဲဘၣ်အီၤအသိး, ကွၢ်ဟ့ၣ်ဝဲဒီးထံၣ်ဝဲလၢနီၢ်ဖဲဂီၤဟဲထီၣ်လၢသၣ်သ့သၣ်အိၣ်ပူၤသပှၤကတၢ်ဒီးဖဲအတၢ်လဲၤဒၢၣ်ထံအခါအဝဲလဲၤဘျူးလီၤကွၢ်အဘျၢအိၣ်ဆူမ့ၢ်အူပှၤန့ၣ်လီၤ. နီၢ်ဖဲဂီၤတခီဒၢၣ်ထံတပျဲထီၣ်နီတဘျီလၢဘၣ်. တုၤမ့ၢ်အကွၢ်က့ၤဝဲလၢထံတၢ်အခံတခီထံၣ်ဝဲလၢအထံတၢ်ခံဖျိအယိက့ၤပစုၢ်ပတ့ၤဝဲချ့သးလီၤ. က့ၤတုၤဒီးထံၣ်ဝဲလၢဖဲမုၢ်ကမဲဘျူးလီၤကွၢ်အဘျၢအိၣ်ဆူမ့ၢ်အူပှၤဒီးအူအိၣ်ကွၢ်ဝဲလဲလၢလံ. အယိအဝဲတဲဘၣ်ဖဲမုၢ်ကမဲဒီးစံးဝဲဒၣ်, “ဖဲဒၢနဆူးအူအိၣ်ကွၢ်ယလီၢ်အိၣ်လီၢ်ဆိးဒီးယအိၣ်က့ၤကသ့ဒ်လဲၣ်.” ဖဲမုၢ်ကမဲစံးဆၢက့ၤအီၤ, “တၢ်လံၤမုၢ်ဧါ, နအိၣ်ဒီးဖဲ, ဒီးအိၣ်ဖျါလၢခိသၢၣ်. နအိၣ်ခူသ့ၣ်ဒ်န့ၣ်နအိၣ်တဂၤအိၣ်မုၢ်စ့ၢ်ဧါ.” တုၤမ့ၢ်အဘျၢတအိၣ်လၢဘၣ်တဘျီအဝဲအိၣ်က့ၤဒီးဖဲမုၢ်ကမဲလၢခိဖျါဖျါလီၤ. အဝဲတဲဘၣ်ဖဲမုၢ်ကမဲလၢအဂီၢ်အကျါခဲလၢအယိဖဲမုၢ်ကမဲတပျဲလဲၤအီၤနီတပှၤလၢဘၣ်. ဒီးမၤဝဲအမၤခူသ့ၣ်တၢ်လၢဒးပှၤန့ၣ်လီၤ. တနံၤတခီၣ်နီၢ်ဖဲဂီၤထံၣ်လီၤအဖိခွါလဲၤလိာ်ကွဲးဒီးအဂီၢ်မိၣ်သကိးလၢဖဲမုၢ်ကမဲအဟံၣ်ဖိလၢန့ၣ်လီၤ. အခါဖဲန့ၣ်ဘၣ်န့ၣ်အတီၤလၢအထါတၢ်အယိအဝဲထီၣ်လီၤတၢ်လုၢ်တခူၣ်လၢဟံၣ်ဖိလၢဒီးမၤဖိသၣ်ထၢန့ၢ်က့ၤအီၤလီၤ. နီၢ်ဖဲဂီၤအဖိခွါယုာ်ထီၣ်လုၢ်ခူၣ်ဒီးတက့ၢ်ထီၣ်တၢ်ဘၣ်အယိအဝဲထီၣ်လီၤတၢ်ကဒီးဝဲဒီးတဲဝဲဒၣ်, “ဖိဒိၣ်ခွါဧါနယုာ်ထီၣ်လုၢ်ခူၣ်ဒီးနတက့ၢ်ထီၣ်တၢ်လဲၣ်. ပဟံးဆၢနၤ

ချုးဓါ.” တဘျီန့ၣ်ဖိသၢ်တဂၤယုၣ်ထီၣ်လုၣ်န့ၣ်ဒီးကွၢ်ထီၣ်အမၤအယိသ့ၣ်ညါဝဲ
လၢအမၤအမိၤဒၣ်ဝဲဒီးလဲၤထီၣ်အိၣ်ဒီးအမိၤလၢဒၢးပူၤန့ၣ်လီၤ. အဖီကွၢ်တဲးဘၣ်အ
ပၢ်လၢအမိၤအိၣ်လၢဖံမုၢ်ကမဲအဟံၣ်တဘျီမုၢ်ဆ့ၣ်ထီၣ်အပၢ်ဟဲလိာ်ကွၢ်ဒီးဖိသၢ်
လၢဖံမုၢ်ကမဲအဟံၣ်ဖိလၢန့ၣ်လီၤ. ဖံမုၢ်ကမဲဘၣ်ယိၣ်ဝဲလၢကလဲၤထီၣ်န့ၢ်ကွၢ်အ
မၤအယိအဝဲတၢ်ကိၣ်ကမူၣ်တဖၣ်ဒီးဖုံလီၤဝဲလၢအဟံၣ်ပူၤသကူၤဆးဒးဝံၤဟံးန့ၢ်
ထံဒဲးန့ၢ်(ထံအိၣ်သပၤ)ဒီးလဲၤပၢ်လီၤဝဲလၢဒၢးဒိၣ်ထံးဝံၤတဲးဘၣ်စီၤပၤဖိခွါလၢ,
“တၢ်လံၤကစၢ်စီၤပၤဒၢ, တၢ်မ့ၢ်မိၣ်အိၣ်နသးလၢထံတခီအိၣ်ထံလၢဖံဟဲလီၤစီၢ်န့ၢ်န့ၢ်
လၢထံဒဲးန့ၢ်အပူၤအံၤတက့ၢ်. နကလဲၤထီၣ်လၢဖံအဒၢးပူၤန့ၣ်တကြၢးတဘၣ်ဘၣ်,
ဖံအဒၢးပူၤန့ၣ်အိၣ်ထဲထီၣ်အ့ၣ်ဆိအ့ၣ်လီၤ.” စီၤပၤဖိခွါစံးဆၢအိၣ်ဒီးစံးဝဲဒၣ်, “ဖံ
ဒၢ, တုၤအံၤဆူညါခိန့ၣ်နဒၢးကမ့ၢ်ယဒၢးဒီးယဒၢးကမ့ၢ်နဒၢးလီၤ. နကပျဲထီၣ်ယၤ
လၢနဒၢးပူၤဒီးယကပျဲထီၣ်နၤလၢယဒၢးပူၤစ့ၢ်ကိးလီၤ. နပဒုၣ်ယၤတသ့ဘၣ်ဒီးယ
ပဒုၣ်နၤတသ့စ့ၢ်ကိးဘၣ်.” တဲးတၢ်ဒ်န့ၣ်ဝံၤလဲၤထီၣ်ဝဲဆူဖံမုၢ်ကမဲအဒၢးပူၤဒီးထံၣ်
လိာ်ကွၢ်အသးဒီးအမၤန့ၣ်လီၤ. အဝဲသ့ၣ်ဒီးဖိမိၤဖိပၤသၢလုၣ်ဒီးဖံမုၢ်ကမဲကွၢ်သ
ကိးကွၢ်ဆူစီၤပၤအနီၤပူၤန့ၣ်လီၤ.

တုၤမ့ၢ်အဝဲသ့ၣ်ကွၢ်တုၤတဘျီနီၢ်ဖဲဂီၤအဝၢစီၤပၤဖိခွါလဲၤပိာ်ဝဲယဲာ်
ခံဘၣ်, ယဲာ်ထးတဘျီဒီးယဲာ်ထးဘိၣ်တဘျီလီၤ. အဝဲဟဲကွၢ်စီၢ်ဟ့ၣ်လီၤအမၤ
နီၢ်ဖဲဂီၤလၢယဲာ်ထးတဘျီဒီးမ့ၢ်ယဲာ်ထးဘိၣ်တဘျီတခီလဲၤဟ့ၣ်လီၤဝဲမုၢ်ကီၤ
လံာ်မုၢ်န့ၣ်လီၤ. ယဲာ်ထးဘိၣ်တဘျီအကနၣ်ဖျါဝါဂ့ၤမးအယိမုၢ်ကီၤလံာ်သးခုဝဲ
ဒီးတဲးဘၣ်, “ပဝၤအဲၣ်ပုၤအယိဟ့ၣ်လီၤပုၤလၢယဲာ်ကနၣ်ဝါ” န့ၣ်လီၤ. ဝံၤဒီးပုၤမၤ
ကျိတၢ်အခိၣ်သူဒီးနီၢ်ဖဲဂီၤန့ၣ်လီၤ. နီၢ်ဖဲဂီၤရၢ်လီၤအခိၣ်သူဘၢအကစၢ်ဒီတဂၤ, ဒီး
မၤမုၢ်ကီၤလံာ်ကျိအခိၣ်ဆူၣ်လၢညါလီၤ. မုၢ်ကီၤလံာ်ကျိတထံၣ်ခံထံၣ်အယဲာ်က
နၣ်ကွၢ်မုၢ်ကွၢ်ကိၣ်ဒီးအယဲာ်ကနၣ်ဝံၤလၢစီၢ်ဘၣ်ဆၣ်နီၢ်ဖဲဂီၤအခိၣ်ဆူၣ်တထီၣ်
တဲာ်နီတဘိဘၣ်. မုၢ်ကီၤလံာ်ရၢ်လီၤကဒီးအခိၣ်သူ, ဒီးအခိၣ်သူအိၣ်ထဲစ့ၢ်ကိာ်ဖိ
ဒီးမၤနီၢ်ဖဲဂီၤကျိကၣ်ကွၢ်အိၣ်လီၤ. နီၢ်ဖဲဂီၤအယဲာ်ဘၣ်တၢ်တ့ၤအိၣ်လၢထးလၢအပံၤ
အယိအကနၣ်အ့ၣ်ဝဲဒၣ်ဒိၣ်မးဒီးတုၤမ့ၢ်အကျိမုၢ်ကီၤလံာ်အခိၣ်သူတဘျီမုၢ်ကီၤ
လံာ်အခိၣ်သူထီၣ်တဲာ်ဝဲတဘျီယီ, ဒီးယဲာ်လဲၤဘၣ်တပျာ်ဘၣ်စ့ၢ်ကိးလၢအကိာ်ဘိ
အယိမုၢ်ကီၤလံာ်အကိာ်ဘိထီၣ်တဲာ်ဒီးသံဝဲဒၣ်တကီၢ်ခါလီၤ.

မုၢ်ကီၤလၢ်သံဝံၤဒီးနီၣ်ဖဲဂီၤမၤအခုအပှၤယဲၣ်ဆံၣ်မုၢ်ကီၤလၢ်အစီၣ်, တၢ်
 န့ၣ်အီၤလၢကတၢ်ပူၤဝံၤဒီးလဲၤဆှၢၣ်အမုၢ်ကီၤလၢ်လီၤ. တၢ်ခွဲတၢ်ပှၤတဖၣ်မၤ
 ဝဲဒ်နီၣ်ဖဲဂီၤတဲၤဘၣ်အီၤအသိးဝံၤဒီးလဲၤဆှၢၣ်ဆူအမုၢ်ကီၤလၢ်အအိၣ်လီၤ. တုၤ
 မ့ၢ်အဝဲသ့ၣ်လဲၤတုၤတဘျီယီတဲၤဘၣ်ဝဲဒ်လၢ, “နဖိမုၢ်ဆှၢၣ်န့ၣ်ညၣ်ဆံၣ်တက
 တံၤလီၤ.” နီၣ်ဖဲဂီၤအမုၢ်ကီၤလၢ်သးခုဝဲဒ်မး, တဲၤဆါအဝၤဒီးတဲၤဘၣ်, “ကွၢ်
 ကွၢ်နဖိမုၢ်လဲၤအိၣ်ဒီးစီၤပၤယံၤဘၣ်ယီၤဘၣ်လံ, ဘၣ်ဆၣ်ပတအိၣ်ဘၣ်အဘျးနီ
 တဘျီဘၣ်. အအံၤယဖိမုၢ်လဲၤအိၣ်ဒီးစီၤပၤထဲတတီၤဖိဒီးပအိၣ်ဘၣ်အဘျးလၢ
 ညၣ်ဆံၣ်တကတံၤလံ”, ဒီးအိၣ်သကိးဝဲညၣ်ဆံၣ်တကတံၤန့ၣ်လီၤ. အိၣ်သကိးဝဲ
 အခါထံၣ်ဘၣ်ဝဲလၢပှၤစုတခီအယိမုၢ်ကီၤလၢ်ဖိမုၢ်လၢအဆံးတကတဲၤဘၣ်အမိ
 ဒီးစံးဝဲဒ်, “မိဧၤ, တၢ်အစုတခီအံၤလီၤကၢ်လၢနီၣ်အစုလဲၣ်.” အမိတခီအလီၤ
 ဒီးတဲၤဘၣ်, “ကတိၤနါစါတၢ်ဒ်န့ၣ်တဂ့ၤ, ကမ့ၢ်ကးညၣ်ဖိအစုဧါသၢ်.” အိၣ်သ
 ကိးဝဲဒီးထံၣ်ကဒီးဝဲလၢအခိၣ်တခီဒီးအဖိမုၢ်တဲၤထီၣ်ကဒီးဝံၤအမိၢ်အလီၤန့ၣ်
 လီၤ. တုၤမ့ၢ်အအိၣ်တုၤဝဲလၢကတံၤခံးတဘျီထံၣ်ဝဲလၢအခိၣ်သၣ်ယံၤအယိသ့ၣ်
 ညါလီၤတံၤဝဲလၢအမ့ၢ်အဖိမုၢ်ဒ်ဝဲအညၣ်သပှၤကတၢ်အယိစံးဝဲ, “ပဖိပအိၣ်ကွၢ်
 လၢပဖိလဲၣ်.” ဒီးတဲၤဘၣ်လၢအပူၤသးဒီးကွးမးအပူၤသၢဂၢၢ်န့ၣ်တုၤအပူၤထီၣ်တဲၤ
 တစုဒီးသံဝဲသၢဂၢၢ်တဘျီယီလီၤ. မ့ၢ်နီၣ်ဖဲဂီၤတခီအိၣ်မုၢ်ဆိးပၤကွၢ်ဝဲဒီးအဖိ
 အဝၤန့ၣ်လီၤ. တၢ်တဲၤအံၤကတၢ်ဝဲဒ်ဖဲအံၤလီၤ.

တၢ်ဖၢၢ်လၢ

ကစၢ်ဒၣ်ကလိထီဒီးပှၢ်ဒၣ်ပှၢ်ယိၣ်လၢအလွဲၤလၢဟ့တဖၣ်အိၣ်တူၢ်ရဲၣ်လီၤအသးစးထီၣ်လၢကလံၤထံးပၢ်ဆူကလံၤစိးန့ၣ်လီၤ. ဖဲမုၢ်ဂီၤအဆၢကတီၢ်ဘျၣ်မုၢ်ပစၢ်တဖၣ်အိၣ်ကျၢၢ်ဘၢတၢ်ကိးမံၤဒီးအယိၣ်ပှၢ်မုၢ်ကနၢအန့ဆၢတၢ်ဘၣ်တုၤယံလၢတဖၣ်အိၣ်ဖျါက့ၤဒၣ်ကန့ၣ်ယီၢ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်တဲးသးလၢဖဲန့ၣ်ပှၢ်သးစၢ်ပိၣ်ခွါအိၣ်ဝဲတဂၤ, အမံၤမ့ၢ်ဝဲဝဲၣ်ဖိစၢ်လီၤ, အဝဲအိၣ်ဆိးလၢကစၢ်ခိၣ်ထံး, တ့ထီၣ်အဖဲဖိစၢ်လၢထံကျိဖိတဘိအကပၤလၢပှၢ်မုၢ်သီထီၣ်အပူၤထဲတဂၤခိၣ်န့ၣ်လီၤ. အဝဲဆိကမိၣ်လီၤအသးလၢ “ယတၢ်အိၣ်မူတစၢ်အံၤမ့ၢ်အိၣ်ယံၤဒီးပှၢ်ပှၢ်ပှၢ်န့ၣ်ကဂ့ၤဒၣ်တက့ၢ်ဓါ” န့ၣ်လီၤ.

ဝဲၣ်ဖိစၢ်လီၤန့ၣ်လၢအနီၢ်ဆံးဒီးအခါအမိၢ်အပၢ်သံသဒၣ်ကွံၢ်အီၤခံၤလၢကဒီးအဖါတၢ်ဖိၣ်သၣ်ခွါပှၢ်တဂၤကိးအိၣ်က့ၤအီၤဒီးလုၢ်ဒၣ်ထီၣ်အီၤန့ၣ်လီၤ. မ့ၢ်အတၢ်အိၣ်မူအတၢ်ပဲဝဲၣ်တဲးအတၢ်ခိၣ်ဓါ, အဖါတၢ်စ့ၢ်ကိးတယံၢ်ဘၣ်စူးကွံၢ်အသးဒီးပၢ်တ့ၢ်ကွံၢ်အီၤထဲတဂၤခိၣ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်လၢဖိၣ်ယဲဆဲခိၣ်လီၤတီၢ်န့ၣ်ပကညီမိၢ်ပၢ်ဖဲဖုလၢညါတဖၣ်န့ၣ်ဝဲလၢအမ့ၢ်တၢ်ဆူးတၢ်ဆါတဂ့ၤတဘၣ်တမံၤလၢအဘၣ်ကူဘၣ်ကတၢ်သ့န့ၣ်လီၤ. အယိၣ်ပှၢ်လၢညါမ့ၢ်ဖိၣ်ယဲဆဲခိၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, ဖိၣ်ယဲဆဲခိၣ်လီၤတီၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤအမဲၣ်သၣ်ဘၣ်ဆံးလၢပှၢ်ပှၢ်အကျိ, အမဲၣ်ညါပှၢ်အါဒီးအါဂၤထိးဖိၣ်လီၤအခိၣ်ဒီးကွံၢ်တလီၤအီၤန့ၣ်လီၤ.

အန့ၣ်သတးဒီးဝဲၣ်ဖိစၢ်လီၤတဂၤလဲၤအိၣ်လဲၤဆိးဒၣ်ဆူတၢ်လီၤလၢအယံၤဒီးပှၢ်ပှၢ်ပှၢ်ကညီလၢပှၢ်မုၢ်ကနၢအပူၤမုၢ်မုၢ်ခုၣ်ခုၣ်ထဲတဂၤခိၣ်ဒီးမၤအိၣ်မၤအီၤတၢ်, ဖဲးခုးဖဲးသံၣ်ဒီးလုၢ်အိၣ်ဒၣ်အသးသမူလၢပှၢ်ပှၢ်န့ၣ်လီၤ. အဝဲမ့ၢ်စ့ၢ်ကိးပှၢ်လၢအတီအလီၤတဂၤအယိၣ်ဆၣ်ဖိကီၢ်ဖိၣ်အမ့ၢ်ထိးမံၤ, တၢ်အုးဒီးတၢ်မံၤလၢအဂၤတ

ဖၣ်တဖၣ်မၤဟးဂၤတၢ်အိၣ်တၢ်ဆိးအလီၤဘၣ်, တကးဒ်ဘၣ်တဖၣ်ကိးပလူပလီၤတၢ်ဘၣ်ဒီးဖျါလၢအအဲၣ်ဘၣ်ကွံၣ်ဘၣ်အိၣ်စ့ၢ်ကိးန့ၣ်လီၤ. ပှၤလူၤအိၣ်ပှၤလၢအပဲတုၤဆူအတၢ်အိၣ်တၢ်ဆိးအလီၤတဖၣ်စ့ၢ်ကိးဖဲပှၤတဖၣ်န့ၣ်လဲၤခးအိၣ်တၢ်မံၤလၢအခါအဝဲထုကဖၣ်သၣ်ကမဲၤကသွံၣ်လၢမံၤဆၣ်ဖိကီၢ်ဖိဖဲန့ၣ်တဖၣ်ကပူၤဖျဲးလၢဘၣ်လၢတၢ်ဘၣ်ဒ်ဘၣ်ထံးဒီးတၢ်သံတၢ်ပှၤတက့ၢ်. လၢတၢ်န့ၣ်အယိတၢ်မၤစ့ၢ်ကိးအသးဒ်အထုကဖၣ်သၣ်ကမဲၤဝဲအသိး, ပှၤလူၤအိၣ်ပှၤတဖၣ်လူၤယုတၢ်မံၤလၢတန့ၢ်နီၣ်တန့ၢ်တဘျီဘၣ်.

ဘူးဒီးဝဲၣ်ဖိစိၤလီၤအိၣ်တၢ်အလီၤန့ၣ်ထံကျိဖိလၢအယုၤလီၤဂၤဂၤအိၣ်ဝဲတဘိန့ၣ်လီၤ. ကိးမုၢ်နံၤဒဲးအဝဲလဲၤယီၤလုၣ်ထံဖဲန့ၣ်ဒီးလဲၤယုအိၣ်ယုအိၣ်စ့ၢ်ကိးတၢ်ဒီးတၢ်လၢတၢ်သုတၢ်သၣ်လၢထံကျိဖိအဆၢခိၣ်တလီၤလီၤန့ၣ်လီၤ. ဖဲအဝဲလဲၤဖဲန့ၣ်တဘျီလၢလၢအခါလၢတၢ်ခိၣ်တၢ်ယၢၤန့ၣ်တၢ်သီၣ်ဘၣ်အိၣ်လၢပှၤကတိၤတၢ်သီၣ်, ဆိကိးသီၣ်ဒီးထွံၣ်မိၤတၢ်သီၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. ဖဲန့ၣ်အဝဲတထံၣ်စ့ၢ်ကိးပှၤကပှၤကညီနီၣ်တကၤဘၣ်. အယိအဝဲဆိကမိၣ်ထီၣ်ဝဲလၢ, “တၢ်သီၣ်အဝဲန့ၣ်ကမ့ၢ်ဒ်ကလံၤဟဲအူဘၣ်သ့ၣ်ဒီးအယိတၢ်သီၣ်ခါသၢၣ်, မ့တမ့ၢ်တခီကမ့ၢ်ဝဲထံယုၤသီၣ်အယိခါ” န့ၣ်လီၤ. ဘၣ်တနံၤအဝဲလဲၤဆ့ၣ်နီၤလၢလၢလၢထံကျိဖိကၢၢ်ပၤနံၤတဖျါအဖိခိၣ်ဒီးကွၢ်ကီၢ်ဝဲထံကျိဖိအထံလၢအယုၤလီၤဂၤဂၤအိၣ်ဖျါယံလၢခုၣ်ယုၢ်ကလၢန့ၣ်လီၤ. ဖဲန့ၣ်အခါလၢတၢ်ကမၤကမၤအပူၤအဝဲထံၣ်ဘၣ်ပိၣ်မုၢ်အခိၣ်သူလၢလၢဖးထီတဘိဟဲယုၤလီၤလၢထံကျိန့ၣ်လီၤ. အန့ၣ်တဘျီအဝဲလဲၤဟံးထီၣ်ဝဲခိၣ်သူလၢလၢဖးထီတဘိန့ၣ်ဒီးသ့ၣ်ညါဝဲလၢအမ့ၢ်ပိၣ်မုၢ်အခိၣ်သူလၢနီၢ်နီၢ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်န့ၣ်ဝံၤအလီၤခံအဝဲလဲၤယီၤထီၣ်ထံကျိဖိဆူထံကွၢ်ခံတခီဒ်သိးကသ့ၣ်ညါဘၣ်ဝဲလၢမ့ၢ်ပှၤဟံၣ်အိၣ်တအိၣ်အဂ့ၢ်န့ၣ်လီၤ. ပှၤကွံၣ်တပဟၤအဝဲနံၤဟူဝဲပှၤကတိၤတၢ်သီၣ်, ပှၤနံၤကဝဲၣ်ပျီၤကဒိသီၣ်ဘၣ်အိၣ်ကဒၢကဒၢန့ၣ်လီၤ. ဘၣ်ဆၣ်အဝဲတထံၣ်ပှၤနီၣ်တကၤဘၣ်. အဝဲလဲၤကဒီးဝဲဆူတၢ်သီၣ်အိၣ်အလီၤလီၤလီၤန့ၣ်လီၤ. ဖဲအတုၤယီၤဆူထံလီၤဆူဖိတၢ်လီၤတတိၤအခါထံၣ်စိဝဲမုၢ်ကနီၤလီၤအဲၣ်လီၤကွံၣ်ဒ်မးခံၤလုၣ်ထံတခီခီ, ပှၤမးအခိၣ်သူလၢလၢလၢဘျီဘၣ်တဘျီအဖိခိၣ်လၢထံလီၤဆူအယၢၤန့ၣ်လီၤ. ပိၣ်မုၢ်ခံၤန့ၣ်မ့ၢ်လၢတထံၣ်ဝဲၣ်ဖိစိၤလီၤဒဲးဘၣ်အယိနံၤကဝဲၣ်ပျီၤကဒိသီၣ်မးကံးကံးကါကါ, လုၣ်ထံဒီးပှၤဒ်တၢ်အခိၣ်န့ၣ်လီၤ. ဝံၤအလီၤ

ခဲၣ်ဖိစီၤလိာ်တဂၤလဲၤယီၤဆူအဝဲသ့ၣ်အယၤဒီးသံကွၢ်အဝဲသ့ၣ်ဘူၣ်ဘူၣ်တဘူၣ်
ဘူၣ်န့ၣ်လီၤ.

“ဒုမုၢ်သ့ၣ်ဧၤ, သုအိၣ်ဖဲလဲၣ်ဒီလဲၣ်. တၢ်လီၤဖဲအံၤယဟဲတုၤတလီၤလီၤ
ယတထံၣ်ပှၤနီတဂၤဘၣ်. တဘၣ်ဆိကမိၣ်တၢ်နီတမံၤတဂ့ၤနီၣ်. မိၣ်သ့ၣ်ညါဘၣ်
သးအယီၤသံကွၢ်သုလီၤ.”

ပိာ်မုၢ်လၢအဒိၣ်တဂၤဟံၣ်မၤအသးဒီးသီးဒီးအတနၢ်ဟူဝဲဘၣ်ဝံၤတဲက
သ့ၣ်တၢ်ဒီးအပုၤ, ဒီးမ့ၢ်အပုၤမုၢ်တခီဟံးထီၣ်က့ၤအတၢ်ကူတၢ်သးဝံၤဖဲအကူထီၣ်
သးထီၣ်က့ၤဝဲဝံၤအဆၢကတီၢ်လဲၤယီၤဆူတၢ်သနၢ်တတီၤဒီးလီၤမၢ်ကွံာ်ဝဲဒၣ်န့ၣ်
လီၤ.

“ဝဲၣ်ဖိ, ဟဲဆူယကပၤမိၤ. နဟဲတုၤဆူတၢ်လီၤအံၤဒီးလဲၣ်ဒီလဲၣ်. တၢ်ဂ့ၢ်
တၢ်ပီၤအိၣ်တမံၤမံၤခီၣ်. တဘၣ်မၢ်ဆုးကိသးတဂ့ၤ, တၢ်တဲမ့ၢ်အိၣ်တဲဘၣ်ဒုမုၢ်စၢ်
ခီ, မ့ၢ်ဒုမုၢ်ကဘၣ်မၤစၢၤနၤမနုၤလဲၣ်.”

မုၢ်ကနီၤယံလၢတဂၤတဲတၢ်ဒီးနံၤကမ့ၢ်ထီၣ်အမဲၤဖျါထီၣ်ဝဲတစး, ဒီးသံ
ကွၢ်စီၤလိာ်လၢတၢ်သညးသပှၤအပူၤလီၤ.

“အီၤ...ဒီးအံၤလီၤ. ဝဲၣ်ဖိအိၣ်ဖဲအံၤဒီးဟဲတုၤဖဲအံၤတလီၤလီၤလီၤ, ဘၣ်
ဆၣ်တထံၣ်ပှၤကူပှၤကညီနီတဘျီဘၣ်. မ့ၢ်သ့ၣ်ညါလၢဒုမုၢ်သ့ၣ်အိၣ်တၢ်လီၤဖဲအံၤ
ဒုကဘၣ်ဟဲဟးဝဲသၢၣ်နီၤ.”

“ဝဲၣ်ဖိတဂၤဒုတဲဒါခီတၢ်ဒီးလဲၣ်. တဲစၢ်ခီ-တဲစၢ်ခီ, ဒုမုၢ်ကဒိကနၣ်...

မ့ၢ်လၢမုၢ်ကနီၤယံလၢတဂၤအံၤတဲတၢ်ဟံၣ်လီၤအဲၣ်ထီၣ်အသးဒီးအမဲာ်
ဆုးတစးစး, တဆုးတစးစးအယီၤဖျါလၢဝဲၣ်ဖိစီၤလိာ်နၢ်ပာ်လၢအဂ့ၢ်တသ့ဘၣ်န့ၣ်
လီၤ. “အၣ်လါ, ဒုမုၢ်ဧၤ-နတဲမနုၤလဲၣ်. နကဒိကနၣ်ဘၣ်အကီၢ်ဝဲၣ်ဖိကဘၣ်တဲမ
နုၤလဲၣ်...”

“အီၤ, ဒီးအံၤလီၤဝဲၣ်ဖိဧၤ, ဒုမုၢ်တဲလိာ်ကွဲဒၣ်နၤလီၤ. ဟဲဟးစၢ်ခီ-ဟဲဟး
သ့ဝဲသၢၣ်. ပဝဲပရူပှၤသ့ကိးဂၤဒီးလီၤ. တၢ်သီးဒီးဝဲၣ်ဖိတၢ်.” မုၢ်ကနီၤယံလၢတ
ဂၤအံၤတဲဆၢက့ၤဝဲၣ်ဖိစီၤလိာ်တခီခီဒီးနံၤကမ့ၢ်ထီၣ်လီၤအဲၣ်လီၤကွံာ်ဘၣ်အီၤဒိၣ်မး
န့ၣ်လီၤ.

“ဟါ, ဘၣ်မနုၤလဲၣ်. နတဲဒီးသီးဒီးဝဲၣ်ဖိလဲၣ်. မ့ၢ်နထံၣ်ယၤလၢညါတဘျီ

ဘျီစ့ၢ်ခါ။”

“ကီလံ၊ ဒုမုၢ်သ့ၣ်ညါနၤလၢနဟဲၣ်အံၤအခီၣ်ထံးလံၤလံၤလံၤ။”

“မနုၤလဲၣ်-မနုၤလဲၣ်-တဲကဒီးတဘျီ၊ ဝဲၣ်ဖိတၢ်ပၢၢ်ဘၣ်။”

“အီၤ...ဒုမုၢ်တဲလၢဒုမုၢ်ထံၣ်ဘၣ်ဝဲၣ်ဖိဖးယံၣ်လံၤ၊ ဝဲၣ်ဖိန့ၢ်ပၢၢ်လံၤခါ။”

မုၢ်ကနီၤယံၣ်လၢတဂၤတဲတၢ်သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်မ့ၢ်လၢဝဲၣ်ဖိစီၤလိာ်န့ၢ်တပၢၢ်
နီတမံၤဘၣ်အယိကဘၣ်က့ၤတဲဆၢကဒါက့ၤဝဲၣ်လဲၣ်န့ၣ်တသ့ၣ်ညါဝဲၣ်ဘၣ်၊ အ
ဝဲအိၣ်ဒုၣ်ဘျီကလၢန့ၣ်လီၤ။

“ဝဲၣ်ဖိသးဘၣ်တံၢ်တံၢ်လံၤခါသၢၣ်။ ဒ်အံၤလီၤဝဲၣ်ဖိစၢ၊ စးထီၣ်လၢနဟဲ
အိၣ်ဟဲဆိးဖဲအံၤလံၤလံၤန့ၣ်ဒုမုၢ်သ့ၣ်လဲၤဟးဆူနဲးတလီၤလီၤလီၤ။ ဆၣ်ဖိကီၢ်ဖိ
လၢအကဟဲမၤဟးဂီၤဝဲၣ်ဖိအတၢ်အိၣ်တၢ်ဆိးအလီၤတဖၣ်စ့ၢ်ကိးဒုမုၢ်သ့ၣ်ဟီထီၣ်
စၢၤဝဲၣ်ဖိကိးမုၢ်နံၤဒဲးလီၤ။ မ့မ့ၢ်ဝဲၣ်ဖိတခီလိာ်ဒုၣ်အသးအယိ၊ တအဲၣ်ဒီးကနၣ်ယုာ်
ဒုၣ်လဲၣ်ပုၤဘၣ်တမ့ၢ် ခါ။” “တၢ်-ဝဲၣ်ဖိတအဲၣ်ဒီးထံၣ်ဘၣ်ဒုမုၢ်ဇၢ်။”

ဝဲန့ၣ်ဝဲၣ်ဖိစီၤလိာ်စ့ၢ်ကိးက့ၤတဲဆၢကဒါက့ၤမုၢ်ကနီၤယံၣ်လၢတဂၤန့ၣ်
လီၤလီၤလီၤ။ “အၣ်လါနၤဒုမုၢ်စၢ-ဝဲၣ်ဖိမ့ၢ်တထံၣ်ဘၣ်နခိၣ်သူလၢတဘိဟဲလီၤ
ထံၣ်သၢပျၢၤတမ့ၢ်လၢဝဲၣ်ဖိကထံၣ်ဘၣ်လိာ်သးဒီးနံၤဒဲးဘၣ်။”

“မ့ၢ်လံ-မ့ၢ်လံဝဲၣ်ဖိစၢ၊ ဒုမုၢ်တဒုးနဲၣ်သးလၢဝဲၣ်ဖိအယိဝဲၣ်ဖိတထံၣ်ဒုမုၢ်
ဘၣ်တခီ။ ဒုမုၢ်အိၣ်ဆိးဖဲအံၤဖးယံၣ်စးစၢၤလံၤ၊ မ့ၢ်လၢဝဲၣ်ဖိမ့ၢ်ပုၤလၢအသူၣ်ဂ့ၤသး
ဂ့ၤ၊ သူၣ်တိသးလီၤတဂၤအယိခဲအံၤဝဲၣ်ဖိထံၣ်ဘၣ်ပုၤသ့ဝဲလီၤ။”

ဝဲၣ်ဖိစီၤလိာ်တခီဒိကနၣ်ဟီၣ်မုၢ်တဂၤအတၢ်တဲန့ၢ်ပၢၢ်အီၤတဖျၢၣ်ဘၣ်တ
ဖျၢၣ်ဒီးကမၤကမၢ်ဘၣ်အသးဒိမးန့ၣ်လီၤ။ “အီၤ...ဝဲၣ်ဖိ၊ နကလဲၤဟီၣ်ယခံဆူသဝီ
ပူၤခါ။ တၢ်ဆၢကတီၢ်အိၣ်ဒဲးလီၤ၊ ဝဲၣ်ဖိအဲၣ်ဒီးလဲၤခါ။”

“ဒုမုၢ်စၢ၊ နတကိးဒ်ဘၣ်အခါဒုၣ်လဲၣ်အဲၣ်ဒီးလဲၤလံၤန့ၣ်နကိးလံၤဒုက
ဘၣ်လဲၤဝဲသၢၣ်။”

“ဝဲၣ်ဖိစၢ၊ အဲၣ်ဒီးလၢနလဲၤတုၤဘၣ်အယိဒုမုၢ်ကိးလဲၤဟးနၤလီၤ။ ဟဲဟီၣ်
ယခံဝဲၣ်ဖိ။”

မုၢ်ကနီၤယံၣ်လၢတဂၤတဲတၢ်ဒီးအီၤတခီခီကူထီၣ်သိးထီၣ်ဝံၤဒီးက့ၤ
ကိးဟးဝဲၣ်ဖိစီၤလိာ်ဆူအသဝီလီၤ။ ပူၤကွံာ်တပဟာဲအဝဲသ့ၣ်တုၤယီၤဆူပုၤမုၢ်က

မုဂ်ကနီယံလၢတၢၢ်ဆၢဂ့ၢ်ဆၢဝါ, တဲတၢ်ဒီးဝံၣ်ဖိစီၤလိာ်တၢ်ဒီး, ကွၢ်စိ
ဝဲအတၢ်က့ၢ်လၢကျဲၤတၢ်အမၤဒီးဘၣ်အိၣ်လီၤတံၢ်ဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ.

လွှာ

တက်တဲမုာ်နာ်ဘဉ်ဃးတၢ်အဲၣ်တၢ်ကွံတဖဉ်

ခွဲၣ်နီၤလုၤဒီးနီၤမ့ၢ်ဒုၤ

လာပျၢၤန့ၣ်ပှၢၤဒီးမၤဝၢ်အိၣ်ဝဲခံၤလီၤ. အဝၢၤန့ၣ်အမံၤလၢစီၤခူၣ်နီၤလုၤဒီး
အမၤတခီအမံၤမ့ၢ်ဝဲနီၤမ့ၢ်အ့ၤလီၤ. အဝဲသ့ၣ်ထီၣ်ပှၢ်ဝံၤအလီၢ်ခံတၢ်စံးဝဲလၢခူၣ်နီၤလု
တဲဘဉ်အမၤလၢသၢကလဲၤအိၣ်ကၢန့ၣ်န့ၣ်လၢဒီးတချုးအလဲၤတၢ်ဒီးဘဉ်အခါလၢ
မုာ်နၢၤမံၤမိၢ်ဝဲလၢကလီၤဘံၤအထိးလီၤ. လၢတၢ်န့ၣ်အယိဖဲမုာ်ဆုၣ်ထီၣ်အခါအဝဲ
ဘဉ်န့ၣ်အမၤလၢထိးကျိးလၢဝၣ်ကျၢၣ်န့ၣ်ကဟံၣ်တဘီၤဒီးအပူၤတခီအိၣ်ဒုၤထဲတက
ဟံၣ်န့ၣ်လီၤ.

ဘဉ်ထိးကျိးဆံၤယံၤကဟံၣ်

မၤလီၢ်ဖီအတၢ်တကျိး

ဝံၤဒီးမၤလိာ်အမၤနီၢ်မုၢ်အ့ၣ်လၢနွံနံၤန့ၣ်အတီၢ်ပူၤန့ၣ်တဘၣ်ပျၢ်လီၤအထိးဘၣ်ဝံၤ
ဒီးအဝဲလဲၤတၢ်လီၤ.

ခူၣ်နီၢ်လုၤမံၤတၢ်ကီ

နီၢ်မုၢ်အ့ၣ်သုတပျၢ်ထိး

အဝဲလဲၤတုၤလၢပှၤဟံၣ်တဘျီန့ၣ်စးထီၣ်ပိာ်နီၤဒီး, ခိၣ်ကျိၤဒီးလဲၤကူၣ်
လဲၤမၤကၤတၢ်န့ၣ်လီၤ. အမၤနီၢ်မုၢ်အ့ၣ်တခါအိၣ်တီၢ်လၢလီၤခံၤဒီးဒုးယၢ်အထိးပွဲၤ
ထီၣ်ဝဲယုၤနံၤလံ, အိၣ်တီၢ်က့ၤထဲတနံၤန့ၣ်အဝဲသးပှၤနီၣ်ဘၣ်အသးအယိပျၢ်လီၤ
ဘၣ်အထိးလီၤ. သတးဒီးတုၤမ့ၢ်မုၢ်ဘၣ်ဖိၣ်ထိးဖိၣ်ဆိတဘျီတကျိၣ်က့ၤအထိးဒီး
အထိးတဟဲက့ၤဘၣ်, တကျိၣ်ထိးကျိးသဘုံးကွံာ်ဝဲနွံကပိာ်တဘျီန့ၣ်အထိးတဒု
ဟဲက့ၤတွံၢ်န့ၣ်အိၤလၢကလီၤတဘိ, ထဲသိးဒီးချိၣ်မုၢ်ထူတလံးအသးတဘိန့ၣ်လီၤ.
ဖဲန့ၣ်အဝဲထံၣ်လၢကလီၤဘံယၢ်အထိးတဝီန့ၣ်လီၤ.

ပျၢ်ထိးတဂ့ၤနပျၢ်ထိး

ထိးဟဲက့ၤန့ၣ်ဒီးကလီၤ

တပိာ်သဲလၢဝၢ်အံးအံး

ထိးဖါဟဲက့ၤကလီၤဘံ

တပိာ်သဲလၢဝၢ်အိးအိး

ထိးဖါဟဲက့ၤန့ၣ်ကလီၤ

နီၢ်မုၢ်အ့ၣ်လဲၤကိးန့ၣ်အပှၤဟံၣ်ဖိယိဖိဒီးမၤအမၤသံကွံာ်ကလီၤန့ၣ်လီၤ.
ပှၤဟံၣ်ဖိယိဖိတဖၣ်ကျိကျိဆဲးဆဲးကလီၤတဘိန့ၣ်ဘၣ်ဆၣ်တန့ၣ်ဘၣ်, ဒီးကလီၤ
တဘိန့ၣ်တလီၤဘျၣ်ဘၣ်, ဘံယၢ်ထိးကျၢၤမုၢ်လီၤ. တုၤပှၤမၤတသ့တဘၣ်နီတ
ပူၤလၢဘၣ်န့ၣ်နီၢ်မုၢ်အ့ၣ်အနီၢ်ကစၢ်ဒုၣ်ဝဲဟံးန့ၣ်ထိးအနီၣ်ကိာ်န့ၣ်ဒီးတီၢ်ကလီၤတဘိ
န့ၣ်လီၤ. ကလီၤတခါထီၣ်ကဆၣ်လီၤကွံာ်အသးလၢထိးအလီၤဝံၤဒီးဘံထီၣ်က့ၤ
လၢနီၣ်မုၢ်အ့ၣ်တဘျီယိက့ၤစိာ်န့ၣ်ဝဲဆူအပူၤန့ၣ်လီၤ.

ထိးနီၣ်ကိာ်ဒိဂုၢ်မဲးမဲး

ဂုၢ်လီၤဆၣ်ဘံနီၢ်ရဲးရဲး

ထိးနီၣ်ကိာ်ဒိဂုၢ်မိးမိး

ဂုၢ်လီၤဆၣ်ဘံနီၢ်ရိးရိး

ဆဲးတၢ်ထီးလၢလုၣ်စီၣ်ဘိ
ဂုၢ်လီၤဆုၣ်ဘံၣ်ထီၣ်နီၣ်လီၤ
ဆဲးတၢ်ထီးလၢလုၣ်စီၣ်လွဲ
ဂုၢ်လီၤဆုၣ်ဘံၣ်နီၣ်ရဲးရဲး
ဆဲးတၢ်ထီးလၢသုၣ်မုၢ်ဒု
ဂုၢ်လီၤဆုၣ်ဘံၣ်နီၣ်မုၢ်အ့

အန့ၣ်တဘျီပှၤမၤတသ့နီၣ်တဂၤလၢၤဘၣ်. ပှၤတဲလိာ်သးလၢကဘၣ်လဲၤကိးန့ၢ်က့ၤ
အတၢ်ခူၣ်နီၣ်လုၣ်န့ၣ်လီၤ. ပှၤလဲၤလၢပှၤကညီန့ၣ်တချုးတၢ်ခံဘၣ်အယိပှၤမၤထီၣ်လွာ်
တဘျီလဲၤကိးက့ၤခူၣ်နီၣ်လုၣ်လီၤ.

တၢ်ဂုၤတၢ်ဂၤလဲၤတချုး	ခူၣ်နီၣ်လုၣ်လဲၤပိာ်နီၣ်ဒီး
မၤထီၣ်လွာ်လဲၤအိၣ်ကိာ်က့ၤ	လၢခံအမၤကလီၤဘံ
တၢ်ဂုၤတၢ်ဂၤလဲၤတညီ	ခူၣ်နီၣ်လုၣ်လဲၤပိာ်ခိၣ်ကျိၤ
မၤထီၣ်လွာ်လဲၤကိာ်က့ၤအိၤ	လၢခံအမၤကလီၤကွီၤ

တုၤမ့ၢ်ထီၣ်လွာ်တဘျီလဲၤတုၤဝဲလၢပှၤဟံၣ်တဘျီစီၣ်လီၤအိၣ်ဝဲလၢပှၤ
ဒီးခိၣ်န့ၣ်လီၤ. ဝဲန့ၣ်အခါဘၣ်လၢပှၤအိၣ်မူးတမူးအယိပှၤပှၤဒီးမၤလုၢ်အုၣ်
ထါ, သီၣ်သတြးမးလီၤ. ထီၣ်လွာ်တဘျီပှၤထီၣ်ဝဲလၢဟံၣ်ခိၣ်ဒုး.-

တကြုကု-တကြုကု...

ခူၣ်နီၣ်လုၣ်ဟဲက့ၤဟဲက့ၤ
ကလီၤဘံသံနီၣ်မုၢ်အ့
ခူၣ်နီၣ်လုၣ်က့ၤလီၤက့ၤလီၤ
နီၣ်မုၢ်အ့ကလီၤဘံအိၤ

ပှၤန့ၢ်ဟူဝဲလၢထီၣ်လွာ်တဘျီပှၤထီၣ်သီၣ်လီၤလးမးအယိအဝဲသ့ၣ်တဲလိာ်အသး
လၢသီၣ်လၢတဂ့ၤ, ကန့ၣ်ကွၢ်ထီၣ်လွာ်ပှၤတဘျီန့ၣ်တက့ၢ်. အယိပှၤအိၣ်ဘျီဝဲခဲ
လၢဒီးကန့ၣ်ဝဲလီၤ. ထီၣ်လွာ်တဘျီပှၤထီၣ်ဝဲဒ်အလီၤလီၤအယိပှၤသ့ၣ်ညါလၢအ
ကိးက့ၤခူၣ်နီၣ်လုၣ်လီၤ. ခူၣ်နီၣ်လုၣ်ဟဲက့ၤတုၤဒီးတုၤမ့ၢ်အက့ၤကဒါက့ၤတုၤဆူအဟံၣ်
တဘျီအဝဲဒ်ထီၣ်ထါဒီးဝဲဝဲ,-

နီၣ်မုၢ်အ့အနီၣ်တလီၤ

သံလၢထီးဖံးမဲၢ်အယံ

နီၢ်မုၢ်အ့အနၢ်တဘျီ

သံလၢထီးဖံးမဲၢ်အတွး

အန့ၣ်တဘျီခူၣ်နီၢ်လုဟံးန့ၣ်ဘိကဆုနွံဘၣ်ဒီးလဲၤခူၣ်က့ၤအမၤနီၢ်မုၢ်အ့လၢကလီၤ
အပူၤန့ၣ်လီၤ. ခူၣ်ဝဲကၢ်ဘိကဆုနွံဘၣ်လၢကဒီးထံၣ်စိဝဲနီၢ်မုၢ်အ့အိၣ်လၢကလီၤအ
ကျိၤပူၤ, ဒီးလုၢ်ဘဲလၢကဟၣ်ထူကဟၣ်စ့န့ၣ်လီၤ.

ခူၣ်က့ၤမုၢ်အ့ခူၣ်တူတူ

မုၢ်အ့အိၣ်လၢဂုၤကျိၤပူၤ

ခူၣ်ဘိဆုနွံဘၣ်ကၢ်တူၣ်

လုၢ်ကဟၣ်စ့ကဟၣ်ထူ

ဘိကဆုနွံဘၣ်ကၢ်တူၣ်

မုၢ်အ့အိၣ်လၢဂုၤကျိၤသး

ကၢ်လၢမုၢ်အ့အဂီၢ်ပူၤ

လုၢ်ကဟၣ်စ့ကဟၣ်ထး

ခူၣ်ကဒီးဝဲတုၤအဘိခိၣ်စုနွံကြးနွံဒၤန့ၣ်ကၢ်လၢကစီ, ဘၣ်ဆၣ်ခူၣ်က့ၤဝဲတန့ၢ်လၢၤ
ဘၣ်အ ယိဒိထီၣ်ထါဒီးစံးဝဲဒၣ်,-

ဘိကဆုနွံကြးနွံဒၤ

ခူၣ်က့ၤမုၢ်အ့တန့ၢ်လၢၤ

ဘိကဆုနွံဒၤနွံကြး

ခူၣ်က့ၤမုၢ်အ့တန့ၢ်ဘၣ်

ဒီးနီၢ်မုၢ်အ့စံးဆၢအီၤ,-

ခူၣ်မုၢ်အ့စီးခွဲးစီးခွဲး

ဘိတကၢ်ကၢကၢန့ၢ်ဝဲ

ခူၣ်မုၢ်အ့စီးခွဲးစီးခွဲး

ဘိတကၢ်ကၢကၢန့ၢ်အီၤ

ကလီၤတခါတဲဘၣ်ခူၣ်နီၢ်လုဒီးတဲဝဲဒၣ်, “နမ့ၢ်ထီၣ်လီၤန့ၢ်ယၢလၢနကိၣ်ဘိအသွံၣ်
န့ၣ်, ယကပျၢ်ထီၣ်က့ၤနီၢ်မုၢ်အ့လီၤ.” သူလီၤလုတခါကျိသံလီၤထွံၣ်, ကျိသံလီၤ
ထီးဒီးထီၣ်လီၤန့ၢ်ဝဲလၢအသွံၣ်. ကလီၤနာဝဲဝံးဒီးစံးဝဲလၢတမ့ၢ်ခူၣ်နီၢ်လုအသွံၣ်ဘၣ်
အယံတအီဝဲဘၣ်. တပျၢ်ထီၣ်က့ၤစ့ၢ်ကီးနီၢ်မုၢ်အ့ဘၣ်. ခူၣ်နီၢ်လုကျိသံကဒီးကျိၢ်,
ပနၢ်ဒီးထီၣ်လီၤန့ၢ်ကဒီးဝဲအသွံၣ်, ကလီၤနာဝဲဒီးသ့ၣ်ညါဝဲလၢအမ့ၢ်ကျိၢ်ပနၢ်အသွံၣ်
အယံတပျၢ်ထီၣ်နီၢ်မုၢ်အ့ဒီးဘၣ်. မၤဝဲတသ့နီၣ်တမံၤလၢၤဘၣ်အယံအဝဲဒီၣ်လီၤအ

နီၢ်ကစၢ်ဒၣ်ဝဲအစုနၢတဘၣ်ဒီးထီၣ်လီၤဝဲအသွၣ်လၢကလီၤအပူၤန့ၣ်လီၤ. ဘၣ်ဆၣ်ကလီၤတဲဝဲလၢတမ့ၢ်အကိၣ်ယုၢ်ဘိအသွၣ်ဘၣ်အယိတပျၢ်ထီၣ်က့ၤနီၢ်မုၢ်အ့ၣ်ဘၣ်. လၢခံကတၢၢ်န့ၣ်ခူၣ်နီၢ်လုကူးလီၤအကိၣ်ဘိဒီးသံဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ. အန့ၣ်တဘျီကလီၤပျၢ်ထီၣ်က့ၤနီၢ်မုၢ်အ့ၣ်လီၤ.

ဒီၣ်လီၤအစုနၢခိၣ်နၢ
တၢ်သးကညီၤတအိၣ်လၢၤ
ဒီၣ်လီၤအစုညါခိၣ်ညါ
တၢ်သးကညီၤတအိၣ်ဘၣ်

တုၤမ့ၢ်နီၢ်မုၢ်အ့ၣ်ဟဲက့ၤထီၣ်က့ၤတုၤလၢခိတဘျီ, တီၢ်သံလီၤအထိး, ခွဲၣ်န့ၣ်ဝဲအသိပွၤမိပိၤသၢဆံဒီးဝးတံၢ်ဝဲအခိၣ်ကျိသလိဝံဒီးဒၣ်န့ၣ်ကဒီးထံပွၤမိအပိၤသၢဆံဝံဒီးစၢတံၢ်ဝဲအခိၣ်ကျၢၤကျၢၤန့ၣ်လီၤ. တုၤမ့ၢ်ပုၤလဲၤကုၢ်ခူၣ်နီၢ်လုန့ၣ်ပုၤလဲၤစိၣ်ယုၢ်ဝဲဒီးသိအမိသၢဆံဒီးထံအမိသၢဆံန့ၣ်လီၤ. ပုၤစးထီၣ်ကုၢ်ခူၣ်နီၢ်လုဒီးဘၣ်ဖဲမ့ၢ်အူကပျီထီၣ်အခါနီၢ်မုၢ်အ့ၣ်ကူၣ်ထီၣ်တၢ်ဒီးစံးဘၣ်ပုၤလၢ, ကွၢ်ကွၢ်လံာ်ဖးဒီၣ်တၢၢ်ဝုၤဝီၤလၢပခိၣ်ဒီတဘျီန့ၣ်တက့ၢ်. ဖဲပုၤကွၢ်ထီၣ်တၢ်အခါအဝဲခွဲလီၤဆူမ့ၢ်အူပူၤန့ၣ်လီၤ. မိလၢပုၤဘံတံၢ်ယာ်အခိၣ်ကျၢၤကျၢၤတဖၣ်န့ၣ်ပုၤဘိၣ်ထီၣ်ဘၣ်ကိအယိအါတက့ၢ်ပုၤဟံးန့ၣ်လၢအခိၣ်ထိးကျိတဖၣ်န့ၣ်လီၤ. အယိမိလၢပုၤဟံးန့ၣ်တဖၣ်ဘၣ်လၢသိအမိအါတက့ၢ်အယိဖဲပုၤလဲၤလူလီၤလၢမ့ၢ်အူပူၤအခါမ့ၢ်အူတပျီဒီၣ်န့ၣ်အလီၢ်ဒီးခူၣ်နီၢ်လုဒီးနီၢ်မုၢ်အ့ၣ်အူအိၣ်ကွံာ်ဝဲခံၤလၢာ်န့ၣ်လီၤ. ဖဲနီၢ်မုၢ်အ့ၣ်ဘျးလီၤအသးအခါကလီၤတိစၢၤက့ၤနီၢ်မုၢ်အ့ၣ်စ့ၢ်ကိးလီၤ. ဘၣ်ဆၣ်မ့ၢ်လၢမ့ၢ်အူကဲၤကပျီဒီၣ်ထီၣ်အယိတိစၢၤက့ၤဝဲတနၢၤလၢၤဘၣ်.

လၢတၢ်န့ၣ်အယိပုၤသးပုၤတဲစိၣ်ဝဲလၢကလီၤန့ၣ်အမဲၢ်စိးခံအိၣ်က့ၤယုမၢ်တၢ်လီၤကံလၢမ့ၢ်အူအိၣ်အီၤမ့ၢ်လၢလၢပျၢၤန့ၣ်ကလီၤတိစၢၤနီၢ်မုၢ်အ့ၣ်လီၤဘျးလၢမ့ၢ်အူပူၤ, ခွဲးထီၣ်မ့ၢ်အူလၢအမဲၢ်ဒီးအမဲၢ်အိၣ်က့ၤယုမၢ်တၢ်လီၤကံမ့ၢ်အူအိၣ်တုၤမ့ၢ်မဆါတနံၤအံၤန့ၣ်လီၤ.

အံၣ်မိလုၤဒီးထီၣ်ပူၤဖိ

အခိၣ် တၢ်.

လၢပျၢၤပုၤဒီးမိဝၢၣ်ဂၤ, အိၣ်ယုၢ်ဝဲဒၣ်ထွဲဘၣ်ထွဲဘၣ်တုၤအဘၣ်မုၢ်ဘၣ်လၢဒီးအမၤတၢ်ဆဲးစၢ်ထီၣ်အဖိမုၢ်တၢ်ဒီးအပၢ်သံသဒၣ်ကွံၢ်အိၣ်လီၤ. ဖိမုၢ်တၢ်ဂၤအံၣ်ယုၢ်န့ၢ်ဝဲအမံၤလၢနီၢ်ဘီၣ်ယုၢ်ယုၤလီၤ. တုၤအသ့ယုၢ်သ့ဟးသ့ထီၣ်တဖၣ်ဒီးအမိၢ်သံသဒၣ်ကွံၢ်ဒီးအိၣ်ဒီးအဖၤတၢ်စီၤပၤတၢ်ကွၢ်လုၢ်ဖိကွၢ်အိၣ်လီၤ. အဖၤတၢ်တခါမ့ၢ်လၢအတၢ်ဆိကမိၣ်ဆိကမးတလၢတပွဲၤဘၣ်အယိတအဲၣ်တကွံၢ်အိၣ်ဘၣ်. တုၤအမုၢ်ကနီၤထီၣ်ဒီးအဖၤတၢ်စံးအိၣ်, “နအိၣ်ဒီးယၢအံၣ်မၤမၤခါနသးဒီးယကမၤပုၤဆးန့ၢ်နဆုကူယၢ်သိးလီၤ.” ဖိသ့မုၢ်တၢ်ဂၤအံၣ်တုၤအမုၢ်ကနီၤထီၣ်နီၢ်နီၢ်တဘျီဒိၣ်တၢ်ဂုၤမးတုၤဖိၣ်သၣ်ခွၢ်တဖၣ်ထီၣ်ဘၣ်အိၣ်ဒီးတမဲၣ်ဘၣ်သးစီၣ်အိၣ်န့ၢ်တအိၣ်နီၣ်တဂၤဘၣ်, လဲၤအိၣ်သကိးအိၣ်ကိးမုၢ်ဟါဒီးလီၤ. ယံၣ်ယံၣ်ဒီးအဖၤတၢ်စံးအိၣ်, “ဖိဒိၣ်မုၢ်ဧၤ, နအိၣ်ဒီးယၢအံၣ်လၢဂီၢ်ကသံၣ်ဖိညါသူးဖိ, မ့ၢ်ဒၢဖၣ်ဒၢ, တရံးခိၣ်ဖးနးမးယတူၢ်တပွဲၤလၢဘၣ်.” ဒီးအဖၤတၢ်ဟီထီၣ်ကွံၢ်အိၣ်လီၤ. တၢ်အံၣ်မ့ၢ်ဒ်ပုၤသးပုၢ်စံးဝဲ,-

သ့ၣ်လၢအထီၣ်ဘၣ်ကလံၤ

နီၢ်လၢအဂ့ၢ်ဘၣ်တမ့ၢ်

နီၢ်ဘီၣ်ယုၢ်ယုၤတဲဆၢကွၢ်အဖၤတၢ်ဒီးစံးဝဲဒၣ်, “ယထီၣ်တစီၤလီၤတယၣ်အံၣ်ယတၢ်ဟဲဝံၣ်ဟဲစိၣ်တမုၢ်တဂ့ၢ်စ့ၢ်ကိးဘၣ်. ယမ့ၢ်ပိၢ်မုၢ်ယမ့ၢ်ပိၢ်မၤဟးတသ့ဟးတဘၣ်ဘၣ်. နဟီယုၢ်ဟီဟးယၢအံၣ်မ့ၢ်တၢ်ကိလၢယဂီၢ်ဒိၣ်မးလီၤ.” အဖၤတၢ်တခါတုၤအနီၤအဖိဒိၣ်မုၢ်ကတိၤတၢ်ဒ်န့ၢ်ဒီးအသးထီၣ်တဘျီယီ, ထူလီၤတၢ်ကွံၢ်အိၣ်လၢဟံၣ်ပူၤဒီးသံတယုၢ်ဘီတကျၢ်ဘၣ်အသးတစီၤတပနၢ်ညါလီၤ. တုၤအပၢ်ထီၣ်ကွၢ်လၢဒီးဒီးဝဲၤဆၢထၢၣ်ဟးကွံၢ်ဝဲစုယၢ်ဒီးအဆုဖိတဘျီလၢအလီၤ

လာတၢ်မၢ်ဝဲၣ်နီၣ်အပူၤလီၤ. တၢ်န့ၤတစုလဲၤလဲၤဝဲၣ်ထဲတဂၤဒီးတၢ်လာပှၢ်မၢ်က
နၢပူၤသ့ၣ်ယံၣ်တတြီၤမံတသီသီ, လဲၤကဒီးဆူပှၢ်မၢ်ကနၢဒီးယၢ်တြီၤ, ဘီၣ်သိၣ်
ကျိတၢ်ကဝဲၤကျိ, သံလၢ်မူလၢ်တစးလၢၤဝဲဘၣ်. ယံၣ်ယံၣ်ဒီးထံၣ်လိာ်အသးဒီးအ
သကိးဟီၣ်မုၢ်တဂၤသိးဆူဝါဒ်အီၤအသိးလီၤ. အဝဲသ့ၣ်ထံၣ်လိာ်အသးဒီးသံကွၢ်
လိာ်အသး, “ခွါမုၢ်ဧၤ, နဟဲလၢပှၢ်မၢ်ကနၢဘီၣ်သိၣ်တၢ်ကဝဲၤကျိအံၤမ့ၢ်နတသ့ၣ်
ပျံၤသးပျံၤတၢ်ဘၣ်ဧၤ.” အသကိးတဂၤတဲၤဆၢအီၤ, “နသံကွၢ်ယၢ်တၢ်ဒီးယကတဲ
နၢကနၣ်ကွၢ်တဘီ, ယဲၣ်အံၤယမိၢ်ဆံးစၢ်ယၢ်တသီခံသီဝံၤယၢ်သံသၣ်ယၢ်
လီၤ. လၢခံတယံၣ်တမိၢ်ဘၣ်ဒီးယမိၢ်သံသၣ်ယၢ်ကဒီးလီၤ. ယအိၣ်ဒီးယဖါတံၢ်
စီၤပၤတဂၤဒီးအဝဲၣ်မ့ၢ်လၢအတၢ်ဆိကမိၣ်ဆိကမးတလၢတပွဲၤဘၣ်အယိမၤအၢ
မၤနးယၢ်ဒိၣ်မးလီၤ. ယပှၢ်တအိၣ်နီတဂၤ, ယဝဲၣ်တအိၣ်နီတဂၤ, ယဖါတံၢ်စီၤပၤ
န့ၣ်တီၢ်ယၢ်တဘျီဆါတဘျီဆါယတူၢ်တန့ၢ်ခိၣ်တကဲလၢၤဘၣ်သတးဒီးယဘၣ်ဟး
ယဲဆူအံၤဆူဘးဒီးယထံၣ်လိာ်ယိာ်လိာ်ယသးဒီးနၢခဲအံၤလီၤ. ဒီးနဲၣ်စ့ၢ်ကိးတဲ
လီၤနဂ့ၢ်နကျိတက့ၢ်မိၣ်ခွါမုၢ်ဧၤ, “ဒီးအသကိးမုၢ်တဂၤစးထီၣ်တဲကဒီးဝဲဝံၤဒီးဝဲ
ဝဲဘၣ်, “နၢဒီးယၢ်အံၤပဘၣ်တၢ်တတၢ်တနီၤဒ်သိးသိးဒီးပတဲအလီၢ်တအိၣ်လၢၤ
ဘၣ်လီၤ.”

တဘျီအံၤန့ၢ်လိာ်အသးခံၣ်လဲၤကဒီးဆူညါယံၣ်ယံၣ်ဒီးတၢ်ကဒီးလၢ
စီၤပၤခိၣ်ဒိၣ်နိးထီ, နၢခ့ၢ်နၢပှၤ, စံးပွဲၤကတိၤပွဲၤ, သူၣ်လဲၢ်သးလဲၢ်တဂၤအဟံၣ်ဂီၤ
ထံးဒီးဆၢထၢၣ်အိၣ်လာတၢ်ကိာ်ကျိ, လၢစီၤပၤအန့ၢ်မဲၣ်ညါ, ပျံၤတၢ်ကနိးကစ့ၢ်မး
ရၤရၤဒီးသၣ်ဝံၤစ့ၢ်ကိးမ့ၢ်ဒိၣ်မးလီၤ. စီၤပၤအဖိမုၢ်တဂၤထံၣ်လီၤအဝဲသ့ၣ်ဒီးကွၢ်
တဲဘၣ်အပၤလၢအထံၣ်ပှၢ်ဟီၣ်မုၢ်ခံၣ်လၢန့ၢ်မဲၣ်ညါန့ၣ်သတးဒီးအပၤအဖိမုၢ်အ
လီၤဒီးစံးဝဲ, “နထံၣ်ပှၢ်တမ့ၢ်တပျီဟဲတၢ်လာဟံၣ်လၢယီၤဒီးဘၣ်မနုၤလၢနတကိး
ထီၣ်ဆူဟံၣ်ပူၤယီၤပူၤလဲၣ်. နဒုးအိၣ်အီၤလာတၢ်ကိာ်ကျိ, တၢ်ဘျးအသးဒီးတၢ်သၣ်
ဝံၤအသးလီၤ. ပှၢ်မ့ၢ်သံလၢပဟံၣ်ခိၣ်ထံးယီၤခိၣ်ထံးတဂ့ၤဘၣ်. ပှၢ်ဒီခူပကွၢ်ကဲ,
ပှၢ်ဒီဝဲပကွၢ်ကဲမ့ၢ်သံတဂ့ၤဘၣ်. လဲၤယီၤသံကွၢ်, ကိးလိာ်သုသး, ထုးထီၣ်ဟ့ၣ်
အီၤသုကုသုသိးဒီးဒုးကူဒုးသိးအီၤတက့ၢ်.” တၢ်န့ၤတစုစီၤပၤအဖိမုၢ်လဲၤကိးထီၣ်
ဖိသၣ်မုၢ်ခံၣ်န့ၢ်, ထုးထီၣ်တၢ်ကူတၢ်သိးဒီးဟ့ၣ်ဒုးကူဒုးသိးဝဲလီၤ. ဖိသၣ်မုၢ်ခံၣ်
န့ၢ်ကူတဘျီဘၣ်, ဒီးတၢ်စီၤပၤအဖိမုၢ်တဖၣ်စံးအီၤလၢ, “ပဟ့ၣ်ဒုးကူဒုးသိးသု

လာသုကသိးအဂီၢ်လီၤ. အလုၢ်အပူၤန့ၣ်ပတစံးဘၣ်.” ဒီးပိၣ်မုၢ်ခံၣ်န့ၣ်လဲၤက့ၤအကူအသိး, ဝံၤဒီးပုၤခွဲးလီၤန့ၣ်အမၤအထံဒီးပုၤဒုးအိၣ်ဒုးအိၣ်အဝဲသ့ၣ်လာမ့ၤလီၤ.

စီၤပၤတခီတုၤအထံဘၣ်ဖိသၣ်မုၢ်ခံၣ်န့ၣ်လီၤဆီဘၣ်အမဲၣ်ဒီးဆိကမိၣ်ဝဲလာအသးကံၢ်ပူၤ, ပုၤခံၣ်အံၤဒိၣ်တၢ်ဂ့ၤမးလီၤ. မ့ၢ်အဟဲတၢ်ဂ့ၢ်ဒ်လဲၣ်ဒ်လဲၣ်န့ၣ်တၢ်မိၣ်သ့ၣ်ညါဘၣ်အသးသတးဒီးကိးယီၤအဖိမုၢ်ဒီးမၤအဖိမုၢ်ကိးန့ၣ်အီၤဖိသၣ်မုၢ်ခံၣ်န့ၣ်လာကဟဲဆူအအိၣ်လီၤ. တုၤအဝဲသ့ၣ်ဟဲဆူစီၤပၤအဂီၢ်ထံးဒီးစီၤပၤသ့ၣ်ညါတဘျီယီၤလာပုၤခံၣ်အံၤမ့ၢ်မးပုၤလာအအိၣ်ဖျါထီၣ်လာပုၤတူၢ်ဒိၣ်ကီၤဒိၣ်အကျါလီၤ. မ့ၢ်လာအဒုးန့ၣ်ဖျါထီၣ်အတၢ်သံၣ်စူးလာသ့ၣ်ကုသးပုၤတဖၣ်အမဲၣ်ညါသ့သ့ဘၣ်ဘၣ်ယံၣ်ယံၣ်လာလာအယီၤလီၤ. စီၤပၤသံကွၢ်အဝဲသ့ၣ်ဒီးစံးဝဲဒၣ်, “ဖိဒိၣ်မုၢ်သ့ၣ်စၢ, လၢခံၣ်လာပုၤလၢဂံၢ်လၢနီၢ်ယတထံၣ်သုနီတဘျီဘၣ်. မ့ၢ်သ့ဘၣ်တၢ်တတၢ်တနါတပူၤပူၤဧါ. သုတဲကွၢ်ဖါတၢ်တဘီၣ်.” ဖိသၣ်မုၢ်စံးဆၢအီၤ, “ဖါတၢ်စၢ, ယကတဲယုၤန့ၣ်လီၤ. ပဝဲခံၣ်အံၤပဂ့ၢ်ပကျါတလီၤဆီလိာ်အသးဘၣ်. ပဘၣ်ကီၢ်ဘၣ်ဂီၤဘၣ်နးဘၣ်ဖျိဒ်သိးသိးလီၤ. ပအိၣ်လာပဖါတၢ်အသိးဒီးမၤန့ၢ်အိၣ်ယီၣ်ပုၤ, ဝုၤပဒူတီၢ်ပစိာ်ပုၤ, ဒီးဟီၤယုၢ်ဟီၤဟးကွံာ်ပုၤလီၤ. ပသးအုးဘၣ်ဆၣ်ပမၤတသ့ဘၣ်. ပဘၣ်ဟးထီၣ်ကွံာ်လာဟီၣ်လာယၢၤလာအဟံၣ်အယီၤဆူပုၤမုၢ်သီထီ, ဘီၣ်သိၣ်ကျါတၢ်ကဝဲၤကျါ, သုၣ်ယံၣ်တတြီၤမံတသီသီ. လွဲၤဒီးလွဲၤတံးတံးတုၤလာနအိၣ်ခဲအံၤလီၤ.”

တုၤစီၤပၤနၢ်ဟူလာဖိသၣ်မုၢ်ခံၣ်န့ၣ်တဲလီၤအဂ့ၢ်အကျါဝံၤဒီးစီၤပၤစံးအီၤ, “သုတဲလီၤသုသးနးတုၤချုးလီၤ. အိၣ်လာဖါတၢ်အသိးတက့ၢ်. တၢ်ကီၢ်တၢ်ဂီၤအကျါန့ၣ်သုတဘၣ်မၤတၢ်ဘၣ်, သုတဘၣ်လဲၤသ့ၣ်ဘုဖျးဘု. ဟံးဒုးဝဲသံၣ်ဘၣ်, အိၣ်လာဟံၣ်ဆူအိၣ်ဘုယီၤအိၣ်ဘု, ဖိအိၣ်တုၤအိၣ်ဒီးတမ့ၢ်ထီၣ်တမ့ၢ်လီၤမၤစၢၤအိၣ်စၢၤတက့ၢ်.” စီၤပၤတဂၤအံၤအဖိမုၢ်အိၣ်နွံၤလီၤ. တနံၣ်တနံၣ်ပူၤန့ၣ်ဝဲအဆူကူယၣ်သိး, တနံၣ်ဘၣ်တနံၣ်ပူၤန့ၣ်ဝဲအဆူကူယၣ်သိး, တၢ်ကယၢၤကယဲလၢာ်စုတဂၤတပီၢ်တပီၢ်လီၤ. ဒီးစံးဝဲ, “ဒ်ယပူၤန့ၣ်ယဖိမုၢ်အတၢ်အသိး, ယဖိမုၢ်အိၣ်ဘၣ်အသိးယကပူၤန့ၣ်စ့ၢ်ကိးသု, ယကဒုးအိၣ်ဒုးအိၣ်သု, ဒီးယကဟံးကဲသုဒ်ယဖိတၢ်နီၢ်အသိးလီၤ. ဘၣ်ယိၣ်တၢ်နီတမံၤတဂ့ၤ.” ဒီးဖိသၣ်မုၢ်ခံၣ်န့ၣ်စံးဆၢအီၤ, “ဖါတၢ်စၢ, ပတဖံးဘၣ်မၤဘၣ်, ပတလဲၤဘၣ်က့ၤဘၣ်လာတၢ်ကီၢ်တၢ်ဂီၤအကျါ, ပဘၣ်အိၣ်

လၢဒၤဒိၣ်လီၤပူၤဂ့ၤဒိၣ်မးလီၤ.” ဒီးစီၤပၤတဲကဒီးတၢ်ဒီးစံးဝဲ, “အၢၣ်, အိၣ်ဒီးယၤ တက့ၢ်. သုမ့ၢ်အိၣ်ဒီးယၤဂ့ၤဒိၣ်မးလီၤ. ပမ့ၢ်ကွၢ်လုာ်က့ၢ်ပုၤဖိၣ်ယဲဆဲခိၣ်, ကဟုက ယၢ်က့ၢ်အီၤဂ့ၤဂ့ၤဘၣ်ဘၣ်ဒီးခဲကိာ်တယၣ်န့ၣ်ပကဘၣ်ဘျူးဘၣ်ဖှိၣ်ကန့ၢ်ဘူၣ်န့ၢ် တီၢ်လီၤ.” ဒီးပိာ်မုၢ်ခံၣ်န့ၣ်အိၣ်ဝဲဒီးစီၤပၤလီၤ.

ဖဲအဘျူးအတၢ်န့ၣ်ဝုၢ်အိၣ်ဝဲတဖျၢၣ်ဒီးပိာ်ခွါဖိၣ်ယဲအိၣ်တဂၤစ့ၢ်ကိး လီၤ. အခိၣ်သုခိၣ်လၢၣ်ဂ့ၤ, ဒိၣ်တၢ်က့ၢ်ဘၣ်ဂီၤဘၣ်ဂ့ၤမး, အိၣ်ဒီးတၢ်ကူၣ်တၢ်ဆး လၢလၢပွဲၤပွဲၤ, အမိၢ်အဟံၤသံသဒၣ်အီၤဖဲအသုဃုၢ်သုဟးန့ၣ်စ့ၢ်ကိးလီၤ. အဝဲလဲၤ အိၣ်ဒီးအဖါတၢ်စီၤပၤတဂၤန့ၣ်, အတၢ်ကွၢ်လုာ်ဖိက့ၢ်အီၤဒ်အဖိအသိးလီၤ. အိၣ်ဝဲ ဒီးအဖါတၢ်တုၤအဖိၣ်သုၣ်ခွါထီၣ်ဒီးသုဖဲးသုမၤ, သုကူၣ်သုကၤသတးဒီးအဖါတၢ် စီၤပၤဟ့ၣ်အီၤကဆိသၢဒု, ပနၢ်တကရၢဒီးစံးသၢလီၤလီၤ. စံးတလီၢ်တလီၢ်န့ၢ်ဘု တကထီလီၤ. အဖါတၢ်စံးအီၤ, “ဖိဒိၣ်ခွါစၢနအိၣ်ဒီးယၤလၢနနီၢ်ဆဲးသးစၢ, နမ့ၢ် ပိာ်ခွါလၢအသုၣ်ဘၣ်သးသ့, အဲၣ်မူအဲၣ်သကိး, လၢပွဲၤဒီးတၢ်ကူၣ်တၢ်ဆးတၢ်သ့ၣ် ညါနၢ်ပၢ်လီၤ. ယဟ့ၣ်နၢ်တၢ်သ့ၣ်တဖၣ်အံၤမ့ၢ်အလၢပွဲၤစ့ၢ်ကိးဓါ.” ဖိၣ်ယဲန့ၣ်စံး ဆၢအီၤ, “နဟံၤယၢ်နဖိနလံၤအသိး, နအဲၣ်ယၢ်ကွံၤယၢ်, နဟ့ၣ်လီၤယၢ်တၢ်တ ဖၣ်အံၤလၢပွဲၤလၢယၢ်တကးဘၣ်, နသ့ၣ်ဘၣ်သးသ့, ဒီးနတၢ်ဆိကမိၣ်ဆိကမး တၢ်ပုၤဂၤအသိးဘၣ်. ယစံးဘျူးစံးဖိၣ်နၢ်ဒိၣ်မးလီၤ.”

တုၤနုၤတစုဖိၣ်ယဲတဂၤန့ၣ်ဟးထီၣ်မၤစံးဒီးမၤသ့ၣ်ဇိၤဝုၢ်ဇိၤဒီးတနံၣ် ဘၣ်တနံၣ်ပူၤကဆိန့ၢ်အသိတဖုတဖုဒီးစံးတလီၢ်တလီၢ်လီၤ. ယံာ်ယံာ်ဒီးအခုအ ပုၤအါထီၣ်အါထီၣ်ဒီးကဲထီၣ်စီၤပၤတဂၤစ့ၢ်ကိးလီၤ. ပုၤဟဲတလီၢ်အီၤတဘျူးဂၤ ဘၣ်ဆၣ်တအဲၣ်ဝဲဘၣ်. အဖါတၢ်စီၤပၤတခီတဘျီန့ၣ်ကွၢ်ယီၤတၢ်ဒီးစံးဝဲဒၣ်, “ယ ဖိဒိၣ်တဂၤအံၤကြးလၢယယုန့ၢ်အမါတဂၤလံလီၤ.” ဒီးလဲၤဝဲဆူအအိၣ်ဒီးစံးဘၣ် အီၤ, “ဖိဒိၣ်စၢ, အဆၢကတီၢ်ဘၣ်စ့ၢ်ကိးလံ, နကြးအိၣ်ဒီးနဟံၣ်နယီ, နလီၢ်န ကျဲ, ဒီးဖါတၢ်ကယုန့ၢ်နမါလီၤ. မ့ၢ်အဘၣ်နသးစ့ၢ်ကိးဓါ.” ဖိၣ်ယဲန့ၣ်စံးဆၢအီၤ, “ယဟံၤနၢ်ဒ်ယမိၢ်ယပၢ်အသိးဒီးနကွၢ်ကဲက့ၢ်ယၢ်တုၤခဲကနံၣ်အံၤလီၤ. ယတလုၣ် သ့ၣ်ခါပတၢ်နတၢ်ကတိၤစ့ၢ်ကိးဘၣ်, ဖဲဒၣ်နဆိကမိၣ်ကြးလၢယၢ်န့ၣ်ဒီးကွၢ်ဖဲန သးလီၤ.” အဖါတၢ်တဲကဒီးအီၤ, “ယမ့ၢ်စံးနၢ်လၢမၤတက့ၢ်ဒီးတဂ့ၤစ့ၢ်ကိးဘၣ်. မ့ၢ်တၢ်ဝံကအိၣ်လၢယလီၤဓါ. အယိယတမၤစ့ၢ်ကိးဘၣ်. ကွၢ်လၢအဘၣ်နသးပိာ်

မုၢ်တဂၤဂၤဒီးတဲဘၣ်ဖါတၢ်တက့ၢ်. ဖါတၢ်ကမၤန့ၢ်ဒၣ်န့ၤလီၤ.”

တဘျီန့ၣ်ဖိၣ်ယဲတဂၤန့ၣ်တၢ်ကၢၣ်အသးဒီးလဲၤဟးလိာ်ကွဲးဒီးလဲၤဘၣ်လၢစီၤပၤတဂၤအဟံၣ်ဒီးထံၣ်လၢပိာ်မုၢ်ခံၣ်ဂၤဘီယုၢ်ယုၤ, ဒီးအပုၤတဂၤန့ၣ်ဂ့ၤဘၣ်လၢအမဲၣ်သတးဒီးတုၤအဟဲက့ၤဆူအဟံၣ်ဒီးမံတန့ၢ်အိၣ်တဝံၣ်လၢၤဘၣ်. အသးန့ၣ်အိၣ်စဲထီၣ်ဒၣ်လၢပိာ်မုၢ်တဂၤန့ၣ်အလိၤလီၤ. နၢ်သက့တဲဖျါထီၣ်ဝဲလၢအဖါတၢ်န့ၣ်တဘျီဘၣ်, မ့ၢ်လၢအမဲၣ်ဆုးအယိၤလီၤ. တုၤအဝဲလဲၤဟးဘၣ်တဘျီဒီးအိၣ်တကဲလၢၤဘၣ်. တဘျီအံၤလဲၤဟးအိၣ်သကိးဝဲကိးမုၢ်ဟါဒဲး, တမိၣ်ဟဲက့ၤလၢၤအသးဘၣ်. တၢ်ထုးယၢဘၣ်အီၤတဒီးကွဲးဘၣ်. လဲၤဟးဝဲပွဲၤထီၣ်ယဲၤဘျီယုၤဘျီသတးဒီးစီၤပၤကွၢ်ယီၤတဘျးတယးဝဲလၢပိာ်ခွါအဝဲအံၤဘၣ်အသးလၢပိာ်မုၢ်တဂၤန့ၣ်လီၤ. တုၤပိာ်ခွါက့ၤလီၤဒီးသံကွၢ်အဖိဒိၣ်မုၢ်ခံၣ်န့ၣ်စံးဝဲ, “ပိာ်ခွါလၢအဟဲဟးအိၣ်သကိးသုန့ၣ်မ့ၢ်သုကွၢ်ဘၣ်သုသးစ့ၢ်ကိးခါ. သုကွၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤဒီးတဲဘၣ်ဖါတၢ်တက့ၢ်.” ပိာ်မုၢ်ဖိခံၣ်တခီစံးဆၢအီၤ, “ပကွၢ်ဂ့ၤဝဲသၢၣ်. ဘၣ်ဆၣ်ပတၢ်တအိၣ်တယၢၤနီတမံၤဘၣ်, မ့ၢ်အဲၣ်ပုၤဒီးဂ့ၤယၢၢ်.” အဖါတၢ်တခီစံး, “မ့ၢ်ဒ်န့ၣ်ဒီးဂ့ၤလဲၤ, ဖါတၢ်ဘၣ်အသးစ့ၢ်ကိးလီၤ.” အဖိဒိၣ်မုၢ်တခီတဲကဒီးဝဲ, “ပုၤတအဲၣ်ပုၤဘၣ်, ပတၢ်တအိၣ်တယၢၤဘၣ်. ဒ်နသ့ၣ်ညါအသိးပဝဲဒၣ်ပဘၣ်ဟးလၢဟီၣ်လၢယၢၤ, လၢမဲၣ်ထံမဲၣ်နီလီၤ. မ့ၢ်လၢနအံးက့ၤကွၢ်က့ၤပုၤအယိပအိၣ်မုၢ်အိၣ်ခုၣ်ဘၣ်က့ၤလီၤ.”

တုၤန့ၤတစုစီၤပၤလဲၤယီၤတရံးဆူစီၤပၤဖိၣ်ယဲအဖါတၢ်တဂၤအအိၣ်ဒီးသံကွၢ်ဝဲဒၣ်, “သိၣ်ဧၤ, တဲဘၣ်နဖိဒိၣ်ခွါန့ၣ်တက့ၢ်. ယဖိဒိၣ်မုၢ်ခံၣ်ဂၤဒိၣ်တၢ်ဂ့ၤမးလီၤ. တလၢ်အၢလၢ်သးဘၣ်, ယဆိမိၣ်ကြးဒီးအီၤကစီဒီလီၤ. နတဲဒီးကွၢ်နဖိဒိၣ်ခွါန့ၣ်တဘီဇၢ်.” စီၤပၤတဂၤန့ၣ်စံးဆၢအီၤ, “အၢၣ်သိၣ်ဧၤ, ယဖိဒိၣ်ခွါန့ၣ်ယမ့ၢ်တဲဒီးစ့ၢ်ယကလုာ်ကိးဘျီဒဲးလီၤ. တလဲၤပူၤယၢၤဘၣ်.” ကတိၤလိာ်အသးခံၣ်န့ၣ်ဝံၤဒီးစီၤပၤတဂၤန့ၣ်ဟဲက့ၤဆူအဟံၣ်လီၤ.

တုၤန့ၤတစုစီၤပၤမၤပုၤလဲၤကိးဖိၣ်ယဲဒ်သိးအကအိၣ်သကိးအီၤလီၤ. ဖိၣ်ယဲဟဲတုၤဒီးစံးဝဲဒၣ်, “အၢၣ်လါ, ဖါတၢ်ဧၤနတကိးကြိယၢ်နီတဘျီဘၣ်. မ့ၢ်နကတဲစ့ၢ်မနုၤတမံၤလဲၣ်.” ဒီးအဖါတၢ်တဲအီၤ, “ဖိဒိၣ်ဧၤ, တဘျီညါအံၤအဆၢကတီၢ်ဘၣ်လံၤလၢနဒးနလီၤအိၣ်စ့ၢ်ကိးလီၤ. နမ့ၢ်အိၣ်ဒ်အံၤတဂ့ၤတဝံၣ်ဘၣ်. လီၤနံးလီၤကျဲၤလၢနတန့ၢ်ဖိန့ၢ်မါဘၣ်န့ၣ်တအိၣ်စ့ၢ်ကိးဘၣ်. ဒီးပိာ်မုၢ်လၢနလဲၤအိၣ်သကိး

အိၤမဟါန့ၣ်မ့ၢ်နကွၢ်ဂ့ၤစ့ၢ်ကိးခါ. နသးတခီတအိၣ်စ့ၢ်ကိးဘၣ်, မ့ၢ်နကစ့ၢ်နဖါတံၢ် အကလုာ်ခါ. ပိာ်မုၢ်အဖါတံၢ်မ့ၢ်စံးလၢမၤဒီးမ့ၢ်နကစံးလဲၣ်.” ဖိၣ်ယဲးတဲဆါ, “စ ကွၢ်သ့ယၢၣ်, ကွၢ်ဖဲနကတဲလီၤ. ပိာ်မုၢ်န့ၣ်ညါလၢယမဲာ်ညါတအိၣ်ဘၣ်, လၢယ လီၤခံတခီလီၤ.ယဲယဟ်မိာ်ဟ်ဟ်လၢနၤလီၤ. နမ့ၢ်စံးလၢမၤဒီးဘၣ်မၤလီၤ.” ဖဲန့ၣ် အဖါတံၢ်တဲဆါကဒီးအိၤ, “ဂ့ၤဒိၣ်မးလီၤ” ဒီးအၢၣ်လီၤဝဲလီၤ.

တုၤမ့ၢ်အန့ၣ်တဘျီစီၤပၤကိးယီၤဖံတီၢ်နိဒီးမၤဝဲအတၢ်လဲၤတလီၤပိာ်မုၢ် န့ၣ်လီၤ. တလီၤလဲၤဒီးဟဲက့ၤတဲဝဲလၢအကဲထီၣ်ကဲထီလံသတးဒီးမ့ၢ်ဆုၣ်ထီၣ်ပိာ် မုၢ်တခီပျီၣ်လီၤဘုဟုဒီးလိလီၤ, မၤဟ်စၢၤဟုဘုၣ်ဟုသး, ဒိသံးဖိမ့ၢ်မုၢ်ဟါလီၤအိၤ လီၤသံးမိာ်ကနါ, အိၣ်ယံးအိၣ်ယီၣ်ဝဲဝဲမ့ၢ်ဆုၣ်ထီၣ်ကဒီးတနံၤဒိသံးထိးဒိသံးဆိဒီး အိၣ်ဝဲအမူးလီၤ. ပိာ်မုၢ်တခီအဖါတံၢ်လၢဂစ့ၢ်လွံၤကယၤဘး, ဒီးပိာ်ခွါတခီအဖါတံၢ် လၢဂစ့ၢ်လွံၤကယၤဘးလီၤ. တုၤအအိၣ်မူးအိၣ်ဝဲဝဲမ့ၢ်ဟါလီၤဒီးလဲၤဆုၢ်န့ၣ်က့ၤဝဲဆူ ပိာ်မုၢ်အဒီးဖိပူၤန့ၣ်လီၤ. နအလုာ်အလၢအိၣ်ဝဲဒၣ်အသိး, ဘၣ်အိၣ်ဝဲဒၣ်လၢပိာ် မုၢ်အဒီးန့ၣ်တုၤအထီၣ်ဖျးနွံသီဝဲဒီးက့ၤအိၣ်က့ၤလၢအကစၢ်အဟံၣ်ဒၣ်ဝဲန့ၣ် လီၤ. တုၤန့ၣ်ဘၣ်ထီၣ်ကဒီးတဘျီတထီၣ်ကဒီးအဟံၣ်သ့ၣ်ဘၣ်သၢစီၤအပျီၣ်သၢ ဘိဝံးအိၣ်ဝဲဒၣ်ဒီးအမါ, ဒီးအခ့အပူၤအပျီၣ်အဘိၣ်တပြုၣ်ကလၢဖဲန့ၣ်လီၤ. ဖိၣ်ယဲး တဂၤအံၤသ့ၣ်နီၣ်အဖါတံၢ်ဂ့ၤမးလီၤ. မ့ၢ်အိၣ်ဘၣ်တံၢ်တမံၤမံၤန့ၣ်လဲၤဆုၢ်ဟ့ၣ်ဒုး အိၣ်အဖါတံၢ်ကိးဘျီဒီးလီၤ.

နီၢ်ဘီယုာ်ယုၤအဝၤတအိၣ်ဒီးဘၣ်, အိၣ်ဒီးအဖါတံၢ်တနံၣ်ကဒီးလီၤ. လၢ ခံစံးဘၣ်အဖါတံၢ်စီၤပၤန့ၣ်, “ယမ့ၢ်ဟံးန့ၢ်သုလၢတၢ်ဂ့ၤဒီးဂ့ၤဝဲလီၤ. ယအိၣ်ဖဲအံၤ တမုၢ်လၢဘၣ်ဒီးယအိၣ်ဒီးနၤတသ့လၢဘၣ်, တၢ်မိာ်လဲၤဒီးယသးဆူညါလီၤ.” အဖါတံၢ်စံးအိၤ, “နကလဲၤတၢ်ဆူညါန့ၣ်နမ့ၢ်လၢပိာ်မုၢ်ပိာ်မၤ, တၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤလၢနဂီၢ် ဒီးယသးခုလီၤ. ယတြီနၤတသ့စ့ၢ်ကိးဘၣ်.” ဒီးစံးဆါအဖါတံၢ်, “ကွၢ်လၢယတၢ် ဟဲဝဲဟဲစိာ်လီၤ.” အဖါတံၢ်ဟ့ၣ်လီၤအိၤစ့ၢ်သၢပိာ်ဒီးစံးဝဲ, “မ့ၢ်အဘၣ်နသးစ့ၢ်ကိး ခါ.” ဒီးစံးဆါဝဲ, “သၢပိာ်န့ၣ်ယတမၤဘၣ်. ယကဟံးန့ၢ်ထဲယဲာ်ဆံလီၤ.” တုၤနၤ တစုဟံးထီၣ်အတၢ်ကူတၢ်သိးဖဲအကြးအဘၣ်ဒီးထွးထီၣ်လဲၤဝဲဆူပုၤဖးဒိၣ်ယီသူ ယီၤဂီၢ်အကျါလီၤ. လဲၤဝဲဒီးတုၤလၢယီၤဖးဒိၣ်တထူၣ်အခိၣ်ထံး, မ့ၢ်အခိၣ်ဆံးဒိၣ် လဲၣ်ထဲအဆုၣ်ကွၢ်ဝဲအယၤဝးဝးန့ၣ်ဟါမုၢ်သၢန့ၣ်ညါဒီးကွၢ်ထီၣ်ဝဲဒၣ်ဆူအဒုအ

တြၢ်အစိးကတၢၢ်တဒုန့ၣ်ကွၢ်ထီၣ်ဘၣ်မးဝဲတလၢၢ်မဲၢ်ကွၢ်ခိၣ်ဖျၢၣ်လီၤတဲၢ်မးလီၤ. လၢယီၤဖးဒိၣ်တထံးအံၤအမုၢ်ထီၣ်တဘျးတယံၤန့ၣ်ကမၤအိၣ်တဖျၢၣ်ဒီးကမၤန့ၣ်အပူၤအိၣ်ပွဲၤဒီးတကီၢ်အသူၤအဂီၢ်အဘီတဖၣ်လီၤ. ဖဲသ့ၣ်အခိၣ်ထံးန့ၣ်ကျဲဖိအိၣ်တဘိမၤအသးဒ်ပနၢ်ကျိၤအသိးဒီးနီၢ်ဘီယုၤယုၤပိၣ်ထီၣ်ကျဲဖိတဘိန့ၣ်ဒီးလဲၤကဒီးဆူညါထံၣ်လၢဒဲဖိတဖျၢၣ်အိၣ်ဒီးပှၤမုၢ်ပှၤတဂၤထါထၣ်လၢဒဲအပူၤလီၤ. တုၤပှၤမုၢ်ပှၤတဂၤထံၣ်အီၤဒီးသံကွၢ်အတၢ်လၢအီၤလီၤ. နီၢ်ဘီယုၤယုၤတခီတဲလီၤက့ၤအဂ့ၢ်အကျိၤဝံၤဒီးယုၤအိၣ်ဝဲလၢပှၤမုၢ်ပှၤတဂၤအံၤအသိးဒီးအတၢ်တူၢ်လိာ်အီၤဟံၣ်ကဲအီၤဒ်အဖိအသိးဒီးအိၣ်ဝဲဒိၣ်မးလီၤ. ပှၤမုၢ်ပှၤတဂၤအံၤအဖိအလံၤတအိၣ်နီတဂၤဘၣ်ဒီးအဝၤတခီမုၢ်ပှၤမၤအိၣ်ညၣ်ဖိ, လဲၤမၤအိၣ်ညၣ်လၢပိၣ်လဲၣ်ပူၤ, ဘၣ်တဘျီဘျီဟဲက့ၤဆူအဟံၣ်တတုၤဘၣ်. ယံာ်တသီခံသီလီၤ. နီၢ်ဘီယုၤယုၤအိၣ်ဖဲပှၤမုၢ်ပှၤတဂၤအံၤအသိးတၢ်ဖဲတၢ်မၤအဂ့ၢ်အဂၤလၢအကဘၣ်မၤဝဲကီၢ်ကီၢ်ဂီၤန့ၣ်တအိၣ်စ့ၢ်ကီးဘၣ်, အိၣ်ဒၣ်ထဲအထါလုၢ်ထါထၣ်, ဆုဘုဆုဟု, ဖိအိၣ်ဖိအီၤလၢဟံၣ်ပူၤယီၤပူၤန့ၣ်လီၤ. တုၤတၢ်ဖဲတၢ်မၤအဂ့ၢ်အဂၤတအိၣ်လၢဘၣ်ဒီးအဝဲဒုထီၣ်တနၢ်သီတူၢ်, အူထီၣ်တယုၤဒီးမုၢ်တၢ်လၢအမၤမုၢ်ထီၣ်ဟံၣ်ဖိယီဖိတဖၣ်အသူၣ်အသးဒိၣ်မးန့ၣ်လီၤ.

အခိၣ် ခံ.

နီၢ်အိၣ်မူဒုတဂၤန့ၢ်ဘၣ်အဝၤလၢတလီၤအဖိခွါလီၤ. ဒီးဒၢထီၣ်အဖိယံာ်ယံာ်ကလဲၣ်ပွဲၤထီၣ်သၢနီၣ်, တဆံးစၢ်ဘၣ်အဖိဘၣ်. ဆိကမိၣ်ဝဲလၢအသး, တၢ်အံၤပကဘၣ်လဲၤသံကွၢ်လၢဝံဒီးမၤအဝၤလဲၤသံကွၢ်လၢဝံလီၤ. စံးဘၣ်အဝၤန့ၣ်လၢထါတယုၤအပူၤဒ်အံၤ,-

တြၢ်ဝဲၤ, ခြၢ်ဝဲၤ, ခြၢ်ဝဲၤ	
ယဒၢယဖိသၢနီၣ်အံၤဓါ,	သၢနီၣ်တထံၣ်အမဲၢ်မး,
သၢနီၣ်တထံၣ်အမဲၢ်ဘၣ်,	လဲၤစးကွၢ်လၢဝံန့ၣ်မး,
ယဒၢယဖိသၢနီၣ်အံၤဇီၢ်,	သၢနီၣ်တထံၣ်အမဲၢ်ဇီၢ်,
သၢနီၣ်တထံၣ်အမဲၢ်လီၣ်,	လဲၤစးကွၢ်လၢဝံန့ၣ်မိၣ်.

ဝၤတလီၤဖိခွါဇီၢ်ခွါဇီၢ်ခွါ

အတၢ်တလီၤအဖီၣ်တခါတဝံၣ်ခိၣ်ဒိၣ်ခံဃၢ်ဘၣ်, ဒီးလဲၤသံကွၢ်ဝံၣ်စ့ၢ်ကိးလီၤ. မၤဝဲလၢ
ထါ-တၢ်ဒၣ်အံၤ,- ကြူၤနၢၤ, ကြူၤနၢၤ, ကြူၤနၢၤ

မၤသးဘိမၤလီၤလဲၤယၢ,

မၤသးဘိမၤ, ယလဲၤမး,

မၤသးဘိမၤလီၤယၢမီၤ,

သးဘိမၤ, ယကလဲၤလီၤ. မၤသးဘိမီၤဘိမီၤဘိ

တုၤနၢၤတစုတလီၤဖီၣ်တခါတဝံၣ်ခိၣ်ဒိၣ်ခံဃၢ်ဘၣ်, ဒီးလဲၤသံကွၢ်ဝံၣ်စ့ၢ်ကိးလီၤ. မၤဝဲလၢ
ထါ-တၢ်ဒၣ်အံၤ,- ကြူၤနၢၤ, ကြူၤနၢၤ, ကြူၤနၢၤ

မၤအဖီၣ်သၢနံၣ်အံၤမီၤ

သၢနံၣ်တထံၣ်အမဲၣ်လီၤ,
မၤအဖီၣ်သၢနံၣ်အံၤမီၤ

သၢနံၣ်တထံၣ်အမဲၣ်လီၤ,
သၢနံၣ်တထံၣ်အမဲၣ်ဘၣ်

သၢနံၣ်တထံၣ်အမဲၣ်လီၤ,
ဝံၣ်မုၢ်ယါကွၢ်န့ၢ်ယၢမီၤ,
သၢနံၣ်တထံၣ်အမဲၣ်မး,
ဝံၣ်မုၢ်ယါကွၢ်လီၤန့ၢ်ယၢ.

ဝံၣ်မုၢ်ယါမီၤယါမီၤယါ

ဝံၣ်မုၢ်ယါမံးဆၢတလီၤအဖီၣ်တခါတဝံၣ်ခိၣ်ဒိၣ်ခံဃၢ်ဘၣ်, ဒီးလဲၤသံကွၢ်ဝံၣ်စ့ၢ်ကိးလီၤ. မၤဝဲလၢ
ထါ-တၢ်ဒၣ်အံၤ,- ကြူၤနၢၤ, ကြူၤနၢၤ, ကြူၤနၢၤ

တလီၤဖီၣ်တခါတဝံၣ်ခိၣ်ဒိၣ်ခံဃၢ်ဘၣ်,

ယကကွၢ်လီၤန့ၢ်မီၤနၢၤ,

တလီၤဖီၣ်တခါတဝံၣ်ခိၣ်ဒိၣ်ခံဃၢ်ဘၣ်,

ယကကွၢ်လီၤန့ၢ်နၢၤလီၤ. တလီၤဖီၣ်တခါတဝံၣ်ခိၣ်ဒိၣ်ခံဃၢ်ဘၣ်

ဝံၣ်န့ၢ်ကွၢ်လီၤဝဲဒ်ဝံၣ်အလုၢ်အလၢ်အသိးန့ၢ်ဒီးဝံၣ်တထံၣ်တၢ်လၢညါနီၣ်တမံၤဘၣ်. တ
သ့ၣ်ညါဘၣ်တၢ်နီၣ်တမံၤဘၣ်ဒီးဝံၣ်ဘၣ်က့ၤအီၤလၢထါတၢ်ဒၣ်အံၤ,- ကြူၤနၢၤ, ကြူၤနၢၤ, ကြူၤနၢၤ

ကြူၤနၢၤ, ကြူၤနၢၤ, ကြူၤနၢၤ-

ယကကွၢ်လီၤယတသ့ၣ်ညါ,
ဆီယံအံၤယကကံးမး,
ဆဲးလီၤဆီယံထီၣ်သကြီၤ,
ဆီယံစံးယၢဒ်အံၤနဲၣ်,

ကဘၣ်အနွံနံၣ်နွံလါ,
နွံနံၣ်နထံၣ်အမဲၣ်မး,
ကဘၣ်အနွံနံၣ်နွံသီ,
ထဲန့ၢ်နထံၣ်အမဲၣ်မီၤ.

တလီၤဖီၣ်တခါတဝံၣ်ခိၣ်ဒိၣ်ခံဃၢ်ဘၣ်

တလိမိၣ်ခါသံကွၢ်တၢ်လၢဝံဝံဒီးဟဲက့ၤစံးဘၣ်အမၤလၢထီတနၢ်အပူၤကဒီးလီၤ.

ကြူၤနၢ်, ကြူၤနၢ်, ကြူၤနၢ်

ကဘၣ်ဒၢနွံနံၣ်နွံလါ,
နွံနံၣ်နထံၣ်အမဲၣ်မး,
ကဘၣ်ဒၢနွံနံၣ်နွံသီ,
နွံနံၣ်နထံၣ်အမဲၣ်လီၤ.

နွံနံၣ်နထံၣ်အမဲၣ်မး,
စီၤပျံၣ်စီၤယုၢ်အမံၤမး,
နွံနံၣ်နထံၣ်အမဲၣ်စီၤ,
စီၤပျံၣ်စီၤယုၢ်အမံၤစီၤ.

မၤသးဘိၣ်စီၤဘိၣ်စီၤဘိ

တုၤနၢ်တဘျီပုၤဒီးမၤတၢ်ခံၣ်န့ၣ်အိၣ်ဝဲထွဲဘၣ်ထွဲဘၣ်ဒီးတုၤအနံၣ်ဘၣ်လၢဘၣ်ဒီးအမၤန့ၣ်ဆံးစၢ်ထီၣ်ဝဲလၢအဖိခါလီၤ. နီဝံစံးဘၣ်အီၤအသိးယုၢ်ဝဲအမံၤလၢစီၤပျံၣ်စီၤလီၤ. တုၤစီၤပျံၣ်စီၤဖိၣ်သၣ်ခါထီၣ်ဒီးအပၢ်ယုၢ်န့ၣ်အတၢ်မၤလၢခးတလိၢ်ဒီးခးလုၢ်လၢန့ၣ်မ့ၢ်ဝဲလုၢ်ပုၤသ့ၣ်စီၤဒီးလၢအခၢၣ်သးန့ၣ်အိၣ်ဝဲဒီးကမၤဖးဒိၣ်တဖျၢၣ်လီၤ. ဒီးမၤအဖိခါလဲၤဖဲခးဖဲတၢ်အလီၢ်န့ၣ်, ဖဲးဝဲဝံၤ, ဆူးကွံာ်ဝဲဝံၤ, ဂီၢ်ဝဲဝံၤ, တၢ်စူၤလီၤထီၣ်လီၤဘု, ထီၣ်လီၤသ့ၣ်လီၤဖျးလီၤတၢ်အိၣ်တၢ်အီၤအချံအသၣ်, တၢ်ကိးမံၤဒဲးဝံၤဒီးမၤအဖိခါကျိၢ်နီၣ်ဖျးမံၤ, တုၤတိာ်တုၤဒဲးဒီးမၤအလဲၤမံၤလၢဒဲးထဲတကၤမၤဒီးဟ့ၣ်လီၤဝဲဒီးတနၢ်တဖျၢၣ်လၢအကဒ့ဝဲအဂီၢ်လီၤ. မၤဝဲခးန့ၣ်ဒီးတစူၤညါအိၣ်ဘျးအိၣ်သၢတချုးစ့ၢ်ကိးဘၣ်. တုၤလၢဆံးမုၢ်ဆံးဆၣ်အပူၤဒီးတနၢ်လၢအပၢ်ဟ့ၣ်အီၤန့ၣ်တနီၣ်ဟံးထီၣ်ဒ့ဝဲဘၣ်. လၢခံတနၢ်န့ၣ်သီၣ်ထီၣ်ဒ့ၣ်အတၢ်ဒဲးန့ၣ်လွံၢ်နၢ်ယဲၢ်နၢ်ဒီးပျံၣ်စီဆိကမိၣ်ဝဲလၢအသး, တနၢ်အံၤမၤယဒ့အီၤလီၤ. လၢခံတနၢ်ပျံၣ်စီဟံးထီၣ်တနၢ်န့ၣ်ဒီးဒ့ဝဲလီၤ. ဒီးတနၢ်အသီၣ်န့ၣ်ကလံာ်စိာ်အီၤတဖျၢၣ်လီၤအသး, ဟူၢ်လၢနီၢ်ဘီယုၢ်ယုၤအအိၣ်သတးဒီးဘၣ်တၢ်သယုၢ်ဆုၣ်နီၤအခံတတုၤလီၤလၢဘၣ်. ပျံၣ်စီဒ့တနၢ်အတၢ်သီၣ်န့ၣ်ထုးအီၤဒီးကမိၣ်လဲၤလူၤအသးတၢ်အသီၣ်န့ၣ်လီၤ. ပျံၣ်စီဒ့တနၢ်အုၣ်ထီၤအသီၣ်မုၢ်ဒဲးအံၤလီၤ.

ကြူၤနၢ်, ကြူၤနၢ်, ကြူၤနၢ်

ဆံးမုၢ်ဒီးဆံးဆၣ်ထီၣ်ပွဲၤ,
တနၢ်ဒိၣ်သီၣ်ထီၣ်ကြံၤကြံၤ,
ဆံးမုၢ်ဒီးဆံးဆၣ်ထီၣ်စီၤ,
တနၢ်ဒိၣ်သီၣ်ထီၣ်ကြံၤကြံၤ,

တၢ်ဒိၣ်သီၣ်ထီၣ်ကြၢၤကြၢၤ၊
တၢ်ဒိၣ်ယဟံးထီၣ်န့ၣ်၊
တၢ်ဒိၣ်သီၣ်ထီၣ်ကြီၤကြီၤ၊
တၢ်ဒိၣ်ယဟံးထီၣ်အီၤ၊
တၢ်ဒိၣ်ယဟံးထီၣ်န့ၣ်၊
သုးပၢ်စၢ်သးပၢ်စၢ်န့ၣ်၊
တၢ်ဒိၣ်ယဟံးထီၣ်အီၤ၊
သုးပၢ်စၢ်သးပသုးအီၤ။ ကြူၤနီၤကြူၤနီၤ

တၢ်ဖးဒိၣ်သီၣ်ထီၣ်တဖျုလီၤအသးဆူၣ်နီၤဘီၣ်ယုၤယုၤအဒဲပူၤလၢမုၢ်နီၤ
ဖဲတၢ်အိၣ်ဘျီၣ်ယုၤကလၢအခါဘၣ်ဆဲးနီၤဘီၣ်ယုၤယုၤအနီၤဒီးတၢ်သယုၤအသးလၢ
ပှၤဒုတၢ်အကၢစၢ်န့ၣ်လီၤ။ နီၤဘီၣ်ယုၤမိၣ်ဟဲထီၣ်လူၤအသးတၢ်ခါအိၣ်တသု
လၢဘၣ်ဒီးယုၤအခွဲးလၢအမုၢ်ဂၢ်လၢအကလဲၤထီၣ်လူၤတၢ်သီၣ်အထံးန့ၣ်လီၤ။
ယုၤအခွဲးလၢထီၣ်တယုၤအပူၤလီၤ။

ခြံၤဝဲၤ၊ ခြံၤဝဲၤ၊ ခြံၤဝဲၤ

ထီၣ်ကွံာ်ရဲၣ်သံအဝီဆံ၊
စီၤပျဲၣ်စီၤတသယုၤဒီး၊
ထီၣ်ကွံာ်ရဲၣ်သံအဝီအါ၊
စီၤပျဲၣ်စီၤတသယုၤမး၊
စီၤပျဲၣ်စီၤတသယုၤမး၊
ယမုၢ်ဂၢ်ဘၣ်ပျဲၣ်လီၤယၤ၊
စီၤပျဲၣ်စီၤတသယုၤဒီး၊
ယမုၢ်ဂၢ်ပျဲၣ်ယၤခဲအံၤ။

မုၢ်ဂၢ်စီၤဂၢ်စီၤဂၢ်

နီၤဘီၣ်ယုၤသ့ၣ်ညါတၢ်ချီၤယီၤလၢပှၤဒုတၢ်သီၣ်အဝဲန့ၣ်မုၢ်စီၤပျဲၣ်စီၤန့ၣ်လီၤ။ တုၤ
န့ၣ်တစုအဝဲယုၤအခွဲးလၢအမုၢ်ဂၢ်ဒီးသးအကလဲၤထီၣ်ယုၤပျဲၣ်စီၤဒီးန့ၣ်ဘၣ်ဝဲအခွဲးကစီ
ဒီလီၤ။ ဒီးအမုၢ်ဂၢ်တုၤယံတုၤလၢထီၣ်အီၤလၢတၢ်ကယၢကယဲဖျုၤအီၤလၢတၢ်နၢမူနၢ
ဆီၣ်ဒီးမၤဝဲလၢထီၣ်တယုၤအံၤ၊-

မြၤငါ, မြၤငါ, မြၤငါ
နံၣ်နကူအံၤနံၣ်သိမိ,
နဆုတၢ်ဆးဘၣ်ဘဲဇီၢ်,
နံၣ်နကူအံၤနံၣ်သိဝါ,
နဆုတၢ်ဆးဘၣ်ဘဲမး,
နဆုတၢ်ဆးဘၣ်ဘဲမး,
ယုၣ်ပွၤသၣ်ပွၤလိမး,
နဆုတၢ်ဆးဘၣ်ဘဲဇီၢ်,
ဆုၣ်ပွၤသၣ်ပွၤလိဇီၢ်,
ဆုၣ်ပွၤသၣ်ပွၤလိမး,
ဟးထီၣ်သီၣ်ပိၢ်တံၢ်ပိၢ်တြး,
ဆုၣ်ပွၤသၣ်ပွၤလိဇီၢ်,
ပိၢ်တံၢ်ပိၢ်တြးဟးထီၣ်သီၣ်,
ဟးထီၣ်သီၣ်ပိၢ်တံၢ်ပိၢ်တြး,
ဖဲစုပွၤနကီၢ်အံၤမး,
ပိၢ်တံၢ်ပိၢ်တြးဟးထီၣ်သီၣ်,
ဖဲစုပွၤနကီၢ်အံၤဇီၢ်,
ဟးထီၣ်သီၣ်ပိၢ်တံၢ်ပိၢ်တြး
နၢ်ကါဇီၢ်နၢ်ကါစုမး,
နၢ်ကါဇီၢ်နၢ်ကါစုမး,
ခိၣ်ကျိၤဇီၢ်ခိၣ်ကျိၤစုမး,
ခိၣ်ကျိၤဇီၢ်ခိၣ်ကျိၤစုမး,
ခိၣ်သူလၢနၢ်ပျံၣ်သိမး,

ခိၣ်သူလၢနၢ်ပျံၣ်သိမး,
ဘုလၢဇီၢ်လီၤခိၣ်ဖျၢၤကျၢ,
ဘုလၢဇီၢ်လီၤခိၣ်ဖျၢၤကျၢ,
ဘၣ်တဘၣ်ပျံၣ်စီဘၣ်သး,
ယဖိမုၢ်စုၣ်ပလဲ,
ဆုဘုကပုၤဇီၢ်ဆဲးဆဲး,
ယဖိမုၢ်စုၣ်ဝါဘီ,
ဆုဘုကပုၤဇီၢ်ဆိးဆိး,
ဆုဘုကပုၤဇီၢ်ဆဲးဆဲး,
မဲၢ်တူၢ်တခွဲၣ်ဘျၢၣ်ဘျီၣ်နဲၣ်,
ဆုဘုကပုၤဇီၢ်ဆိးဆိး,
မဲၢ်တူၢ်တခွဲၣ်ဘျၢၣ်ဘျီၣ်ဇီၢ်,
မဲၢ်တူၢ်တခွဲၣ်ဘျၢၣ်ဘျီၣ်ဇီၢ်,
နံၤတရံးထးခိၣ်သူစီ,
မဲၢ်တူၢ်တခွဲၣ်ဘျၢၣ်ဘျီၣ်နဲၣ်,
နံၤတရံးထးခိၣ်သူကယဲၢ်,
နံၤတရံးထးခိၣ်သူစီ,
နၢ်ခိၣ်မိၣ်ဒီးတၢ်မျၢၢ်ဂီၤ,
နၢ်ခိၣ်မိၣ်ဒီးတၢ်မျၢၢ်ဂီၤ,
အလွဲၢ်ဆဲးဒီးမုၢ်အသိး,
အလွဲၢ်ဆဲးဒီးမုၢ်အသိး,
ဘၣ်တဘၣ်စီပျံၣ်အဲၣ်ဒီး.

မြၤငါငါဇီၢ်ငါဇီၢ်ငါ

တုၤနၤတဘျီနီၢ်ဘီယုၢ်ယုၤအမုၢ်ဂၢ်ကယၤကယဲတုၤသံတုၤလၢထီၣ်အီၤ
ဝံၤလံးဒီးနီၢ်ဘီယုၢ်ယုၤကလီးထီၣ်အမုၢ်ဂၢ်လီၤ. တဲတၢ်ဒီးအမုၢ်ဂၢ်ဒီးမၤဝဲလၢထါတ
ယုၤဒ်အံၤ,-

ခြံၤငါ, ခြံၤငါ, ခြံၤငါ

လဲၤထီၣ်လူၤစီၣ်ပျံၣ်စီမး,
ယမၢ်ဂၢ်ပျံၣ်လီၤမိၤယၤ,
လဲၤထီၣ်လူၤစီၣ်ပျံၣ်စီမိၤ,
ယမၢ်ဂၢ်ပျံၣ်လီၤယၤကိး,
ယမၢ်ဂၢ်ပျံၣ်လီၤမိၤယၤ,

သၢဘျီကလီးထီၣ်မိၤနၢ,
သၢဘျီကလီးထီၣ်မိၤနၢ,
သၢဘျီအူခွးထီၣ်မိၤနၢ,
သၢဘျီကလီးထီၣ်မိၤနၢ,
ယမၢ်ဂၢ်ယလဲၤယဲမး.

ယမၢ်ဂၢ်ဇီၣ်ဂၢ်ဇီၣ်ဂၢ်

တၢ်နၢတဘျီနီၣ်ဘီယုၢ်ယုၢ်လဲၤထီၣ်ဝဲဆူပျံၣ်စီအအိၣ်လီၤ. လဲၤတလၢကျဲ
အဖၢမၢ်ပှၤသၢ်ပှၤသြိုသိၣ်ရရိၣ်, ဘူးထီၣ်ဘူးထီၣ်လၢကမၤတဖျၢၣ်န့ၣ်အယၢၤဒီး
အိၣ်ဖျါထီၣ်ဝဲလီၤ. စီၤပျံၣ်စီတခီထံၣ်စီဃီတၢ်မၤအသးလီၤလိၣ်လီၤလးအယီ
အဝဲပျံၣ်တၢ်ဖုးတၢ်, ဆိကမိၣ်ဝဲလၢအသး, “တၢ်အံၤမ့ၢ်တၢ်ဒ်လဲၣ်, တၢ်လီၤဆီလီၤ
လးဒ်သိးအံၤတထံၣ်နီတခိၣ်နီတဘျီမးလဲၣ်.” တၢ်အဘူးထီၣ်လၢဒီးဒီးဟဲပၢ်ထီၣ်
လၢပိၣ်မုၣ်တဂၤအယီဆိကမိၣ်ကဒီးဝဲ, “ပှၤအံၤမ့ၢ်တၢ်ဂ့ၤ, မ့ၢ်တၢ်အၤလဲၣ်, ယဲတ
ခီယအိၣ်တဂၤလၢခးပှၤ, တဘူးမိၢ်တဘူးပၢ်, တဘူးတံၢ်တဘူးသကိး, မ့ၢ်ယက
ဘၣ်မၤဘၣ်ဒ်လဲၣ်.” နီၣ်ဘီယုၢ်ယုၢ်တခီဟဲဆူပျံၣ်စီအဒဲခိၣ်ထံးဒီးမၤပျံၣ်စီစၢလီၤန့ၣ်
အီၤယီလီၤ. အံၣ်အုထီၣ်အကလုာ်, မၤဝဲလၢထါတယုၤဒ်အံၤ,-

ခြံၤငါ, ခြံၤငါ, ခြံၤငါ

စဲၤလီၤန့ၣ်ယယီချ့ချ့,
ဟံၣ်ထူၣ်ဒဲထူၣ်ထီၣ်တသ့,
စဲၤလီၤယယီချ့ချ့မိၣ်,
ဟံၣ်ထူၣ်ဒဲထူၣ်ထီၣ်တညီ.

စီတခွါဇီၣ်ခွါဇီၣ်ခွါ

ပျံၣ်စီတခီဆိကမိၣ်ဝဲလၢအသး, “ယတစဲၤလီၤန့ၣ်အယီဒီးဘၣ်, ယကသံကွၢ်ဒၣ်
ကလိၣ်အတၢ်တဘီ, မ့အမ့ၢ်တၢ်ဂ့ၤခါ, တၢ်အၤခါန့ၣ်လီၤ.” သံကွၢ်ဝဲလၢထါတနၢ
အပူၤ,- ကြူၤနၢ, ကြူၤနၢ, ကြူၤနၢ

နမံၤမတၤလဲၣ်ဇီၣ်စီ,
ဘိးလီၤနယီဘၣ်ဘူၣ်လိၣ်,

နမံၤမတၤလဲၣ်တခါ၊
ဘိးလီၤနယီၣ်ဘၣ်ဘူၣ်ခါ။

နီၢ်ဘီၣ်ယုၢ်ယုၤတခါစံးဆၢက့ၤအီၤတဘျီယီၤလၢထီၤ-တယုၤန့ၣ်လီၤ။

၂၅၁၃၁၊ ၂၅၁၃၁၊ ၂၅၁၃၁

ဘီၣ်ယုၢ်ယုၤအမံၤမ့ၢ်ယၤ၊
မိၢ်မၤယဟဲထီၣ်အိၣ်န့ၢ်၊
ဘီၣ်ယုၢ်ယုၤအမုၢ်ယၤမိၢ်၊
မိၢ်မၤယဟဲထီၣ်အိၣ်စိ။ စိတခွါမိၢ်ခွါမိၢ်ခွါ

ပျဲၣ်စိဆိကမိၣ်ဝဲလၢအသး၊ စံးဝဲလၢ၊ “အမိၢ်မၤအဟဲထီၣ်အိၣ်ယၤ၊ ယဲယတသ့ၣ်
ညါအမိၢ်နီၣ်တဘျီယဝဲလီၤန့ၢ်အယီၣ်ကဘူၣ်ခါ။ ယတဝဲလီၤန့ၢ်အယီၣ်ဘၣ်၊ ယက
ကွၢ်ဒၣ်ကလိာ်တစီၢ်တလီၤလီၤ။” မ့ၢ်လၢပျဲၣ်စိမၤယံာ်မၤနီၢ်အသးအယီၣ်ဘီၣ်ယုၢ် ယုၤ
မၤထီၣ်ကဒီးထီၣ်တယုၤဒ်အံၤ၊-

၂၅၁၃၁၊ ၂၅၁၃၁၊ ၂၅၁၃၁

ဘိးလီၤယယီၣ်ချ့ချ့မိၣ်၊
ပျဲလဲၤထီၣ်ယၤချ့ချ့မိၣ်၊
အိၣ်ဒဲဖိလၢအိၣ်တညီ၊
မံလီၤဆ့ၣ်နီၤခးကိကိ။ စိတခွါမိၢ်ခွါမိၢ်ခွါ

ပျဲၣ်စိမၤဆၢက့ၤအီၤလၢထီၤ-တန့ၢ်ဒ်အံၤ၊-

၂၅၁၃၁၊ ၂၅၁၃၁၊ ၂၅၁၃၁

ဘိးလီၤနယီၣ်တဘူၣ်မိၢ်၊
နမိၢ်ကဆဲးယၤလၢဘီၣ်၊
ဘိးလီၤနယီၣ်တဘူၣ်မး၊
နပာ်ကကျိယၤလၢနး။ နီၢ်တခွါမိၢ်ခွါမိၢ်ခွါ

နီၢ်ဘီၣ်ယုၢ်ယုၤမၤဆၢကဒီးလၢထီၤ-တယုၤ၊-

၂၅၁၃၁၊ ၂၅၁၃၁၊ ၂၅၁၃၁

မိၢ်သးဘီၣ်ပျဲလီၤလဲာ်ယၤ၊
မိၢ်တဆဲးနၤတခးနၤ၊

မိၢ်သးဘိပျဲလီၤယၢၤစီၣ်,

ပၢ်တဆဲးစိတဒးစိ. စိတခွါခီၣ်ခွါခီၣ်ခွါ

တုၤန့ၤတဘျီစိပျဲၣ်စိဘိးလီၤန့ၣ်နီၣ်ဘိယုၢ်ယုၢ်အယီၤဒီးအတၢ်လဲၤထီၣ်
ဆူအအိၣ်လီၤ. တုၤစိပျဲၣ်စိထံၣ်ယီၤပိၢ်မုၢ်န့ၣ်တဘျီယီၤဂ့ၤဘၣ်အမဲၣ်ဒီးပိၢ်မုၢ်စ့ၢ်
ကိးထံၣ်ယီၤပိၢ်မုၢ်န့ၣ်တဘျီယီၤတၢ်သံၣ်စူးတအိၣ်လၢၤဘၣ်, ကွၢ်လၢပှၤဘၣ်တၢ်ရဲၢ်
သံန့ၣ်လီၤ. သးသကိးသးခံဖျၢၣ်အိၣ်ဆၢထၢၣ်လိာ်အသးတဘျီယီၤတၢ်ကတိၤဂ့ၢ်
လိာ်တဆဲးပဲၣ်ဒီး, ခိကတိၤလိာ်သးတၢ်တခီခိတသ့တချုးလၢၤဘၣ်. မၤသးဒ်မိၢ်
အဲၣ်တိပၢ်အဲၣ်တိ, မိၢ်ကံၢ်စုၢ်ကံၢ်ခိၣ်, မိၢ်မၤလိာ်ပၢ်မၤလီၤဟံၣ်စၢၤလၢပျၢၤကဲၣ်အိၣ်
သီသးတ ဖျၢၣ်ယီ, အိၣ်ဝဲဒၣ်လၢစိပျဲၣ်စိအစုခံခိအကျိၤပူၤန့ၣ်လီၤ. ဒီးပိၢ်ခွါအပၢ်
ဟဲလီၤဒီးတုၤဒီးဖျိအဝဲသ့ၣ်တဘျီယီၤလီၤ. တဘျီအံၤစိပျဲၣ်စိအိၣ်ဝဲလၢဒုးပူၤအသ
ကိးအိၣ်ထီၣ်က့ၤဝဲဒီးအိၣ်ဝဲဒီးတၢ်သ့ၣ်ဒုးဒုးလီၤ. ဒီးကူးက့ၤအဘုတဖၣ်ပိၣ်သ
ကိးတဲသကိးတၢ်ဒီးနံၤဒီးအ့တဘိယုၢ်ယီၤလီၤ.

အဝဲသ့ၣ်အိၣ်ဝဲဒၣ်ခံၣ်, တယံၣ်တမိၢ်ဒီးအမၤနီၣ်လီၤအသးဒီးအခွါမုၢ်
လၢအဟဲထီၣ်ပျဲၣ်ဒီးဖိၣ်ယဲလၢကျဲတဂၤန့ၣ်နီၣ်လီၤအသးစ့ၢ်ကိးလီၤ. တုၤအဘၣ်မုၢ်
ဘၣ်လၢဒီးဆံးစၢ်ဝဲခံၣ်လိာ်လၢမုၢ်တနံၤယီအတီၢ်ပူၤလီၤ. နီၣ်ဘိယုၢ်ယုၢ်အဖိမုၢ်အ
ပိၢ်ခွါဒီးအခွါမုၢ်တဂၤအဖိမုၢ်အပိၢ်မုၢ်လီၤ. တုၤမုၢ်ဆုၣ်ထီၣ်ဒီးပိၢ်မုၢ်ခံၣ်အဝဲ
လဲၤဖိၣ်အဖိအဒုးန့ၣ်ဖိၣ်ဘၣ်ဝဲလၢသ့ၣ်တထံးယီၤဒီးဖိၣ်ဝဲတဂၤတကပၤဒီးမုၢ်လၢ
သ့ၣ်န့ၣ်ဒိၣ်ဝဲအယီၤတထံၣ်လိာ်အသးဘၣ်. လၢအဟဲက့ၤတခီဆုၣ်တရံးဝဲဒၣ်တခီ
ယီၤအယီၤတတိၣ်နီၣ်လိာ်အသးစ့ၢ်ကိးဘၣ်. တုၤအက့ၤဒီးထံၣ်လိာ်အသးလၢကျဲဒီး
သံကွၢ်လိာ်အသးလၢအဟဲက့ၤလၢလဲၣ်လၢလဲၣ်န့ၣ်လီၤ. အတဂၤစံးဆၢအီၤလၢ
အဟဲဖိၣ်အဖိအဒုးဒီးအတဂၤစံးစ့ၢ်ကိးဝဲလၢအဟဲဖိၣ်အဖိအဒုးလီၤ. တဂၤဒီးတဂၤ
သံကွၢ်ကျိၣ်ထံၣ်လိာ်အသးဝံၤဒီးတလီၤအဖိခွါသံကွၢ်ကဒီးအီၤ, “ခွါၧ, ယနုၤဟူလၢ
ယပှၤမုၢ်ပျဲၣ်တဲယၢၤလၢနထီၣ်ပျဲၣ်လၢညါသတးဒီးနဖိကြးအိၣ်တၢ်လၢညါလီၤ.” အ
တဂၤစံးဆၢအီၤ, “တမ့ၢ်ဘၣ်, အိၣ်ဒၣ်ခဲအံၤလီၤ.” “မ့ၢ်ဒ်န့ၣ်ဒီးခွါၧ, ခဲအံၤပ
ကြးဒီးဒိၣ်လိာ်ပသးလီၤ. နဲဒၣ်နဖိအိၣ်လၢအပိၢ်မုၢ်န့ၣ်မုၢ်နယုၢ်အမံၤဒ်လဲၣ်.” ဒီး
စံးဆၢဝဲ, “ယဖိမုၢ်န့ၣ်ယယုၢ်န့ၣ်အမံၤလၢနီၣ်အံၣ်မၤလီၤ.” အဝဲတခီစံးဆၢဝဲလၢ
အယုၢ်အဖိခွါအမံၤလၢအံၣ်မိလုလီၤ. မုၢ်လၢပဝဲခံၣ်အံၤပဘၣ်တိၣ်နီၣ်လိာ်ပသးသ့

သ့ဘၣ်ဘၣ်အယိပကဘၣ်ဒီးခိၣ်လိာ်ပသးလီၤ. ဒီးအၢၣ်လီၤကျိၣ်လီၤလိာ်သး, ဟ်
ဂၢ်ဟ်ကျၢၤအတၢ်သးတီခံၣ်န့ၣ်ဝံၤဒီးဟးဖးလိာ်အသးလီၤ.

အခိၣ် သၢ.

ပှၤခံၣ်အံၤအတၢ်အိၣ်တၢ်ဆိးတယံၤလိာ်အသးအါအါဘၣ်. လဲၤအိၣ်သ
ကိးလိာ်အသးတုၤဒၣ်ထီၣ်ဘိလီၤ. မ့ၢ်တုၤအံၣ်မိလုၤဒိၣ်ထီၣ်ဒီးအပၢ်က့ၤအိၣ်က့ၤ
ဆိးဝဲလၢကိၤကျိၣ်ကိၤကျိၣ်အဝၢ်ဘးခိၣ်ဒီးအတၢ်တဖျၢၣ်န့ၣ်လဲၤဟ်ဝဲဒၣ်လၢနီၢ်အံၣ်
မၤအဒးဒီးနီၢ်အံၣ်မၤအပၢ်ဟ့ၣ်အိၣ်လၢတယုၤတဆိလၢတၢ်သ့ၣ်နီၣ်အဂီၢ်လီၤ.
တုၤအံၣ်မိလုၤဒိၣ်ထီၣ်ဖိၣ်သ့ၣ်ခါထီၣ်ဒီးအပၢ်မၤအလဲၤကူၣ်လဲၤမၤကၤတုၤအသ့ဒိၣ်
သ့ထီၣ်လံၤဒီးဘၣ်အသးလၢအဖိခါကလဲၤမၤလိတၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့လၢလီၤလီၤ. အ
ပၢ်စံးအီၤ, “ဖိခါစၢ, နမ့ၢ်လီၤဘၣ်ဒုၣ်လီၤဘၣ်ဒါဒီးလဲၤမၤလိတၢ်လၢလီတက့ၢ်.”
ဒီးအဖိခါလဲၤမၤလိလီၤမၤနွံန့ၣ်ညါလီၤ. အပၢ်မၤဝဲလၢထီၣ်ဒီးဒုထီၣ်တန့ၢ်,-

ကြူၤနၢ်, ကြူၤနၢ်, ကြူၤနၢ်

ဒ်နကနၢၤန့ၣ်နဒါ,
အံၣ်မိလုၤလဲၤလၢလီကျိ,
ဒ်နကနၢၤန့ၣ်ဒါဇီၢ်,
အံၣ်မိလုၤလဲၤလၢလီကီၢ်,
အံၣ်မိလုၤလဲၤတုၤလီကျိ,
ဒ်လိသိးဘၣ်မၤလိမး,

ဒ်လိသိးဘၣ်မၤလိမး,
မၤလိဒီးတၢ်ဆဲးတၢ်ခး,
မၤလိဒီးတၢ်ဆဲးတၢ်ခး,
ဒါသၢဆံအိၣ်ခိးမိနၢၤ,
ဒါသၢဆံအိၣ်ခိးနၢၤဇီၢ်,
နဘၣ်သ့ဒ်လိအသိး.

အံၣ်မိလုၤဇီၢ်လုၤဇီၢ်လု

အံၣ်မိလုၤတခီတုၤအပၢ်စံးဘၣ်အီၤလၢအဝဲကဘၣ်လဲၤလၢလီအကီၢ်, က
ဘၣ်မၤလိတၢ်ဆဲးတၢ်ခးဒီးကဘၣ်သ့ဒ်လိအသိးဒီး, အဝဲဒၣ်လဲၤဆၢထၢၣ်လဲၤမၤ
လိဝဲလီၤ. တဝံခိၣ်ဒိၣ်ခံၣ်ဃာဘၣ်, ကနၣ်အပၢ်အကလုာ်ကစီဒီးလီၤ.

နီၢ်အံၣ်မၤတခီအမိၢ်မၤအလဲၤမၤလိတၢ်ထီၣ်ကူၣ်ထီၣ်သိး, လုၣ်ဇိနဲဇိဘၣ်
ပြဲၣ်ကပီၤလုၤအသိး, ဒီးကထီဆုထီၣ်ယၢ်ကသ့ကဂ့ၤအသိးဒီးမၤဝဲလၢထီၣ်တယုၤ
ဒ်အံၤ,-

မြဲၤဝဲၤ, မြဲၤဝဲၤ, မြဲၤဝဲၤ

ဒ်ကထီနၢၤယၢ်ဝါ,

အံၣ်မၤဘၣ်လဲၤကပီၤကျါ၊
ဒ်ကထါန့ၣ်ယၣ်ဂီၤ၊
အံၣ်မၤဘၣ်လဲၤဆူကပီၤ၊
အံၣ်မၤလဲၤတုၤကပီၤကျါ၊
ဒ်ကပီၤသိးဘၣ်သ့မး၊
အံၣ်မၤလဲၤတုၤကပီၤကီၢ်၊
ဒ်ကပီၤသိးဘၣ်သ့မး၊ နီၢ်အံၣ်မၤဇိၣ်မၤဇိၣ်မၤ

နီၢ်အံၣ်မၤဘၣ်ထီၣ်ကံၣ်တဘျီလီၤ. တချုးအလဲၤမၤလိတၢ်ဒီးဘၣ်န့ၣ်ကတဲာ်က
တၢ်အသးအမၤမုၢ်, အထီၣ်ကံၣ်တဘျီကွၢ်လီၤတၢ်လၢကျါခိၣ်ဒီးကတိၤထီၣ်
တၢ်ဒ်အံၤ,-

ကတိၤထီၣ်နသးယဲးယဲး,
အံၣ်မၤနလဲၤတၢ်ဆူလဲၣ်,
ကတိၤထီၣ်နသးယိးယိး,
အံၣ်မၤနလဲၤတၢ်ဆူလီၣ်,

နီၢ်အံၣ်မၤတဲဆၢကွၢ်အထီၣ်ကံၣ်,-

ကတိၤထီၣ်စလီၢ်ယိးယိး,
မိၢ်မၤစလဲၤလၢကပီၤ,
ကတိၤထီၣ်စလီၢ်ဖြးဖြး,
လၢကပီၤစမိၢ်မၤယၤ.

ဒီးနီၢ်အံၣ်မၤအထီၣ်ကံၣ်စံးဘၣ်အီၤလၢအကလဲၤစ့ၢ်ကိးလီၤ. နီၢ်အံၣ်မၤတဲအီၤ,
“ထီၣ်ကံၣ်ဧၤ, နမ့ၢ်လဲၤဒီးလုၣ်ကွၢ်ထံမ့ၢ်စီ. မ့ၢ်ဂ့ၤ, မ့ၢ်ဘျုးတက့ၢ်.” တုၤန့ၣ်တစု,
ထီၣ်ကံၣ်လဲၤယူၤလီၤထံ, လုၣ်ထံလုၣ်နီၣ်ယူၤထီၣ်ဆူတၢ်ဖးဖိကိးထီၣ်ကြံၣ်ကြံၣ်
ကြံၣ်ဒီးအဂီၢ်မိၣ်လၢပှၢ်ပူၤဟဲယူၤဆူအအိၣ်ထဲချီၣ်ထူဖးဒိၣ်ခံ့ဖူ, ယူၤထီၣ်ဘိၣ်
အသးဒီးနီၢ်အံၣ်မၤစံၣ်ထီၣ်လၢအလိၤဒီးအဝဲသ့ၣ်ယူၤစိၢ်အီၤဆူကပီၤအအိၣ်လီၤ.

တချုးနီၢ်အံၣ်မၤလဲၤတၢ်န့ၣ်မၤဝဲလၢထါတယုၤဒ်အံၤ,-

၂၁၀၀, ၂၁၀၀, ၂၁၀၀

အံၣ်မၤမိၢ်မၤလီၤလဲၣ်ယၤ,

ဆူကပီၤကျါယလဲၤမး၊
 အံၣ်မၤမိၢ်မၤလီၤယၤစီၢ်၊
 ဆူကပီၤကီၢ်ယလဲၤလီၤ၊
 ဆူကပီၤကီၢ်ယလဲၤမး၊
 သၢဘျီအူခွးထီၣ်မိၤန့ၢ်၊
 ဆူကပီၤကီၢ်ယလဲၤလီၤ၊
 သၢဘျီကလိးထီၣ်န့ၢ်စီၢ်. အံၣ်မၤမိၢ်စီၢ်မိၢ်စီၢ်မိၢ်

နီၢ်အံၣ်မၤတဝံခိၣ်ဒိၣ်ခံဃာဘၣ်, ဒိကန့ၣ်အမိၢ်ကလုာ်ဒီးလဲၤဝဲလီၤ. ဟး
 ထီၣ်တလၢကွံၢ်အဟံၣ်တထံၣ်ဃီလိမိၢ်ဖျးသူထီၣ်ကံၣ်တြးလီၤ. ကပီၤသိၣ်လိအီၤ
 ဒီးအဝဲမၤလိဝဲတုၤအထူးထါတုၤထါကဲထီၣ်ဆွဲယၣ်တဖၣ်ညါ, ထါထူထါထူဝဲဆွဲ
 ယၣ်တုၤအသ့လၢကွံၢ်ဒီးကပီၤစံးအီၤ, “နီၢ်အံၣ်မၤန့ၢ်စၢ, တဘျီညါအံၤနဂဲၤလိနသး
 လၢကဲလံးဒီးနသ့နဒါဘျဲးလၢကဲလံး.” ဒီးတဲဆၢကပီၤလၢသၢသ့တၢ်မ့ၢ်လၢကဲဒီးသါက
 က့ၤဆူသါမိၢ်သါပၢ်အအိၣ်လီၤ. အဝဲကလိးပစီၢ်ထီၣ်ကပီၤန့ၣ်ဝံဒီးဟဲက့ၤဝဲလီၤ.

အခိၣ် လွံၢ်.

လၢသဝီပူၤတခီဖိၣ်သၣ်ခွါသၢဆံအခိၣ်ထီၣ်ပျီၤဖိကမၤကမၢ်ဘၣ်အီၤ
 ဒိၣ်မးဒီးဆိကမိၣ်ဝဲ, တၢ်အံၤမ့ၢ်တၢ်ဒ်လဲၣ်, တၢ်တဘၣ်အခွအခါလီၤသီၣ်လိဖျးတၢ်,
 ထီၣ်ကံၣ်ကိး, ထီၣ်ကံၣ်တြးတဘးဘးအံၤမ့ၢ်အဘၣ်မနုၤလဲၣ်. ယကသံကွံၢ်ကွံၢ်
 ယဂီၢ်ခိၣ်ခွါတဘီန့ၢ်, ယမ့ၢ်တသံကွံၢ်ဘၣ်ဒီးယတသ့ၣ်ညါတၢ်မၤအသးအံၤအဂ့ၢ်
 ဘၣ်ဒီးသံကွံၢ်ဝဲလၢထါတန့ၢ်အပူၤလီၤ.-

တြူၤန့ၢ်, ကြူၤန့ၢ်, ကြူၤန့ၢ်

အခွအခါတဘၣ်မး,
 လိမိၢ်ဖျးသူထီၣ်ကံၣ်တြး,
 အခွအခါတဘၣ်စီၢ်,
 လိမိၢ်ဖျးသူထီၣ်ကံၣ်ကိး,
 လိမိၢ်ဖျးသူထီၣ်ကံၣ်တြး,
 လိမိၢ်ဖျးသူဘၣ်မတၤ,

လိမိၢ်ဖျးသူထီၣ်ကံၣ်ကိး,
 လိမိၢ်ဖျးသူဘၣ်မုၤလိၣ်,
 လိမိၢ်ဖျးသူထီၣ်ကံၣ်တြး,
 ဂီၢ်မိၣ်ခွါစံးဘၣ်က့ၤယၤ,
 လိမိၢ်ဖျးသူထီၣ်ကံၣ်ကိး,
 ဂီၢ်မိၣ်ခွါစံးဘၣ်ယၤမိၣ်.

ဂီၢ်မိၣ်ခွါစီၢ်ခွါစီၢ်ခွါ

ထီၣ်ပျီၤဖိသံကွၢ်အဂီၢ်မိၣ်ခွါအတၢ်န့ၣ်အဂီၢ်မိၣ်ခွါစံးဘၣ်က့ၤအီၤတသ့တဘၣ်ဘၣ်.
ဒီးနီၣ်သိမုၣ်ဖိဆိကမိၣ်လၢအသးကံၢ်ပူၤ, တၢ်အံၤယမ့ၢ်တစံးဘၣ်အီၤဘၣ်ဒီးတ
သ့ၣ်ညါဘၣ်တၢ်ဂ့ၢ်န့ၣ်ဘၣ်. ထီၣ်ပျီၤဖိမ့ၢ်ဝဲဖိၣ်သ့ၣ်ခွါ သၢဆံအခိၣ်ဒီတဂၤညါပဟ်
လီၤတၢ်အသ့ၣ်တကြးတဘၣ်ဘၣ်, ဒီးယဲယမ့ၢ်မုၣ်ကနီၤသၢဆံအခိၣ်ဒီတဂၤညါ
ယသ့ၣ်ညါတၢ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤတၢ်လီၤဆဲးအယိယကဘၣ်စံးဘၣ်အီၤသပှၢ်ကတၢ်
လီၤ. စံးဘၣ်ဝဲလၢထါတယုၤဒ်အံၤ,-

မြဲၤဝဲၤ, မြဲၤဝဲၤ, မြဲၤဝဲၤ

အခုအခါတဘၣ်မး,
လီၤမိၢ်ဖျးသူထီၣ်ကံၢ်တြး,
လီၤမိၢ်ဖျးသူထီၣ်ကံၢ်တြး,
နီၢ်အံၣ်မၤလဲၤကပီၤကျါ,
လီၤမိၢ်ဖျးသူထီၣ်ကံၢ်ကီး,
နီၢ်အံၣ်မၤလဲၤဆူကပီၤ. စီတခွါမိၢ်ခွါမိၢ်ခွါ

ထီၣ်ပျီၤဖိမၤဆၢလၢတနီၢ်,-

ကြူၤနီၤ, ကြူၤနီၤ, ကြူၤနီၤ

နီၢ်အံၣ်မၤလဲၤဆူကပီၤ,
နီၢ်အံၣ်မၤဆံးဒိၣ်ဆံးထီၣ်,
အံၣ်မၤလဲၤဆူကပီၤကျါ,
နီၢ်အံၣ်မၤဆံးဂ့ၤတဂၤ. နီၢ်တခွါမိၢ်ခွါမိၢ်ခွါ

နီၢ်သိမုၣ်ဖိမၤဆၢလၢထါတယုၤ,-

မြဲၤဝဲၤ, မြဲၤဝဲၤ, မြဲၤဝဲၤ

နီၢ်အံၣ်မၤဒိၣ်တၢ်ဂ့ၤမိၢ်,
ဟးထီၣ်ဟးလီၤထီၣ်ကံၢ်ကီး,
နီၢ်အံၣ်မၤဒိၣ်တၢ်ယံလၢ,
ဟးထီၣ်ဟးလီၤထီၣ်ကံၢ်တြး. စီတခွါမိၢ်ခွါမိၢ်ခွါ

ထီၣ်ပျီၤဖိအိၣ်ထွဲဘၣ်ထွဲဘၣ်နဟူကဒီးထီၣ်ကံၢ်တြး, လီၤပိၤလိသဲကဒီးလံ. ဆိက
မိၣ်ဝဲလၢအသး. တၢ်အံၤမ့ၢ်ဒ်နီၣ်သိမုၣ်ဖိတဲအသိးန့ၣ်ခါ. ယကသံကွၢ်ကဒီးနီၣ်သိ

မုၢ်ဖိလီၤ. မၤထီၣ်ဝဲလၢထီၣ်တၢ်နီၣ်အံၤ,-

ကြူၤနီၣ်, ကြူၤနီၣ်, ကြူၤနီၣ်

အခုအခါတဘၣ်မး,
လီၤမိၢ်ဖျးသူထီၣ်ကံၣ်တြး,
အခုအခါတဘၣ်မိၢ်,
လီၤမိၢ်ဖျးသူထီၣ်ကံၣ်ကီး,
လီၤမိၢ်ဖျးသူထီၣ်ကံၣ်ကီး,
လီၤမိၢ်ဖျးသူဘၣ်မုၢ်လီၤ,

လီၤမိၢ်ဖျးသူထီၣ်ကံၣ်တြး,
လီၤမိၢ်ဖျးသူဘၣ်မတၤ,
လီၤမိၢ်ဖျးသူဘၣ်မတၤ,
သိမုၢ်ဖိစံးဘၣ်က့ၤယၤ,
လီၤမိၢ်ဖျးသူဘၣ်မုၢ်လီၤ,
သိမုၢ်ဖိစံးဘၣ်ယၤမိၢ်.

နီၢ်တခါမိၢ်ခါမိၢ်ခါ

နီၢ်သိမုၢ်ဖိစံးဆၢလၢထီၣ်-တယုၤ,- ခြၢၤဝဲၤ, ခြၢၤဝဲၤ, ခြၢၤဝဲၤ

လီၤမိၢ်ဖျးသူထီၣ်ကံၣ်တြး,
အံၣ်မၤဟဲက့ၤကပီၤကျိၤ,
လီၤမိၢ်ဖျးသူထီၣ်ကံၣ်ကီး,
အံၣ်မၤဟဲက့ၤလၢကပီၤ,

နီၢ်အံၣ်မၤဒိၣ်တၢ်ဂ့ၤမး,
ဟးထီၣ်ဟးလီၤထီၣ်ကံၣ်တြး,
နီၢ်အံၣ်မၤဒိၣ်တၢ်ဂ့ၤမိၢ်,
ဟးထီၣ်ဟးလီၤထီၣ်ကံၣ်ကီး.

စိတခါမိၢ်ခါမိၢ်ခါ

ထီၣ်ပျီၤဖိဆိကမိၢ်လၢအသး, “ပိၣ်မုၢ်တကၤဟးထီၣ်ဟးလီၤဒီးထီၣ်ကံၣ်ကွၢ်လီၤထီၣ်ကံၣ်ကီး, လီၤလၢမူခိၣ်ကွၢ်လီၤထီၣ်လီၤသဲလီၤဖျးတၢ်ဒုမုၢ်ကတုၤဆဲးဒိၣ်လဲၣ်. မ့ၢ်အမၤအသးတဘးလဲၣ်, မိၢ်ထံၣ်ဘၣ်ယသးတဘီၣ်ကီးလီၤ. ယကမၤနီၢ်သိမုၢ်ဖိလဲၤကီးန့ၢ်ယၤတဘီၣ်လီၤ. ယကဒုးနဲၣ်ယကံၢ်ယဘၢယတၢ်သးဒုးဒီးကကွၢ်ဝဲဒီးကဘၣ်ကီးဝဲအသးလီၤ.” အဃိအဝဲမၤအိၣ်နီၢ်သိမုၢ်ဖိလၢထီၣ်တၢ်နီၣ်အံၤလီၤ.-

အခုအခါကဘၣ်မး,
အခါဘၣ်ပှၤကထီၣ်မး,
အခုအခါဘၣ်တုၢ်မိၢ်,
အခါဘၣ်ပှၤကထီၣ်လီၤ,
အခါဘၣ်ပှၤကထီၣ်မး,
နီၢ်အံၣ်မၤလဲၤကီးန့ၢ်ယၤ,

အခါဘၣ်ပှၤကထီၣ်လီၤ,
နီၢ်အံၣ်မၤလဲၤကီးန့ၢ်အီၤ,
နီၢ်အံၣ်မၤလဲၤကီးန့ၢ်ယၤ,
ထီၣ်ပျီၤသးတံးကပုးမး,
နီၢ်အံၣ်မၤလဲၤကီးန့ၢ်အီၤ,
ထီၣ်ပျီၤသးတံးကပုးလီၤ.

သိမုၢ်ဖိမိၢ်ဖိမိၢ်ဖိ

နီၣ်သိမုၣ်ဖိတခိၣ်ထီၣ်ပျီၤဖိမၤအိၤအသိးမုၢ်ဆၣ်ထီၣ်လဲၤဝဲဆူၣ်နီၣ်အံၣ်မၤ
အဟံၣ်လီၤ. လဲၤဝဲတုၤဝဲအဟံၣ်ကိၣ်ဒုးကိးစိဝဲ, “အိ, ခွါမုၣ်, မဆါအံၤပကထီၣ်
ခုး, မုၢ်နကလဲၤယုၢ်လဲၤဟးကွၢ်ကိၣ်ဒုးတၢ်စ့ၢ်စါ.” နီၣ်အံၣ်မၤစံးဆၢကွၢ်နီၣ်သိမုၣ်
ဖိ, “ခွါမုၣ်ဧ, ယလဲၤဒီးနသိးတသ့ဘၣ်, ယဲယရဲးတၢ်ပီၤလံ. ယလဲၤလၢမုၣ်ကနီၤ
ဖိၣ်သၣ်ခွါအဆူးအကျါတသ့လၢၤဘၣ်. နဲနမုၣ်သဘျ့လဲၤဒၣ်နဲလီၤ, ခွါမုၣ်ဧ.”
ဒီးနီၣ်သိမုၣ်ဖိကွၢ်ကွၢ်ဝဲဆူၣ်အဟံၣ်ကတၢ်တၢ်ထီၣ်အသးဒီးအသကိးမုၢ်သၢဆံ
ဂၤ, တဆ့ထီၣ်အကုဖျဲၣ်ဂၤဒုၣ်ဂၤဒုၣ်လဲၤဆူၣ်လၢအကဘျဲၣ်ဘုအဂီၢ်လီၤ. မ့မ့ပိာ်
ခွါတဖၣ်လဲၤဟံၣ်လၢညါဒ်သိးကထီၣ်ခုးလဲၤကျိၣ်ဟံၣ်ဘိလီၤ. အဝဲသ့ၣ်ကျိၣ်ဟံၣ်ဘိ
ဒီးအိၣ်ခိးပိာ်မုၣ်လၢအကဘျဲၣ်ဘုဆူၣ်ပူၤအဂီၢ်လီၤ. အဝဲသ့ၣ်စူးရဲအိၣ်ဝဲလၢတၢ်
လှၢ်ခိၣ်ထဲပိာ်ခွါဒီးကွၢ်လီၤတၢ်ဆူၣ်လှၢ်အကပၤလီၤဒီးကွၢ်လီၤပိာ်မုၣ်တဖၣ်ဟဲ
ထီၣ်ဒ်သိးအကထံၣ်ဘၣ်နီၣ်အံၣ်မၤအဂီၢ်လီၤ. ထီၣ်ပျီၤဖိကွၢ်ယုၢ်နီၣ်အံၣ်မၤလၢပိာ်
မုၢ်သၢဆံဂၤအဆူးအကျါန့ၣ်တထံၣ်န့ၣ်ဘၣ်ဝဲဘၣ်. ဒီးထီၣ်ပျီၤဖိဆိကမိၣ်ဝဲလၢအ
သး, “တၢ်လၢနီၣ်အံၣ်မၤအံၤအနီၣ်ဆံးအယိပလံာ်အသးလၢအဂီၢ်မိၣ်အကျါ, အ
ဂီၢ်မိၣ်အကဆူးကတၢ်သ့ဒီးယတထံၣ်ဘၣ်. မ့မ့တုၤယဒုးနဲၣ်ယတၢ်သးဒုတ
ဘျီဒုကနံၤထီၣ်ဝဲဟံးဒီးယကထံၣ်အိၤအခါဖဲန့ၣ်လီၤ. ခဲအံၤယကဘၣ်ထီၣ်ခုး
လီၤ. ယကဒုးနဲၣ်ယတၢ်သးဒုလီၤ.” ထီၣ်ပျီၤဖိကဒုးနဲၣ်အတၢ်သးဒုအဂီၢ်မၤဝဲလၢ
ထါတနၢ်အပူၤဒ်အံၤ,-

ကြူၤနၤ, ကြူၤနၤ, ကြူၤနၤ

ခွါသၢဆံအခိၣ်မုၢ်ယၤ,
စုနွံယံၤယခိၣ်နွံထါ,
ခွါသၢဆံအခိၣ်ယၤဖီၤ,
နွံယံၤနွံထါစုဒီးခိၣ်,
စုနွံယံၤယခိၣ်နွံထါ,
ဆူၣ်ဒ်ကဆိတၢ်အဖါ,
ဆူၣ်ဒ်ကဆိတၢ်အဖါ,
ဖျဲၣ်ဒ်ခွါမုၢ်မိၤယၤ,

ဖျဲၣ်ဒ်ခွါမုၢ်မိၤယၤ,
မုၢ်ဘိသၢဆံယထီၣ်မး,
စုခံခိမုၢ်ဘိခံဘိ,
ကိာ်ပူၤနီၣ်မုၢ်ဘိတဘိ,
စုဒီးခိၣ်ဆဲးခွဲးဆဲးခွဲး,
မတၢ်မုၣ်ကဘျဲၣ်ယၤလဲၣ်, ကဘျဲၣ်ယၤလဲၣ်
ဆဲးခွဲးဆဲးခွဲးစုဒီးခိၣ်,
မတၢ်မုၣ်ကဘျဲၣ်ယၤလီၣ်, ကဘျဲၣ်ယၤလီၣ်.

မုၢ်ကနီၤသၢဆံအခိၣ်နီၣ်သိမုၣ်ဖိတခိၣ်တတၢ်စၢ်အသးဘၣ်, ဟံးထီၣ်အ

ကုဖျၢၣ်ဝံၤဘျးတဆုလီၤဝဲယၢ်ခိဘျၣ်ထီၣ်ပျီၤဖီလီၤ. မၤဆၢဝဲလၢထါတယုၤန့ၣ်လီၤ.-

၂၅၁၆၁, ၂၅၁၆၁, ၂၅၁၆၁

မုၢ်သၢဆံအခိၣ်မုၢ်ယၢ,
လၢၣ်လီၤဆၢၣ်လၢသ့ၣ်ခၢ်လၢ်,
ဆုဘုတတြးသ့ၣ်ခၢ်လၢ်,
ဆုဘုတတြးသ့ၣ်လၢ်ဝး,
ဆုဘုတတြးသ့ၣ်လၢ်ဝး,
ဘုဝါဆဲးဖျိဆၢၣ်ချၢမး,
ဆုဘုတတြးသ့ၣ်လၢ်လီၤ,
ဘုဝါဆဲးဖျိဆၢၣ်ချၢမး,

ဘုဝါဆဲးဖျိဆၢၣ်ချၢမး,
ဖီမုၢ်နၢ်မူဟီၣ်သံၣ်နၢ်,
ဘုဝါဆဲးဖျိဆၢၣ်ချၢမး,
ဖီမုၢ်နၢ်မူဟီၣ်ကဝီၤ,
မုၢ်ဘိသၢဘိထီၣ်ဆဲးခွဲး,
ယၢသိမုၢ်ဖီဘျၣ်ဖြးဖြး,
မုၢ်ဘိသၢဘိထီၣ်လီၤစိုး,
ယၢသိမုၢ်ဖီဘျၣ်စိုးစိုး.

တုၤန့ၣ်တဘျီထီၣ်ပျီၤဖီဒီးနီၣ်သိမုၢ်ဖီဒီးအသကိးမုၢ်မုၢ်ခွါခွါထီၣ်အခုး
ဘျၣ်ခုးဝံၤဝဲဒၣ်လီၤ. ထီၣ်ပျီၤဖီမုၢ်ပိၣ်ခွါတကၤလၢအမိၢ်အပၢ်အဲၣ်တီၣ်န့ၣ်အိၣ်ဒီးနီၣ်သိမုၢ်
ဖီလီၤ. အဝဲသ့ၣ်အိၣ်ယံးအိၣ်ယီၣ်ဝံၤလံးဒီးမၤနီၣ်သိမုၢ်ဖီအိၣ်လၢ်အိၣ်ဒီးအိၣ်လၢ်ဝဲ
လီၤ. ထီၣ်ပျီၤဖီန့ၣ်အမိၢ်အပၢ်မၤအလဲၤမၤလိတၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့ၣ်လၢကဆိတံၢ်ဒီးအ
ကံၢ်အဘါဆူၣ်ထဲကဆိတံၢ်တဖၣ်လီၤ. နီၣ်သိမုၢ်ဖီစွဲၣ်ကိးအမိၢ်အပၢ်မၤအလဲၤမၤလိအ
သးလၢတၢ်အူလီၤ. သ့မးစွဲၣ်ကိးလီၤ. တုၤအဝဲခံၣ်ကွၢ်တုၤဒီးဒီးအမိၢ်အပၢ်ခံၣ်
အၢၣ်လီၤလိာ်အသး, အိၣ်ယံးအိၣ်ယီၣ်ဒီးသ့ၣ်မုၢ်န့ၣ်မုၢ်သိအသိးကတုၤကဖျိဝဲ
လီၤ. ဘၣ်ဆၢၣ်ဒီးတုၤနီၣ်အံၣ်မၤလဲၤမၤလိတၢ်ဟဲကွၢ်တုၤဟံၣ်သတးဒီးထီၣ်ပျီၤဖီန့ၣ်
ဟူၣ်နီၣ်အံၣ်မၤန့ၣ်ဒိၣ်တၢ်ဂ့ၤမးဒီးအသးအိၣ်န့ၣ်ဝဲနီၣ်အံၣ်မၤလီၤ. အမိၢ်အပၢ်ကအိၣ်
ကွၢ်အမူးဒီးနီၣ်သိမုၢ်ဖီန့ၣ်တဘၣ်လၢအသးဘၣ်. မုၢ်ဆုၣ်ထီၣ်ကဒီးတန့ၣ်လဲၤလီၤ
ညီဝဲဆူၣ်နီၣ်အံၣ်မၤအအိၣ်ဒီးတန့ၣ်တဆိလီၤ. လဲၤဝဲတုၤဒီးနီၣ်အံၣ်မၤအပၢ်န့ၣ်ဘၣ်
လၢအဘျၢၣ်ဆါထံၣ်ယီၤထီၣ်ပျီၤဖီဒီးကိးထီၣ်အိၣ်ဆူၣ်ဟံၣ်ပူၤဒီးသံကွၢ်အိၣ်, “ဖိခိၣ်ဧ,
မုၢ်နကလဲၤဆူလဲၣ်ခိလဲၣ်.” အတၢ်စံးဆၢအိၣ်, “ဖါတၢ်ဧ, ဟဲအိၣ်သကိးမုၢ်ကနီၤ
သၢၣ်.” ဖါတၢ်တခိၣ်ဆၢ, “မုၢ်ကနီၤအိၣ်ဝဲသၢၣ်, ဟဲအိၣ်သကိးမိၣ်.”

တုၤန့ၣ်တစုထီၣ်ပျီၤဖီလဲၤထီၣ်ဆူၣ်ဟံၣ်ပူၤတဲတၢ်ဒီးနီၣ်အံၣ်မၤအပၢ်အဖၤ
မုၢ်ကွၢ်ထီၣ်တၢ်ဆူတကံၢ်ခိၣ်ထံၣ်နီၣ်အံၣ်မၤအတန့ၣ်န့ၣ်ဒီး, သံကွၢ်ဝဲလီၤ. အံၣ်မၤ
ပၢ်တဲဆၢအိၣ်လၢ, တန့ၣ်န့ၣ်မုၢ်နီၣ်အံၣ်မၤအတန့ၣ်လီၤ. ထီၣ်ပျီၤဖီသံကွၢ်ကဒီးအိၣ်,

“နဒုတနၢ်သုစၢ်ကိးဒါ.” အံၣ်မၤပၤဖဲဆၢ, “ယဒုတသုဘၣ်, ပှၤဖိဒံသုၣ်လၢအ
ဟဲအိၣ်သကိးယၤတဖၣ်လၢအဒုသုန့ၣ်ယမၤအဒုန့ၣ်ယၤလီၤ. နဲနဒုသုစၢ်ကိးဒါ.
နဒုမ့ၢ်သုဒီးဒုကွၢ်ကွၢ်မိၣ်.” ထီပျီဖိထုးလီၤတနၢ်န့ၣ်ဒီးဝံၣ်ထီၣ်ဒီးသုးကွၢ်ဝဲအပျံ
ဝံၣ်ဆိကမိၣ်ဝဲလၢအဘၣ်လံးဒီးဒုကွၢ်ဝဲတနၢ်န့ၣ်သီၣ်,-

ကြူၤနၤ, ကြူၤနၤ, ကြူၤတံတူး, ကြူၤနံၣ်ကြူၤတံတူး.
အတၢ်တဘၣ်ဒီးဘၣ်, ဝံၣ်ထီၣ်သုးလီၤကဒီးဝဲဝံၣ်ဒီးဒုထီၣ်ကဒီးဝဲအတၢ်သီၣ်-

ကြူၤနၤ, ကြူၤတံ, ကြူၤတူး.
တနၢ်န့ၣ်ဝံၣ်ထီၣ်ဝံၣ်လီၤသုးထီၣ်သုးလီၤဝဲတပူၤဘၣ်တပူၤတသုလၢဘၣ်ဒီးအမဲာ်
ဆုးဟံထီၣ်က့ၤဝဲလၢအလီၤကစုဒုဝံၣ်ဒီးဟံးထီၣ်ဒုက့ၤဝဲအတနၢ်လၢအဟဲစိၣ်ဝဲန့ၣ်
လီၤ. အဝဲအုၣ်ထီၣ်ထါဒီးဒုဝဲဒုၣ်,-

ကြူၤနၤ, ကြူၤနၤ, ကြူၤနၤ
တနၢ်ကံၣ်လၢထီၣ်ဘျၢၣ်ဘျဲ,
တနၢ်မတၤအဝဲလဲၣ်,
တနၢ်ကံၣ်လၢထီၣ်ဘျၢၣ်ဂီၤ,
တနၢ်မတၤအဝဲလီၣ်. ကြူၤနၤနီၤနီၤနီၤနီၤ
နီၤအံၣ်မၤအိၣ်လၢဒၤပူၤဟံးထီၣ်တယုၤဒီးဒုဝဲ,-

ခြံၤဝဲ, ခြံၤဝဲ, ခြံၤဝဲ
တနၢ်ကံၣ်လၢထီၣ်ဘျၢၣ်ဘျဲ,
တနၢ်အံၣ်မိလ့အဝဲ,
တနၢ်ကံၣ်လၢထီၣ်ဘျၢၣ်ဂီၤ,
တနၢ်အံၣ်မိလ့ဝဲလီၤ. စိတခွါခီၣ်ခွါခီၣ်
ထီပျီဖိဟံးထီၣ်တနၢ်ဒီးဒုကဒီးဝဲ,-

ကြူၤနၤ, ကြူၤနၤ, ကြူၤနၤ
တနၢ်ကံၣ်လၢထီၣ်ကံၣ်ဂီၤ,
တနၢ်ထီပျီဖိဝဲလီၤ,
တနၢ်ကံၣ်လၢထီၣ်ကံၣ်ဘျဲ,
တနၢ်ထီပျီဖိအဝဲ. နီၤတခွါခီၣ်ခွါခီၣ်ခွါ

တၢ်တဲမုၢ်နၢ်ဘၣ်ဃးတၢ်အဲၣ်တၢ်ကွံၤတဖၣ်

နီၢ်အံၣ်မၤမၤထီၣ်ထါ-တယုၤ,-

၁ြၢၤၤ, ၁ြၢၤၤ, ၁ြၢၤၤ

တနၢ်နစံးလၢနတၢ်,

နသုးတဘၣ်ဒုတဘၣ်,

တနၢ်နစံးလၢနဝဲ,

နဒုနသုးတဘၣ်လဲၣ်. စိတခွါဇိၣ်ခွါဇိၣ်ခွါ

ထီၣ်ပျီၤဖိဟံးထီၣ်တနၢ်ဒီးဒုထီၣ်ဝဲ,-

ကြူၤနၢ်, ကြူၤနၢ်, ကြူၤနၢ်

ဟဲတုၤဟဲအိၣ်သကိးနၢ်,

ဟဲထီၣ်နဲၣ်နမဲၣ်နသး,

ဟဲတုၤဟဲအိၣ်သကိးဖိ,

ဟဲထီၣ်လီၣ်ပျီၤနသးမိၣ်. နီၢ်တခွါဇိၣ်ခွါဇိၣ်ခွါ

နီၢ်အံၣ်မၤမၤထီၣ်ထါ-တယုၤ,-

၁ြၢၤၤ, ၁ြၢၤၤ, ၁ြၢၤၤ

နီၢ်အံၣ်မၤရံးတၢ်ပိၤမး,

တဟဲထီၣ်နဲၣ်အသးဘၣ်,

နီၢ်အံၣ်မၤနီၢ်ရံးတၢ်ပိၤ,

ဟဲထီၣ်နဲၣ်သးတသ့ဇိၣ်. စိတခွါဇိၣ်ခွါဇိၣ်ခွါ

ထီၣ်ပျီၤဖိမၤထီၣ်ထါ-တနၢ်,-

ကြူၤနၢ်, ကြူၤနၢ်, ကြူၤနၢ်

သဘျုၣ်ဒီးသဲးသၣ်အိၣ်ဂီၤ,

နီၢ်အံၣ်မၤဟဲထီၣ်အိၣ်စိ,

သဘျုၣ်ဒီးသဲးသၣ်အိၣ်အါ,

နီၢ်အံၣ်မၤဟဲထီၣ်အိၣ်ယၤ. နီၢ်တခွါဇိၣ်ခွါဇိၣ်ခွါ

နီၢ်အံၣ်မၤမၤထီၣ်ထါ-တယုၤ,-

၁ြၢၤၤ, ၁ြၢၤၤ, ၁ြၢၤၤ

သဘျုၣ်ဒီးသဲးသၣ်အိၣ်ဂီၤ,

အံၣ်မိလုတမ့ၢ်မိၤစိ၊
သဘျုၣ်ဒီးသဲးသၢ်အိၣ်အါ၊
အံၣ်မိလုတမ့ၢ်မိၤန့ၤ စိတခွါဇိၣ်ခွါ
ထီၣ်ပျီၤဖိမၤထီၣ်ကဒီးထီၣ်တနၢ်
ကြူၤန့ၤ၊ ကြူၤန့ၤ၊ ကြူၤန့ၤ
မုၢ်အံၣ်မၤတနဲၣ်အသး၊
အံၣ်ကွၢ်ယၤထဲလုၢ်ထဲထီၣ်၊
အံၣ်မၤတနဲၣ်အသးဇိၣ်၊
ထဲလုၢ်ထဲထီၣ်အံၣ်ယၤမိၣ်. နီၢ်တခွါဇိၣ်ခွါဇိၣ်ခွါ

နီၢ်အံၣ်မၤမၤဆၢလၢထီၣ်တယုၤ၊-
တြဲၤ၊ ခြဲၤ၊ ခြဲၤ၊
နီၢ်အံၣ်မၤရံးတိၢ်ပိၤမး၊
ထဲလုၢ်ထဲထီၣ်တအဲၣ်န့ၤ၊
နီၢ်အံၣ်မၤနီၢ်ရံးတိၢ်ပိၤ၊
ထဲလုၢ်ထဲထီၣ်တအဲၣ်စိ. စိတခွါဇိၣ်ခွါဇိၣ်ခွါ

ထီၣ်ပျီၤဖိမၤထီၣ်ကဒီးလၢထီၣ်တနၢ်၊-
ကြူၤန့ၤ၊ ကြူၤန့ၤ၊ ကြူၤန့ၤ
ထိးခိးညၣ်လၢထံလီၤသံး၊
ယခိးမိၤန့ၤတၢ်လီၤသံး၊
ထံလီၤသံးထိးခိးညၣ်မး၊
တၢ်လီၤသံးယခိးပိၤန့ၤ. နီၢ်တခွါဇိၣ်ခွါဇိၣ်ခွါ

ထီၣ်ပျီၤဖိမၤအိၣ်သကိးနီၢ်အံၣ်မၤဒီးတထံၣ်ဘၣ်နီၢ်အံၣ်မၤအမဲၣ်
ဘၣ်. နီၢ်အံၣ်မၤတဟဲထီၣ်နဲၣ်အသးလၢအိၣ်ဘၣ်. နီၢ်အံၣ်မၤအိၣ်လၢဒၢပူၤအမိၢ်
တဟံၣ်ဖျါလၢခိၣ်တစုၣ်တဘျီဘၣ်. မ့ၢ်လၢအအိၣ်ဒီးအတၢ်အဲၣ်တိၣ်ဒီးအံၣ်မိလုအယီ
လီၤ. ထီၣ်ပျီၤဖိမၤအမဲၣ်ဆုးအသးဒိၣ်ထီၣ်ဒီးက့ၤယူၤလီၤယီၤကြီၤကြီၤဒီးအသးတမုၢ်
ဘၣ်. အဝဲက့ၤတုၤလဲၤပူၤန့ၢ်ထးမၤဒီးမၤပုၤဟံၣ်န့ၢ်အိၣ်ဘီဒီးနးလၢအကကူၣ်သံအံၣ်
မိလုအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. အဘိကနၣ်တခီခီနီၢ်ယၢ်လၢ်ဒီးအဘိတခီထဲတကွံၤဖူလီၤ.

တၢ်တဲမုၢ်နၢ်ဘၣ်ဃးတၢ်အဲၣ်တၢ်ကွံတဖၣ်

တုၤန့ၤတဘျီနီၢ်သိမုၢ်ဖိသံကွၢ်အတၢ်လၢထါတယုၤဒ်အံၤ,-

၂၁၂, ၂၁၂, ၂၁၂

လဲၤအိၣ်သကိးအံၣ်မၤမး,

နီၢ်အံၣ်မၤမ့ၢ်အဲၣ်န့ၤခါ,

နီၢ်အံၣ်မၤလဲၤအိၣ်သကိး,

နီၢ်အံၣ်မၤဘၣ်အဲၣ်န့ၤကိး. စိတခါမိၢ်ခါမိၢ်ခါ

ထီၣ်ပျီၤဖိတုၤအနၢ်ဟူၣ်နီၢ်သိမုၢ်ဖိအတၢ်သံကွၢ်ဒီးကတိၤထီၣ်ဖျးတၢ်လၢအထးခိၣ်စံး
ဝဲ, “ယဲသဲမုၢ်န့ၣ်ဆိကမိၣ်ဝဲလၢယကအဲၣ်အီၤလီၤကါန့ၣ်. ဘၣ်ဆၣ်တၢ်တုၤမုၢ်
ကနီၤသၢဆံအိၣ်သံကွၢ်တၢ်ဒီးယတစံးဆၢဘၣ်ဒီးယအိၣ်တသ့ဘၣ်တပၤဘၣ်.
ယဟ်လီၤတၢ်အသ့ၣ်တဂ့ၤဘၣ်. ယကဘၣ်စံးဘၣ်ကဒါက့ၤအီၤလီၤ.” မၤဝဲလၢ
ထါတနၢ်,-

၂၁၂, ၂၁၂, ၂၁၂

လဲၤအိၣ်သကိးအံၣ်မၤမး,

ဘူးလၢအံၣ်မၤကအဲၣ်ယၤ,

နီၢ်အံၣ်မၤလဲၤအိၣ်သကိး,

ဘူးလၢအံၣ်မၤကအဲၣ်စိ. နီၢ်တခါမိၢ်ခါမိၢ်ခါ

နီၢ်သိမုၢ်ဖိသံကွၢ်ကဒီးလၢထါ-တယုၤ,-

၂၁၂, ၂၁၂, ၂၁၂

နီၢ်အံၣ်မၤအကလုာ်တိ,

ညီကၣ်ညီကံးအဲၣ်ပြၣ်လီၣ်,

နီၢ်အံၣ်မၤအကလုာ်ရၤ,

ညီကၣ်ညီကံးအဲၣ်ပြၣ်န့ၤ. စိတခါမိၢ်ခါမိၢ်ခါ

ထီၣ်ပျီၤဖိအသးအ့ၣ်ကတိၤထီၣ်တၢ်ဒီးစံးဝဲ, “ယဲသဲမုၢ်တဂၤန့ၣ်ကတိၤမဲာ်ဆုးယၤ
တလီၢ်လီၢ်တလီၢ်လီၢ်ဆိကမိၣ်ဝဲလၢယကအဲၣ်အီၤလီၤကါန့ၣ်.” ဒီးထီၣ်ပျီၤဖိစံးဆၢ
က့ၤအီၤလၢထါတနၢ်,-

၂၁၂, ၂၁၂, ၂၁၂

ထီၣ်ခိးညၣ်လၢထံလီၤသံး,

ယကခိးအိၤတၢ်လီၤယံး၊

ထံလီၤသံးထီၣ်ခိးညၣ်မး၊

တၢ်လီၤယံးယခိးအိၤမး။ နီၢ်တခါခါခါခါခါ

ထီၣ်ပျီၤဖိအသးတမံအသးတမုၢ်ဘၣ်လၢနီၢ်အံၣ်မၤတအဲၣ်အိၤဘၣ်အယိမၤကဒီး
တလီၢ်လဲၤတလီၢ်န့ၢ်အိၤဒီးပျဲလီၤတလီၢ်ယိကၢ်နွံဘိဘၣ်ဆၣ်နီၢ်အံၣ်မၤတအဲၣ်အိၤ
ဘၣ်။ ဒီးနီၢ်သိမုၢ်ဖိသံကွၢ်ကဒီးအိၤလၢထါတယုၤဒ်အဖီလၢအသးလီၤ။—

တြဲၤ၊ တြဲၤ၊ တြဲၤ

ထီၣ်ပျီၤပျဲလီၤတလီၢ်ပၢ်၊

နီၢ်အံၣ်မၤတအဲၣ်န့ၢ်စၢ်၊

ထီၣ်ပျီၤပျဲလီၤတလီၢ်ခါ၊

နီၢ်အံၣ်မၤဘၣ်အဲၣ်န့ၢ်ကိး။ ထီၣ်ပျီၤဖိခါဖိခါဖိ

“နီၢ်အံၣ်မၤတဂၤအံၤဖိၣ်၊ ယကူၣ်တမံခါခါတန့ၢ်၊ ယကူၣ်တဂၤခါခါယတထံၣ်ဘၣ်။
ဒီးနီၢ်သိမုၢ်ဖိတခါခါသံကွၢ်စးယၤခဲအံၤခဲအံၤမၤယတဘၣ်စံးဘၣ်အိၤလၢမုၢ်နီၢ်အံၣ်
မၤတအဲၣ်ယၤခါ၊ တအဲၣ်ယၤအဂ့ၢ်ကဒီး၊ မ့ၢ်ယကစံးဆၢဘၣ်အိၤဒ်လဲၣ်။ ယမ့ၢ်စံး
လၢအအဲၣ်ယၤဒီးတအဲၣ်ယၤ၊ ယမ့ၢ်စံးလၢအတအဲၣ်ယၤဘၣ်၊ ယမ့ၢ်ကဒီးလၢဖိၣ်
သၣ်ခါသၢဆံအခိၣ်၊ ယမဲၣ်ဆုးလီၤ။ ယမ့ၢ်တစံးဘၣ်က့ၤအိၤဘၣ်ဒီးအဝဲမ့ၢ်လၢမုၢ်
ကနီၤသၢဆံအခိၣ်ယဟ်လီၤတၢ်အသ့ၣ်တဂ့ၤတကြးဘၣ်။ ဘၣ်ဆၣ်ဒီးယက
ဘၣ်စံးဘၣ်အိၤသပျံၣ်ကတၢ်လီၤ။”

တြဲၤန့ၢ်၊ တြဲၤန့ၢ်၊ တြဲၤန့ၢ်

ထီၣ်ပျီၤပျဲလီၤစိတလီၢ်၊

ဘူးလၢအံၣ်မၤကအဲၣ်စိ၊

ထီၣ်ပျီၤပျဲလီၤတလီၢ်ပၢ်၊

ဘူးလၢအံၣ်မၤကဘၣ်သး။ သိမုၢ်ဖိခါဖိခါဖိ

နီၢ်သိမုၢ်ဖိသံကွၢ်ကဒီးလၢထါ—တယုၤ၊—

တြဲၤ၊ တြဲၤ၊ တြဲၤ

နီၢ်အံၣ်မၤအကလုာ်တိ၊

ညီကၣ်ညီကံးအဲၣ်ပြၣ်စိ၊

နီၢ်အံၣ်မၤအကလုာ်ရၤ၊
ညီကၣ်ညီကံးအံၣ်ပြၣ်နၤ၊
နီၢ်အံၣ်မၤမွၢ်တအံၣ်နၤ၊
ဟဲလၢအံၤမၤကွၢ်ဒီးယၤ၊
နီၢ်အံၣ်မၤမွၢ်တအံၣ်စိ၊
ဟဲကွၢ်လၢအံၤအံၣ်ယၤမိၣ်. စိတခွါစီၤခွါစီၤခွါ

အခိၣ် ယၢ်.

တၢ်မၤအသးဖဲအဆၢကတီၢ်အံၤန့ၣ်အံၣ်မိလုလဲၤမၤလိတၢ်ဟဲကွၢ်တုၤလံ. ဒီးအံၣ်မိလုအပၢ်ကွၢ်အသုၣ်ဖိကံးဖိဘိလီၤညွံးလီၤဘဲစ့ၣ်လဲၣ်. တၢ်မၤအသးလၢအဖဲၣ်နီၢ်အံၣ်မၤအဂီၢ်လဲၣ်အိၣ်ထီၣ်ဝဲလၢအသးကံးပူၤဒီးသ့ၣ်ကိၢ်သးဂီၤနးနးကလဲၣ်ဒီးစံးဘၣ်အဖိခွါအံၣ်မိလု, “ဖိခွါစၢ, လၢသီန့ၣ်နပၢ်ဘၣ်တိဘၣ်တဲာ်လိာ်အသးဒီးနီၢ်အံၣ်မၤအပၢ်သတးဒီးပအၢၣ်လီၤအီၤလီၤလိာ်ပသးလၢပကဒီဒိၣ်လီၤ. ဒီးလၢနနီၢ်ဆံးနဂီၤကွၢ်လုအခါယကံးယုာ်နစုဒီးနီၢ်အံၣ်မၤလီၤ. ခဲအံၤတၢ်ကိတၢ်ခဲအိၣ်ထီၣ်တမံၤမံၤစါ. ယတထံၣ်စိကွၢ်ဖျါဘၣ်, ဒီးတၢ်ဒုးသ့ၣ်ညါယၤလၢယသ့ၣ်ဖိကံးဖိဘိတဖၣ်လီၤညွံးလီၤဘဲသတးဒီးယဆိကမိၣ်နတၢ်အံၣ်တိကဘၣ်ကိၢ်ဘၣ်ဂီၤတမံၤမံၤလီၤ. ကတဲာ်ကတီၢ်ထီၣ်နသးဒီးလဲၤကိးကွၢ်အီၤတကွၢ်. ခဲကနံၣ်အံၤနလဲၤမၤလိတၢ်ဝံၤနဟဲကွၢ်တုၤလံ, ဒီးအဆၢကတီၢ်ဘၣ်စ့ၢ်ကိးလံလၢနကအိၣ်ဒီးနဒးနလီၤလီၤ.” ဒီးအံၣ်မိလုအပၢ်တဲအီၤန့ၣ်ဝံၤကတဲာ်ကတီၢ်ထီၣ်အသးပံးထီၣ်အထၢၣ်အယၢ်, အချံၣ်အပျီၤအလၢတဖၣ်ဒီးကျူထီၣ်အနးဒီးလဲၤဝဲဆူနီၢ်အံၣ်မၤအအိၣ်လီၤ. တချုးစံၣ်လီၤလဲၤတၢ်ဒီးဘၣ်န့ၣ်အပၢ်စံးဘၣ်အီၤ, “ဖိခွါစၢ, နကလဲၤတၢ်ဆူကျဲဆူးကပိၤလီၤလၢမံၤသိၣ်ပုၤလၢအပူၤန့ၣ်အိၣ်ဒီးတၢ်ပလီၢ်သ့ၣ်ပလီၢ်သး, တၢ်သ့ၣ်သဒ့ၣ်သးသဒ့ၣ်ဒီးလဲၤကွၢ်လဲၤကွၢ်တကွၢ်.” အံၣ်မိလုလဲၤတၢ်လၢပုၤမုၢ်ကနၢ်အပူၤအိၣ်ဒီးတၢ်ပလီၢ်ပဒီလုၤတုၤလုၤတီၤလီၤ. လဲၤလဲၤဝဲတုၤလၢဒီးတကါအဝုၢ်တဝုၢ်ထံၣ်လိာ်အသးဒီးဒီးတကါတဒုအတၢ်သါကအိၣ်အီၤဒီးစံးဝဲဒၣ်,-

တၢ်နၢလၢခုသီပုၤသီ,
တၢ်တတြိာ်မဲတတြိာ်ခီ,

စကအိၣ်မုၢ်စၣ်နၤတမိ.

ဒီးဒီးတကါလဲၤယီၤဆူအအိၣ်ဒ်သီးအကစၢ်န့ၢ်အီၤလီၤ. အံၣ်မိလုတခီတပျၢဒီးတ
ကါဘၣ်ဒီးစံးဆာဝဲ,-

နအိၣ်လၢပှၢ်မုၢ်အပူၤ,
အိၣ်နိးပှၢ်ကျဲပှၢ်ကပူၤ,
နတဘုးယချံၣ်ခိၣ်ထိး,
နတဘုးယပျၢ်ခိၣ်ထိး.

အံၣ်မိလုဖျၢ်ထီၣ်အချံၣ်ဒီးဒီးတကါတဘျီယီၤဒီးတကါသံဝဲဒၣ်လီၤ. ဒီးတကါဟဲ
ယီၤကဒီးတဒုဒီးသံကွံာ်ဝဲပွဲၤထီၣ်လၢနွံဒုတဒုလၢခံကတၢ်တဒုအံၤမးလီၤပျၢ်လီၤ
ဖုးဒီးမုၢ်ဒီးတကါတူၢ်မဲၢ်အိၣ်ကတၢ်အဒုကတၢ်တဒုဟဲထီၣ်တဘျီယီၤမုၢ်မဲၢ်လီၤ
ကဒုမးတကပၤ, အခိၣ်တရုန့ၢ်တရီး, အဆူၣ်ထီၣ်ဘၣ်တပျၢ်, အမဲလီၤစူၣ်လီၤစဲၤ
သၢကအိၣ်အီၤလံးထီၣ်အမဲလဲၤယီၤဆူအအိၣ်ဒီးအကလုာ်ဒိၣ်ကထီၣ်သ့ၤယၤထီၣ်
အစုသၢကစၢ်ယီၤအံၣ်မိလုန့ၢ်ဒီးအံၣ်မိလုဖျၢ်ထီၣ်အချံၣ်, ခးဝဲတဘီအတၢ်တလီၤ
ယံၤဘၣ်. တဘျီအံၤတၢ်ကိလၢအံၣ်မိလုအဂီၢ်လံ. ဒီးတကါတဒုစၢ်လီၤတၢ်ဘူးအ
ကတုၤယီၤ, အိၣ်တုၢ်ထဲကဟ်ခိၣ်သူတဘီလီၤ. အံၣ်မိလုတၢ်ကွံာ်အချံၣ်, ထုး
ထီၣ်အနး, ဝဲတကျၢ်ဒီးတကါတဘျီယီၤအတၢ်တၢ်မးနွံကွၢ်ဒီးသံဝဲလီၤ.

အံၣ်မိလုလဲၤကဒီးဆူညါဘၣ်တိၣ်နိၣ်ကဒီးလၢတၢ်နူတၢ်ယီၤ, ခုယုာ်ကီၤ
ကျဲၣ်နွံဒုလၢအအိၣ်တုၢ်ပှၢ်န့ၢ်လီၤ. တၢ်လီၤဖဲန့ၢ်ပှၢ်လဲၤတကၤအိၣ်ကွံာ်, ခံၤအိၣ်
ကွံာ်ဝဲတုၤဒၣ်လဲၤကျဲတဘီန့ၢ်ပှၢ်လဲၤအခိၣ်လီၤအိၣ်ဟဲက့ၤအခိၣ်လီၤတအိၣ်လၢ
ဘၣ်လီၤ. တုၤအံၣ်မိလုလဲၤတုၤလၢခုယုာ်အပနဲပူၤဒီးခုယုာ်နၤဘၣ်အစိဒီးလူၤထီၣ်
အီၤကညီၤထီၣ်တဘျီယီၤကယၢ်ဆၣ်ဖိကီၢ်ဖိဒီးထီၣ်ဖိလံၣ်ဖိလၢပှၢ်ပူၤတဖၣ်အမဲၢ်
ယၢ်လီၤဒေး, အယီၢ်ကၢ်ယုာ်တသ့ဟးတလဲၤ, ပျၢ်တၢ်ဖုးတၢ်, ပှၢ်ဒိတပှၢ်ညါန့ၢ်ဘျီ
မးပြိးကလၢ်လီၤ. အံၣ်မိလုတခီအသးပွဲၤဂ့ၤမး, အသးန့ၢ်အိၣ်ဒၣ်ကၢ်တပၢ်လီၤ.
လၢတၢ်သူၣ်ဒုသးန့ၢ်အပူၤဟံးထီၣ်အချံၣ်, ခးခုယုာ်လၢအဟဲယုာ်ယီၤဆူအအိၣ်တဒု
လၢအဆူၣ်ဘၣ်မးတပျၢ်, အဖံးတခီတိၣ်မးတစီးကျၢ်ဒိၣ်မးလီၤ. အံၣ်မိလုခးတဘီ
တလီၤယံၤ, ခးခံဘီတလီၤယံၤ, ပျၢ်လဲၤန့ၢ်န့ၢ်ဒၣ်ထဲအဆူၣ်အကျိးဆူညါပျၢ်ဘီ
တန့ၢ်လၢဘၣ်, ဟါမၢ်ကွံာ်ဖဲန့ၢ်လီၤ. ခုယုာ်ဟဲယီၤဘူးထီၣ်လံ, စံၣ်ပှၢ်အံၣ်မိလု

ဒီးဖဲန့ၣ်အခါအံၣ်မိလုတၢ်ကွံအချံၣ်အပျါချ့ဒီးချ့ဒူးထူးထီၣ်အနးဒီးပဲၣ်တကျၢၣ်
ဝဲတဘျီယီၣ်တဲၣ်နွံကူၣ်ဒီးသံဝဲဒၣ်လီၤ. တဘျီအံၣ်မိလုမၤသံကွံတၢ်န့ၣ်တၢ်ယီၤ
လၢအအိၣ်တံၣ်ယၢ်ကျဲန့ၣ်ခဲလၢၣ်သတးဒီးပှၤလဲၤပှၤက့ၤတၢ်လၢကျဲတဘိအံၣ်တ
ဘၣ်ပျံၤဘၣ်ဖူး, တၢ်ဘၣ်ယီၣ်ဘၣ်ဘိတအိၣ်လၢဘၣ်. ဒီးအဝဲလဲၤဘၣ်က့ၤတၢ်မုၢ်
မုၢ်တုၤအတုၤလၢနီၢ်အံၣ်မၤအသဝီတစုလီၤ. န်သိးကတုၤလၢနီၢ်အံၣ်မၤအအိၣ်
အဂီၢ်ဘၣ်ခိဖျိဒီးဝဲသဝီနွံဖျါၣ်ညါန့ၣ်လီၤ. ဘၣ်ဆၣ်ဒီး နီၢ်အံၣ်မၤအိၣ်လၢသဝီဖဲ
လဲၣ်တဖျါၣ်ဖျါၣ်န့ၣ်တသ့ၣ်ညါဝဲဘၣ်. တုၤအလဲၤတုၤလၢသဝီအခိၣ်ထံးတဖျါၣ်အ
ပူၤန့ၣ်မုၢ်ကနီၤတဂၤထီၣ်တၢ်ကြီၤကြီၤထံၣ်ယီၤအီၤဒီးဆိကမိၣ်ဝဲလၢအသးကံၢ်ပူၤ,
“ပိၣ်ခွါတဂၤအံၣ်လၢဂံၢ်လၢနီၢ်ယတထံၣ်မးနီတဘျီလဲၣ်. ကမုၢ်မးပှၤလၢထံတခီ
ကီၢ်တဘျီလီၤ.” အယိကိးထီၣ်ဝဲဆူအဟံၣ်, ဖိထီၣ်မုၢ်မိၤထံမိၤဒုးအိၣ်အီၤဝံၤဒီး
သံကွံအီၤ,-

နဘျုထီၣ်ဒီးချံၣ်ဒီးနး,

နကလဲၤဆူလဲၣ်တခွါ,

အံၣ်မိလုစံးဆၢအီၤ,-

ဒီးချံၣ်ဒီးနးယဘျုထီၣ်,

ယလဲၤဆူအံၣ်မၤသဝီ.

ပိၣ်မုၢ်န့ၣ်စံးဘၣ်အီၤလၢနီၢ်အံၣ်မၤအသဝီန့ၣ်အိၣ်ဒီးဝဲလၢထးဒီးစံၣ်လီၤလဲၤကဒီး
ဝဲဆူညါလီၤ.

အံၣ်မိလုလဲၤတၢ်တုၤသဝီမုၢ်ကနီၤထံၣ်လီၤအီၤဒီးကိးအိၣ်မုၢ်အီၤထံဝံၤ
အတၢ်သံကွံအီၤနီၤလၢညါတဂၤအသိး, ပှၤထီၣ်ယုသဝီဒီးစံၣ်လီၤလဲၤကဒီးဝဲဆူ
ညါတသဝီန့ၣ်မုၢ်နီၢ်အံၣ်မၤအသဝီလီၤ. တုၤအတုၤလၢသဝီန့ၣ်ဒီးမုၢ်နီၢ်အံၣ်မၤအ
ဟံၣ်ဖဲလဲၣ်တဖျါၣ်ဖျါၣ်န့ၣ်တသ့ၣ်ညါဝဲဘၣ်. ဒီးတသ့ၣ်ညါစ့ၢ်ကိးနီၢ်အံၣ်မၤအဟံ
ဘၣ်. လဲၤလဲၤဝဲဘူးထီၣ်ဒီးနီၢ်အံၣ်မၤအဟံန့ၣ်ဘၣ်လၢအတၢ်ဘျုၣ်ချီၣ်ဘျုၣ်ဆါအ
ခါအတၢ်ထံၣ်လီၤအီၤဒီးကိးထီၣ်အီၤဆူအဟံၣ်လီၤ. ဒီးသံကွံအီၤ, “နကလဲၤဆူ
လဲၣ်ဖိဒိၣ်ခွါ, ဟဲထီၣ်အိၣ်ခုၣ်အိၣ်ကဘးအီၤထံအီၤနီၢ်အိၣ်သဘျုၣ်သးသၣ်မိၣ်.”
အံၣ်မိလုဟဲထီၣ်အိၣ်သကိးအီၤလီၤ. နီၢ်အံၣ်မၤအဟံကတိၤကတိၤတၢ်ဒီးအံၣ်မိ
လုန့ၣ်တုၤမုၢ်ထုၣ်မုၢ်ယုၢ်ဒီးအံၣ်မိလုကွံထီၣ်တၢ်ဆူတကံၢ်မိၣ်ထံၣ်တနၢ်တဖျါၣ်ဒီး

သံကွၢ်ဝဲ, “ဖါတၢ်ဇၢ, နတၢ်တဆိဂ့ၤမးလဲၣ်, ပျဲယဒုကွၢ်တထံၣ်မိၣ်.” ဖါတၢ်စံး
ဆၢအီၤ, “ဖိဒိၣ်ဇၢ, နဒုမ့ၢ်သ့ဒီးဒုသၢၣ်. ပှၤဒုမ့ၢ်သ့ဒီးပကနၣ်မုၢ်မးလီၤ.” အံၣ်မိ
လုဟံးထီၣ်အတၢ်န့ၣ်သတးဒီးဝံၣ်ထီၣ်သးထီၣ်သးလီၤဝဲအပျံးဒီးဒုကွၢ်ဝဲဒၣ်ယၢ
ခီယၢ်ခီဒီးဒုထီၣ်ဝဲဒၣ်,-

ကြူၤနံၣ်ကြူၤနံၣ်, ကြူၤနံၣ်န့ၣ်ဇိၣ်န့ၣ်ဇိၣ်န့ၣ်,-

တၢ်ကံၣ်လၢထီၣ်ဘျၢၣ်ဘဲ,

တၢ်မ့ၢ်မတၢ်အဝဲ,

တၢ်ကံၣ်လၢထီၣ်ဘျၢၣ်ဂီၤ,

တၢ်မ့ၢ်မတၢ်ဝဲလီၤ.

နီၢ်အံၣ်မၤတခီအိၣ်လၢဒၢပူၤဟံးထီၣ်တယုၤဒီးဒုထီၣ်ဝဲဒၣ်,-

စးညးညးဇိၣ်ညးဇိၣ်ညး:

တၢ်ကံၣ်လၢထီၣ်ဘျၢၣ်ဘဲ,

တၢ်အံၣ်မိလုအဝဲ,

တၢ်ကံၣ်လၢထီၣ်ဘျၢၣ်ဂီၤ,

တၢ်အံၣ်မိလုဝဲလီၤ.

တုၤန့ၣ်တစုအံၣ်မိလုဘုးလီၤအထၢၣ်ပူၤထုးထီၣ်တယုၤဝၣ်တဘိဒီးဟ့ၣ်လီၤနီၢ်အံၣ်
မၤအပၢ်, ဝံၤဒီးအံၣ်မၤပၢ်က့ၤန့ၣ်ဆူဒၢပူၤဒီးက့ၤဃီၤတဲဘၣ်အဖိမုၢ်ဒီးစံးဝဲဒၣ်,
“ဖိမုၢ်ဇၢ, ပှၤဟဲတဘျုးဂၤဒုတၢ်တဆိအံၤတသ့ဘၣ်. မ့မ့ၢ်အဝဲတဂၤအံၤဒုဝဲသ့
အယိကမ့ၢ်မးပှၤအဝဲအံၤလၢပၢ်အဲၣ်တီၣ်န့ၣ်န့ၣ်, ကံၣ်ယုၣ်စုလၢန့ၣ်လီၤ. ဖိအိၣ်ယုၤ
အထီၣ်အဆိအမ့ၢ်အထံ, ဖိအိၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤတက့ၢ်”. အဖိမုၢ်တခီဂဲၤဆၢထၢၣ်လၢတၢ်
သ့ၣ်ခုသးခု, တၢ်သ့ၣ်မုၢ်သးမုၢ်ဒီးတၢ်သ့ၣ်ဖုံသးညီအပူၤဟံးထီၣ်ဟ့ၣ်ဘျၢၣ်ဟ့ၣ်သး
တၢ်သပၤဒီးသ့စံးထီၣ်ဟ့ၣ်ဖိထီၣ်မ့ၢ်ဇၢထံဇၢလီၤ. ကိးထီၣ်ကဒီးထီၣ်ဖိဆိဖိပြုၤ,
ပြုၤ ပြုၤဘျၢၣ်လီၤဝဲအဆၣ်အတၢ်ဘျၢၣ်မးလၢအီၤ, ကွၢ်ဝဲလၢအမိၢ်ကနီၤဖိပျီတဘျၢၣ်ခံ
ဘျၢၣ်, ဖိအိၣ်တုၤအိၣ်ဝံၤ, ခွဲးလီၤန့ၣ်ဝဲအံၣ်မိလုအမ့ၢ်အထံဂ့ၤဂ့ၤဘၣ်ဘၣ်လၢသ
ဘံၣ်လီၤခီအပူၤ, ပှၤဒီးတၢ်အိၣ်တၢ်အီၤ, ထီၣ်တဝံဆိတပျီၣ်ဝံၤဒီးအပၢ်တခီတဲဘၣ်
အံၣ်မိလု, “ဖိဒိၣ်ခွါဇၢ, နတခွါမၤလီၤမ့ၢ်ဇၢထံဇၢလၢနဂီၢ်ဝံၤလံ. လဲၤအိၣ်တက့ၢ်.
တၢ်ကသၣ်ဝံၤလံနသးသၢၣ်.” ဒီးအံၣ်မိလုဟံးထီၣ်တၢ်န့ၣ်ဒီးဒုထီၣ်ကဒီးဝဲ,-

ကြူၤနံၣ်ကြူၤနံၣ်, ကြူၤနံၣ်န့ၣ်ဇိၣ်န့ၣ်ဇိၣ်န့ၣ်

ခွဲးလီၤမ့ၤဝါအခိၣ်ယု,
 နီၣ်တအိၣ်စိအိၣ်တသ့,
 ခွဲးလီၤမ့ၤဝါကဖိလီ,
 နီၣ်တအိၣ်စိအိၣ်တလီၤ.

အံၣ်မိလုဒ်ထီၣ်တနၢ်ဝံၤဒီးနီၣ်အံၣ်မၤအပၢ်တခီမၤအဖိမုၢ်လဲၤအိၣ်ယုၣ်မ့ၤခံၣ်န့ၣ်လီၤ. အိၣ်မ့ၤဝံၤဒီးက့ၤအိၣ်ဝဲတဂၤလၢအလီၢ်တဂၤလၢအလီၢ်လီၤ. တုၤမုၢ်ဆ့ၣ်ထီၣ်ဒီးနီၣ်အံၣ်မၤအပၢ်ပျီၣ်လီၤဘုပျီၣ်လီၤဟ့, ဒိထီၣ်သံး, ဖိထီၣ်မ့ၤဒီးမၤဝဲပိၣ်ခွါန့ၣ်လဲၤအိၣ်ဟ်လၢပှၤဒးယၢ်ယၢ်တဖျၢၣ်လီၤ. အိၣ်ဝဲမူးတနံၤယီဝံၤဒီးဆှၢန့ၣ်က့ၤဝဲပိၣ်ခွါန့ၣ်ဆူပိၣ်မုၢ်အဒးပူၤတနၤယီလီၤ.

ထီၣ်ပျီၤဖိတခီမုၢ်ပိၣ်ခွါလၢအကံၢ်ဆူၣ်ဘါဆူၣ်ထဲကဆိတံၢ်တဒုအိၣ်ဒီးအတံၤသကိးပိၣ်ခွါအဂၤသၢဆံလီၤ. တုၤအနၢ်ဟူလၢနီၣ်အံၣ်မၤဖျီအသးန့ၣ်အသးတမုၢ်ဘၣ်ဒီးလဲၤတုၤစ့ၢ်ကိးဝဲတဘျီယီလီၤ. အဝဲကကူၣ်ကျိကူၣ်ဆဲးအံၣ်မိလုလၢဒးဖိလၢဖဲအမံဝဲန့ၣ်လီၤ. နီၣ်အံၣ်မၤဘုၣ်ဟ်ထိးဖါနွံဒုလီၤ. အပၢ်တခီမံဝဲဒုလၢသုၣ်လၢပူၤလီၤ. ဘူးလၢပှၤကမံအဆၢကတီၢ်န့ၣ်ထီၣ်ပျီၤဖိလဲၤယီၤဆူပှၤဒးဖိလၢ, ကစီၤတၢ်သွဲးသွဲးဒ်တၢ်ဘျၢ်အသိး, ထိးထံၣ်အီၤဒီးထိးသၢပုၣ်ထီၣ်ဟုးဟုးလီၤ. နီၣ်အံၣ်မၤအပၢ်တခီမၤသီၣ်ထီၣ်အကလုာ်အယိထီၣ်ပျီၤဖိထံၣ်ယီၤအီၤဒီးဟးကွံာ်ဝဲလီၤ. တၢ်တနၤန့ၣ်ထီၣ်ပျီၤဖိဟဲဝဲခဲအံၤခဲအံၤသီတနၤကျၢၤလီၤ. တုၤထိးသၢပုၣ်ထီၣ်ဒီးနီၣ်အံၣ်မၤအပၢ်မၤသီၣ်ထီၣ်အကလုာ်ကိးဘျီဒဲးစ့ၢ်ကိးလီၤ. တုၤမုၢ်ဆ့ၣ်ထီၣ်ဆိအိၣ်အိထီၣ်ပှၤဂဲၤထၢၣ်ဖိမ့ၤဖိထိးအံၣ်မိလုအိၣ်လၢဒးဖိပူၤကွၢ်တၢ်လၢအကပိၣ်ကပၤ, ကွၢ်လီၤစ့ၢ်ကိးတၢ်ဆူဒးခိၣ်ဒးဖိလၢတထံၣ်တၢ်နူတၢ်ယီၤအခိၣ်လီၢ်နီတပူၤဘၣ်အယိသံကွၢ်နီၣ်အံၣ်မၤအမိန့ၣ်.-

ထိးသၢပုၣ်ခြူးဘၣ်မုၢ်လဲၣ်,
 ဒးဖိလၢတၢ်လီၢ်တဟဲ,
 ထိးသၢပုၣ်ခြူးဘၣ်လဲၣ်ခွါ,
 ဒးဖိလၢတၢ်လီၢ်တခါ.

အတၢ်တဲဆါအီၤ,-

နီၢ်အံၣ်မၤစီၤအံၣ်မိလု,
ဆူဟံၣ်ဆူယီၤနဘၣ်က့ၤ,
နီၢ်အံၣ်မၤစီၤအံၣ်လုမး,
ဆူဟံၣ်ဆူယီၤနဘၣ်ခါ.

ဒ်အလုၢ်အလၢအိၣ်ဝဲဒၣ်အသိးအံၣ်မိလုဖျိအသးဝံၤကဘၣ်မံဝဲဒၣ်ဖဲအမံၤပှ်အဒး
န့ၣ်န့ၣ်နဘၣ်ဆၣ်မ့ၢ်လၢအဒုၣ်အဒါအိၣ်ဝဲအယိအိၣ်ဝဲတသ့ဘၣ်. နီၢ်အံၣ်မၤကတိၤ
တၢ်ဒီးအဝၤအံၣ်မိလုန့ၣ်စံးဝဲ, “ဟိၣ်ခါသးဘိဓၢ, ခဲဂီၤကိၣ်ဂီၤဂီၤမံနကက့ၤတက့ၢ်.
နက့ၤမ့ၢ်တဂီၤဘၣ်ဒီးထီၣ်ပျီၤဖိလုၤပှ်ကချုးဒီးကမၤသံပှ်လီၤ. နတချုးဟဲဒီးဘၣ်
အခါယဘၣ်ကိၢ်ဘၣ်ဂီၤလၢထီၣ်ပျီၤဖိတဂၤအံၤအယိနးမး, ကမၤယၤလၢအမါ, မၤ
ယကဲအမါဒီးဟဲအိၣ်သကိးယၤတလီၢ်လီၢ်တလီၢ်လီၢ်, မၤပှ်ဟဲတလီၢ်ယၤတလီၢ်
လီၢ်တလီၢ်လီၢ်ဒီးယတမၤဒီးအီၤဘၣ်. အဝဲသ့ၣ်ထီၣ်သးဟ့ၤယၤလီၤ. ခဲဂီၤကိၣ်က့ၤ
ဂီၤဂီၤယကဟိၣ်နခံလီၤ.” မ့ၢ်တချုးဆၣ်ဒီးဘၣ်န့ၣ်နီၢ်အံၣ်မၤဖိမ့ၢ်ဘိၣ်မ့ၢ်ဝံၤထီၣ်
စိၣ်ထီၣ်တၢ်ဘိၣ်တၢ်စ့ၤဒ်မိဝၤခံဂၤန့ၣ်ဒီးက့ၤဝဲလီၤ. တၢ်မုၢ်သယုၢ်တအိၣ်လၢ
ဘၣ်. အဝဲသ့ၣ်က့ၤဝဲမ့ၢ်ဆၣ်န့ၣ်အီၤလၢကျဲဒီးထီၣ်ကံၣ်ထံၣ်လီၤဒီးထီၣ်ကံၣ်ကိး,
ထီၣ်ကံၣ်တြး, လီၤပိၤလီၤဖျးတၢ်ဟူဘၣ်ကဒီးလၢထီၣ်ပျီၤဖိအနီၤဒီးထီၣ်ပျီၤဖိသံကွၢ်က
ဒီးအပျဲၢ်သၢဆံဂၤန့ၣ်လီၤ. အပျဲၢ်တဖၣ်စံးဘၣ်အီၤတသ့တဘၣ်နီတဂၤဘၣ်ဒီးနီၢ်
သိမုၢ်ဖိသ့ၣ်ညါန့ၢ်အတၢ်သံကွၢ်ဒီးစံးဘၣ်က့ၤအီၤလၢထါတယုၤအပူၤဒ်အံၤ,-

၂၅၁, ၂၅၁, ၂၅၁

နီၢ်အံၣ်မၤအဝၤက့ၤကိး,
ဟးထီၣ်ဝဲထီၣ်ကံၣ်ဖိကိး,
နီၢ်အံၣ်မၤအဝၤက့ၤဟး,
လီၤမိၢ်ဖျးသ့ထီၣ်ကံၣ်တြး,
နီၢ်အံၣ်မၤအဝၤက့ၤစိၣ်,

လီၤမိၢ်ဖျးသ့ထီၣ်ကံၣ်ကိး. စိတခါခါခါခါ

တုၤမ့ၢ်ထီၣ်ပျီၤဖိသ့ၣ်ညါလၢအံၣ်မိလုက့ၤစိၣ်လံၤနီၢ်အံၣ်မၤလံၤဒီးဂဲၤဆါ

ထၢၣ်ကိးထီၣ်အခုတၢ်ပှၤခွါသၢဆံၣ်ဂၢၤန့ၣ်ဒီးစံးဝဲ, “ပျီၣ်ဂီၤမိၣ်ခွါသ့ၣ်ဧၤ, ခဲအံၤကျဲထီၣ်ဘီၣ်ကျဲထီၣ်န့ၣ်, ဟံးထီၣ်ချံၣ်ဟံးထီၣ်ပျီၣ်ဒီးလၢကိးဂၢၤဒီးတက့ၢ်. ပကဘၣ်လူၤမၤန့ၣ်က့ၤနီၣ်အံၣ်မၤလၢအံၣ်မိလ့အစုပူၤလီၤ.” ဒီးအခုအပှၤအပျီၣ်အဘီၣ်သၢဆံၣ်ဂၢၤန့ၣ်သူးပျီၣ်တဖၣ်တနီၤ, ကျဲဘီၣ်ကျဲန့ၣ်တနီၤ, မ့ၢ်ထီၣ်ပျီၣ်ဖိတခီကျဲထီၣ်အဘီၣ်ကဆိတဘျီ, အကန့ၣ်နီၣ်ယၢ်လၢၣ်, ကျဲဝဲယီၢ်ယီၢ်ယီၢ်, ယီၢ်ယီၢ်ဝံၤဒီးဝဲဘၣ်အဂီၢ်မိၣ်တဖၣ်န့ၣ်လၢအကတီၤအသးဝံၤလံၤခါ, ဒီးဟံးန့ၣ်ကွဲၤပနီၣ်နၢၤဂၤဖျၢၣ်ဂၤဖျၢၣ်ဝံၤဟးထီၣ်ဝဲ, အူထီၣ်ကွဲၤဒီးလဲၤလူၤအံၣ်မိလ့လီၤ. တချုးစံၣ်လီၤလူၤဒီးအံၣ်မိလ့န့ၣ်က့ၤထီၣ်ကလိးပစီၢ်ထီၣ်အမိၢ်ဝံၤဒီးလူၤဝဲတဘျီယီၤလီၤ. အမိၢ်န့ၣ်တြီအီၤအံၤ,-

အံၣ်မိလ့ပှၤဖျၢၣ်ပှၤချ့,
ထီၣ်ပျီၣ်ဖိလူၤလၢတဂ့ၤ,
အံၣ်မိလ့ပှၤဖျၢၣ်ပှၤဆါ,
ထီၣ်ပျီၣ်ဖိလူၤလၢဘၣ်ဒး.

ထီၣ်ပျီၣ်ဖိတဲဆၢအမိၢ်,-

တၢ်ဆူၣ်ကဆိတၢ်မ့ၢ်ယၤ,	ယမ့ၢ်သံလၢနီၣ်အယီ,
အံၣ်မိလ့ယကလူၤမၤ,	ဟီၣ်ယၤတဂ့ၤမိၢ်သးဘိ,
တၢ်ဆူၣ်ကဆိတၢ်မ့ၢ်စိ,	ယမ့ၢ်သံလၢနီၣ်ယီမး,
အံၣ်မိလ့ယကလူၤဒီး,	ဟီၣ်ယၤတဂ့ၤမိၢ်ဘိသး.

နီၣ်သိမုၢ်ဖိစ့ၢ်ကိးတြီအီၤသပှၤပှၤဒီးယုကညးအီၤလၢအသုတမၤန့ၣ်တဂ့ၤ, မ့ၢ်မၤဝဲသနၢ်ကတနၢၤဘၣ်, မ့ၢ်လၢအံၣ်မိလ့လဲၤမၤလိအသးလၢလီၤဒီးအတၢ်ဖျၢၣ်န့ၣ်အီၤတက့ၢ်လီၤ. နီၣ်သိမုၢ်ဖိစံးဘၣ်အီၤလၢထါတယုၤအံၤ,-

ခြံၤဝဲ, ခြံၤဝဲ, ခြံၤဝဲ

အံၣ်မိလ့ပှၤဖျၢၣ်ပှၤချ့,
ဆိၣ်အီၤလၢအုအီၣ်တဂ့ၤ,
အံၣ်မိလ့ပှၤဖျၢၣ်ပှၤဆါ,
ဆိၣ်အီၤလၢအုအီၣ်ဘၣ်ဒး. ထီၣ်ပျီၣ်ဖိစီၢ်ဖိစီၢ်ဖိ

ထီၣ်ပျီၣ်ဖိတဲဆၢနီၣ်သိမုၢ်ဖိလၢထါတနၢ်,- ကြူၤနၤ, ကြူၤနၤ, ကြူၤနၤ
တြီယၤတဂ့ၤသိမုၢ်ဖိ,

အံၣ်မိလုစကစၢ်အီၤ၊
သိမုၣ်ဖိတြီယၢ်ဘၣ်ဒီး၊
အံၣ်မိလုစကစၢ်မး။ သိမုၣ်ဖိဇိၣ်ဖိဇိၣ်ဖိ

ထီၣ်ပျီၤဖိအမၢ်ဒီးနီၣ်သိမုၣ်ဖိတဲအီၤဘၣ်ဆၣ်တကန့ၣ်ဝဲဘၣ်။ ကိးထီၣ်အပျီၤသၢဆံ
စၢ်ထီၣ်ဒီးအကွၢ်ဖးဒိၣ်၊ အချံၣ်ဖးဒိၣ်၊ အပျံၣ်ဖးဒိၣ်၊ အဘီဖးဒိၣ်ဒီးလဲၤလူၤနီၣ်အံၣ်
မၤလီၤ။ အံၣ်မိလုဒီးအမၤကွၢ်ဝဲဒၣ်တုၤလၢကစၢ်အတီၤလီၤဆၣ်နီၣ်အိၣ်ဘျးအိၣ်
သၢဝဲအခါထီၣ်ပျီၤဖိတခီလူၤအီၤတုၤကစၢ်ခိၣ်ထံးအူထီၣ်အကွၢ်ဖးဒိၣ်ဟူထီၣ်ပၤ
လၢကစၢ်ဒီးခိၣ်ဒီးအံၣ်မိလုစးကွၢ်အမၤလၢထီၣ်တန့ၣ်၊-

ကြူၤန့ၤ၊ ကြူၤန့ၤ၊ ကြူၤန့ၤ

ကွၢ်အူရူၤဟဲသီၣ်မဂီၤ၊
ကွၢ်အူရူၤဆူလဲၣ်တခီ၊
ကွၢ်အူရူၤဟဲသီၣ်မဆါ၊
ကွၢ်အူရူၤဆူလဲၣ်တပၤ။ နီၣ်အံၣ်မၤဇိၣ်မၤဇိၣ်မၤ

နီၣ်အံၣ်မၤတဲဆၢလၢထီၣ်တယုၤ၊-

ခြံၤဝဲ၊ ခြံၤဝဲ၊ ခြံၤဝဲ

ကွၢ်အူရူၤဟဲသီၣ်မဂီၤ၊
နဒါသၢဆံအိၣ်စိၣ်စိၣ်၊
ကွၢ်အူရူၤဟဲသီၣ်မဆါ၊
နဒါသၢဆံအိၣ်စိၣ်န့ၤ။ အံၣ်မိလုဇိၣ်လုဇိၣ်လု

အံၣ်မိလုစးကွၢ်ကဒီးလၢထီၣ်တန့ၣ်၊- ကြူၤန့ၤ၊ ကြူၤန့ၤ၊ ကြူၤန့ၤ

ကွၢ်အူရူၤဟဲသီၣ်မဂီၤ၊
မ့ၢ်ကၣ်န့ၤပုၤဆုၤပုၤမိၣ်၊
ကွၢ်အူရူၤဟဲသီၣ်မဆါ၊
မ့ၢ်ကၣ်န့ၤပုၤလဲၤဆုၤပုၤ။ နီၣ်အံၣ်မၤဇိၣ်မၤဇိၣ်မၤ

နီၣ်အံၣ်မၤတဲဆၢလၢထီၣ်တယုၤ၊-

ခြံၤဝဲ၊ ခြံၤဝဲ၊ ခြံၤဝဲ

ကွၢ်အူရူၤဟဲသီၣ်မဂီၤ၊

ဒါထီၣ်ပျီၣ်ဖိလူၤပှၤလီၤ၊
ကွဲၤအူၤရှၢ်ဟဲသီၣ်မဆါ၊
ဒါထီၣ်ပျီၣ်ဖိဟဲလူၤပှၤ။ အံၣ်မိလုၤဇိၣ်လုၤဇိၣ်လု
အံၣ်မိလုၤသးထီၣ်အမါဒီးတဲဆါအမါလၢထါတနၢ်၊-
ကြူၤနၢ်၊ ကြူၤနၢ်၊ ကြူၤနၢ်
ယဒါသၢဆံအိၣ်စိၣ်စိ၊
မ့ၢ်နီၣ်အံၣ်မၤအသံၣ်ဖိ၊
ယဒါသၢဆံအိၣ်စိၣ်ယၤ၊
မ့ၢ်နီၣ်အံၣ်မၤအသံၣ်ဝၤ။ နီၣ်အံၣ်မၤဇိၣ်မၤဇိၣ်မၤ
နီၣ်အံၣ်မၤတခါကနၣ်တမုၢ်စ့ၢ်ကိးဘၣ်၊ ကိၤအသးဒီးစံးဆါဝဲလၢထါတယုၤ၊-
ခြံၤဝဲ၊ ခြံၤဝဲ၊ ခြံၤဝဲ
တၢ်အံၤမ့ၢ်ဖိအိၣ်လၢနၢ်၊
ထီၣ်ပျီၣ်ဖိကဲလၢနဒါ၊
တၢ်အံၤမ့ၢ်ဖိအိၣ်လၢစိ၊
ကဲလၢနဒါထီၣ်ပျီၣ်ဖိ။ အံၣ်မိလုၤဇိၣ်လုၤဇိၣ်လု
အံၣ်မိလုၤစးကွၢ်ကဒီးလၢထါတနၢ်၊- ကြူၤနၢ်၊ ကြူၤနၢ်၊ ကြူၤနၢ်
ထီၣ်ပျီၣ်ဖိမ့ၢ်ဟဲလူၤပှၤ၊
မ့ၢ်ကၣ်နၢ်ကလဲၤဆှၢ်ပှၤ၊
ထီၣ်ပျီၣ်ဖိမ့ၢ်ဟဲလူၤဇိၣ်၊
မ့ၢ်ကၣ်နၢ်ကဆှၢ်ပှၤမိၣ်။ နီၣ်အံၣ်မၤဇိၣ်မၤဇိၣ်မၤ
နီၣ်အံၣ်မၤစံးဆါလၢထါတယုၤ၊- ခြံၤဝဲ၊ ခြံၤဝဲ၊ ခြံၤဝဲ
တမ့ၢ်ထီၣ်ပျီၣ်ဆှၢ်ပှၤဘၣ်၊
မ့ၢ်ချုးပှၤကမၤသံပှၤ၊
တမ့ၢ်ထီၣ်ပျီၣ်ဆှၢ်ပှၤဇိၣ်၊
မ့ၢ်ချုးပှၤကမၤသံလီၤ။ အံၣ်မိလုၤဇိၣ်လုၤဇိၣ်လု
တုၤနၢ်တစုအံၣ်မိလုၤဒီးနီၣ်အံၣ်မၤကွၢ်ကဒီးဝဲဆူညါလီၤ။ ကွဲၤတခါခိကွဲၤအသီၣ်
ဘူးထီၣ်တစဲးဝဲဒီးနီၣ်အံၣ်မၤအသးအုးသးပျံတၢ်နးနးကလဲၣ်လီၤ။ ထီၣ်ပျီၣ်ဖိလူၤ

အိၤဘူးထီၣ်ဘူးထီၣ်ကွၢ်စိအံၣ်မိလုဖျါလၢပျီၣ်ခိၣ်အခါၣ်သးဒီးထီၣ်ပျီၣ်ဖိထူးထီၣ်
အကွၢ်အူထီၣ်ဝဲတခါခိယုက့ၤနီၣ်အံၣ်မၤလၢအံၣ်မိလုက့ၤစိၣ်အိၤန့ၣ်လီၤ. ယုဝဲလၢ
ထါတနၢ်အပူၤဒ်အံၤ,- ကြူၤနၤ, ကြူၤနၤ, ကြူၤနၤ

စိၤအံၣ်မိလုအံၣ်မိလု,

နီၣ်အံၣ်မၤနဘၣ်ဟ့ၣ်က့ၤ,

စိၤအံၣ်မိလုအံၣ်မိဓါ,

နီၣ်အံၣ်မၤနဘၣ်ဟ့ၣ်ယၤ. အံၣ်မိလုဇီၣ်လုဇီၣ်လု

အံၣ်မိလုတဲဆၢလၢထါတနၢ်,- ကြူၤနၤ, ကြူၤနၤ, ကြူၤနၤ

နီၣ်အံၣ်မၤယပူၤယဖီ,

ညီကၣ်ညီကံးဟ့ၣ်ပြၣ်လီၣ်,

နီၣ်အံၣ်မၤကဲလၢယဓါ,

ညီကၣ်ညီကံးတဟ့ၣ်နၤ,

နီၣ်အံၣ်မၤယပူၤယဓါ,

ယုလၢတဂ့ၤဂီၤမိၣ်ခွါ. ထီၣ်ပျီၣ်ဖိဇီၣ်ဖိဇီၣ်ဖိ

နီၣ်အံၣ်မၤတခါအသးကိၢ်အူကိၢ်သွးအိၣ်တသ့ဆိးတဘၣ်လၢဘၣ်ဒီးသံကွၢ်အဝါ
အံၣ်မိလုအတၢ်ကဒီးမၤဝဲလၢထါတယုၤဒ်အံၤ,- ခြၢၤဝဲၤ, ခြၢၤဝဲၤ, ခြၢၤဝဲၤ

နီၣ်တဂၤနီၣ်သၢဆံညါ,

စိအံၣ်မိလုဘၣ်နၤဓါ,

ခွါတဂၤခွါသၢဆံဇီၣ်,

စိအံၣ်မိလုဘၣ်နၤကိး,

ချံၣ်တဘၣ်ချံၣ်သၢဆံညါ,

အံၣ်မိလုနကနၤဓါ. အံၣ်မိလုဇီၣ်လုဇီၣ်လု

အံၣ်မိလုတဲဆၢလၢထါ-တနၢ်,- ကြူၤနၤ, ကြူၤနၤ, ကြူၤနၤ

စိချံၣ်ထးသံပျၢ်မ့ၢ်လီၤ,

ထီၣ်ပျီၣ်ဖိယတပျံၤအိၤ,

စိချံၣ်ထးသံပျၢ်လီၤမး,

ဒါသၢဆံယတပျံၤဘၣ်,

နီၢ်အံၣ်မၤသးပျံၤတဂ့ၤ၊

ဟဲက့ၤဟိၣ်ယခံၣ်ဂ့ၤ၊

သးပျံၤတဂ့ၤနီၢ်လိၣ်ဘိၣ်၊

ဟိၣ်ယခံၣ်ဟဲက့ၤလိၣ်လိၣ်။ နီၢ်အံၣ်မၤစီၢ်မၤစီၢ်မၤ

ထီၣ်ပျံၤဖိလူၤအံၣ်မိလုအဖၤမုၢ်လၢဟံၣ်လၢယိတခီၣ်နီၢ်သိမုၢ်ဖိဘၣ်ကိၢ်ဘၣ်ဂီၤသ့ၣ်
အုးသးအုးဝဲလၢအံၣ်မိလုကမၤသံဘၣ်ဖုးထီၣ်ပျံၤဖိဒီးအသကိးတဖၣ်လီၤ။ ဒီးနီၢ်သိ
မုၢ်ဖိစံးဘၣ်အသကိးဟိၣ်မုၢ်တဖၣ်န့ၣ်လၢအကဘၣ်လူၤက့ၤထီၣ်ပျံၤဖိလီၤ။ ပမ့ၢ်တ
လူၤက့ၤဘၣ်ဒီးကသံဂီၤဝဲလၢပုၢ်မုၢ်ပူၤကျဲဆၢၣ်ကျဲတီၤလီၤ။ တုၤန့ၢ်တဘျီနီၢ်သိမုၢ်ဖိ
ဒီးအပျဲၤသၢဆံဟံးထီၣ်ဟုးသးတနီၤ၊ မ့ၢ်ဘိၣ်တနီၤဒီးလူၤဝဲသၢနံၤလဲၤကျဲဒီးထံၣ်စိ
ယိၤထီၣ်ပျံၤဖိလၢပျီၣ်ခၢၣ်သးဒီးနီၢ်သိမုၢ်ဖိထုးထီၣ်တယုၤမၤဝဲလၢထါၣ်အံၤ၊

၂၅၁၂၊ ၂၅၁၂၊ ၂၅၁၂

လူၤလၢၤတဂ့ၤထီၣ်ပျံၤဖိ၊

အံၣ်မိလုပုၤဖျဲၣ်ဒီးလိၣ်၊

ထီၣ်ပျံၤဖိလူၤလၢၤတဂ့ၤ၊

အံၣ်မိလုပုၤဖျဲၣ်ပုၤချ့။ ထီၣ်ပျံၤဖိစီၢ်ဖိစီၢ်ဖိ

နီၢ်သိမုၢ်ဖိလူၤကညးက့ၤထီၣ်ပျံၤဖိဘၣ်ဆၢအတၢ်တကနၣ်အီၤဘၣ်။ ဟံၣ်ကိၤအသး
မၤက့ၣ်အနီၤဒီးလူၤဒီးအံၣ်မိလုလီၤ။ အံၣ်မိလုက့ၤဝဲဒီးဘူးလၢထီၣ်ပျံၤဖိကချူးအီၤ
န့ၣ်နီၢ်အံၣ်မၤကွံၣ်လီၤကသံၣ်မုၢ်အူဒီးထီၣ်ပျံၤဖိထုကဖၣ်တၢ်အူဒီးအူဝဲၣ်အံၤ၊—

မ့ၢ်ဖးဒိၣ်အူဖူးအူဖူး၊

မ့ၢ်ဖးဒိၣ်လီၤမၢ်တဖူး။

ဒီးမ့ၢ်ဖးဒိၣ်လီၤဟံၣ်ကွံၣ်တဘျီယိၣ်လဲၤဝဲမုၢ်မုၢ်လီၤ။ ထီၣ်ပျံၤဖိဘၣ်ယိၣ်ဝဲလၢအဂီၢ်မိၣ်
ခွါအသးကဟးဂီၤဘၣ်ဖုးန့ၣ်ကတိၤဆူၣ်ထီၣ်အဂီၢ်မိၣ်အသးလၢထါတနၣ်အံၤ၊—

ကြူၤန့ၢ်၊ ကြူၤန့ၢ်၊ ကြူၤန့ၢ်

သးဘွံးတဂ့ၤဂီၢ်မိၣ်ခွါ၊

နီၢ်အံၣ်မၤပကချူးမး၊

ဟးဂီၢ်တဂ့ၤစီၢ်ဂီၢ်မိၣ်၊

နီၢ်အံၣ်မၤပကချူးအီၤ။

နီၢ်အံၣ်မၤပကချူးအီၤ၊

နီၢ်အံၣ်မၤကဲပသံၣ်ဖိ၊

နီၢ်အံၣ်မၤပမ့ၢ်ချူးမး၊

နီၢ်အံၣ်မၤကဲပသံၣ်မၤ။ ဂီၢ်မိၣ်ခွါစီၢ်ခွါစီၢ်ခွါ

နီၣ်သိမုၣ်ဖီတခီလူၤကညးဒီးထီၣ်ပျီၤဖီသပှ်ပှ်, ထံၣ်စိအီၤလၢအယံၤလၢပျီၤဖးလံၤအ
ပူၤဒီးယုၤကညးဝဲလၢထီၣ်-တယုၤကဒီးလီၤ.

၂၅၁၂, ၂၅၁၂, ၂၅၁၂

လူၤလၢၤတဂ့ၤထီၣ်ပျီၤဖီ,

နကသံဘၣ်လၢကျဲတီၤ,

ထီၣ်ပျီၤဖီလူၤလၢၤတဂ့ၤ,

နကသံလၢကျဲသရ့ၤ. ထီၣ်ပျီၤဖီစိၣ်ဖီစိၣ်ဖီ

အံၣ်မိလုၤဒီးအမၤက့ၤက့ၤဝဲဒီးကွၢ်စိတၢ်ဆူညါ, ထံၣ်ကိၤကျိကိၤကျိအိၣ်ဖျါစိလံၤဒီး
ထီၣ်ပျီၤဖီလူၤအီၤကချးလီၤ. နီၣ်အံၣ်မၤကွၢ်လီၤကဒီးကသံၣ်တၢ်ဆူၣ်ဒီးထီၣ်ပျီၤဖီ
ထုးထီၣ်အတၢ်အူၤဒီးအူၤဝဲ,-

တၢ်ဆူၣ်ဒိၣ်အူၤဖူးအူၤဖူး,

တၢ်ဆူၣ်ဒိၣ်လီၤမၢ်တဖူး.

တၢ်ဆူၣ်တၢ်မဲၤဟါမၢ်ကွၢ်ဝဲဒီးထီၣ်ပျီၤဖီလူၤကဒီးဆူညါမုၢ်မုၢ်လီၤ. ဒီးနီၣ်အံၣ်မၤတ
ခီအသးတခုၣ်ဘၣ်, အသးကီၢ်လၢအကတုၤဘၣ်ဖူးလၢထီၣ်ပျီၤဖီအစုပူၤဒီးပျံတၢ်
နးနးကလံၤလီၤ. ဆိကမိၣ်ဝဲလၢအသး, ယဝၤတဂၤဇီၤလီၤ, ပှၤဝဲတခီချံၣ်သာဆံ
ဘၣ်, ယဝၤမၤကနၢၤလဲၣ်. ထီၣ်ပျီၤဖီလူၤအီၤဘူးထီၣ်လံၤ, ကချးအီၤလီၤ. နီၣ်အံၣ်
မၤကွၢ်လီၤကဒီးကသံၣ်ပိၣ်လဲၣ်ဒီးထီၣ်ပျီၤဖီထုးထီၣ်အတၢ်အူၤဒီးအူၤဝဲဒီးပိၣ်လဲၣ်
လီၤမၢ်ကွၢ်ဝဲလီၤ. ထီၣ်ပျီၤဖီလူၤအံၣ်မိလုၤကချးတုၢ်ဒီးနီၣ်သိမုၣ်ဖီလူၤကညးအီၤလၢ
ထီၣ်-တယုၤအပူၤလီၤ.

၂၅၁၂, ၂၅၁၂, ၂၅၁၂

စိထီၣ်ပျီၤဖီထီၣ်ပျီၤဖီ,

အံၣ်မၤဒီးယၢၤသိးသိး,

နီၣ်အံၣ်မၤနီၣ်သိမုၣ်ဖီ,

ပမ့ၢ်ပိၣ်မုၢ်ဒီးသိးသိး,

တနံၣ်အံၣ်ပှၤကဖျိပှၤ,

ယၢၤဒီးနၢအခါဘၣ်မး. စိတခွါစိၣ်ခွါစိၣ်ခွါ

ထီၣ်ပျီၤဖီတုၤအနၢ်ဟူဘၣ်နီၣ်သိမုၣ်ဖီအတၢ်ကတိၤအထီၣ်တဖၣ်ဒီးစံးဝဲ, “ယဲသဲမုၢ်

တၢ်အံၣ်ဟဲလူၤယၢ်မုၢ်ကမၤအဝၤလၢယၢ်, ယမၤလၢအဝၤကကဲဧါ. တမၤဘၣ်. ယကလူၤဒၣ်နီၢ်အံၣ်မၤတုၤအန့ၢ်တဘျီလီၤ.” ဒီးအဝဲမၤန့ၢ်က့ၤနီၢ်သိမုၢ်ဖီလၢထီတနၢ်လီၤ.-

ကြူၤနၢ်, ကြူၤနၢ်, ကြူၤနၢ်

လူၤယၢ်တဂ့ၢ်သိမုၢ်ဖီ,
မၤဆူညါအိၣ်ဆူညါလီၤ,
ပှၤန့ၢ်မုၢ်ကဲယမိ,
ယကသုၤအိၣ်လၢမတၤ,

ပှၤန့ၢ်မုၢ်ကဲယမိ,
ယကသုၤအိၣ်မတၤလီၣ်,
ပှၤန့ၢ်ယတမၤဇီၢ်,
က့ၤက့ၤနဲဆူဟံၣ်ဆူယီ.

သိမုၢ်ဖီဇီၢ်ဖီဇီၢ်ဖီ

တဘျီအံၣ်အံၣ်မိလုၤဒီမိဝၤခံၣ်ဂၤက့ၤတုၤလၢကိၤန့ၢ်ကိၤန့ၢ်လီၤ. ဒီးအံၣ်မိလုၤစးအမၤလၢထီတနၢ်အပှၤဒ်အံၣ်,-

ကြူၤနၢ်, ကြူၤနၢ်, ကြူၤနၢ်

အံၣ်မၤမၤလိကပီၤကျါ,
ဒ်ကပီၤသိးလဲၤသ့ဧါ,
အံၣ်မၤလဲၤမၤလိကပီၤ,
လဲၤဒ်ကပီၤဘၣ်သ့ကိး. နီၢ်အံၣ်မၤဇီၢ်မၤဇီၢ်မၤ

နီၢ်အံၣ်မၤတဲဆၢလၢထီတယုၤ,-

မြဲၤလဲၤ, မြဲၤလဲၤ, မြဲၤလဲၤ

လဲၤမၤလိတၢ်လၢကပီၤ,
ဒ်သိးကပီၤစံၣ်ဆိးဆိး,
လဲၤမၤလိတၢ်ကပီၤကျါ,
ဒ်ကပီၤသိးစံၣ်ဖြါဖြါ. အံၣ်မိလုၤဇီၢ်လုၤဇီၢ်လုၤ

အံၣ်မိလုၤသံကွၢ်အမၤ, “နလဲၤမၤလိတၢ်လၢကပီၤန့ၢ်နတဝံဘၣ်လုၢ်ဇီၢ်နဲဇီၢ်ဘၣ်ဧါ.” အမၤစံးဆၢအိၣ်, “ယဝံမၤ.” အံၣ်မိလုၤစံး, “ဂ့ၤလံ, မ့မ့ၢ်န့ၢ်ဒီးထုးထီၣ်နလုၢ်ခူၣ်န့ၢ်တက့ၢ်.” နီၢ်အံၣ်မၤထုးထီၣ်အလုၢ်တခူၣ်, ထုးဆုၣ်လီၤဝဲဒ်သိးကကဲကျါကျိကီၤကျိဒီးစၢယာ်ဝဲလၢပျၢ်ဒီးခံ, ဟံထီၣ်ပျၢ်န့ၢ်လၢချံၣ်အလီၤဒီးအံၣ်မိလုၤခးယီဝဲဆူကီၤကျိကီၤကျိအဝံဘးဒီလီၤ. နီၢ်အံၣ်မၤမၤအဝၤကဲလၢညါဒီးအဝဲကဲ

ခူၣ်ကၢ်ခူၣ်က့ၤဝဲလၢခံလီၤ. ကံၣ်ဝဲလၢဝံၣ်ဘးခိတုၤတၢ်ချီၤထီၣ်ထီၣ်ဖျါဖိတုၤစ့ၢ်ကိးလၢအ
လီၤန့ၣ်လီၤ. နီၣ်အံၣ်မၤတၢ်ချီၤအံၤသးခုဒိၣ်မးလီၤ. တုၤန့ၣ်တၢ်ချီၤထီၣ်ထီၣ်ဖျါဖိတဲထီၣ်ဝဲ,

ယိၣ်လိာ်ဒီးကိၤလိာ်လီၤဆဲး,
အံၣ်မိလုၤချးပျၢ်န့ၣ်လဲၣ်,
ယိၣ်လိာ်ဒီးကိၤလိာ်ဆဲးလီၤ,
အံၣ်မိလုၤချးပျၢ်န့ၣ်လီၣ်.

ဘၣ်ဆၣ်ဒီးထီၣ်ဖျါဖိအဂီၢ်မိၣ်ခွါတဖၣ်အသးသုတဟးဂီၢ်တဂ့ၢ်န့ၣ်တဲဆူၣ်ထီၣ်ဝဲအ
သးလၢထါတၢ်နီၣ်အံၤ,-

ကြူၤန့ၣ်, ကြူၤန့ၣ်, ကြူၤန့ၣ်

ဂီၢ်မိၣ်ခွါစၢ, ဟဲပြးပြး,
နီၣ်အံၣ်မၤပကချးမး,
ဂီၢ်မိၣ်ခွါစၢ, ဟဲဆိဆိ,
ဘူးကတုၤလီၤကိၤကီၤကျိ,
ဂီၢ်မိၣ်ခွါစၢ, ဟဲဆူၣ်ဆူၣ်,
ကိၤကီၤကျိန့ၣ်ဘူးကတုၤ,
ကိၤဒီးကိၤအတၢ်လီၤဆဲး,

နီၣ်အံၣ်မၤပကချးနဲၣ်,
အတၢ်လီၤဆဲးကိၤဒီးကိၤ,
နီၣ်အံၣ်မၤပကချးအိၤ,
နီၣ်အံၣ်မၤပမ့ၢ်ချးအိၤ,
နီၣ်အံၣ်မၤကဲပသံၣ်ဖိ,
နီၣ်အံၣ်မၤပမ့ၢ်ချးမး,
နီၣ်အံၣ်မၤကဲပသံၣ်မါ.

ဂီၢ်မိၣ်ခွါစၢနီၣ်ခွါစၢ

ထီၣ်ဖျါဖိလူၤအံၣ်မိလုၤတုၤလီၤလၢကိၤကျိကိၤကျိအနံၤဒီးထံၣ်စိယီၤအံၣ်မိလုၤလၢ
ထံၣ်ဘးခိဒီးလဲၤဝဲတသ့လၢတၢ်. ဖဲန့ၣ်အံၣ်မိလုၤစံးဘၣ်အမါ, “ထီၣ်ဖျါဖိလူၤန့ၣ်
န့ၣ်မၤန့ၣ်အတၢ်အိၣ်တၢ်အိၣ်တက့ၢ်. ယကခးယီၤန့ၣ်အိၣ်လီၤ.” အမါမၤန့ၣ်တၢ်အိၣ်
တၢ်အိၣ်ဒီးခးယီၤန့ၣ်ထီၣ်ဖျါဖိဆူၣ်ဘးခိန့ၣ်တုၤဝဲဒၣ်ဒီးထီၣ်ဖျါဖိအိၣ်ဝဲဒၣ်ဒီးအပျံၣ်ဖိပျံၣ်
လံၤဒီးမၤဝဲလၢထါတၢ်နီၣ်အံၤ,-

ကြူၤန့ၣ်, ကြူၤန့ၣ်, ကြူၤန့ၣ်

ပျံၣ်ဖိပျံၣ်လံၤအိၣ်တးတး,
နီၣ်အံၣ်မၤသးအိၣ်ဒီးယၢ,
ပျံၣ်ဖိပျံၣ်လံၤအိၣ်ယီးယီး,
နီၣ်အံၣ်မၤသးအိၣ်ဒီးစိ. ဂီၢ်မိၣ်ခွါစၢနီၣ်ခွါစၢ

တၢ်တဲမုၢ်နၢ်ဘၣ်ဃးတၢ်အဲၣ်တၢ်ကွံၤတဖၣ်

တၢ်ထီၣ်ပျီၤဖိအိၣ်တၢ်အိၣ်တၢ်ဒီးအပျီၤတဖၣ်ဝံၤဒီးမၤအိၣ်ဃီၤအံၣ်မိလုလၢထီၣ်တၢ်နၢ်ဒ်
အံၤလီၤ,-

ကြူၤနၢ်, ကြူၤနၢ်, ကြူၤနၢ်

အံၣ်မိလုနမ့ၢ်ပျံၤယၤ,
နီၢ်အံၣ်မၤဟ့ၣ်လီၤက့ၤယၤ,
အံၣ်မိလုနမ့ၢ်ပျံၤစီ,
နီၢ်အံၣ်မၤဟ့ၣ်လီၤက့ၤစီ,
နီၢ်အံၣ်မၤနတဟ့ၣ်ယၤ,

ချံၣ်ဖးဒိၣ်စကခးနၢ်,
အံၣ်မိလုစကခးနၢ်,
ဖဲလဲၣ်ပူၤပူၤနဲၣ်လီၤယၤ,
အံၣ်မိလုစကခးအီၤ,
ဖဲလဲၣ်ပူၤပူၤကခးစီ.

အံၣ်မိလုဇီၣ်လုဇီၣ်လု

အံၣ်မိလုတဲဆၢအီၤလၢထီၣ်-တၢ်နၢ်,-

ကြူၤနၢ်, ကြူၤနၢ်, ကြူၤနၢ်

နီၢ်အံၣ်မၤမ့ၢ်မးယမၤ,
ယဟ့ၣ်လီၤနၢ်တကဲဘၣ်,
နီၢ်အံၣ်မၤယပူၤယဖိ,
ယဟ့ၣ်လီၤနၢ်တကဲဇီၣ်,
ယဟ့ၣ်လီၤနၢ်တကဲဘၣ်,

ခးအစ့ၣ်ခးအထွဲခး,
ထီၣ်ပျီၤဖိကွၢ်လၢကခး,
ခးကဟိခးကပၤခး,
ထီၣ်ပျီၤဖိနကခးစီ,
ကွၢ်လၢနသးခးကွၢ်အီၤ.

ထီၣ်ပျီၤဖိဇီၣ်ဖိဇီၣ်ဖိ

ထီၣ်ပျီၤဖိတဲထီၣ်ကဒီးလၢထီၣ်-တၢ်နၢ်,-

ကြူၤနၢ်, ကြူၤနၢ်, ကြူၤနၢ်

နီၢ်အံၣ်မၤနတဟ့ၣ်ယၤ,
ချံၣ်ဖးဒိၣ်ယကခးနၢ်,
နီၢ်အံၣ်မၤနတဟ့ၣ်လီၤ,
ချံၣ်ဖးဒိၣ်ယခးနၢ်ဇီၣ်,
သူထီၣ်ချံၣ်ဒီးထီၣ်ပျီၤဘိ,
အံၣ်မိလုယခးနၢ်ဇီၣ်,
သူထီၣ်ချံၣ်ဒီးထီၣ်ပျီၤဝါ,
အံၣ်မိလုယခးမိၤနၢ်. အံၣ်မိလုဇီၣ်လုဇီၣ်လု

တဘျီအံၤထီၣ်ပျီၤဖိဖုၣ်ထီၣ်အချၢ်ခးစိအံၣ်မိလုပူးဃီးအချၢ်ဖးဒိၣ်န့ၣ်
ခးဝဲတဘီတဘီသီၣ်မးတုၣ်လုၣ်လုၣ်, ဖၣ်ကမူၣ်ခုၣ်လံၤလူ, ပှၤတထံၣ်တၢ်နီတ
မံၤလၢၤဘၣ်. အံၣ်မိလုမ့ၢ်ပှၤလၢအဖျၢၣ်ဒ်လီၤအသိး, သတးဒီးသုးကွံာ်အသးတစး
ပျၢ်တလဲၤဘၣ်အီၤနီတဘျီဘၣ်. ဘၣ်လၢချၢၣ်ဖးဒိၣ်လၢထံၣ်ကၢ်နံၤတထံးန့ၣ်အ
ကစၢ်ပိာ်ကွံာ်တကပၤဒီးမ့ၢ်ဃါချၢၣ်တခီနံၤထီၣ်လၢချၢၣ်ခံၣ်ဟီၤဟီၤဟီၤလီၤ.
ထီၣ်ပျီၤဖိအချၢ်ခးဝဲအပျၢ်လဲၤတချ့ထဲသိးအံၣ်မိလုအကစၢ်ဖျၢၣ်ဘၣ်အယီ, မၤအံၣ်
မိလုကနၤဝဲဒ်လဲၣ်. မ့ၢ်ဃါချၢၣ်ကတိၤတၢ်ဒ်န့ၣ်ထီၣ်ပျီၤဖိန့ၣ်ဟူအသးထီၣ်ခးပသး
ချၢၣ်တထံးန့ၣ်အိၣ်စဲဘူးထဲပျၢ်လီၤ.

ပျၢ်ထဲချီၣ်ထူထဲချီၣ်ထူ,
စီၢ်လီၤလၢကိၤဝၢ်ကဆူး,
ပျၢ်ထဲချီၣ်ထူထဲချီၣ်မး,
စီၢ်လီၤလၢကိၤဝၢ်တဆူး.

ထီၣ်ပျီၤဖိအိၣ်ခးဝဲတုၤဖၣ်ကမူၣ်ခုၣ်လီၤယုၢ်သတးဒီးထံၣ်အံၣ်မိလုဒီးအမၤဟးဒၣ်အ
တၢ်လၢထံၣ်ဝၢ်ဘးခီန့ၣ်တဘၣ်တၢ်နီတမံၤဘၣ်. မ့ၢ်နီၢ်သိမုၣ်ဖိတခီလူၤပိာ်ထီၣ်ပျီၤဖိ
အခံးစံးဘၣ်အီၤလၢထီၣ်တယုၢ်ဒ်အံၤလီၤ.-

၂၅၁, ၂၅၁, ၂၅၁

သိမုၣ်ဂ့ၤဂ့ၤအံၣ်မၤဂ့ၤ,
သိမုၣ်ကဲအံၣ်မၤပုၢ်ဒု,
သိမုၣ်ဝါဝါအံၣ်မၤဝါ,
သိမုၣ်ကဲအံၣ်မၤပုၢ်ဒါ. ထီၣ်ပျီၤဖိစီၢ်ဖိစီၢ်ဖိ

ထီၣ်ပျီၤဖိန့ၣ်ဟူတၢ်ကတိၤန့ၣ်တဘျီယီ, အသးထီၣ်ရၤဒီးစံးအီၤ,-

နီၢ်ကပျီၢ်ကပျီၢ်,
အံၣ်မိလုန့ၣ်ယကလူၤမၤ,
တဘျီဘျီနမၤတံာ်တံာ်ယၤ,
ခံဘျီဘျီနမၤတံာ်တံာ်ယၤ,
သီၣ်လၢနကိာ်ဒ်န့ၣ်တဂ့ၤ,
ယလီၢ်ခဲန့ၣ်လူၤလၢတဂ့ၤ. သိမုၣ်ဖိစီၢ်ဖိစီၢ်ဖိ

တဘျီအံၤအံၣ်မိလုသံကွၢ်ကဒါက့ၤထီပျီဖိဒီးစံးဝဲ,-

ခွါသာဆံအခိၣ်မ့ၢ်နၤ,	ထီပျီဖိသုတတၤယၤ,
ထီပျီဖိစကခးနၤ,	ထီပျီဖိစကခးနၤ,
ခွါသာဆံအခိၣ်နၤဇီၢ်,	ထၢၣ်လီၤဂီၤလီၤဟံနသး,
စကခးနၤထီပျီဖိ,	ထီပျီဖိစကခးလီၤ,
စီချံၣ်ထးသံပျၢ်ထးနၤ,	ထၢၣ်လီၤဂီၤလီၤနသးဇီၢ်.
	ထီပျီဖိဇီၣ်ဖိဇီၣ်ဖိ

ထီပျီဖိစံးဆၢအီၤ,-

နလိဒီးနချံၣ်တၢ်ပၤ,
ခးအစ့ၣ်ခးအထွဲခး,
နလိဒီးနချံၣ်လီၤလု,
ခးအစ့ၣ်ဂ့ၤအထွဲဂ့ၤ. အံၣ်မိလုဇီၣ်လုဇီၣ်လု

တုၤနုၤတစုအံၣ်မိလုကခးထီပျီဖိဒီးစံးဝဲ,-

စီၤလဲၤမၤလိတၢ်လၢလီၤ,
ထီပျီဖိစကခးအီၤ,
စီၤလဲၤမၤလိတၢ်လီၤကျိၤ,
ထီပျီဖိစကခးနၤ,
ထီပျီဖိစကခးအီၤ,
စကခးအသးနီၤပျၢ်လီၤ,
စီၤလဲၤမၤလိတၢ်လီၤကျိၤ,
နသးနီၤပျၢ်ကခးမး. ထီပျီဖိဇီၣ်ဖိဇီၣ်ဖိ

ထီပျီဖိစံးဆၢကဒီး,-

ထီပျီဖိအံၤယၤအံၤယၤ,
ဆူၣ်ဒီးကဆိမ့ၢ်မိၤယၤ,
နလိဒီးနချံၣ်တၢ်ပၤ,
ခးအစ့ၣ်ခးအထွဲခး,
သီးထီၣ်ဃီးဘ့ၣ်ဘိနွံထၢ,

အံၣ်မိလုခးကစၢ်သၢၣ်. အံၣ်မိလုခီၣ်လုခီၣ်လု
တဘျီအံၤအံၣ်မိလုဖၣ်ထီၣ်အချံၣ်ခးယီၤချးကနၣ်ပျါလဲၤတၢ်တၢ်မးလံလံလံ
ဒီးဘၣ်ထီၣ်ပျါဖိအဟၢဖးဒိၣ်ပျါကလၢၣ်, တဘၢတဝ်ပျါအတက့ၤဘၣ်ဒီးထီၣ်ပျါ
ဖိတထးထီၣ်ဝဲဘၣ်, ဒုးန့ၣ်အပျါတဖၣ်ဒီးစံးဝဲ, “တၢ်အံၤသံၣ်န့ၣ်ပျါန့ၣ်ပျါကသ့ဧါ.”
ပျါန့ၣ်ဟူးဒၣ်တဲးတဲးတနဲးနဲးလီၤ. အံၣ်မိလုတခီၣ်ခးပျါဝံၤလဲၤထီၣ်ဆူကစၢ်တုၤလၢ
အဒိခိၣ်ကနၣ်လီၤစိဝဲဒီးစံးဝဲဒၣ်,-

ပျါဘီမ့ၢ်တုၤလၢတက့ၤ,	ပျါဘီမ့ၢ်တုၤလၢတခံး,
ထီၣ်ပျါဖိနကလၢဂ့ၤ,	ထီၣ်ပျါဖိမိနကသံ,
ပျါဘီမ့ၢ်တုၤအဖးဖိ,	ပျါဘီမ့ၢ်တုၤအဖးဖိ,
ထီၣ်ပျါဖိနကလၢလီၤ,	ထီၣ်ပျါဖိဝးယဲၤဝးယီၤ.

အံၣ်မိလုအပျါန့ၣ်ဝးတဲးတဲး, တဲးတဲးကံၤလီၤအသးယံၣ်ထီၣ်ယံၣ်ထီၣ်ဒီးဘၣ်ထီၣ်ပျါ
ဖိယံၣ်ထီၣ်ဆါထီၣ်, ဒီးမၤအပျါထုးထီၣ်ဘၣ်ဆၣ်ထုးထီၣ်ဝဲတန့ၢ်ဘၣ်တုၤထီၣ်ပျါဖိ
သံတစုလီၤ. နီၣ်သိမ့ၢ်ဖိဟဲတုၤဒီးအသးကိးမ့ၢ်သၢဆံၣ်ဂၤကွၢ်ထီၣ်ပျါဖိအစိၣ်ဒီးမၤဝဲ
တသ့လၢၤဘၣ်. တဲးလီၤအသးထဲမ့ၢ်ကနီၤဖိသံၣ်ခွါတကရၢန့ၣ်ဟံးထီၣ်ပျါဂၤဖံး
ဂၤဖံးဒီးထဲထီၣ်ပျါန့ၣ်လီၤယံၤဆဲးထူခံကိးဂၤဒဲးလီၤ. နီၤအလုအလၢအိၣ်ဝဲအသိး,
အဝဲသ့ၣ်ကုၢ်ယိစိမ့ၢ်ကွၢ်ထီၣ်ပျါဖိအစိၣ်. ဟူထီၣ်ဟီၣ်ထီၣ်ဒီးမၤန့ၣ်ဝဲအထီၣ်န့ၣ်န့ၣ်
န့ၣ်ဝံၤဒီးအတၢ်မၤကတၢၢ်ဝဲဒၣ်လီၤ.

နီၣ်သိမ့ၢ်ဖိတခီၣ်စံးဘၣ်အဂီၢ်မိၣ်မုၢ်ဂီၢ်မိၣ်ခွါယုဆံၣ်ဂၤန့ၣ်လၢအတက့ၤ
လၢၤဘၣ်. ကလဲၤဟီၣ်အံၣ်မိလုအခံန့ၣ်လီၤ. ဒီးမၤအဝဲသ့ၣ်က့ၤကဒါက့ၤဒီးကွၢ်က့ၤ
သံၣ်ဖိခးဖိဒီးတဲးယုၤအမိၢ်အဟံၤတဖၣ်လၢတၢ်မၤအသးအဂ့ၢ်အကျါတဖၣ်န့ၣ်လီၤ.
ဝံၤဒီးတဲးကဒီးဝဲလၢအတက့ၤလၢၤဘၣ်အဂ့ၢ်န့ၣ်မ့ၢ်လၢအဆိအဖးလၢအဂီၢ်တအိၣ်
လၢၤဘၣ်. အဂ့ၢ်နီၤအံၤ, သ့ၣ်က့ၤသးပျါတဖၣ်ကျဲၤဟဲဝဲလၢအကထီၣ်ပျါဒီးထီၣ်ပျါဖိ
တုၤဘုလၢၣ်ခးတုၤန့ၣ်တလၢထီၣ်ပွဲၤထီၣ်ဘၣ်အယိလီၤ.

တုၤပျါက့ၤကဒါက့ၤလၢၣ်ဒီးနီၣ်သိမ့ၢ်ဖိအိၣ်တုၤတဂီၢ်ဟီၣ်ကိးဟီၣ်
ကိးဝဲဒီးတုၤနီၣ်အံၣ်မၤနီၣ်ဟူနီၣ်သိမ့ၢ်ဖိဟီၣ်ဒီးသးကညီၤဘၣ်ဝဲဒီးမၤအဝဲလဲၤစိၣ်
က့ၤအီၤဝံၤဒီးက့ၤဝဲဒၣ်သၢဂၤလီၤ. အံၣ်မိလုက့ၤတုၤလၢဟံၣ်ဒီးအံၣ်မိလုအဟံၣ်ထံၣ်
ယီၤဒီးကိးအမၤဒီးစံးဝဲ, “ပဖိခွါဟဲက့ၤစိၣ်န့ၣ်ပဒဲၣ်ခံၣ်ဂၤဂ့ၢ်နီၣ်မးလီၤ. မၤနဲလၢနဲဒဲၣ်

တကၢ်ဒီးယဲယကမၤလၢယဒဲၣ်တဂၤလီၤ. ဒီးအံၣ်မိလုအမိၢ်အပၢ်သ့ၣ်ခုသးခုလၢအ
ဖိခွါဟဲက့ၤတုၤက့ၤလၢအအိၣ်အယိ, အပၢ်အိၣ်က့ၤမူးအိၣ်က့ၤပွဲကံၢ်က့ၤဝဲအစုအ
ခီၣ်အိၣ်ယုၣ်က့ၤဝဲထွဲဘၣ်ထွဲဘၣ်လီၤ.

အံၣ်မိလုအမိၢ်တခီမၤအဒဲၣ်ခံၣ်န့ၣ်ထီၤသတြီၤကွၢ်ထၣ်ဒီးအတၢ်ထီၤ
သတြီၤဝဲလီၤ. နီၢ်သိမုၢ်ဖိတခီထီၣ်တနံၤဝဲကွံၣ်ဝဲအဘျုးသၢဆံသၢဆံလီၤ. မ့မ့
နီၢ်အံၣ်မၤတခီထီၣ်တကဲထီၣ်ဒီးတဘျုးဘၣ်, ဒီးအထၣ်န့ၣ်တလဲၤဖးဖိဒီးဘၣ်,
ဒီးအမံၤပျၢ်ဆိကမိၣ်ဝဲလၢအဒဲၣ်နီၢ်အံၣ်မၤတဂ့ၤဘၣ်. တဲဝဲလၢအတၢ်မၤတၢ်တချ့
ဘၣ်, တကဲဘၣ်ဒီးကၢၣ်ဝဲလီၤ. ဒီးကူၣ်သံကွံၣ်အဒဲၣ်နီၢ်အံၣ်မၤဒ်သိးအကမၤက့ၤ
အဒဲၣ်လၢနီၢ်သိမုၢ်ဖိန့ၣ်လီၤ. တုၤအကူၣ်သံဝဲဝဲနီၢ်သိမုၢ်ဖိတခီတဲအီၤ,-

အံၣ်မၤမ့ၢ်သံသဒဲၣ်ယၤ,
တကံၤတၢ်ယဆုၣ်တဝး,
အံၣ်မၤမ့ၢ်သံသဒဲၣ်ဖိ,
တကံၤတၢ်ဆုၣ်တဝးလိၣ်.

ဖဲအမံၤပျၢ်ပိၣ်မုၢ်ကထီၤက့ၤထၣ်လၢနီၢ်အံၣ်မၤအလီၢ်အခါမၤနီၢ်သိမုၢ်ဖိစိၣ်ထီၣ်
စၢၤထၣ်န့ၣ်ဒီးစိၣ်ထီၣ်ဝဲတန့ၢ်ဘၣ်ဒီးနီၢ်သိမုၢ်ဖိတဲအီၤ,-

အံၣ်မၤထုးသ့ကပီၤလုၤ,
ပုၤဘုးလၢအလီၢ်တတုၤ,
အံၣ်မၤထုးသ့ကပီၤယဲၤ,
ပုၤဘုးလၢအလီၢ်တကဲ.

တုၤန့ၤတစုအမံၤပျၢ်သ့ၣ်ညါဝဲလၢအဒဲၣ်နီၢ်အံၣ်မၤအတၢ်ဖဲတၢ်မၤန့ၣ်ပုၤမၤလၢအ
လီၢ်တတုၤတကဲနီၣ်တဂၤဘၣ်ဒီးသ့ၣ်ညါက့ၤဝဲလၢအမၤကမၢ်တၢ်လံသတးဒီးသ့ၣ်
အုးသးအုး, န့ၣ်မၤန့ၣ်ထံတုၤလၢအကဝံၢ်သံတခီလီၤ.

အံၣ်မိလုအပၢ်မုၢ်ယိတခီဟဲလီၤဒီးမၤသမူထီၣ်က့ၤအဒဲၣ်န့ၣ်ဝံၤကံၢ်
က့ၤဝဲအစုအခီၣ်ဒီးဒုးအိၣ်ဂ့ၤအိၣ်ဘၣ်က့ၤဝဲတပူၤယီထွဲဘၣ်ထွဲဘၣ်ကိးဒီးကိးဂၢး
ခဲလၢၢ်ဒီးထီၣ်ဖိလီၤလံၤအိၣ်မုၢ်အိၣ်ခုၣ်ဘၣ်က့ၤဝဲကိးဂၢးလီၤ.

ဆၢဒီးသဘျုး

ပတဲတၢ်လၢပျၢၤပှၤဒီးတခါခံၣ်လၢအမ့ၢ်စၢ်တီလုးဒီးနီၣ်ဒွဲၣ်န့ၣ်အမိၢ်အပၢ်ခံၣ်လၢအၢၣ်လီၤအီၤလီၤလိာ်အသးလၢအဖိတချုးအိၣ်ဖျါဒီးဘၣ်တဂၤမ့ၢ်ပိာ်ခါ၊ တဂၤမ့ၢ်ပိာ်မုၢ်န့ၣ်ကမၤသံၣ်မၤဖိဝဲဒီးတ့ၢ်ဖျါယုာ်ဝဲလီၤ. တုၤဖိသၣ်ခံၣ်အိၣ်ဖျါထီၣ်တစု၊ မ့ၢ်သပှၢ်တၢ်မုၢ်တဂၤခါတဂၤသတးဒီးသ့ၣ်လီၤပလိာ်သးလီၤ. ကံၤအသးတုၤဒၣ်လဲၣ်ပှၤဟံၣ်မံၤလီၤဖးအီၤတန့ၢ်ဘၣ်. ပှၤမ့ၢ်ဟံၣ်မံၤလီၤလၢစုာ်တဖျါယီၤအပူၤမးမံၤန့ၣ်လီၤ. တုၤအဒိၣ်ထီၣ်ဒီးသ့ၣ်ညါအဲၣ်လိာ်ကွံၤလိာ်အသးတစးဘၣ်တစးစ့ၢ်ကိး. ဒိၣ်ထီၣ်တၢ်အဲၣ်အါထီၣ်ဒီးကဲသံၣ်ကဲဖိ. ဒ်ပစံးတၢ်အသးအဲၣ်ဘၣ်လိာ်အသးဒီးပှၤအိၣ်ယံးအိၣ်ယီၣ်န့ၢ်အဝဲသ့ၣ်န့ၣ်လီၤ.

မ့ၢ်တချုးပှၤတ့ၢ်ဖျါယုာ်အဝဲသ့ၣ်ဒီးဘၣ်န့ၣ်စၢ်တီလုးကဘၣ်ဟးထီၣ်လဲၤကူၣ်လဲၤမၤကတၢ်ဆူထံယံၤကီၢ်ယံၤန့ၣ်လီၤ. တချုးအဝဲလဲၤတၢ်န့ၣ်မၤလိာ်ဟံၣ်ဝဲနီၣ်ဒွဲၣ်လၢ, “ယကလဲၤမၤကတၢ်ဒီးတဘၣ်သ့ၣ်တိသးဂ့ၤလၢပှၤဂ့ၢ်ပှၤဂၤတဂ့ၤ, ယတၢ်ဖဲတၢ်မၤမ့ၢ်ဝံၤယကဟဲက့ၤဒီးပကအိၣ်မူးအိၣ်ဝွဲဒီးတ့ၢ်ဖျါယုာ်ပသးလီၤ.”

တုၤန့ၢ်တစုစၢ်တီလုးဟးထီၣ်လဲၤတၢ်လီၤ. နီၣ်ဒွဲၣ်အိၣ်တ့ၢ်လၢတၢ်မုၢ်လၢကွၢ်လၢအပူၤလီၤ. ဒ်အဝဲမ့ၢ်ပှၤဒိၣ်ထီၣ်ဘၣ်ဒုၣ်ဘၣ်ဒုၣ်မးတဂၤအသးပှၤပိာ်ခါအါဂၤဟဲတလီၢ်အီၤ, ဟဲကတိၤဟးဂီၤအသးလၢစၢ်တီလုးမ့ၢ်ပှၤပစါဒ်အံၤဒ်န့ၢ်ဒီးခဲအံၤဟါမူၤဟါမၢ်လံ, ဘၣ်ဆၣ်နီၣ်ဒွဲၣ်အသးကျၢၤမုဆုတကဒ်ကဒါနီတစးဘၣ်. ဘၣ်ဆၣ်လၢခံကတၢ်လၢတၢ်မၤဆူၣ်အီၤအယီၣ်နီၣ်ဒွဲၣ်ဘၣ်ဖျါအသးဒီးပှၤကီၢ်ဝါခိတဂၤလီၤ. ဖျါအသးဝံၤက့ၤပိာ်အဝါအခံဆူကီၢ်ဝါခိလီၤ. က့ၤဝံၤတဘျုးသိဒီးစၢ်တီလုးဟဲက့ၤတုၤလၢအတၢ်လဲၤတၢ်က့ၤအပူၤလီၤ. ဖဲစၢ်တီလုးဟဲက့ၤဟံၣ်ထီၣ်အခါပှၤတဲအီၤလၢနီၣ်ဒွဲၣ်ဖျါအသးဒီးပှၤကီၢ်ဝါခိ, ဒီးက့ၤပိာ်အဝါအခံအိၣ်တဘျုးသိလံ. အ

ခိၣ်တၢ်နီၣ်ခွၢ်အိၣ်တသ့တကဲဘၣ်ဒီးယုအခွဲးလၢအဝၤ, တဘျီယီဒီးထီၣ်ကဘီဝံၤ တဘျီဆူခိၣ်တၢ်ဟံမိၢ်ယုၢ်အသိးတသီဘၣ်တသီ, မၢ်နၤတစံးမၢ်ဆါတစံးလၢၤ ဘၣ်, ဖဲက့ၤဝဲတၢ်ထီၣ်ဆူစီၤတီလုးအဟံၣ်အခါထံၣ်ဘၣ်ဝဲလၢစီၤတီလုးယုၢ်ယီၤ အသးဆူမ့ၣ်အူကဖးအပူၤန့ၣ်လီၤ. အန့ၣ်တဘျီနီၣ်ခွၢ်စံၣ်ဖိၣ်အီၤဒီးတဘျီယီလီၤ ဘျူးကွံာ်ဝဲဆူမ့ၣ်အူပူၤခံၣ်လၢၤ. ပှၤလၢတၢ်ခိၣ်တၢ်ယၢၤတဖၣ်ထံၣ်ထွဲတၢ်မၤ အသးအံၤအယံအဝဲသ့ၣ်လဲၤကရီလူစၢၤသံကွံာ်မ့ၣ်အူန့ၣ်လီၤ. ဘၣ်ဆၣ်အဝဲသ့ၣ် လူဘၣ်ကဒီးလၢရှၢ်နီၣ်သိအယံမ့ၣ်အူကဲၤကပျီၤထီၣ်ဒိၣ်န့ၣ်အလီၢ်ဆူတၢ်ဖိခိၣ်ဖး ထီၣ်ညါတၢ်တၢ်မၤက့ၤပှၤခံၣ်အသးသမူတသ့လၢၤဘၣ်ဒီးသံယုၢ်ဟါမၢ်ယုၢ်, ဟါ မူၤဟါမၢ်ကွံာ်ဖဲမ့ၣ်အူဖၣ်ဆါအကျါန့ၣ်လီၤ.

ဝံၤအလီၢ်ခံတယံတမိၢ်တၢ်လီၢ်ဖဲနီၣ်ခွၢ်ဒီးစီၤတီလုးခွၢ်သံကွံာ်အသး အလီၢ်န့ၣ်ဟဲဝဲထီၣ်ဝဲလၢဆါတထူၣ်ဒီးသဘျုၣ်စွါထီၣ်လၢအလီၤလီၤ. မၤသးဒ်န့ၣ် ဒီးတၢ်လၢသဘျုၣ်လၢန့ၣ်တၢ်ခဲအံၤအိၣ်မူအိၣ်ကဒီးအဒုအတြၢအလၢၣ်အဖီဂ့ၤ ဒၣ်လၢဆါအလီၤန့ၣ်လီၤ. တၢ်လၢဆါန့ၣ်အထံအနီအါ, အထံခုၣ်အမဲာ်ညါ, အ ဆူၣ်ထီၣ်သတးဒီးသဘျုၣ်လၢစွါထီၣ်လၢအလီၤန့ၣ်ကံၢ်န့ၣ်ဘါဒီးစဲဘူးကျၢၤမုဆူစ့ၢ် ကိးလီၤ. သတးဒီးပှၤမၤအိၣ်သဘျုၣ်လၢပှၤကညီအကျါကိးပူၤဒဲးသ့ၣ်လီၤဆါဒီး သ့ၣ်ထီၣ်သဘျုၣ်လၢဒီးဒုးစွါထီၣ်ဝဲလၢအလီၤလီၤ.

တၢ်ဟ့ၣ်ကူၣ်တနီၤလၢတၢ်သိၣ်လိလံာ်ကညီအဂီၢ်

ဒ်သီးကိၣ်ဖိကသ့ဆိကမိၣ်အါထီၣ်ဘၣ်ဃးတၢ်ဃဲၤအဂီၢ်ထုးထီၣ်တၢ်
သံကွၢ်ဝံၤမၤအဝဲသ့ၣ်တဲသကိးအီၤတက့ၢ်.

မိၣ်တြုၣ်လၢၢ်မုၢ်

၁. ဘၣ်မနုၤအယိသံးနီၣ်ရိၤတယုကညးကွၢ်လၢၢ်မုၢ်ကစၢ်လဲၣ်.
၂. ဘၣ်မနုၤအယိမိၣ်တြုၣ်သဝီဘၣ်ဟးဂီၤလဲၣ်.

ပှၤလၢပှၤအယုၣ်ထီၣ်အဂီၢ်

၁. မုၢ်ကမဲတဂၤအထံးအခံအိၣ်ဆူလဲၣ်ခီလဲၣ်.
၂. လၢတၢ်ဃဲၤအပူၤမုၢ်ကမဲတဂၤအံၤအိၣ်ဖျၢၣ်အဖိဖဲအအိၣ်လၢဒုလိာ်ကျိအ
ဒုတဒုအခါလီၤ. အဝဲမုၢ်ဒ်မုၢ်ကမဲလီၤ, ဘၣ်မနုၤအယိအိၣ်ဖျၢၣ်အဖိလဲၣ်.

တၢ်ဃဲၤလၢၢ်မုၢ်အဂီၢ်

၁. တချုးလၢမုၢ်လၢၤကၤဟ်လီၤအသးလၢကမၤသံဖိအိၣ်အပုၢ်ဒ်အခါဆိက
မိၣ်ဝဲဒ်လဲၣ်. ဒီးဖဲအမၤသံအပုၢ်ဒ်ဖိဝဲဝံၤဆိကမိၣ်ကွၢ်ဝဲဒ်လဲၣ်. ဘၣ်မနုၤ
အယိလဲၣ်.

ဖုမိၢ်တီၢ်

၁. ဖုမိၢ်တီၢ်မၤန့ၢ်ကျိၣ်ပွဲၤဒုလဲၣ်. ကွဲးဖျါပုၣ်ဒ်ဒီးအမံၤတက့ၢ်.
၂. ဖုထီၣ်နီၣ်ဒြဲဒီးအဖိအလံၤတဖၣ်ကမုၢ်ကလုာ်မတၤလဲၣ်. ဘၣ်မနုၤအယိ
လဲၣ်.

ကညီမုၢ်ဖိမုၢ်ယဲၤဖဲ

၁. မုၢ်ယဲၤဖဲမၤတၢ်အၢၣ်လီၤလၢယိဒီးကညီအဘၢၣ်စၢၤဒ်လဲၣ်.
၂. နဆိကမိၣ်လၢမုၢ်ယဲၤဖဲလုာ်လီၤအသးသမူဝံၤတၢ်မၤကွၢ်အသးဒီးကီၢ်ကီၣ်
တဲၣ်ဒ်လဲၣ်.
၃. လၢကညီဖိအဂီၢ်မုၢ်ယဲၤဖဲတဲဆိဟ်ဒီးဆိၣ်ယိၣ်ဟ်တၢ်မနုၤလဲၣ်.

ဖုတီၢ်မိၣ်လူ

၁. ဘၣ်မနုၤအယိဖုတီၢ်မိၣ်လူလဲၤဒီးဘၣ်အသးလၢအထုဒ်ဝဲလဲၣ်.

တၢ်သံကွၢ်အဒိတဖၣ်

၂. ဘၣ်သးဒီးတၢ်ယဲၤအံၤ, ပှၤကွဲးတၢ်အတၢ်ပညိၣ်မ့ၢ်မနုၤ လဲၣ်.
နီၢ်ဖဲဂီၤ

၁. ဘၣ်မနုၤအယိၣ်နီၢ်ဖဲဂီၤအမိၢ်ကိးဟဲက့ၤဖဲဂီၤပၢ်ဆူအဟံၣ်တလီၢ်လီၢ်လဲၣ်.

၂. တုၤမ့ၢ်နီၢ်ဖဲဂီၤအပၢ်န့ၢ်အမၤလၢအသိၣ်န့ၢ်တၢ်မၤက့ၤအသးဒီးနီၢ်ဖဲဂီၤလဲၣ်.

၃. တၢ်ယဲၤ “နီၢ်ဖဲဂီၤ” အံၤအတၢ်ပညိၣ်မ့ၢ်မနုၤလဲၣ်.

ဝဲၢ်ဖိစိၤလိာ်

၁. ဝဲၢ်ဖိစိၤလိာ်လဲၤအိၣ်လၢပှၢ်လၢ်ကျါအခါလုၢ်အိၣ်အသးသမူလၢမနုၤလဲၣ်.

၂. ဝဲၢ်ဖိစိၤလိာ်ထံၣ်လိာ်အသးဒီးမုၢ်ကနီၤယံလၢလဲၣ်.

ခူၣ်နီၢ်လုၤဒီးနီၢ်မုၢ်အ့

၁. ဖဲခူၣ်နီၢ်လုၤလဲၤတၢ်အခါအမၤနီၢ်မုၢ်အ့အိၣ်တွၢ်လၢခံမၤမနုၤလဲၣ်.

၂. နီၢ်မုၢ်အ့မ့ၢ်တပျၢ်လီၤအထိးဘၣ်န့ၢ်တၢ်ကမၤအသးဒီးအိၣ်လဲၣ်.

အံၣ်မိလုၤဒီးထီၣ်ပျီၤဖိ

၁. ဖးတၢ်ယဲၤတယုၢ်အံၤဝံၤဒီးကွဲးဖျါထီၣ်စိၤအံၣ်မိလုၤဒီးနီၢ်အံၣ်မၤအတၢ်ဟဲ
လီၤစၢၤလီၤသွဲၣ်တဆိဘၣ်တဆိတက့ၢ်.

၂. ပှၤအမံၤလၢတၢ်ယဲၤတယုၢ်အံၤအပူၤတဖၣ်အိၣ်ဆိးဖံးအိၣ်မၤအိၣ်လဲၣ်,
အဝဲသ့ၣ်ထီၣ်ဖိန့ၢ်မၤန့ၢ်တၢ်လဲၣ်.

၃. နဆိကမိၣ်ပှၤကညီသ့ၣ်စၢ်သးဘီၣ်လၢပျၢၤတဖၣ်ညီန့ၢ်မၤမနုၤလဲၣ်.

ဆၢဒီးသဘျုး

၁. စိၤတိလုးလုၤက့ၤနီၢ်ဒွဲၣ်လဲၣ်.

၂. ပှၤကွဲးပူၤအံၤအနီၢ်ကစၢ်ဒၣ်ဝဲအတၢ်ပညိၣ်မ့ၢ်မနုၤလဲၣ်.

နမၤကွဲၢ်ဖိကွဲးလံာ်ပွဲၤကျိၤသ့စ့ၢ်ကိးလီၤ. အဒိ,

ကွဲးဖျါထီၣ်ဝီၤဩလၢလၢ်တဖၣ်အံၤလၢလံာ်ပွဲၤကျိၤတက့ၢ်.

လုၢ်လီၤလုၢ်ထီၣ်	စံၣ်ကျိၣ်အူမိ	ထူးကိးထူးကတိၤ	ပီၤ
သ့ၣ်ဂဲၤဖါခူ	ပှၤဒုၣ်ထံတရဲၣ်ကီၢ်	ဖုးသံပျီၢ်သံ	စီၣ်
မၤန့ၢ်ခဲး	ထံကွၢ်ခံ	ချီၣ်မုၢ်	ဒိတစူၤညါ
နီၣ်လီၤအသး	လီၤဘျုး		

တၢ်သံကွၢ်အိၣ်တဖၣ်

မၤကွၢ်ဖိလဲၤဃုသံကွၢ်သံဒီးတၢ်ဂ့ၢ်လၢပှၤတတၢ်ပူၤ, လၢပှၤသးပှၢ်တဖၣ်အ
အိၣ်, ဝံၤဟံၣ်နီၣ်တၢ်ဆၢကတီၢ်လၢအကဘၣ်မၤဝံၤဒဲအဂီၢ်တက့ၢ်.
အိၣ်, တၢ်ဂ့ၢ်ခိၣ်တီၤလၢလၢဝံၤခါအံၤဃုထၢထီၣ်အီၤထဲတခါဝံၤကွဲးအီၤဒ်တၢ်
ဃဲၤတက့ၢ်.

(နကြၢးကွဲးအီၤအစၢၤကတၢၢ် ၃ တုၤ ၄ ကဘျံးပၤန့ၣ်လီၤ.)

၁. နသဝီလၢနအိၣ်ဖျဲၣ်ထီၣ်အဂ့ၢ်

၂. ပှၤသးပှၢ်အတၢ်တဲစိလၢပျၢၤ (လၢနအိၣ်ဆိးဟီၣ်ကဝီၤအပူၤမ့ၢ်ဂ့ၢ်, လၢနဟံၣ်
ပူၤဃီပူၤမ့ၢ်ဂ့ၢ်ပှၤသးပှၢ်တဲယုၤနတၢ်တဲစိတဲဒိတမံၤမံၤစ့ၢ်ခါ. သံကွၢ်အဝဲသ့ၣ်
ဝံၤကွဲးဖျါထီၣ်အဂ့ၢ်တက့ၢ်. အိၣ်, မိလီၤအံးကစၢၢ်, ကီၢ်သးဝးအဂ့ၢ်, ကွၢ်ကဘီ
လုအတၢ်တဲစိဒီးအဂၤအိၣ်အါမးလီၤ.)

လံာ်ဒီးသန့ၤတဖၣ်

- ပှၤကညီအလံာ်ဖးလၢသၢတီၤအဂီၢ်, သရၣ်မိလီၤ, တီအူ
- ပှၤကညီအတၢ်ဃဲၤပူၤတဖၣ်လၢတီၤခၢၣ်သးအဂီၢ်, ဖိလုတု
- ကရၣ်ရိုးယာသုတပဒေသာ, မၤလုမွဲးကိုၣ်
- ယပှၤကလုာ်ပှၤကညီဖိ, ဖံအဲမၢ်မုၢ်ရံး
- ကညီတၢ်လၢပျၢၤ, ကီၢ်ကိုၣ်တဲၣ်ကစၢၢ်ခိၣ်ဖိကူၣ်သုဆဲးလၢကရၢ (The
Inter Mountain People's Education and Culture in Thailand-
IMPECT)
- မိပတြၣ်လၢမုၢ်, ပှၤဃဲၤတၢ်-တံၣ်ဟဲနရၣ် (ထါမဟ့ၣ်ဒဲကဝီၤ)
- ကညီဖိအတၢ်သ့ၣ်ညါထူလံၤ, သုလုၤကီၤဝုၤ(ကတြၢၢ် ၃, အဘျၣ် ၂), ပှၤ
ကွဲးတၢ်-စီၤသ့ၣ်စဲးထူ
- ခးပူၤ, ပှၤပူၤတၢ်အိၣ်စၢၤလီၤ, သုလုၤကီၤဝုၤ (ကတြၢၢ် ၅, အဘျၣ် ၃), ပှၤ
ကွဲးတၢ်-ဖုဒုယုၤလုၤသီ
- သ့ၣ်ပှၢ်တသံ, ကညီဖိတလီၤဒိ, သုလုၤကီၤဝုၤ (ကတြၢၢ် ၃, အဘျၣ် ၁),
ပှၤကွဲးပူၤ-ဖါတံၢ်ဖိဝါ

